

Jaarstukken 2018

Inhoud

Aanbiedingsnota: Evenwichtig Roosendaal!	3
Inleiding	3
Rekeningresultaat 2018	4
Maatschappelijke effecten (deel 1)	6
Vaststellingsbesluit	13
Gecomprimeerde balans	14
Begrotingsrechtmatigheid	17
DEEL I: Jaarverslag 2017	18
Programma 1. Besturen & Samenwerken	20
Programma 2. Leren & Ontwikkelen	30
Programma 3. Werken & Ondernemen	40
Programma 4. Wonen & Verblijven	50
Programma 5. Zorgen & Stimuleren	64
Programma 6. Betalen & Financiering	74
Paragrafen	80
Paragraaf 1. Vastgoed	82
Paragraaf 2. Lokale Heffingen	85
Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	92
Paragraaf 4. Financiering	102
Paragraaf 5. Onderhoud Kapitaalgoederen	108
Paragraaf 6. Verbonden partijen	114
Paragraaf 7. Grondbeleid	130
Paragraaf 8. Bedrijfsvoering	136
Paragraaf 9. Subsidies	138
Deel II: Jaarrekening 2018	140
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	142
Balans met toelichting per 31 december 2018	148
Overzicht Lasten en Baten met toelichting per programma	183
Overzicht BBV wetgeving	243
Overzicht wettelijke taakvelden binnen gemeentelijke programmering	244
Overzicht IV3 taakvelden	246
Overzicht indicatoren BBV	248
Overzicht indicatoren BBV onderdeel bedrijfsvoering	249
Single Information Single Audit	250
Bijlagen	252
Bijlage: Maatschappelijke effecten en indicatoren (deel 2)	254
Bijlage: Afkortingenlijst	260

Aanbiedingsnota Evenwichtig Roosendaal!

Inleiding

2018 was een verkiezingsjaar. In maart werd de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd en niet veel later trad een nieuwe college aan. De begroting 2018 was eerder in 2017 vastgesteld. Deze jaarstukken hebben derhalve betrekking op de uitvoering van de laatste begroting van de vorige bestuursperiode.

In deze bestuursperiode 2018-2022 wordt ingezet op drie hoofdthema's: een duurzaam, sterk, en aantrekkelijk Roosendaal. Deze hoofdthema's vragen nadere uitwerking en planvorming. Daar is in 2018 mee gestart en de raad heeft reeds diverse plannen aangeboden gekregen. Ook in toekomstige voorstellen en in de kadernota 2020 krijgt de raad plannen voorgelegd die bijdragen aan de uitwerking van de drie hoofdthema's. Maar dat is niet alles. Ook binnen de kaders van de begroting 2018 heeft het college het afgelopen jaar gewerkt aan de uitvoering van de drie hoofdthema's. Hieronder volgt een kort overzicht.

Duurzaam Roosendaal

In het bestuursakkoord staat dat de gemeente lokaal het verschil wil maken in het bijdragen aan de doelen die benoemd zijn in het Klimaatakkoord van Parijs. Een grote opgave hiervoor ligt in de energietransitie. In 2018 is het college bestuurlijk toegetreden tot de kopgroep Regionale Energiestrategie (RES) 2030. De visie op zonne-energie is in 2018 op- en vastgesteld én verder uitgewerkt. Dit is een belangrijke stap om de ambities op duurzame energieopwekking in daden om te kunnen zetten. Ook zijn de Wipwei en de Zonneboom het afgelopen jaar op het warmtenet aangesloten. Er is verder ingezet op bewustwording en informatievoorziening over duurzaamheid aan inwoners. Daarnaast is in 2018 gewerkt aan planvorming voor de komende jaren en is een start gemaakt met de uitwerking van een duurzaamheidsmonitor.

Sterk en Gezond Roosendaal

Uit het bestuursakkoord blijkt dat een sterk en gezond Roosendaal een gemeente is die sociaal én economisch krachtig is. Met betrekking tot de transformatie van het sociaal domein constateerde het college bij het opstellen van de bestuursrapportage 2018 dat, ook gelet op de financiële ontwikkeling, de beweging een impuls nodig heeft. In 2018 is dit verder opgepakt door een flink aantal acties uit te voeren en de resultaten worden zichtbaar. Onze gemeente is bijvoorbeeld in staat om jeugdhulp te bieden binnen de budgettaire kaders. Om werk te kunnen maken van een gezond Roosendaal is in 2018 de nota Lokaal gezondheidsbeleid 2018 – 2030 vastgesteld. Op Economisch gebied heeft de gemeente zich als aantrekkelijke vestigingsplaats gepresenteerd. Dit heeft geresulteerd in nieuwe bedrijfsvestigingen.

Aantrekkelijk Roosendaal

In het bestuursakkoord staat dat Roosendaal in een prettige en aantrekkelijke regio ligt en dat het een fijne gemeente is om in te wonen, werken en leven. Om dit meer mensen te laten weten is in 2018 het citymarketingbureau opgericht. In de citymarketing komt de nadruk te liggen op vertellen hoe Roosendaal ruimte biedt aan bewoners, bedrijven, bezoekers en talenten. Het blijft echter niet bij vertellen; de gemeente is en blijft in ontwikkeling. In 2018 zijn bijvoorbeeld nieuwe (HBO) onderwijsinstellingen gestart, hebben sportvoorzieningen een impuls gekregen en is een verdere kwaliteitsslag gemaakt bij het onderhoud van de openbare ruimte. In de binnenstad is het afgelopen jaar gestart met het loyaliteitsprogramma. Ook is verder gewerkt aan de centrumring. In de ontwikkeling en realisatie van Stadsoevers en 't Zand zijn in 2018 ook flinke stappen gezet.

Rekeningresultaat 2018

Het gerealiseerde positieve rekeningresultaat 2018 bedraagt **€ 2.750.000** en wordt veroorzaakt door diverse mee- en tegenvallers. Hieronder volgt een globale analyse van de belangrijkste verschillen (niet uitputtend, >€ 500.000):

Meevallers:

Beschermd wonen incl. effect reserve sociaal domein	€ 0,75 mln
Jeugdzorg Plus West-Brabant	€ 1,10 mln
Participatievoorzieningen incl. effect bestemmingsreserve decentralisatie uitkering	€ 0,57 mln
Gemeentefonds uitkering	€ 0,62 mln
Wegen/straten/pleinen/verkeersmaatregelen	€ 0,62 mln
Vanwege het positieve rekeningresultaat hebben een aantal onttrekkingen uit de algemene reserves achterwege kunnen blijven	€ 1,98 mln

In deel II jaarrekening is een verschillenanalyse opgenomen met daarin een overzicht van deze en overige afwijkingen (zie pag. 183 t/m 192 van de Jaarstukken 2018).

Resultaatbestemming 2018

Voorstel resultaatbestemming.

Decentralisatie-uitkering transformatie-agenda jeugd **€ 668.000**

Betreft een uitkering die Roosendaal heeft ontvangen namens de jeugdregio West-Brabant West. De regio West-Brabant West kon pas op 1 oktober 2018 een voorstel indienen om in aanmerking te komen voor de transformatiemiddelen. In de decembercirculaire zijn deze middelen pas toegekend waardoor ze niet zijn uitgegeven in 2018.

Decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad **€ 144.000**

In 2018 heeft de gemeente Roosendaal de decentralisatie-uitkering "Gezond in de stad" ontvangen. Het betrof een bijdrage van € 176.004. Daarnaast is € 8.179 uit 2017 overgeheveld. Dit betrof het restant van de Rijksbijdrage over 2017. Van de totaal beschikbare middelen ad € 184.183 is in 2018 voor incidentele projecten € 39.740 besteed. Er is bewust gekozen voor eenmalige uitgaven, omdat pas in de loop van 2018 bekend werd, dat de Rijksbijdrage een meer structureel karakter zou krijgen. De resterende middelen (€ 144.443) worden in 2019 en verdere jaren ingezet voor de uitvoering van preventieve activiteiten uit de wettelijk verplichte Nota Volksgezondheid.

Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters **€ 36.000**

Vanuit het restant van de Decentralisatie-uitkering Voorschoolse voorzieningen peuters (€ 31.000) en het restant budget voor de peuteropvang (€ 192.000) is het doel de toeleidings monitor vve 2020-2022 te bekostigen (€ 36.000). Hiermee blijven alle VVE-kinderen in beeld, kunnen interventies sneller en doeltreffender worden ingezet, verloopt de communicatie tussen de JGZ en de VVE-aanbieders eenvoudig en eenduidig.

Accres effect op Algemene uitkering 2018 **€ 427.000**

Uit de najaarsnota van het Rijk blijkt dat de rijksuitgaven achterblijven op de ramingen. Dit betekent dat het accres naar beneden bijgesteld zal worden. Het effect hiervan kan globaal berekend worden op dit moment, en zal in de meicirculaire van 2019 verwerkt worden. Omdat de inschatting is dat de algemene uitkering 2018 met € 427.000 naar beneden bijgesteld wordt en dit conform BBV voorschriften niet verwerkt mag worden in de exploitatie 2018, wordt resultaatoverheveling voorgesteld zodat hiervoor in 2019 geld gereserveerd is.

Asbestdaken sanering **€ 170.000**

Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland naar verwachting verboden en worden gemeenten verplicht dit verbod te handhaven. In aanloop naar 2024 kan al het nodige gedaan worden om de handhavingsopgave voor de gemeente te verkleinen. In de huidige begroting is onvoldoende budget om nu maatregelen te nemen. In 2018 is al wel gestart met een inventarisatie van de asbestdaken. Voorgesteld wordt om € 170.000 uit 2018 te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve Asbest. Dit bedrag bestaat uit € 104.000 van de eindafrekening van het werkprogramma OMWB 2018 en voor € 66.000 het restantbedrag van de resultaatbestemming 2017 van € 74.000. Dit bedrag was gereserveerd om mogelijke extra bijdragen in 2018 voor bijvoorbeeld asbestsaneringen ketentoezicht en bodem op te vangen. Hiervan is € 8.000 gebruikt.

Invoering Omgevingswet

€ 103.000

Onder de Omgevingswet dient een omgevingsvisie en een omgevingsplan opgeleverd te worden. De opdracht aan de OMWB om bouwstenen op het gebied van milieu voor de omgevingsvisie aan te leveren is reeds in 2018 gegeven. Werkzaamheden lopen door in 2019.

Tijdelijke goedkope huurwoningen en pilot Woonconnect

€ 70.000

In de Kadernota 2018 was € 665.000 opgenomen voor Woonconnect en tijdelijke goedkope woningen. In de bestuursrapportage van 2018 is € 595.000 doorgeschoven naar 2019. In de begroting 2018 resteerde alsnog € 70.000 voor uitvoering in 2018. Doordat er teveel onzekerheden in de projecten zijn geweest is vertraging opgelopen in de voorbereiding.

Gerealiseerd resultaat na bestemming

€ 1.132.000

Het voordelig saldo van de jaarrekening voor resultaatbestemming bedraagt € 2.750.000. Rekening houdend met bovengenoemd voorstel blijft een voordelig resultaat over na bestemming van € 1.132.000. Voorgesteld wordt om dit overschot te storten in de Algemene reserve.

Maatschappelijke effecten (deel 1)

Beoogde maatschappelijke effecten zijn gewenste gevolgen van gemeentelijk beleid voor de samenleving. Ze zijn het antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?'. De beoogde maatschappelijke effecten zetten we hieronder, in willekeurige volgorde, op een rij. De beoogde maatschappelijke effecten bestaan uit meerdere kernelementen en ieder kernelement meten we aan de hand van indicatoren. Verschillende indicatoren samen zijn dus een graadmeter voor het beoogde maatschappelijk effect: liggen we op koers of moet er worden bijgestuurd?

In onderstaande tabellen zijn per indicator streefniveaus voor 2018 geformuleerd. Ook hebben metingen per indicator plaatsgevonden. De resultaten van die metingen vindt u hieronder. Deze metingen zijn ook gepresenteerd in de Programmabegroting 2018. Onderstaande indicatoren zijn niet de enige indicatoren waar wij op sturen. In de bijlagen is een uitgebreider overzicht van indicatoren opgenomen.

Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer klanttevredenheid digitale dienstverlening (juli) Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	7,0	7,0	7,3	geen meting*	7,6*	7,5
Rapportcijfer klanttevredenheid telefonische dienstverlening (juli) Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	7,3	8,1	8,2	8,2	8,5	7,5
Rapportcijfer klanttevredenheid dienstverlening aan de balie (juli) Bron: Dashboard Publiekszaken, continu feedback Meetfrequentie: jaarlijks	8,3	8,5	8,5	8,3	8,5	8,5
Rapportcijfer ondernemerstevredenheid gemeentelijke dienstverlening Bron: Bedrijvenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	6,4	geen meting	6,4	geen meting	7,0

*De indicator 'Rapportcijfer klanttevredenheid digitale dienstverlening (juli)' is na 2016 niet meer beschikbaar. Vanaf 2018 wordt gemeten via InSocial en het Dashboard Publiekszaken.

Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van inwoners voor het veiligheidsgevoel in de gemeente Roosendaal Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	6,7	geen meting	7,0	geen meting	7,4
Rapportcijfer van ondernemers voor het veiligheidsgevoel in de omgeving van de onderneming Bron: Bedrijvenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	6,9	geen meting	6,6	geen meting	7,5
Rapportcijfer van bezoekers voor het veiligheidsgevoel in de binnenstad Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	7,5	7,5	7,4	7,3	7,5	7,8

Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Percentage 15 tot en met 74 jarigen dat betaald werk heeft (Netto arbeidsparticipatie) Bron: CBS Statline Meetfrequentie: jaarlijks	63,1%	63,7%	64,3%	63,5%	65,5%	69%
Aantal geregistreerde Werkzoekenden UWV zonder een dienstverband (nieuwe definitie) (op 1 januari) Bron: UWV Meetfrequentie: jaarlijks	niet bekend (oude definitie)	niet bekend (oude definitie)	niet bekend (oude definitie)	3.853	3.686	2.500 (gebaseerd op oude cijfers)
Percentage huishoudens met een gedeeltelijke bijstandsuitkering Bron: Team informatie Gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	3,2%	2,3%	2,5%	2,5%	2,3%	3,0%
Percentage huishoudens met een volledige bijstandsuitkering Bron: Team informatie Gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	3,7%	3,0%

NB. De indicator 'Percentage 15 tot en met 74 jarigen dat betaald werk heeft' is de opvolger van de indicator 'Percentage 15 tot en met 64 jarigen dat betaald werk heeft', omdat begin 2015:

- > Het CBS de definitie van beroepsbevolking in lijn heeft gebracht met de internationale definitie van beroepsbevolking.
- > De cijfers over de beroepsbevolking met terugwerkende kracht zijn herzien door het CBS, als gevolg van een verbetering in de waarneming van de EBB (Enquête BeroepsBevolking).

NB. Nieuwe definitie per 1 januari 2018 'Geregistreerde werkzoekenden UWV zonder een dienstverband', oude definitie niet-werkende werkzoekenden. Er kan niet worden vergeleken met voorgaande jaren, met uitzondering van het laatste kwartaal 2017.

- > Het cijfer onder 2018 is gebaseerd op de stand van september 2018. Dit is nog voorlopig en wordt aangepast als de actuele cijfers beschikbaar zijn.

De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van ondernemers voor het ondernemersklimaat in de gemeente Roosendaal Bron: Bedrijvenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	6,4	geen meting	6,5	geen meting	7
apportcijfer van nieuw gevestigde ondernemers voor het vestigingsklimaat in de gemeente Roosendaal (korter dan vijf jaar geleden gevestigd) Bron: Bedrijvenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	6,1	geen meting	6,9	geen meting	7
Ontwikkeling aantal (fulltime) banen bij bedrijven in de gemeente Roosendaal Bron: Vestigingenregister West-Brabant Meetfrequentie: jaarlijks	-901 banen (2013/2014)	+81 banen (2014/2015)	-567 banen (2015/2016)	+80 banen (2016/2017)	+106 banen (2017/2018)	+800

De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verliet (per schooljaar) Bron: Regionaal Bureau Leerplicht Meetfrequentie: jaarlijks	138 (2013/2014)	145 (2014/2015)	149 (2015/2016)	125 (2016/2017)	126 (2017/2018)	115
Aantal geregistreerde Werkzoekenden UWV zonder een dienstverband jonger dan 26 jaar (niet-werkende werkzoekenden op 1 januari) (nieuwe definitie) Bron: UWV Meetfrequentie: jaarlijks	niet bekend (oude definitie)	niet bekend (oude definitie)	niet bekend (oude definitie)	241	232 cijfer t/m sept 2018	225 (gebaseerd op oude definitie)
Aantal jeugdigen in de gedwongen jeugdzorg (op 1 januari) (op basis van het woonplaats-beginsel) (Jeugdbescherming en Jeugdreclassering) Bron: Bureau Jeugdzorg (vanaf 2015: gecertificeerde instelling Bureau Jeugdzorg) Meetfrequentie: jaarlijks	156	159	128	100	45	129

NB. Oude definitie niet werkenden werkzoekenden tot 27 jaar. UWV registreert nu in 5 jaars groepen en daarom is de leeftijdsgrens van de meting opgeschoven.

NB. De daling van het aantal jeugdigen in de gedwongen jeugdzorg is in lijn met de landelijke daling van het aantal kindbeschermingsmaatregelen. Deze terugloop is mede veroorzaakt door de invoering (per 1 januari 2015) van de Jeugdwet en de Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen. Deze wijzigingen hebben onder meer geleid tot een verkorting van de duur van kindbeschermingsmaatregelen.

Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Tevredenheid van inwoners over de aanwezigheid van gezondheids- en welzijnsvoorzieningen in de gemeente Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	6,9	geen meting	6,9	geen meting	7,1
Aandeel inwoners dat eigen gezondheid als (zeer) goed ervaart Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	74%	geen meting	74%	geen meting	76%
Aandeel inwoners dat zich niet eenzaam voelt Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	50%	geen meting	48%	geen meting	70%
Aandeel inwoners met mensen in de omgeving die belangeloos willen helpen met het huishouden of met karweitjes rond het huis (bijvoorbeeld boodschappen halen, schoonmaken, tuin bijhouden) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	49%	geen meting	47%	geen meting	52%

De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van inwoners over de leefbaarheid van hun buurt (de buurt als woon- en leefomgeving) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,3	geen meting	7,4	geen meting	7,5
Rapportcijfer van inwoners over de kwaliteit van de woonomgeving (inrichting van de straat, pleintjes, bankjes) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	6,3	geen meting	6,5	geen meting	6,6
Rapportcijfer van inwoners voor culturele voorzieningen (bijvoorbeeld schouwburg, museum, bioscoop) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,4	geen meting	7,5	geen meting	8,0
Rapportcijfer van inwoners voor recreatievoorzieningen (bijvoorbeeld wandelpaden, fietsroutes) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,2	geen meting	7,3	geen meting	7,2
Rapportcijfer van inwoners voor sportvoorzieningen (bijvoorbeeld sportcentra, accommodaties, activiteiten) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,5	geen meting	7,6	geen meting	7,5

De woon- werk- en winkellocaties van de gemeente Roosendaal zijn goed bereikbaar voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van ondernemers voor de bereikbaarheid van hun locatie (uitsplitsing naar auto - fiets - OV) Bron: Bedrijvenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,7 (auto) 8,1 (fiets) 6,3 (OV)	geen meting	7,5 (auto) 8,1 (fiets) 6,0 (OV)	geen meting	7,7 (auto) 8,3 (fiets) 6,3 (OV)
Rapportcijfer van inwoners voor de bereikbaarheid van de eigen woning (uitsplitsing naar auto - fiets - OV) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	8,5 (auto) 8,8 (fiets) 7,4 (OV)	geen meting	8,5 (auto) 8,8 (fiets) 7,3 (OV)	geen meting	8,5 (auto) 8,8 (fiets) 7,4 (OV)
Rapportcijfer van inwoners voor de mogelijkheid om zich binnen de gemeente te verplaatsen Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,5 (auto) 8,2 (fiets) 7,0 (OV)	geen meting	7,9 (auto) 8,3 (fiets) 6,9 (OV)	geen meting	7,5 (auto) 8,5 (fiets) 7,0 (OV)
Rapportcijfer van bezoekers voor de bereikbaarheid van de binnenstad (uitsplitsing naar auto - fiets - OV) Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	7,4 (auto) 8,1 (fiets) 7,7 (OV)	7,2 (auto) 8,0 (fiets) 7,8 (OV)	7,6 (auto) 8,4 (fiets) 7,8 (OV)	7,0 (auto) 8,3 (fiets) 7,4 (OV)	6,4 (auto) 8,2 (fiets) 7,8 (OV)	7,8 (auto) 8,3 (fiets) 7,7 (OV)

De gemeente Roosendaal heeft een woningaanbod dat is afgestemd op de behoeften van huidige en (potentieel) toekomstige inwoners.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Gemiddeld rapportcijfer dat bewoners geven voor de kwaliteit van de eigen woning Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweemaaljaarlijks	geen meting	7,7	geen meting	7,8	geen meting	7,7
Het aantal gebouwde woningen in de gemeente Roosendaal (inclusief nieuw gebouwde woningen en woningen die zijn ontstaan door verbouwing van bijvoorbeeld een winkel- of kantoorpand) Bron: team Informatie gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	311	275	492	54	112	311
De mate waarin de door de provincie vooruit berekende groei van de woningvoorraad naar verwachting daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden in de gemeente Roosendaal (stagnatie-indicator juli) Bron: Monitor bevolking en wonen van de Provincie Noord-Brabant Meetfrequentie: driemaandelijks	(stagn.-indicator 2017 niet beschikb.) 27% (stagn.-indicator 2016)	22% (stagn.-indicator 2017) 35% (stagn.-indicator 2016)	29% (stagn.-indicator 2017) 27% (stagn.-indicator 2016)	36% (stagn.-indicator 2019) 29% (stagn.-indicator 2017)	59% (bouwindicator 2020)	35%

N.B. De 'stagnatie-indicator 2019' geeft aan in welke mate de tussen 2017 en 2019 vooruit berekende groei van de woningvoorraad naar verwachting ook gerealiseerd wordt. De vooruit berekende groei van de woningvoorraad is afkomstig van de provinciale bevolkings- en woonbehoefteprognoses welke in 2017 geactualiseerd zijn (scenario 'hoog').

N.B. De 'bouwindicator 2020 - lange termijn' geeft aan in welke mate - cumulatief gemeten vanaf 2005 de vooruit berekende groei van de woningvoorraad naar verwachting ook gerealiseerd wordt in de periode 2005 t/m 2019.

De binnenstad van de gemeente Rosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van bezoekers voor de binnenstad (algemeen oordeel) Bron: Passantenenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	6,9	6,7	6,9	6,9	6,9	7,5
Rapportcijfer van inwoners van de gemeente Rosendaal voor de sfeer en gezelligheid van de binnenstad Bron: Bewonersenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	5,7*	geen meting	6,4	geen meting	6,7
Rapportcijfer van ondernemers voor de sfeer en gezelligheid van de binnenstad Bron: Bedrijvenenquête gemeente Rosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	5,9	geen meting	6,4	geen meting	7,0

Vaststellingsbesluit

Vastgesteld door de gemeenteraad van de gemeente Rosendaal in zijn vergadering van 4 juli 2019,

De griffier,

De voorzitter,

E. van Straaten-Noyons

mr. J.M.L. Niederer

Gecomprimeerde balans

BALANS (x 1.000)				
Activa			Passiva	
	31-12-20117	21-12-2018	31-12-20117	21-12-2018
Vaste activa			Vaste passiva	
Immaterieel	796	913	Eigen vermogen	69.090
Materieel	115.279	130.446	Voorzieningen	21.022
Financieel	24.735	23.802	Langlopende schulden	107.324
	140.810	155.161		197.436
Vlottende activa			Vlottende passiva	
Vorraden	44.688	38.527	Kortlopende schulden	25.605
Vorderingen	30.216	9.047	Overlopende passiva	9.856
Liquide middelen	1.364	21		
Overlopende activa	15.819	17.939		
	92.087	65.534		35.461
Totaal activa	232.897	220.695	Totaal passiva	232.897
			Gegarandeerde geldleningen	357.009
				381.239

In deel II Jaarrekening 2018 is de voorgeschreven uitgebreide balans conform BBV regelgeving opgenomen is inclusief de volledige toelichting. Onderstaand volgt een verkorte toelichting.

Immateriële vaste activa

Hier worden de bijdragen aan activa in eigendom van derden verantwoord. Deze hebben betrekking op investeringen in welzijnsaccommodaties.

Materiële vaste activa

Dit zijn uitgaven met meerjarig nut die in meerdere jaren worden afgeschreven. De belangrijkste investeringen in 2018 met economisch nut zijn: aankoop Mill Hillplein 1, nieuwbouw school Van Goghlaan 8, kunstgrasvelden voetbal Hulsdonk en Doeldreef en Gastelseweg 239, 243, 245. Daarnaast hebben investeringen in maatschappelijk nut plaatsgevonden. De belangrijkste zijn de Damwanden van de Kade / Vliet / Watermolen / Freiterslaan, aanleg centrumring, herinrichting rondom Nieuwe Markt en de verbetering Borchwerf (bij RBC).

Financiële vaste activa

Dit betreft kapitaalverstrekkingen en leningen (onder andere deelnemingen). Roosendaal neemt deel in diverse rechtspersonen en gemeenschappelijke regelingen (kapitaalverstrekkingen). De belangrijkste vermeerderingen zijn starters- en duurzaamheidsleningen SVn (Stimuleringsfonds Huisvesting) en startersfonds en duurzaamheidsrekening VROM.

Vorraden (onderhanden werk)

Onderhanden werk zijn voornamelijk in exploitatie genomen bouwgronden. Conform gewijzigd BBV stond in 2018 slechts één complex als grond en hulpstoffen op de balans (Nieuwstraat). Een toelichting hierop is terug te lezen in Paragraaf 7 Grondbeleid.

Vorderingen

Dit zijn vorderingen met een looptijd korter dan één jaar. De debiteuren zijn opgesplitst naar algemeen, belastingen en sociale zaken. Voor alle drie de onderdelen is een voorziening dubieuze debiteuren getroffen voor een te verwachten oninbaarheid.

Liquide middelen

Dit zijn de kas- en bankoverzichten, opgenomen tegen nominale waarde.

Overlopende activa

Dit betreft de nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen. De nog te ontvangen bedragen zijn conform het gewijzigd BBV gesplitst in 'nog te ontvangen van het Rijk', 'overige overheidsinstellingen' en 'niet overheidsinstellingen'. De belangrijkste post heeft betrekking op de BTW vorderingen (BCF-declaratie bij het Rijk).

Eigen vermogen

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen aan te merken zijn en die na besluitvorming door de gemeenteraad vrij te besteden zijn. Er zijn twee soorten reserves: algemene reserves en bestemmingsreserves (BR). Er zijn twee algemene reserves met ieder een eigen doel; algemene reserve en risicoreserve sociaal domein.

Er zijn vele bestemmingsreserves, alle gericht op een eigen doel / bestemming.

Enkele voorname zijn: Investeringsimpuls, OOR, Decentralisatie-uitkeringen, Huisvesting onderwijs en Nieuwbouw Stads Kantoor. Verder wordt het eigen vermogen ook bepaald door het resultaat van de jaarrekening. Het resultaat van 2018 bedraagt € 2.750.000 (2017: € 2.360.000).

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting aan van 'voorzienbare' lasten, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip nog onzeker zijn. De voorzieningen zijn volgens gewijzigde BBV-regelgeving verdeeld over vier categorieën: voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's - voorzieningen ter egalisatie van kosten - voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven - voorzieningen middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Langlopende schulden

Deze schulden hebben een looptijd van één jaar of langer en betreffen voornamelijk onderhandse geldleningen van binnenlandse banken. In 2018 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken bij de BNG van € 4,2 mln en is een lening van € 25 mln in zijn geheel afgelost. Er hebben ook diverse andere aflossingen plaatsgevonden, zie verder Paragraaf 4 Financiering.

Kortlopende schulden

Deze schulden hebben een looptijd korter dan één jaar en betreffen voornamelijk de kasgeldleningen bij banken. Die zijn toegenomen met € 10 miljoen, voornamelijk vanwege de aflossing van een langlopende schuld. De overige kortlopende schulden hebben betrekking op crediteuren, waarborgsommen, onderhanden werken (lopende projecten in diverse samenwerkingsverbanden) en de tussenrekeningen (openstaande betalingen).

Overlopende passiva

Dit betreft de nog te betalen bedragen en de vooruit ontvangen bedragen. De nog te betalen bedragen hebben voornamelijk betrekking op de rente op geldleningen in 2018 en de afrekening Jeugdzorg 2018.

Gegarandeerde geldleningen

Door de gemeente worden garanties gegeven voor betaling van rente en aflossing van bepaalde geldleningen. Deze betreffen leningen aangegaan door woningbouwverenigingen, instellingen in de gezondheidszorg en overige ten behoeve van de financiering van vaste activa. Het totale gegarandeerde bedrag is per saldo gestegen met € 57,6 miljoen (betreft het totaal bedrag van de nieuwe garanties € 110,5 miljoen -/- aflossingen € 52,9 miljoen) en is conform de voorschriften buiten de telling in de balans gehouden.

Begrotingsrechtmatigheid

Analyse voor de begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:
'Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.'

Er is een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen zijn er volgens de commissie BBV diverse categorieën.

Lasten (x € 1.000)				
Programma	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	V = voordeel N = nadeel
1. Besturen & Samenwerken	33.637	32.940	697	V
2. Leren & Ontwikkelen	21.358	19.073	2.285	V
3. Werken & Ondernemen	63.172	62.045	1.127	V
4. Wonen & Verblijven	68.044	57.321	10.723	V
5. Zorgen & Stimuleren	56.082	51.332	4.750	V
6. Betalen & Financieringen	2.244	2.775	531	N
Stortingen reserves	24.918	25.138	220	N
Totaal lasten	269.455	250.624	18.831	
Baten (x € 1.000)				
Programma	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	V = voordeel N = nadeel
1. Besturen & Samenwerken	3.121	3.344	223	V
2. Leren & Ontwikkelen	4.141	4.000	141	N
3. Werken & Ondernemen	31.877	32.102	225	V
4. Wonen & Verblijven	55.032	46.015	9.017	N
5. Zorgen & Stimuleren	3.880	3.129	751	N
6. Betalen & Financieringen	139.263	139.600	337	V
Onttrekkingen reserves	32.141	25.184	6.957	N
Totaal baten	269.455	253.374	16.081	
Saldi	0	2.750	2.750	

In deel II Jaarrekening 2018 - in het overzicht lasten en baten met een toelichting per programma - staat een verdere uitleg hierbij en worden de over- en onderschrijdingen nader toegelicht.

Daarnaast zijn er een drietal kredieten met een kleine overschrijding geconstateerd. Het gaat in totaal om een overschrijding van € 157.000. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de kredieten.

Deel I: Jaarverslag 2018

Programma 1. Besturen & Samenwerken

1

Programma 2. Leren & Ontwikkelen

2

Programma 3. Werken & Ondernemen

3

Programma 4. Wonen & Verblijven

4

Programma 5. Zorgen & Stimuleren

5

Programma 6. Betalen & Financieren

6

Programma 1.

Besturen & Samenwerken

Bestuur en organisatie

Integrale Veiligheid

Dienstverlening

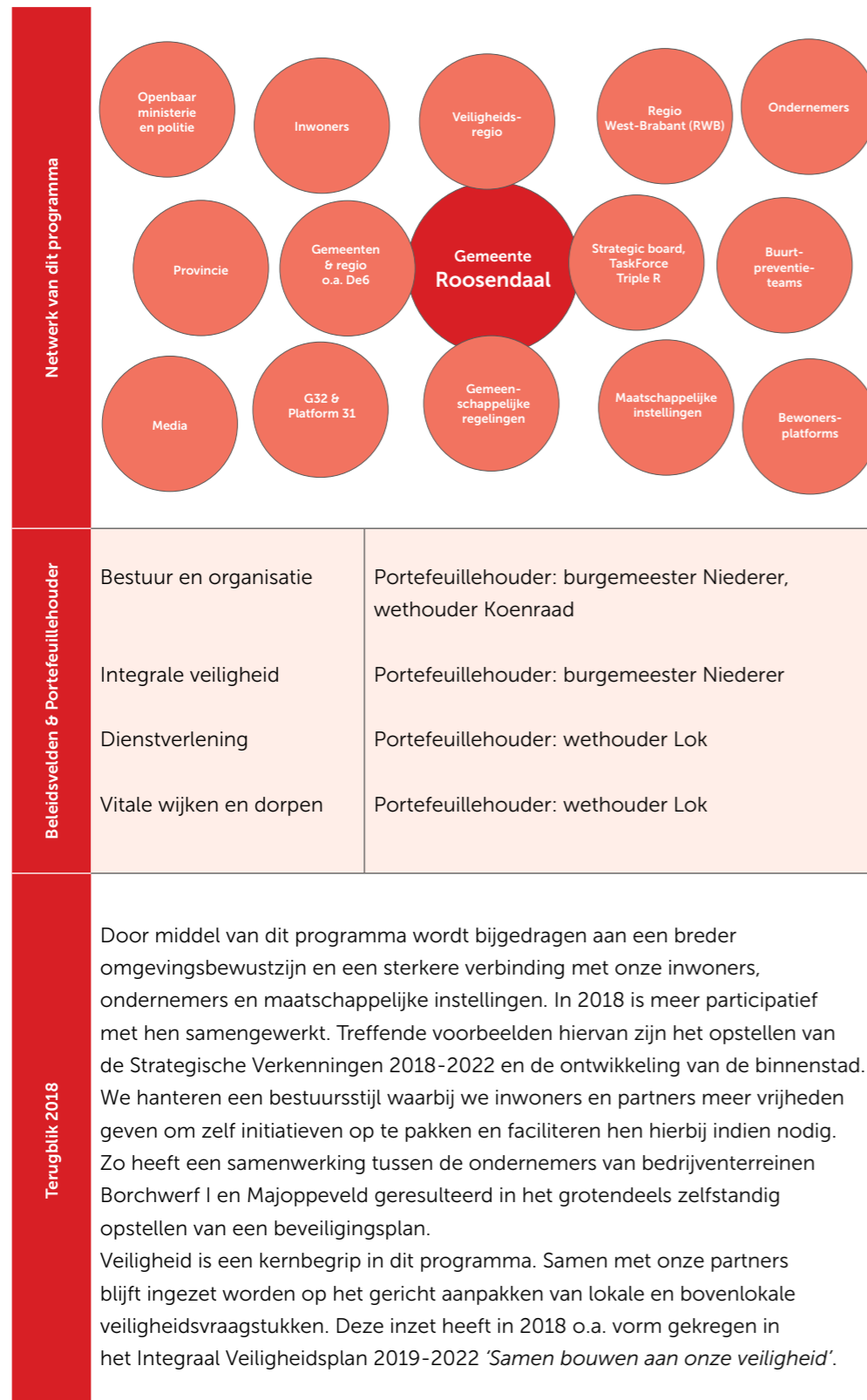
Ondersteuning organisatie

Financieel overzicht

Programma 1.

Besturen & Samenwerken

Dit programma heeft bijgedragen aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?
Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Rosendaal.
Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig.
De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
De gemeente Rosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.
De binnenstad van de gemeente Rosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Bestuur en organisatie

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestuur en organisatie

In 2018 is de verbinding met onze inwoners en maatschappelijke partners verder versterkt. Zij zijn in een vroeg stadium betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van het gemeentelijk beleid. Voorbeelden hiervan zijn het opstellen van de Strategische Verkenningen 2018-2022, Warmtenet DER (Duurzame Energie Rosendaal), de binnenstadsontwikkeling en de vestiging van de Associate Degrees Academy Rosendaal. Een ander voorbeeld van een betere verbinding met onze inwoners is de Dag van de Roosendaalse Democratie, waarin in 2018 een verbinding is gelegd tussen politiek, onderwijs en cultuur.

Communicatie

In 2018 is het omgevingsbewustzijn verder versterkt en is meer verbinding gelegd met de - snel veranderende - wereld om ons heen. Zo is de gemeentelijke website verder toegankelijk gemaakt en is het omgevingsbeeld dagelijks binnengehaald; door middel van online monitoring zijn actuele onderwerpen gevolgd, geanalyseerd en voorzien van communicatieadvies. Daarnaast is op social media en via de webcare gereageerd op vragen van onze inwoners. Sinds 2018 wordt meer (online) het gesprek aangegaan met onze inwoners. In 2018 zijn zowel de Flitspeiling (afval scheiden), het Digipanel (buurthuizen, profiel Burgemeester) als het Bewonerspanel 'De Tweede Mening' (Wmo) ingezet om informatie op te halen bij inwoners over diverse onderwerpen. Verder hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met verschillende belanghebbenden, zoals de Dialoogsessie Sociaal Domein, workshops rondom de Vitaliteitskaart, de Woontafel en Co-creation Binnenstad.

Bestuurlijke samenwerking

Ook in 2018 nam de regionale samenwerking een duidelijke positie in. Zo is er, aansluitend bij het speerpunt 'Duurzaamheid' uit het Bestuursakkoord, plaatsgenomen in de kopgroep Regionale Energiestrategie (RES) 2030 en deelgenomen in het Algemeen Bestuur en Strategisch Beraad van de Regio West-Brabant. Daarnaast was het voorzitterschap van de Commissie van Advies (CvA) Mobiliteit bij ons belegd en participeerden we in de overige drie CvA's; Economie, Arbeidsmarkt en Ruimte.

In 2018 is deelgenomen aan 12 gemeenschappelijke regelingen.

In De6-verband is - zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau - sturing gegeven aan deze verbonden partijen. Conform de Nota verbonden partijen zijn er richtlijnen meegegeven, die de gemeenschappelijke regelingen hebben verwerkt in hun begrotingen.

Deze begrotingen zijn in regionaal verband beoordeeld op beleidsmatige speerpunten en financiële consequenties.

In De6-verband zijn de volgende resultaten behaald:

- > In januari 2018 is door het college het Vergunningen-, Toezicht- en Handhavingsbeleid Roosendaal vastgesteld. Dit beleid is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de De6 gemeenten (Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert).
- > Op het gebied van HRM werken de De6-gemeenten samen op het vlak van functiemobiliteit.
- > In 2018 is een start gemaakt met een verkennend onderzoek naar mogelijke samenwerking op het gebied van openbare ruimte.
- > Gebleken is dat binnen de De6 wordt gewerkt met verschillende financieel-administratieve systemen. In 2018 zijn de mogelijkheden onderzocht om te komen tot een gezamenlijk pakket. Omdat de aanschaf van een gezamenlijk systeem zou leiden tot onevenredig hoge kosten, is besloten deze optie niet te benutten.

Overig:

- > Regio West-Brabant focust op vier pijlers in het ruimtelijk economisch domein: economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte. Daarnaast geeft ze (facultatief) invulling aan overeengekomen collectieve taken. Roosendaal heeft gekozen niet deel te nemen aan extra collectieve taken.
- > Roosendaal participeerde actief in de totstandkoming van een nieuwe regionaal economische koers en verdere uitwerking van het regionaal actieprogramma.
- > Met andere middelgrote Brabantse gemeenten wordt in Midsize Brabant samengewerkt aan een sterk Brabants netwerk. Het accent heeft in 2018 gelegen op kennisdeling op de gebieden: veranderende dynamiek binnenstad, mobiliteitsagenda, logistiek en nieuwe economie. Tevens is met de provincie Noord-Brabant samengewerkt op het thema transformatieopgaven. Kennisdeling stond ook hierbij voorop.
- > In gezamenlijkheid met Bergen op Zoom is een aantal speerpunten uit de strategische uitvoeringsagenda Netwerkstad uitgevoerd. Operationeel wordt samengewerkt op met name de dossiers arbeidsmarkt en economie. Zo is gezamenlijk een Economische Barometer opgesteld. Deze barometer levert input voor (bijstelling van) beleid en heeft een agenda bepalende functie. De barometer kan daarmee een belangrijke rol spelen in de proces- en projectvorming en kan ook gebruikt worden in de externe communicatie.
- > In 2018 is deelgenomen aan relevante nationale en internationale netwerken, zoals de G40 en de VNG. We nemen deel op de pijlers sociaal, fysiek en economie & arbeidsmarkt. Via de G40 wordt input verkregen en geleverd in (door de VNG gecoördineerde) discussies rond bijvoorbeeld het IBP (Interbestuurlijk Programma) en de Klimaattafels.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Bestuur en organisatie	2.928	3.267	289	3.556	3.575
Baten Bestuur en organisatie	262	82	61	143	179
Saldo	2.666	3.185	228	3.413	3.396

Integrale Veiligheid

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 is het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 'Samen bouwen aan onze veiligheid' voorbereid en in december door de gemeenteraad vastgesteld. Dit plan kent een gezamenlijke focus om lokale en bovenlokale veiligheidsvraagstukken gericht aan te pakken.

Aan de hand van het Actieplan Integrale Veiligheid 2018 is hard gewerkt aan het verbeteren van de veiligheid en het veiligheidsgevoel van de inwoners, ondernemers en bezoekers. Dit is gedaan aan de hand van de volgende vijf thema's: Veilige woon- en leefomgeving, Bedrijvigheid en veiligheid, Jeugd en Veiligheid, Fysieke veiligheid, Bestuurlijke aanpak ondermijnende criminaliteit.

Veilige woon- en leefomgeving

Onze inwoners moeten zich zo goed mogelijk voelen in hun buurt of wijk, in hun alledaagse woon- en leefomgeving. Dat wil zeggen: onbedreigd, niet geïntimideerd en niet gehinderd door overlast van de omgeving. Verschijnselen die daar haaks op staan zijn aangepakt. Zo is in 2018 begonnen met het moderniseren van het cameratoezicht, als ondersteuning voor de inzet van de politie en gemeentelijke handhavers. Daarnaast is gebruik gemaakt van bestuursrechtelijke maatregelen zoals huis- en gebiedsverboden. Ook zijn bestuurlijke maatregelen getroffen als gevolg van het schietincident in de wijk Kortendijk (i.e. sluiten woning / plaatsen camera's). In 2018 is uitvoering gegeven aan het 'Uitvoeringsprogramma Handhaving Omgevingsrecht 2018'. Doelstelling hierbij is het bevorderen van de naleving van wet- en regelgeving. Het gaat hier om vergunningverlening, toezicht en handhaving van wet- en regelgeving met betrekking tot de bebouwde en onbebouwde leefomgeving, met als doel de kwaliteit van de leefomgeving te beschermen en daar waar mogelijk te verbeteren. Over de uitvoering van dit programma wordt in april 2019 een jaarverslag opgesteld.

Bedrijvigheid en veiligheid

In 2018 is wederom ingezet op de zelfredzaamheid van de ondernemers; zij hebben een eigen, maar ook gezamenlijke, verantwoordelijkheid in het oppakken en implementeren van bijvoorbeeld het Keurmerk Veilig Ondernemen. Waar nodig zijn de samenwerkende ondernemers hierbij gefaciliteerd. In 2018 zijn de bedrijventerreinen Borchwerf I en Majoppeveld KVO gecertificeerd. Voor deze twee terreinen is er, door met name de samenwerkende ondernemers, een beveiligingsplan gemaakt. De 'parkrangers' vormen daarin een belangrijk onderdeel; met hen is in 2018 nauw samengewerkt. Daarmee is het veiligheidsgevoel op de bedrijventerreinen positief beïnvloed.

Jeugd en Veiligheid

Samen met onze ketenpartners (Zorg- en Veiligheidshuis 'De Markiezaten', Openbaar Ministerie, politie en maatschappelijke instellingen) is geïnvesteerd in onze toekomstige veiligheid door jeugdoverlast en -criminaliteit te voorkomen dan wel aan te pakken. In 2018 zijn twee overlastgevendende groepen integraal aangepakt. Dat heeft geleid tot een duidelijke afname van overlast door jeugdigen.

Fysieke veiligheid

Met de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, waarvan brandweer en GHOR onderdeel zijn, is ook in 2018 voortdurend gewerkt aan adequate en daadkrachtige crisisbeheersing en rampenbestrijding. In 2018 zijn alle medewerkers van de gemeentelijke crisisorganisatie overeenkomstig het OTO-plan (= opleiden - trainen - oefenen) van de Veiligheidsregio opgeleid. Ook de (nieuwe) collegeleden zijn opgeleid om een eventuele rol in de crisisorganisatie (Beleidsteam) te kunnen vervullen. De gemeente Roosendaal is betrokken geweest bij het opstellen van het beleidsplan 2019-2022 van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant.

Bestuurlijke aanpak ondermijnende criminaliteit

In 2018 is hard gewerkt aan het weren van ondermijnende criminaliteit.

De bewegingsruimte van (groepen) criminelen is verder ingeperkt en gezorgd is voor omstandigheden die voor criminelen ongunstig zijn.

Binnen de Taskforce Brabant-Zeeland en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC), is samengewerkt om als één georganiseerde overheid crimineel ondernemerschap effectief te verstoren. Hierbij is de aandacht voornamelijk uitgegaan naar hennep, synthetische drugs, mensenhandel en criminele motorbendes als uitingen van ondermijnende criminaliteit.

Het buitengebied is kwetsbaar. Door de beschikbaarheid van veel leegstaande panden, verminderde zichtbaarheid en lagere sociale controle is de kans op bijvoorbeeld hennepplantages groter. In 2018 is de samenwerking met ZLTO, bewoners en ondernemers gezocht. In het kader van het vergroten van de awareness zijn er huisbezoeken uitgevoerd en integrale controles uitgevoerd. Als gevolg van drugshandel c.q. -productie is een aantal bestuurlijke waarschuwingen afgegeven (21 bestuurlijke waarschuwingen) en een aantal panden gesloten (10 panden gesloten).

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Integrale veiligheid	7.309	7.434	387	7.821	7.329
Baten Integrale veiligheid	406	94	96	190	186
Saldo	6.903	7.340	291	7.631	7.143

Dienstverlening

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- > In 2018 is gewerkt aan een betere bereikbaarheid via de diverse dienstverleningskanalen. De gemeentelijke website is continu geëvalueerd en op basis van klantervaringen verder toegankelijk gemaakt tot een volwaardig en gebruiksvriendelijk dienstverleningskanaal.
- > De vraag of de behoefte van de inwoner en ondernemer stond centraal, zodat maatwerk geleverd kon worden en de zelfredzaamheid gestimuleerd. De 'digitale overheid' is een continu innovatief proces; er worden voortdurend verbeteringen aangebracht. In 2018 is gewerkt aan het themagewijs digitaal regelen van verschillende diensten via de app (bijvoorbeeld: verhuizing, Saver-pas, vergunning).
- > De huidige dienstverlening en die van onze (keten-)partners is op diverse manieren gemonitord. De dienstverlening van een aantal ketenpartners zoals verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen en gemeentelijke NV's en BV's) en gesubsidieerde organisaties is in 2018 gemonitord door middel van (tussentijdse - en eind)rapportages over de voortgang van de vooraf afgesproken prestaties.
- > Tevredenheid met betrekking tot de telefonische dienstverlening, de dienstverlening aan de balie en de website zijn voortdurend punt van aandacht. Bijzondere aandacht is in 2018 uitgegaan naar de (on)tevredenheid met betrekking tot de telefonische bereikbaarheid (i.e. terugbelverzoeken). Naast het nemen van verbetermaatregelen om de dienstverlening te verbeteren, zijn burgers, partners en ondernemers proactief geïnformeerd. Er is ook in 2018 uitgebreid gecommuniceerd over waar inwoners terecht kunnen met vragen, waar zij wat kunnen melden en welke kanalen zij hiervoor tot hun beschikking hebben.
- > In 2018 zijn medewerkers nauw betrokken bij de voorbereiding van de renovatie van het stadskantoor. Dienstverlening speelt hierin een belangrijke rol, zowel aan de harde kant (toegankelijkheid, huisstijl, inrichting etc.) als aan de zachte kant (medewerkers die begrijpen waar de gemeente voor staat en dit uitdragen).
- > In 2018 is intensief samengewerkt met andere gemeenten bij regionale samenwerkingsverbanden in de vorm van gemeenschappelijke regelingen. Alle begrotingen van gemeenschappelijke regelingen zijn voorzien van een zienswijze, welke in regionaal verband zijn opgesteld.
- > In 2018 is ingezet op merkbaar minder regeldruk en zijn onze dienstverleningsprocessen optimaal ingericht. De volgende processen zijn opgepakt in 2018:
  - Wmo: Het afhandelproces is verbeterd waardoor de klant eerder bericht en hulp krijgt.
  - AVG: Via de website kan de klant een verzoek doen tot inzage in vastgelegde persoonsgegevens. De drempel is daarbij laag en het aanvraagproces verloopt digitaal.
  - Subsidies: Het proces is verder doorontwikkeld en hiermee eenvoudiger gemaakt voor de aanvrager.
  - Meldingen openbare ruimte: Een melding is laagdrempelig en wordt via de BuitenBeter app gedaan. Deze melding wordt direct digitaal doorgezet naar de betreffende medewerker in de buitendienst en afgehandeld. Alle openstaande meldingen zijn zichtbaar op een digitaal scherm en bij de medewerkers op hun tablet of telefoon.

- Schuldhulpverlening: Het proces is digitaal en zaakgericht gemaakt. De benodigde informatie die de aanvrager moet leveren is opgeschoond. Daarbij is ook gekeken of klanten sneller terecht kunnen door de planning efficiënter te maken.
- Monumentenvergunning: Bij aanvraag komt een medewerker thuis langs, doet een quickscan naar de haalbaarheid/ juistheid van de aanvraag, geeft voorlichting en stuurt verwachtingen bij en denkt mee/ geeft advies over wat te doen. Dit met als doel 'first time right' aanvragen.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Dienstverlening	1.885	1.809	118	1.927	1.782
Baten Dienstverlening	1.631	1.414	104	1.518	1.474
Saldo	254	395	14	409	308

Ondersteuning organisatie

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De Jaarstukken zijn net als de Programmabegroting opgesteld volgens de gewijzigde BBV regels. Dit betekent dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de verschillende beleidsprogramma's worden verantwoord, maar dat deze centraal op het taakveld Overhead/Ondersteuning organisatie staan. Als gevolg hiervan zijn de lasten van de beleidsvelden in de overige programma's uiteraard fors lager vanaf 2017, zowel in de begroting als in de jaarstukken.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Ondersteuning organisatie	19.380	20.283	50	20.333	20.254
Baten Ondersteuning organisatie	1.552	1.091	179	1.270	1.505
Saldo	17.828	19.192	-129	19.063	18.749

Financieel overzicht Besturen & Samenwerken

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Bestuur en organisatie	2.928	3.267	289	3.556	3.575
	Integrale veiligheid	7.309	7.434	387	7.821	7.329
	Dienstverlening	1.885	1.809	118	1.927	1.782
	Ondersteuning organisatie	19.380	20.283	50	20.333	20.254
Totaal		31.502	32.793	844	33.637	32.940
Baten	Bestuur en organisatie	262	82	61	143	179
	Integrale veiligheid	406	94	96	190	186
	Dienstverlening	1.631	1.414	104	1.518	1.474
	Ondersteuning organisatie	1.552	1.091	179	1.270	1.505
Totaal		3.851	2.681	440	3.121	3.344
Saldo		27.651	30.112	404	30.516	29.596
	Stortingen in reserves	958	1.327	18	1.345	1.344
	Onttrekkingen aan reserves	1.120	1.751	45	1.706	1.300

Programma 2. Leren & Ontwikkelen

Onderwijs

Sport en recreatie

Cultuur

Financieel overzicht

Programma 2. Leren & Ontwikkelen

Dit programma heeft bijgedragen aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?	Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.
	De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.
	De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
	Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
	De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.
	De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers en ondernemers.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Lokale Educatieve Agenda (LEA)

- > In 2018 is de Lokale Educatieve Agenda 2016 - 2019 uitgevoerd. Het hoofddoel van deze agenda is het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. Dit is in 2018 opgepakt vanuit een preventieve en curatieve aanpak.
  - De preventieve aanpak bestond onder andere uit het project instapje / opstapje en de indicering van doelgroepkinderen. In 2018 hebben ongeveer 450 peuters gebruik gemaakt van de voorschoolse educatie met als beoogd effect dat deze peuters zonder achterstand de basisschool instromen.
  - Ten behoeve van de curatieve aanpak is in 2018 uitvoering gegeven aan zes schakelklassen en drie voorzieningen voor kinderen van anderstaligen.
- > Andere thema's uit de lokale educatieve agenda waar in 2018 met partners uitvoeringaan is gegeven zijn:
  - De start met het opstellen van de 'agenda voor de toekomst' om de aansluiting passend onderwijs en jeugdzorg beter vorm te geven. Doel is om het zogenoemde 'integraal arrangeren' vanuit de aansluiting passend onderwijs - jeugdzorg op te pakken. Deze agenda wordt in 2019 vastgesteld.
  - Op alle basisscholen is het concept 'bibliotheek op school', 'boekstart' en/of 'voorleesexpress' geïnitieerd.
  - Alle basisscholen hebben middels het project 'cultuursnuiwen' kennis gemaakt met diverse cultuurdisciplines. Op elf basisscholen is cultuureducatie gegeven en er waren in 2018 op zeven basisscholen cultuurmedewerkers actief.
  - Op 23 basisscholen waren vakleerkrachten ten behoeve van Sport & Beweging actief.
  - De groep leerlingen die niet zelfstandig naar school kan reizen, komt in bepaalde gevallen in aanmerking voor leerlingenvervoer naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school. In 2018 hebben ongeveer 250 leerlingen gebruik gemaakt van dit 'leerlingenvervoer'. In 2018 is ook gestart met de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure voor het leerlingenvervoer. Deze wordt afgerond in 2019.

Onderwijsachterstanden: Regionale Educatieve Agenda (REA)

- > Het doel van de REA is het verbeteren van ondersteuning aan jongeren in het kader van passend onderwijs en het sociaal domein. Het is een samenwerking tussen de gemeenten Roosendaal, Moerdijk en Halderberge.
- > De gemeenten en het onderwijs hebben gezamenlijk een verantwoordelijkheid in de ontwikkeling van kinderen. De gemeente heeft deze op het gebied van zorg en het onderwijs in het bieden van (passend) onderwijs. Deze twee terreinen bevinden zich vaak in elkaars verlengde. In 2018 is via de regionale overlegtafel passend onderwijs - jeugdhulp aan deze thema's gewerkt.
- > De oorspronkelijk negen acties uit de Regionale Educatieve Agenda 2017-2021 zijn geëvalueerd en voor 2019 - 2020 vertaald naar acties binnen 3 thema's. Deze thema's zijn in relatie gebracht met passend onderwijs en zijn:
  - Good practices en stimuleringsprijs:
    - Organisatie bijeenkomst good practices;
    - Onderzoek opzet stimuleringsprijs;
    - Evaluatie en communicatie nader uitwerken.
  - Samenwerking en integraal aanbod in het kader van passend onderwijs en jeugdhulp, Wmo en Participatiewet.
    - Onderzoek Nederlands Jeugdinstituut naar aansluiting passend onderwijs jeugdhulp op scholen die met meerdere jeugdhulp regio's te maken hebben;
    - Aanbevelingen onderzoek in overleg met partners vertalen naar concrete acties
  - Aansluiting REA op de regio;
    - In beeld brengen welke overleggen jeugdzorg - passend onderwijs - leerplicht/RMC er in de regio zijn;
    - Op basis hiervan overlap en benodigde afstemming bepalen.

Leerplicht

- > In 2018 zijn, als onderdeel van de lokale educatieve agenda, de wettelijke taken op het gebied van leerplicht uitgevoerd.
- > Op de website van het Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (rblwest-brabant.nl) zijn de resultaten over het schooljaar 2017/2018 te vinden.
- > Om schoolverzuim en schooluitval te voorkomen is in 2018 ingezet op preventie en zorg. Door de inzet van leerplichtambtenaren en trajectbegeleiders is in een zo vroeg mogelijk stadium ingegrepen. In maart 2018 is een extra trajectbegeleider gestart om jongeren te begeleiden in het vinden en behouden van werk.
- > Er zijn verdere stappen gezet in een betere samenwerking tussen de (jeugd)professionals van Wegwijs en het voorliggend veld. Het ook fysiek bij elkaar brengen van leerplichtambtenaren en jeugdprofessionals is in 2018 voorbereid. Dit wordt in 2019 een belangrijke stap om te bereiken dat door de inzet op preventie en zorg het aantal gezinnen dat gebruik maakt van jeugdzorg daalt.

Laaggeletterdheid - Volwasseneducatie

- > In 2018 zijn scholingstrajecten 'taal' en 'rekenen' georganiseerd ten behoeve van volwassenen. Dit is onder aanvoering van regiegemeente Breda regionaal georganiseerd met ROC West-Brabant als uitvoerder. Vanuit Roosendaal hebben ongeveer 130 inwoners deelgenomen.

- > In een samenwerkingsverband met onder andere de WVS en het UWV organiseerde Bibliotheek VANnU in 2018 cursussen om de taalvaardigheid en digitale vaardigheid te vergroten. Met de trajecten "ouderen digitaal de deur uit", "walk en talk", belastingspreekuur en "digisterker" werden ongeveer 210 inwoners geholpen. Met de taal oefengroepen werden circa 100 inwoners bereikt.
- > Sinds 2018 kent de gemeente Roosendaal drie taalpunten. In de taalpunten hebben in 2018 ongeveer negentig intakes plaatsgevonden en deze inwoners zijn begeleid in taalontwikkeling.

Onderwijs & Onderwijshuisvesting

- > In de bestuursrapportage 2018 is gemeld dat de ambitie om de doordecentralisatie voor het primair onderwijs te realiseren in 2018 niet wordt gehaald. In 2018 zijn de voorbereidingen voor de doordecentralisatie voortgezet. Een belangrijke ontwikkeling in 2018 betrof de ingrijpende wijziging van de zogenoemde 'VNG-norm'. Dit had consequenties voor de financiële kaders van de doordecentralisatie. Schoolbesturen hebben het afgelopen jaar integrale huisvestingsplannen opgeleverd. Deze vormden een belangrijke bouwsteen voor de gesprekken over de doordecentralisatie tussen gemeente en schoolbesturen.
- > De speerpunten uit het Strategisch Huisvestingsplan Primair en Speciaal onderwijs 2014-2020 zijn uitgevoerd.
- > Het zorg-onderwijscluster (locatie Van Goghlaan) is in juli 2018 opgeleverd. Ook de nieuwbouw van 'De Stappen' en 'Gezellehoek' zijn het afgelopen jaar voorbereid. Het vastgestelde programma om noodlokalen te saneren is uitgevoerd.
- > In september 2018 zijn Associate Degrees Academie, Fontys Hogeschool en CIOS Goes in Roosendaal met hun opleidingen gestart. De komst van de studenten is opgeluisterd met de campagne 'studenten kleuren de stad'. Het bijbehorende programma is tevens aangeboden aan de andere beroepsopleidingen in Roosendaal.
- > De 'Agenda beroepsonderwijs West-Brabant' van ROC-West-Brabant is in 2018 verschenen. De gemeente was hierin een belangrijke partner. De agenda geeft mede invulling aan de opgave om onderwijs goed aan te laten sluiten op de arbeidsmarkt van vandaag én die van morgen.

Verbonden partijen

Op administratief gebied is de gemeenschappelijke regeling (GR) Regionaal Bureau Leerplicht West-Brabant (RBL) actief. Deze regeling is per 1 januari 2018 geactualiseerd om te voldoen aan de wet- en regelgeving, een nieuw niveau van dienstverlening toe te voegen en om de wens van de gemeente Oosterhout om toe te treden te honoreren. Het RBL is opgericht met als doel een effectieve en efficiënte regionale leerplichtadministratie, waardoor schooluitval en verzuim worden voorkomen.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Onderwijs	44.824	9.379	1.754	11.133	9.055
Baten Onderwijs	30.482	2.508	203	2.711	2.555
Saldo	14.342	6.871	1.551	8.422	6.500

Sport en recreatie

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we binnen het beleidsveld Sport en recreatie de focus op de gezondheidswaarde van sporten, spelen en bewegen gecontinueerd.

Onder andere de volgende acties hebben hieraan bijgedragen:

- > Vanuit de 'activiteitsubsidie sport' hebben 12 Roosendaalse verenigingen subsidie ontvangen om de sport- en beweegparticipatie van inwoners te vergroten.
- > Er is uitbreiding van de rijksregeling combinatiefuncties aangevraagd en ontvangen. Dit betekent dat met ingang van 2019 meer combinatiefuncties beschikbaar zijn om de sport- en cultuurparticipatie te bevorderen.
- > Voor deelname aan de sportkennismakingslessen Sjors Sportief waren er ongeveer 1.900 inschrijvingen door basisschoolleerlingen.
- > Met JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) zijn in 2018 stappen gezet. De eerste basisscholen zijn aan de slag gegaan met de 'Drinkwater!' Campagne. Hierdoor wordt het waterdrinken voor kinderen aantrekkelijk gemaakt. Met ondersteuning vanuit JOGG hebben 1200 kinderen meegelopen aan de 1e editie van KPO kidsrun in juni.
- > Diverse Roosendaalse ondernemers denken mee en ondersteunen in het creëren van een gezondere leefomgeving voor onze jeugd. In september is een nieuwe groep van Cool2B fit aan de slag gegaan, waarbij kinderen (8 t/m 13 jaar) samen met hun ouders werken aan een gezondere leefstijl.
- > Sportservice Noord-Brabant (SSNB) heeft uitvoering gegeven aan het programma 'Gezonde leefstijl 2015-2018'. De focus ligt op het realiseren van een gezonde leefstijl. SSNB heeft voor diverse doelgroepen activiteiten georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn: 'summerfun' in de zomervakantie, waaraan 520 kinderen hebben deelgenomen en de 'Beweegmarkt' in oktober, waarbij voor mensen met een beperking de sportvraag en het -aanbod bij elkaar werd gebracht.
- > Stichting Paul heeft subsidie ontvangen en daarmee hebben kinderen uit gezinnen met een laag inkomen de mogelijkheid gekregen om te kunnen sporten en bewegen. In 2018 heeft Stichting Paul 362 kinderen ondersteund die zijn gaan sporten of zwemles hebben gevolgd.
- > In 2018 zijn initiatieven ondersteund waardoor de inrichting van de buitenruimte uitdaagt om te bewegen en/of te sporten. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de aanleg van een urban trail op Stadsoevers-Oost. Op de Kwiek beweegroute, Fitroute, Krajicek Playground en Cruijff Court zijn activiteiten georganiseerd.
- > Om de sport -en beweegparticipatie van zowel jeugd als volwassenen te vergroten, talenten voor de gemeente te behouden en verenigingen toekomstbestendig te maken, is ook in 2018 geïnvesteerd in sportvoorzieningen. Het afgelopen jaar zijn onder andere voetbalkunstgrasvelden, padelbanen, hockeyvelden (water- en kunstgrasveld) en een beachvolleybalveld aangelegd. Ook is in 2018 de Wielereperience op het Red Band Sportpark geopend en in gebruik genomen.
- > Het afgelopen jaar zijn diverse sportevenementen georganiseerd in de gemeente. Bijvoorbeeld: NK Wielrennen op de weg, De Boels Ladies Tour en een voorronde voor het WK pumptrack.
- > In 2018 is de praktijk-leerwerk omgeving van CIOS Goes in Roosendaal gestart. Dat betekent dat sinds september 2018 CIOS studenten in Roosendaal praktijkonderwijs gericht op sport en bewegen ontvangen op bijvoorbeeld scholen, sportvoorzieningen en zorginstellingen. Ook is Roosendaal sinds september een 'praktijklokaal' van Fontys Sporthogeschool.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Sport en recreatie	5.917	3.939	456	4.395	4.238
Baten Sport en recreatie	1.425	997	166	1.163	1.140
Saldo	4.492	2.942	290	3.232	3.098

Cultuur

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 lag de focus binnen het beleidsveld Cultuur op de maatschappelijke waarde van cultuur. De onderstaande acties hebben bijgedragen aan dit doel:

- > De gemeente heeft in 2018 met de stichting 'Cultuur verbindt Roosendaal' afspraken gemaakt om de vastgestelde cultuurnota uit te voeren.
- > Het cultuurfonds is in 2018 vormgegeven. In het cultuurfonds is de subsidieregeling 'Activiteitsubsidie Cultuur' ondergebracht. Met deze regeling worden activiteiten die een bijdrage leveren aan het verhogen van cultuurparticipatie onder jeugd en volwassenen ondersteund. Bovendien is er geld beschikbaar gesteld voor discipline- en domein overstijgende projecten van professionele makers (de Makersregeling)
- > De stichting 'Cultuur verbindt Roosendaal' voert het cultuurfonds uit. Er zijn 49 subsidies verstrekt; 43 projecten via de activiteitsubsidie en de vouchersregeling en 6 grotere projecten van professionele makers.
- > Om cultuurparticipatie onder de jeugd te vergroten is de subsidieregeling '(Buurt-) sport/cultuurcoaches op scholen' uitgebreid naar Cultuur. Elf scholen gaven in 2018 inhoud aan de doelen vanuit de reguliere subsidie van Cultuurcompaan. Daarnaast is op basis van de uitbreiding op twee scholen gestart met het aanbieden van cultuurcoaches op school en in de naschoolse periode.
- > In 2018 is cultuur ingezet als middel in het sociaal domein. Een voorbeeld hiervan is het project 'De tijd van je leven!'. In dit project worden kunst en cultuur ingezet om ouderen te activeren, eenzaamheid te bestrijden en een zinvolle tijdbesteding te ontdekken. Het project is uitgevoerd door Cultuurcompaan en de GGD.
- > In 2018 is uitvoering gegeven aan het programma 'Bibliotheekwerk 2015-2018' met als opdrachtnemer Bibliotheek VANnU.
- > De bibliotheek is in 2018 verbouwd en opgenomen in het 'huiskamerconcept' van Parrotia. De inloop- en ontmoetingsfunctie van de bibliotheek is hiermee vergroot.
- > De Bibliotheek heeft, naast het uitlenen van boeken, taal-/ leesprojecten georganiseerd voor laaggeletterden. Ook zijn samen met partners thematische tentoonstellingen gehouden.
- > Op alle basisscholen is het concept 'bibliotheek op school' met leesconsulenten als ondersteuning gerealiseerd.

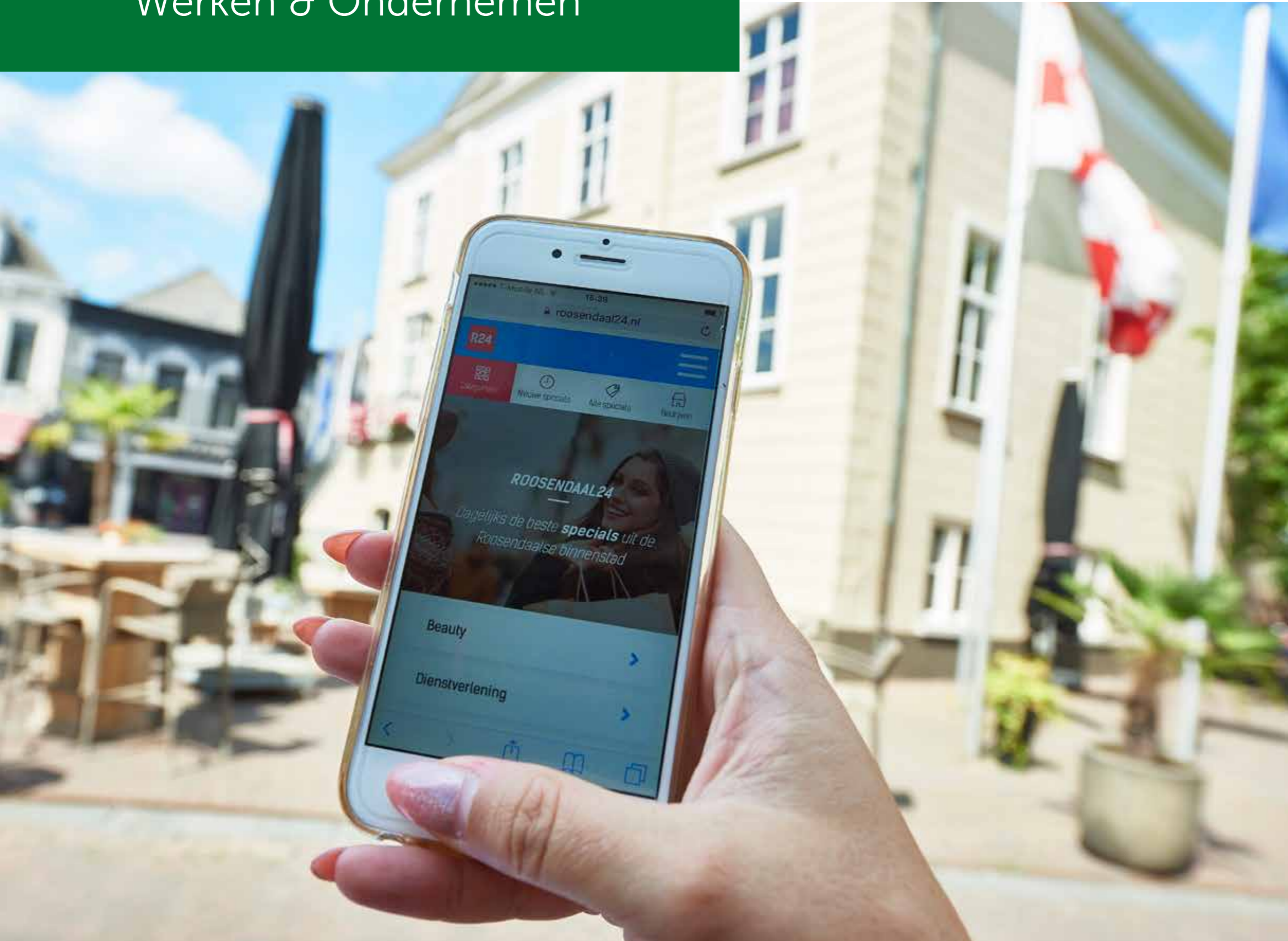
- > De bibliotheek als 'instituut' heeft het lopende verandertraject 'van collectie naar connectie' in 2018 doorgezet. Hierdoor wordt in de toekomst nadrukkelijker aangesloten op de wensen van de klanten. Voorbeelden hiervan zijn het aanbieden van e-books en het digitaliseren van de dienstverlening. Met betrekking tot de 'bibliotheekfunctie' zijn in de wijken de servicepunten omgevormd tot 'haal- en brengpunten'. Dit heeft onder andere geleid tot andere samenwerkingen met partners in de wijk bijvoorbeeld buurthuizen.
- > In 2018 is uitvoering gegeven aan het cultuurprogramma 'Cultuur verbindt mensen 2015-2018' met als opdrachtnemer het samenwerkingsverband Cultuurcluster, bestaande uit schouwborg De Kring, Erfgoedcentrum Tongerlohuys en Cultuurcompaan. Voorbeelden van concrete activiteiten waren: het organiseren van cultuurkennismakingslessen op scholen ('Sjors Creatief' en 'Cultuursnuiven' op scholen), het opzetten van tentoonstellingen in het Tongerlohuys en het organiseren van theatervoorstellingen voor ouderen in de middaguren en aanverwante activiteiten. Op 4 mei 2018 heeft voor de eerste keer een jongerenherdenking plaatsgevonden.
- > Het erfgoedcentrum Tongerlohuys heeft in 2018 in opdracht van de gemeente de frontoffice-archieftaken uitgevoerd.
- > Het Jeugdcultuurfonds Brabant is ingezet om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen, die vanwege geldgebrek niet kunnen deelnemen aan cultuuractiviteiten, toch de mogelijkheid te bieden deel te nemen aan een culturele activiteit. 114 aanvragen zijn gehonoreerd. Eind 2018 zijn vanuit het fonds in totaal 450 kaartjes beschikbaar gesteld voor gezinnen met een laag inkomen waardoor zij een theatervoorstelling konden bezoeken.
- > In 2018 is de subsidieregeling 'harmonieën en orkesten' in het leven geroepen. Vier verenigingen hebben hier gebruik van gemaakt. Het doel van de regeling is het in standhouden van de harmonieën en orkesten voor de gemeente en hun bijdrage aan evenementen, vieringen en herdenkingen te waarborgen. Dit doen zij door zich te richten op 'neveninstromers' (volwassenen die eerder in een orkest hebben gespeeld) en zich samen met scholen te richten op jonge nieuwe leden.
- > Met betrekking tot de huisvesting van culturele partners zijn voorbereidingen getroffen voor de huisvesting op Bovendonk 111.
- > De reinigingsactie gericht op de kunstobjecten in de buitenruimte is in 2018 afgerond. Alle kunstwerken in de buitenruimte zijn in beeld en er ligt een onderhoudsplan.
- > In 2018 is verder gewerkt aan het opzetten van een 'monumentenregister'. In 2019 wordt het register online gepubliceerd.
- > In 2018 heeft het Monumentenhuis Brabant in opdracht van de gemeente verder gewerkt aan het in beeld brengen van de 'wederopbouw architectuur'. Dit om gebiedsbescherming en bescherming van specifieke panden in de toekomst mogelijk te maken. Met deze inventarisatie ligt er tevens een bouwsteen voor de Omgevingswet en -visie.
- > In 2018 zijn voor de uitvoering van de instandhoudingsverplichting de monumenten binnen onze gemeenten in kaart gebracht. De eigenaren van acht panden die in een slechte staat verkeren zijn in 2018 aangeschreven.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Cultuur	6.238	5.531	299	5.830	5.780
Baten Cultuur	1.178	169	98	267	305
Saldo	5.060	5.362	201	5.563	5.475

Financieel overzicht Leren & Ontwikkelen

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Onderwijs	44.824	9.379	1.754	11.133	9.055
	Sport en recreatie	5.917	3.939	456	4.395	4.238
	Cultuur	6.238	5.531	299	5.830	5.780
Totaal		56.979	18.849	2.509	21.358	19.073
Baten	Onderwijs	30.482	2.508	203	2.711	2.555
	Sport en recreatie	1.425	997	166	1.163	1.140
	Cultuur	1.178	169	98	267	305
Totaal		33.085	3.674	467	4.141	4.000
Saldo		23.894	15.175	2.042	17.217	15.073
	Stortingen in reserves	1.752	5.502	1.674	7.176	7.176
	Onttrekkingen aan reserves	11.909	6.281	3.302	9.584	8.062

Programma 3. Werken & Ondernemen

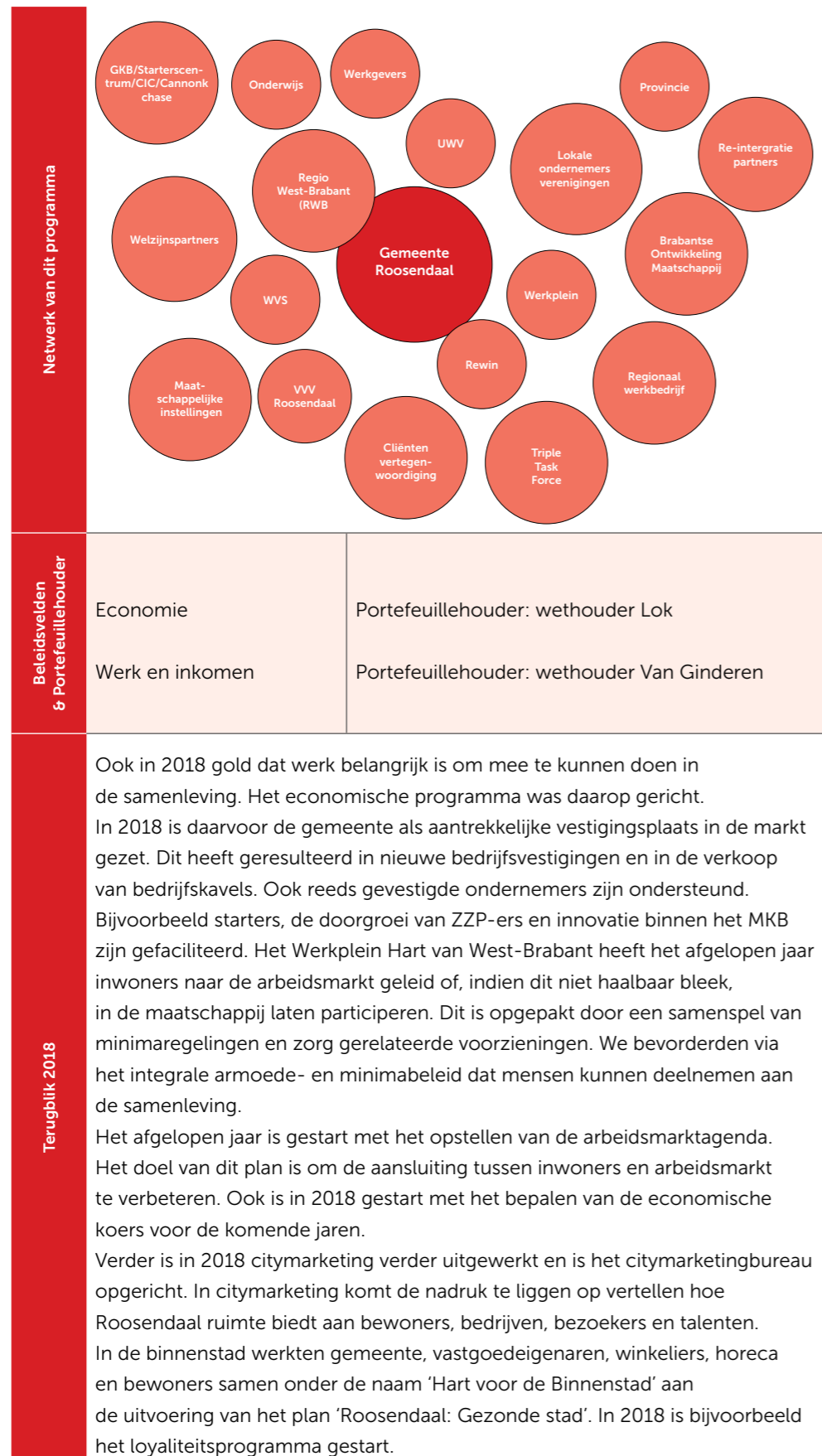

Economie

Werk en inkomen

Financieel overzicht

Programma 3. Werken & Ondernemen

Dit programma heeft bijgedragen aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?	Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
	Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.
	De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.
	Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
	De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
	De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Economie

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Aantrekken bedrijvigheid

Om bedrijven aan te trekken heeft de gemeente in 2018 verschillende acties ondernomen:

- > Er is ingezet op de verkoop van eigen kavels en er is door middel van actieve acquisitie gewerkt aan het in de markt zetten van Roosendaal als vestigingsplaats. Met betrekking tot acquisitie is samengewerkt met Rewin, BOM en andere bedrijfsmakelaars. Dit heeft in 2018 onder andere geresulteerd in nieuwe bedrijfsvestigingen. Voorbeelden hiervan zijn e-bike fabrikant 'Keola' en de producent van verpakkingsproducten 'Sarten'. Ook zijn er, exclusief de verkoop op Borchwerf II, drie eigen kavels verkocht en diverse kavels in optie gegeven. Dit betekent dat de gemeente nu nog zo'n 30 hectare aan bedrijfskavels in portefeuille heeft, waarvan 8 hectare in optie zijn.
- > Het afgelopen jaar is gestart met het opzetten van een regionale acquisitiestructuur specifiek gericht op logistiek. Dit initiatief is (vooralsnog) niet doorgezet, omdat door externe ontwikkelingen (toenemende schaarste in omvangrijke kavels en vertraging bij Logistiek Park Moerdijk) nut en noodzaak van een regionale structuur in het gedrang kwamen.
- > De logistiek ontwikkelaar van het Philips-terrein is het afgelopen jaar ondersteund, maar dit heeft in 2018 niet geresulteerd in een definitieve kandidaat.
- > Om de economische activiteiten en strategie te versterken en de aanwezige werklocaties op elkaar af te stemmen is in 2018 deelgenomen aan regionale overleggen (o.a. G40/RWB/D6).

Ondersteunen ondernemerschap

Met betrekking tot het ondersteunen van ondernemerschap heeft de gemeente zich gericht op:

- > Het faciliteren van bestaande en nog te vestigen bedrijven in de ruimtelijke en personele behoefte. Dit is in 2018 onder andere met partners als Rewin, BOM, Werkplein, WVS en Borchwerf opgepakt.
- > Er is in het kader van mogelijke herstructurering van bedrijventerreinen een inventarisatie

uitgevoerd naar de leegstand op de bedrijventerreinen.

- > Onder regie van REWIN is in 2018 gewerkt aan het regionaal project om meer goederen over het spoor te vervoeren. Dit project, MORe wordt in 2019 gecontinueerd.
- > De Economische Barometer Roosendaal is het afgelopen jaar opgesteld. Tijdens een themabijeenkomst in het Innovatipark is de barometer, gekoppeld aan het thema robotisering, gepresenteerd. De uitkomsten van de barometer worden gebruikt voor het in 2018 opgestarte traject om de economische koers tegen het licht te houden.
- > Het instroomproject bij Primark is voortgezet, doorontwikkeld en verbreed naar meerdere bedrijven. Dit heeft vanaf 2018 een vervolg gekregen onder de naam 'sociale innovatie'.
- > Voor de MKB ondersteuning is geparticipeerd in het Rewin programma 'Groeï MKB-programma'. Rewin en accountmanagers bezochten, naast de gebruikelijke bedrijfsbezoeken van de accountmanagers, tien MKB-bedrijven in Roosendaal om actief ondersteuning te bieden in de groei en innovatie van de onderneming. Dit heeft o.a. geresulteerd in een aantal opvolgingstrajecten met betrekking tot o.a. Innovatie, financiering of uitbreiding. Daarnaast zijn er tussen de ondernemers onderling (regionaal) verbindingen gelegd.
- > In 2018 is de Stichting Ondernemersfonds Roosendaal van de bedrijventerreinen Borchwerf I en Majoppeveld ondersteund. Dit jaar is het thema veiligheid op de bedrijventerreinen aangepakt. Hiervoor zijn o.a. de Parkrangers aan de slag gegaan in nauwe samenwerking met politie en gemeente en is het Keurmerk Veilig Ondernemen voor beide bedrijventerreinen behaald.
- > De Starterscentra (Molenstraat, Workhouse) zijn in 2018 voortgezet. Het doel is dat startende ondernemers optimaal worden ondersteund om doorgroei succesvol te maken.
- > Het Innovatipark vormde in 2018 een proeftuin voor (zorg)innovatie. Starters, bestaande ondernemingen, zorginstellingen, kennisinstellingen en studenten kwamen hier samen. Doel is ideeën daadwerkelijk tot leven te brengen. In 2018 is onder andere CIOS Goes gehuisvest in het Innovatipark en heeft er een Dutch Health Hackathon plaatsgevonden.
- > Het Interreg-project Cross Care, is door het Care Innovation Center (CIC) uitgevoerd. Cross Care loopt van 2016 tot 2021. In dit project worden zorg gerelateerde partijen vanuit overheid, onderwijs en bedrijfsleven met elkaar verbonden om zorginnovaties en -initiatieven voor een breed publiek toegankelijk te maken.
- > In 2018 is de doorstart van het CIC en de regionale borging van 'Huis van Morgen' voorbereid.
- > De Mariadal-lezing stond het afgelopen jaar in het teken van 'Logistiek: the next step'.

Versterken compacte Binnenstad

- > In 2018 is de koers die volgt uit 'Roosendaal: Gezonde stad' voortgezet.
- > In dit kader is het afgelopen jaar gewerkt aan de versterking van de Binnenstad, door fysieke ingrepen als de Centrumring en aanloopstraten van de Nieuwe Markt en door initiatieven om de aantrekkelijkheid van de Binnenstad als woon-, winkel- en verblijfsgebied te vergroten.
- > Er is in 2018 doorgewerkt aan de aanleg van de nieuwe Centrumring. De werkzaamheden worden in 2019 afgerond.
- > De herinrichting van de aanloopstraten van de Nieuwe Markt naar de Centrumring is in 2018 gestart en wordt in 2019 afgerond.
- > In het kader van 'Smart Retail City Roosendaal' is Roosendaal sinds 2018 een proeftuin

voor toegepaste digitale technologie op het gebied van retail. Zo wordt online winkelen geïntegreerd met offline shoppen.

- > Door technische innovaties en het verbinden van data wordt de binnenstad aantrekkelijker voor de consument en bewoners. Hier trekken ondernemers, vastgoedeigenaren en gemeente gezamenlijk op. Het doel van de samenwerkende partners is om consumenten te bewegen tot een herhaald en frequenter bezoek aan de binnenstad en om de verblijfsduur te verlengen. Hiertoe wordt ingezet op drie concrete initiatieven, die de komende periode de kern vormen van het programma "Slimme Binnenstad":
  - Lancering van een loyalty programma: De ondernemers zijn ondersteund bij het opzetten van het loyaliteitssysteem "Dit is Roosendaal". Met het loyaliteitsprogramma wordt een betere klantenbinding met de Binnenstad gestimuleerd. Dit loyaliteitssysteem is in 2018 in gebruik genomen. Loyalty is een systeem waarin ondernemers een primaire rol hebben en waarbij de gemeente Roosendaal een faciliterende rol heeft. Om die reden is in 2018 voor de loyalty activiteiten een aparte BV opgericht.
  - Doorontwikkeling van Roosendaal24: Het online collectief platform Roosendaal24 richt zich met social media en online marketing op consumenten. Roosendaal24 is gekoppeld aan Chainels, het interne communicatieplatform voor ondernemers in de binnenstad.
  - Aanleg van Wifi: Gratis wifi voor bezoekers draagt bij aan een gastvrije, moderne binnenstad. Wifi wordt aangelegd als infrastructuur ten behoeve van 'location based services' voor de consument en bijvoorbeeld gamification' in de toekomst. Volgens planning start de aanleg in 2019.
- > In 2018 is de terrassennota herzien en vastgesteld. In 2019 wordt de nota geïmplementeerd.
- > Buiten de centrumring is uitvoering gegeven aan het stappenplan om compactheid te organiseren middels het project 'Organiseer de Krimp'. In 2018 is een voorontwerpbestemmingsplan opgesteld dat erop gericht is om voorzienbaarheid te creëren voor niet-benutte plancapaciteit detailhandel en/of horeca buiten de aangewezen winkelgebieden. Daarmee wordt bereikt dat buiten de eigenlijke winkelgebieden geen sprake meer is van toename van detailhandel en/of horeca ten opzichte van de huidige situatie. In 2019 worden de pandeigenaren hierover geïnformeerd en worden de risico's op planschade in kaart gebracht.

Citymarketing

In 2018 is besloten tot de uitwerking van citymarketing. Voor de verdere uitwerking is eind 2018 het citymarketingbureau opgericht. Onder andere door citymarketing wordt bijgedragen aan de versterking van het vestigingsklimaat en daarmee aan de versterking van de economie. Citymarketing is zorgen dat meer mensen voor Roosendaal kiezen. Dit geldt voor bewoners, bezoekers, bedrijven en talenten. Roosendaal heeft veel kwaliteiten, daarom is niet gekozen om de citymarketing te beperken tot een vaste slogan die één onderdeel belicht. De nadruk komt te liggen op vertellen hoe Roosendaal ruimte biedt aan bewoners, bedrijven, bezoekers en talenten. Het delen van de bereikte resultaten is cruciaal voor de energie in de gemeente.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Economie	3.327	2.681	1.860	4.541	4.491
Baten Economie	707	782	279	1.061	1.129
Saldo	2.620	1.899	1.581	3.480	3.362

Werk en inkomen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Opleiden met perspectief

- > We ondersteunden en initieerden in 2018 acties om scholieren een goed beeld te geven van kansrijke sectoren en beroepen. Aan "Roosendaal on Stage" namen in 2018 alle vier de vmbo scholen deel (524 leerlingen) evenals 141 bedrijven.
- > We ondersteunden het afgelopen jaar activiteiten die gericht zijn op het bij elkaar brengen van de personeelsvraag en het werkzoekendenaanbod in met name de logistiek. In oktober 2018 werd tijdens de Open Haven Moerdijk in regionaal verband de sector Transport & Logistiek onder de aandacht gebracht. Verder is de RIF-aanvraag (Regionaal Investeringsfonds mbo) over aansluiting onderwijs en logistiek afgesloten. Samen met het ROC West-Brabant wordt in een andere vorm de samenwerking gecontinueerd.
- > In 2018 zijn nieuwe opleidingen gestart in Roosendaal (Associate Degree Academie, CIOS Goes, Fontys Sportkunde). De aansluiting tussen bedrijven en de opleidingsrichtingen die in Roosendaal worden aangeboden zijn vanuit een actief accountmanagement in 2018 gefaciliteerd.
- > Het afgelopen jaar is gestart met het opstellen van de Arbeidsmarktagenda (lokaal én regionaal). Beide arbeidsmarktagenda's verschijnen in 2019.

Van uitkering naar werk

- > In 2018 zijn activiteiten verricht om tot een goed functionerende arbeidsmarkt en kansen voor alle werkzoekenden in Roosendaal te komen. De gemeenschappelijke regelingen Werkplein Hart van West-Brabant en Werkvoorzieningsschap West-Brabant (WVS) zijn binnen dit beleidsveld van groot belang.
  - Het Werkplein is een samenwerking tussen zes gemeenten en is opgericht om zoveel mogelijk inwoners naar vermogen te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt of, indien dit niet haalbaar is, in de maatschappij.
  - Het WVS verzorgt de sociale werkvoorziening voor negen West-Brabantse gemeenten.
- > In 2018 hebben de WVS en het Werkplein verder inhoud gegeven aan de opdracht om een gebalanceerd dienstverleningspakket te ontwikkelen. Om de ketenontwikkeling te versterken, hebben ze een gezamenlijk jaarplan opgesteld.
- > Het aantal personen met een bijstandsuitkering is in 2018 gedaald met 5,5% in Roosendaal.
- > In 2018 zijn met nieuwe en bestaande bedrijven gesprekken gevoerd over de personeelsvraag en over hoe deze vraag vanuit de diverse samenwerkingen ingevuld kan worden. Prioriteit lag daarbij op de match met werkzoekenden vanuit het Werkplein en het UWV Werkbedrijf. Deze gesprekken zijn gevoerd door het 'Werkgeversservicepunt West-Brabant'.
- > De Regio West-Brabant (RWB) is gestart met een onderzoek naar de huidige inzet van arbeidsmigranten en de toekomstige behoefte bij werkgevers. De resultaten volgen in 2019.
- > Werkgevers die op grote schaal werk aanbieden aan arbeidsmigranten zijn in 2018, evenals de door hen ingeschakelde uitzendbureaus, in contact met werkzoekenden gebracht. Eens per kwartaal is er op het Werkplein een banenmarkt georganiseerd.
- > Daarnaast is er in 2018, al dan niet op regionale schaal, gewerkt aan:
  - Grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling: match op vacatures in België voor Roosendalers en moeilijk vervulbare vacatures in Roosendaal matchen met Belgen. Dit is opgepakt vanuit het grensinformatiepunt.
  - 'Sociale innovatie': de vorming van flexpools waarbij werknemers een vaste baan hebben en werkgevers flexibele inzet krijgen. In 2018 zijn 5 mensen opgeleid en gestart.
  - Het invullen van de garantiebanen die werkgevers moeten creëren voor mensen met een arbeidsbeperking. De gemeente heeft in 2018 8,5 fte aan garantiebanen ingevuld en voldoet daarmee aan de landelijke norm.
  - De plaatsing van kwetsbare jongeren vanuit o.a. pro/VSO-scholen naar werkplekken. Dit heeft het Werkplein uitgevoerd en het heeft ertoe geleid dat er vanaf 2018 structureel overleg is tussen Werkplein en pro/VSO-scholen.
  - Het programma 'West-Brabant werkt door' is in 2018 uitgevoerd en er is subsidie verstrekt voor het promoten van 'sociaal ondernemen'. Sociaal ondernemen is verder gestimuleerd door 'social return' bij de gemeentelijke aanbestedingen toe te passen. Ook is er in De6 verband beleid vastgesteld op dit gebied.

Meedoen binnen de maatschappij

In 2018 heeft de gemeente als regulier werk niet mogelijk was ingezet op maatschappelijk participeren. Dit is ook het afgelopen jaar ondersteund met minimaregelingen. Onderdeel van maatschappelijk participeren is sociale activering, activeringsplaatsen en beschut werk.

- > In 2018 creëerde en faciliteerde de gemeente samen met het Werkplein participatieplaatsen. Dit gebeurde in verbinding met de activiteiten rondom het voorliggend veld en Wegwijs. In 2018 waren 303 mensen via 'Werkplein Actief' aan de slag.
- > In 2018 hebben we via het integrale armoede- en minimabeleid bevorderd dat mensen kunnen deelnemen aan de samenleving. We voerden daarvoor minimaregelingen uit, zoals schuldhelpverlening, kwijtschelding, de collectieve zorgverzekering en bijzondere bijstand tot 120% van de bijstandsnorm.
- > De gemeente Roosendaal heeft een kwijtscheldingsnorm vastgesteld van 100%. Kwijtschelding wordt verleend voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Kwijtscheldingsaanvragen worden door de Belasting Samenwerking West-Brabant in behandeling genomen en afgewerkt. In de berekening van de tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt met de kwijtscheldingen rekening gehouden. In 2018 is een totaal bedrag van € 1.665.424 kwijtgescholden, waarvan € 686.724 betrekking heeft op afvalstoffenheffing en € 978.700 op rioolheffing.
- > Het voorkomen van armoede waarvan kinderen de dupe zijn, was een speerpunt in 2018. Samen met partners Stichting Paul (sport), Stichting Leergeld (onderwijs, welzijn en zorg) en Jeugd Cultuurfonds Brabant (cultuur) hebben we hier uitvoering aan gegeven.
- > In 2018 is een start gemaakt met de uitvoering van het integraal armoedebeleid o.a. door bevordering van het gebruik van de bijzondere bijstand via Wegwijs.
  - De Armoederegisseur is in 2018 gestart en heeft een plan van aanpak opgeleverd.
  - Ook is het afgelopen jaar het 'buddy-project' voorbereid. In het Buddy-project worden zogeheten kansarme inwoners gekoppeld aan kansrijke inwoners.
  - Er is een regionale verkenning naar vroeg signalering uitgevoerd. De regionale bestuursafdeling heeft hierin positief geadviseerd. Het uitvoeren van de pilot op De6 niveau wordt voorbereid.
  - In 2018 zijn twee netwerkbijeenkomsten over armoede georganiseerd. De eerste over het voorkomen van schulden bij jongeren en de tweede met als doel om formele partners te verbinden met informele vrijwilligers initiatieven.
  - Het project 'Jongeren Schuldenvrij' is voorbereid om jongeren met schulden eerder toe te leiden naar hulp, waardoor zij hun focus op school kunnen houden en uitval kan worden beperkt.
- > Statushouders zijn in 2018 geholpen met huisvesting en maatschappelijke begeleiding. In het voorjaar zijn de eerste participatieverklaringen aan de inburgeraars uitgereikt. De statushouders zijn tijdens de inburgering betrokken bij vrijwilligers- en verenigingswerk. Dit wordt gedaan met onder andere VluchtelingenWerk en het Werkplein Hart van West-Brabant. Hiervoor is per 1 januari 2018 de aanpak statushouders gestart in samenwerking met vijf gemeenten.
- > Het administratief en financieel proces voor de maatschappelijke begeleiding van de statushouders is afgerond.
- > Verder is Roosendaal geselecteerd om deel te nemen aan het impulstraject Eritrese Statushouders vanuit de VNG. Middels kennisdeling en het uitvoeren van een 'klantreis' zal dit traject in 2019 verder vorm krijgen.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Werk en inkomen	58.324	57.027	1.604	58.631	57.554
Baten Werk en inkomen	28.899	28.390	2.426	30.816	30.973
Saldo	29.425	28.637	-822	27.815	26.581

Financieel overzicht Werken & Ondernemen

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Economie	3.327	2.681	1.860	4.541	4.491
	Werk en inkomen	58.324	57.027	1.604	58.631	57.554
Totaal		61.651	59.708	3.464	63.172	62.045
Baten	Economie	707	782	279	1.061	1.129
	Werk en inkomen	28.899	28.390	2.426	30.816	30.973
Totaal		29.606	29.172	2.705	31.877	32.102
Saldo		32.045	30.536	759	31.295	29.943
	Stortingen in reserves	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen aan reserves	4.694	2	3.441	3.443	2.717

Programma 4. Wonen & Verblijven

Openbare ruimte en reiniging

Bereikbaarheid en mobiliteit

Ruimte en wonen

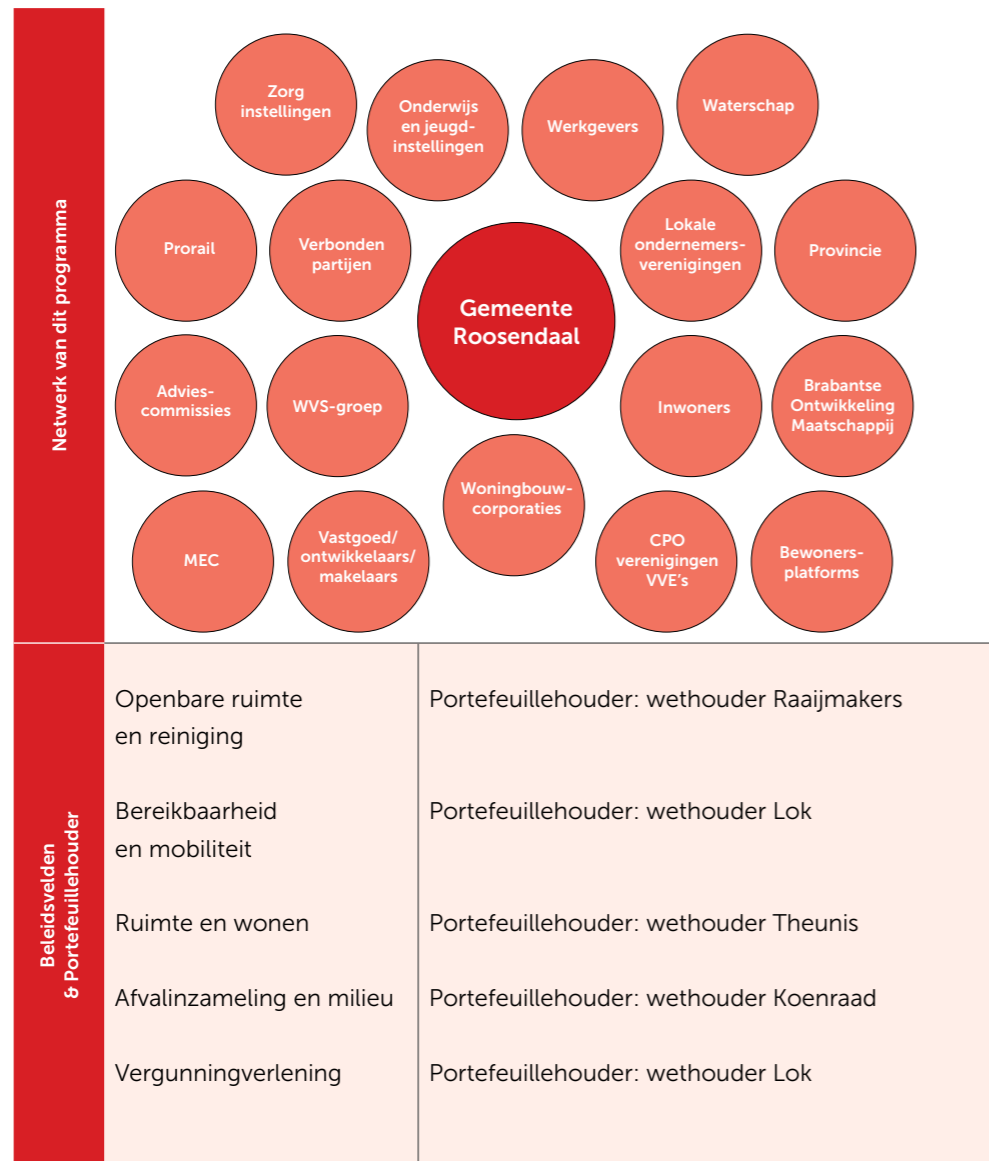
Afvalinzameling en milieu

Vergunningverlening

Financieel overzicht

Programma 4. Wonen & Verblijven

In dit programma zijn kernwoorden: faciliteren, stimuleren en experimenteren. Wij zetten verder in op het aantrekkelijker maken van de openbare ruimte als woon-, werk-, speel-, sport-, en verblijfsruimte.

Onderhoud openbare ruimte

Participatie speelt een belangrijke rol bij de projecten in de buitenruimte. Inwoners en ondernemers zijn actief betrokken bij het maken, bouwen en onderhouden van de leefomgeving. Dit zien we concreet terug in het onderhoud van grijs en groen, het maken van beplantingsplannen en initiatieven zoals de Landelijke Opschoon Dag en de Keep it Cleanday. In 2018 is een verdere kwaliteitsslag gemaakt bij het onderhoud van grijs en groen. Zo zijn o.a. plantsoengronden verkocht en is het illegaal gebruik hiervan teruggedrongen.

Ruimtelijke ontwikkeling

In 2018 is verdere uitvoering gegeven aan de fysieke ontwikkeling van Stadsoevers, 't Zand, diverse woningbouwprojecten en de verdere aanleg van de nieuwe centrumring. Externe partners en andere belanghebbenden zijn op innovatieve manieren betrokken bij het opstellen van ontwikkelingsplannen (o.a. Stadsoevers Oost).

Binnenstad

De Binnenstad bleef een belangrijk speerpunt in 2018. Naast het aantrekkelijker maken van de binnenstad (o.a. plaatsen extra fietsparkeerplaatsen en fietsnietjes) is deze veiliger gemaakt voor langzaam verkeer (o.a. middels het bromfietsvrij maken). Daarnaast heeft een verdere realisatie plaatsgevonden van de nieuwe centrumring.

Terugblik 2018

Dit programma heeft bijgedragen aan de volgende maatschappelijke effecten

Wat willen we bereiken?	Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
	Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig.
	De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.
	De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.
	De woon-, werk en winkellocaties van de gemeente Roosendaal zijn goed bereikbaar voor inwoners, bezoekers en ondernemers.
	De gemeente Roosendaal heeft een woningaanbod dat is afgestemd op de behoeften van huidige en (potentieel) toekomstige inwoners.
De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.	

Openbare ruimte en reiniging

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Actieplan Roosendaal Futureproof

In 2017 is het Actieplan Roosendaal Futureproof vastgesteld door de raad. In dit actieplan worden de volgende 6 hoofdthema's benoemd: wonen, afval, energie & klimaat, mobiliteit, groen & water en mens & zorg. De uitvoering van het Actieplan Roosendaal Futureproof kent zijn neerslag in diverse Programma's en projecten in de begroting. Enkele concrete acties worden op deze plek benoemd (zie ook de overige Programma's). Zo zijn diverse acties uitgevoerd op het gebied van bewustwording en informatievoorziening voor inwoners (o.a. pop-up duurzaamheidsinkel, bewustwordingscampagne "Wonen met gemak"), is de stimuleringslening gepromoot, de visie zonneweides opgesteld en zijn het nieuw opgeleverde project Wipwei en de Zonneboom (Fakkels en Sponder) op het warmtenet (DER) aangesloten. Ook zijn extra fietsnietjes geplaatst en hebben de gemeentelijke fietsenstallingen een update gekregen. Daarnaast is in 2018 een start gemaakt met de uitwerking van een duurzaamheidsmonitor. Voor 2018 en 2019 is een budget van €50.000 beschikbaar gesteld voor nieuwe initiatieven en aanjaag-acties.

Samenwerking in onderhoud van grijs en groen

In 2018 is de samenwerking met bewoners, aannemers en verbonden partijen bij het onderhoud van grijs en groen verder geïntensiveerd (o.a. participatie bij de beheerkalender). De eigen buitendienst heeft zich vooral gericht op het snel oplossen van klachten en meldingen en het faciliteren van de zelfwerkzaamheid van inwoners (i.e. verwijderen van onkruid, zwerfvuil en het maaien van gazons). De uitgangspunten van Verbindend Beheren waren de basis voor het uitvoeren van het onderhoud aan de openbare ruimte, waaraan Effect Gestuurd Beheren als burger gerichte dimensie is toegevoegd. Daarnaast is het onderhoud dat de gemeente uitbesteedt meer integraal opgepakt. Bestekken zijn integraal ingericht; de gemeente is geografisch opgedeeld en een aannemer nam binnen een gebied een breder pakket aan onderhoudsmaatregelen voor zijn rekening. Bij het uitbesteden van deze werkzaamheden is zoveel als mogelijk ruimte geboden voor WVS en legden we ook SROI (Social Return on Investment) voorwaarden op bij de aannemers om zodoende mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt ruimte te bieden.

Bij de werkzaamheden van de eigen buitendienst kwam het accent meer op service-gerichte zaken te liggen en projecten waarin met inwoners samengewerkt werd. De rol van de wijkchefs is in 2018 meer toegespitst op de aansturing van de buitenploegen en het verhogen van de samenwerking met bewoners. De wijkchefs zijn inmiddels bekende aanspreekpunten voor inwoners en ondernemers. Toezichhouders houden zich intensief bezig met de controle op de werkzaamheden door aannemers en de kwaliteit die geleverd wordt.

Beheerkalender in control

Ten behoeve van een betere coördinatie en financiële beheersing van projectmatige werkzaamheden in de buitenruimte is de werkwijze met de beheerkalender verbeterd. Het proces beheerkalender is in 2018 door het college vastgesteld en ter kennisgeving aangeboden aan de raad.

In 2018 is een maandelijkse monitoring van de beheerprojecten ingevoerd, waarbij zowel de opdrachtgevers als de opdrachtnemers betrokken zijn en bijtijds inzicht komt in afwijkingen met betrekking tot tijd en geld.

In 2018 lag de focus op de fietspaden. Uitgevoerd zijn de werkzaamheden aan de fietspaden aan de Dijkrand, Driehoeksstraat, Stepvelden, gehele Borchwerf, Eikenlaan, Zundertseweg, Rucphensebaan en Bergsebaan.

In november is een thema-avond gehouden voor raadsleden, waarin uitleg is gegeven over het nieuwe beheerproces, de complexiteit met betrekking tot het afstemmen van werkzaamheden met andere werkzaamheden uitgevoerd door derden (onder andere nutsbedrijven, woningbouwvereniging, projectontwikkelaars).

Openbare verlichting & smart city

Eind december 2018 zijn 2.926 verlichtingsobjecten voorzien van TeleControllers, waardoor masten afzonderlijk communiceren via een draadloos netwerk. In 2018 is het oppakken van IOT (Internet of Things) zaken stilgevallen, doordat door waterschade in de trekkasten de installatie defect is geraakt. De herstelwerkzaamheden zijn in 2018 gestart en zullen naar verwachting in het eerste kwartaal van 2019 gereed zijn.

Snippergroen

In 2018 hebben we 86 aanvragen ontvangen voor aankoop van plantsoengrond. Hiervan zijn 24 aanvragen goedgekeurd (meest voorkomende afwijzingsgrond is de hoofdgroenstructuur). Er is in totaal 1521 m² verkocht. Daarnaast is in 2018 het terugdringen van illegaal gebruik van plantsoengronden verder gecontinueerd. Er zijn 5 locaties gelegaliseerd. Daarnaast is een besparing in het beheer en onderhoud van deze gronden gerealiseerd. De nota voor het legaliseren voor illegaal in beslag genomen grond is door de raad vastgesteld.

Participatie bij projecten

Projecten in de buitenruimte zijn zoveel mogelijk participatief opgepakt met burgers, ondernemers, organisaties, etc. Projecten waarbij burgerparticipatie met name een rol speelde waren onder meer de hondenspeelplaatsen (HSP), de aanpak Desmijndijk en Kalsdonk Centrum. Voor projecten uit de beheerkalender is een planning opgesteld, waarna bij en met belanghebbenden is geïnventariseerd of er functionele knelpunten of wensen waren die in het ontwerp meegenomen zouden moeten worden.

Verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)

In het tweede kwartaal van 2018 is het vGRP geëvalueerd en zijn de gevolgen voor de rioolheffing doorgerekend. Dit heeft geresulteerd in het naar beneden bijstellen van de rioolheffing voor de jaren 2024 en 2025 van 0,6% naar 0,5% en voor 2026 van 0,6% naar 0,3%. Binnen het regionaal samenwerkingsverband Waterkring West is uit de evaluatie gebleken dat het regionaal opstellen van het vGRP voordelen biedt door het delen van kennis, het ondersteunen van een gezamenlijke ambitie en een integrale benadering van het (afval)watersysteem. Het afvalwaterplan, een afgeleid beleidsplan van het waterschap, is niet ervaren als toegevoegde waarde op de vGRP's.

Verbindend water

De communicatieve projecten uit Verbindend Water zijn in 2018 uitgevoerd. De fysieke projecten zullen in 2019 verder worden voorbereid en ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd via de Kadernota, de Beheerkalender en/of het vGRP.

Groen

Het project 'versleten groen' verloopt volgens planning. Bewoners worden betrokken bij het maken van beplantingsplannen en kunnen hun voorkeuren met betrekking tot plant- en boomsoorten kenbaar maken. In 2018 is ruim 36.000 m2 groen opnieuw ingericht en zijn enkele honderden nieuwe bomen geplant.

In 2018 is een deel van de gemeente getroffen door een valwind, waarbij ruim 300 bomen zijn omgewaaid en meer dan 400 bomen beschadigd. Een plan is opgesteld om deze bomen te vervangen.

Groen voor grijs

In 2018 is een begin gemaakt met de omvorming van grijs naar groen. Bij elk project is bekeken welk grijs kon vervallen ten behoeve van groen. Zo is gestart met het versmallen van voetpaden op diverse locaties (Langdonk en Chromietdijk).

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Openbare ruimte en reiniging	26.821	25.774	638	26.412	27.199
Baten Openbare ruimte en reiniging	14.342	12.257	396	12.653	14.783
Saldo	12.479	13.517	242	13.759	12.416

Bereikbaarheid en mobiliteit

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Algemeen (Mobiliteitsagenda 2015-2019)

Er is uitvoering gegeven aan de in 2015 vastgestelde mobiliteitsagenda 2015-2019 en het GVVP (Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan). In 2018 zijn de voorbereidingen voor de rotondes Beethovenlaan, Frijterslaan en de Leemstraat afgerond, zodat in 2019 de werkzaamheden op straat concreet van start kunnen gaan. Voor de snelfietsroute F58 is toegewerkt naar een bestuursovereenkomst die in maart 2019 getekend wordt. De herinrichting van kruispunt De Schuiven wordt op een later moment uitgewerkt. Voor dit project is meer duidelijkheid over de toekomst van het huidige busstation noodzakelijk.

Verkeersveiligheid

In 2018 zijn op basis van verzoeken van inwoners bloembakken in woonstraten geplaatst om de snelheid te remmen en hiermee de verkeersveiligheid te vergroten. Inwoners namen hiertoe zelf het initiatief om hun burens te betrekken; zij zorgen gezamenlijk voor het onderhoud van de bakken. Daarnaast hebben bijna alle leerlingen van groep 7/8 uit Roosendaal weer meegedaan aan het theoretisch en praktisch verkeersexamen van Veilig Verkeer Nederland. Ook hebben zij hun fietsvaardigheden geoefend in het Verkeersdoolhof in het Vrouwenhof.

Binnenstad

Ook in 2018 was de Binnenstad een belangrijk speerpunt. Zo is hard gewerkt aan de nieuwe centrumring (o.a. Burgemeester Prinsensingel, ingang Nieuwe Markt, Nispensestraat, Laan van Luxemburg). Begin 2019 worden de laatste werkzaamheden verricht en wordt de centrumring geëvalueerd. In 2018 is de autoluwe binnenstad ook bromfietsvrij gemaakt. Middels camerahandhaving en kentekenherkenning wordt gecontroleerd op bromfietzers door het autoluwe gebied. Doel hiervan is een veiligere binnenstad voor langzaam verkeer. Cameracontrole is geplaatst op de Oude Markt, Raadhuisstraat en Nieuwe markt. Voor fietsers zijn op de strategische punten extra fietsparkeerplaatsen aangelegd. In verband met het lange terrasseizoen is in overleg met de ondernemers besloten de herbestrating van de 'uitlopers' van de Nieuwe markt uit te stellen en hiermee te starten in 2019.

Parkeren

Vooruitlopend op de herziening van de Parkeernormennota 2011, zijn de normen voor de deelgebieden Stadsoevers en het autoluwe stadscentrum aangepast; zij sluiten nu beter aan bij het (lagere) autobezit van de beoogde doelgroep.

Basisnet Spoor

In 2018 is gewerkt aan de voorbereiding van de aanbesteding van civieltechnische maatregelen langs het spoor; maatregelen die rechtstreeks bijdragen aan de veiligheid en zelfredzaamheid van de omwonenden en hulpverlenende instanties. Voorts is gewerkt aan de inpasbaarheid van het Veiligheidsdashboard binnen de zogenaamde middenmix van de Veiligheidsregio.

Daarnaast is de haalbaarheid onderzocht van enkele vervolgoedragen in het kader van het uitschakelen van mechanische ventilatie bij grotere woon-/zorg-complexen langs het spoor en is een inventarisatie gemaakt van de eigendomssituatie van percelen direct grenzend aan het spoor. Tot slot zijn raadsinformatie- en nieuwsbrieven voor respectievelijk raadsleden en bewoners verschenen in de gemeenten Moerdijk, Halderberge en Roosendaal.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Bereikbaarheid en mobiliteit	1.804	2.144	112	2.256	2.146
Baten Bereikbaarheid en mobiliteit	1.969	2.047	-66	1.981	2.086
Saldo	-165	97	178	275	60

Ruimte en wonen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Woonagenda

De Woonagenda van 2015 en de Woningbouwprogrammering zijn in 2018 verder uitgevoerd. De lijst van projecten uit de woningbouwprogrammering wordt stelselmatig afgewerkt. Met Alwel is gestart met een programma van renovatie en woningverbeteringen in Burgerhout. Andere wijken volgen.

Stadsoevers

In 2018 is de bouw van woningen op Stadsoevers gestaag verder gegaan.

De visievorming voor het gebied Stadsoevers Oost is van start gegaan. De verwachting is dat in 2019 deze ontwikkeling meer vastomlijnde vormen gaat aannemen, waarna de planologische regeling kan worden opgesteld.

Ook is de eerste woningbouw aan de Wipwei opgeleverd en zijn de werkzaamheden voor de aanleg van de haven, waaronder de Oostelijke Havendijk en Zwaairom gestart. Het Suikerplein wordt in een later stadium definitief ingericht, aangezien het nu tijdelijk gebruikt wordt door de aannemer van de haven als werklocatie. Er is nader onderzoek gedaan naar de parkeerbehoefte in Stadsoevers, ter onderbouwing van de omvang van de parkeervoorziening nabij het EKP. De uitvoering is nog niet gestart aangezien de omvang van deze parkeervoorziening nog niet voldoende duidelijk was en eerst nader onderzoek nodig was. Verder is de tenderprocedure voor de Beekblokken gestart, evenals de tenderprocedure voor de Essentlocatie. Deze tender heeft vertraging opgelopen, omdat de ingediende inschrijvingen nog niet voldeden aan de inschrijvingsleidraad en planbeschrijving.

't Zand

Het jaar 2018 stond in het teken van de fysieke ontwikkeling van 't Zand: de locatie is in 2018 bouwrijp gemaakt. Het merendeel van de kavels is verkocht (33 van de 43 kavels). 26 Kavels zijn geleverd aan de kopers en enkele kopers zijn gestart met de bouw.

Mariadal

In 2018 is de planontwikkeling voor de herontwikkeling van Mariadal gestart en is het concept voorontwerp opgesteld. Het bestemmingsplan is nog niet in procedure gebracht. Reden hiervoor is nader onderzoek naar en afstemming met de ontwikkelingen in de randen (o.a. vernieuwbouw Gertrudis-Norbertus, Stads kantoor en school Kloosterstraat) om te onderzoeken of één integrale ontwikkelingsrichting voor dit gebied mogelijk is.

Woningbouw Heerle

In 2018 is gestart met de laatste projectmatige woningbouw en zijn 9 particuliere kavels verkocht.

Bulkstraat

Alle 20 woonkavels zijn verkocht en er is gestart met de bouw van de woningen. Van de beschikbare bedrijfskavels is er één verkocht. Met de uitspraak van de Raad van State over het herstelbesluit is de bouw van 26 extra woningen mogelijk gemaakt.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Ruimte en wonen	7.417	16.490	13.908	30.398	19.107
Baten Ruimte en wonen	5.226	13.709	17.040	30.749	19.279
Saldo	2.191	2.781	-3.132	-351	-172

Afvalinzameling en milieu

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Afvalinzameling

De landelijke doelstelling met betrekking tot afvalscheiding voor 2020 is 100 kilogram restafval per persoon per jaar. Daarnaast is in 2018 een extra doel geformuleerd voor 2025, te weten: 30 kilogram restafval per persoon per jaar. In 2018 is onderzocht of er draagvlak is onder de inwoners voor 'Omgekeerd Inzamelen'. Met deze manier van inzamelen zouden deze doelstellingen binnen handbereik moeten komen. Onderzocht is hoe inwoners afval willen scheiden en wat zij daarvoor nodig hebben. Dit heeft geresulteerd in het voorstel Beter Afval Scheiden. Hierin wordt voorgesteld om 1 keer per 4 weken restafval aan huis in te zamelen en een onderzoek te doen naar de combinatie van bron- en nascheiding.

Milieu

Via het Milieu Educatief Centrum (MEC) is verder uitvoering gegeven aan een communicatieprogramma gericht op bewustwording en het betrekken van de jeugd (duurzaamheid, millenniumdoelen en natuur- en milieueducatie). Klassen van diverse basisscholen hebben uitleg gekregen bij het MEC en zijn daarna aan de slag gegaan met afval en het hergebruik ervan.

Via de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) vindt intergemeentelijke samenwerking binnen het beleidsveld 'milieu' plaats.

Vanuit de OMWB zijn op diverse scholen (basis en voortgezet onderwijs) gastlessen gegeven. Ook zijn onder andere de Landelijke Opschoon Dag, de Keep it Cleanday en de kerstbomenactie georganiseerd.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Afvalinzameling en milieu	8.496	8.600	-5	8.595	8.493
Baten Afvalinzameling en milieu	9.548	9.474	120	9.594	9.778
Saldo	-1.052	-874	-125	-999	-1.285

Vergunningverlening

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestemmingsplannen

Bestemmingsplannen zijn flexibel en zoveel mogelijk integraal opgesteld, in de geest van de Omgevingswet. In 2018 zijn weer diverse bestemmingsplannen geactualiseerd, waarvan de levensduur van 10 jaar is bereikt of bijna is bereikt. Bijvoorbeeld: Vijfhuizenberg-Hulsdonk en Centrum Noord. Ook is een begin gemaakt met de herziening van De Kroeven en Borchwerf. Daarnaast is gewerkt aan diverse ontwikkelingsplannen zoals Tolberg Centrum. Er is ingezet op innovatieve manieren om zowel externe partners als belanghebbenden bij het proces te betrekken. Een voorbeeld hiervan betreft participatie bij de projectvorming rondom Stadsoevers Oost; hier zijn mogelijkheden geboden aan belangstellenden om ideeën ten aanzien van het gebied te etaleren.

Omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking. De einddatum van de transitie van de Omgevingswet, 1 juli 2029, wordt echter niet opgeschoven. De planning met betrekking tot alle reeds gestarte voorbereidingen blijft daarom onveranderd. Dit zal de komende jaren nog voortduren, gelet op de grote impact van de wet op de manier van werken met betrekking tot de fysieke leefomgeving. In 2018 is in De6-verband deelgenomen aan de werkgroep implementatie Omgevingswet. Op basis van het, in 2017 door alle zes de colleges, vastgesteld plan van aanpak is in dit jaar het kennisdocument 'Hoe KOERS te bepalen' aangeboden aan de gemeenteraad van Roosendaal. In dit kennisdocument zijn eveneens algemene hoofdstukken opgenomen die in De6 verband zijn opgesteld. Middels een raadsbijeenkomst zijn de (nieuwe) raadsleden geïnformeerd over de Omgevingswet. In de tweede helft van 2018 is de werkgroep begonnen aan een gezamenlijke opzet voor de bouwstenen voor het implementatie plan. Eind 2018 is gestart met een zogenaamde omgevingsatlas die de basis moet vormen voor de omgevingsvisie.

Pilot Private kwaliteitsborging

In 2017 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Private kwaliteitsborging aangenomen. In 2018 is de implementatie van de private kwaliteitsborging nader geconcretiseerd en aangescherpt en zijn de pilots afgerond. In deze pilots is een voorsprong genomen op de nieuwe wet en is beoordeeld welke zaken allemaal aangepast moeten worden. Het verder implementeren van de uitvoering wacht op het vaststellen van de wet Private Kwaliteitsborging in de eerste kamer. De verwachting is dat deze wet gelijktijdig wordt vastgesteld met de Omgevingswet, naar verwachting in 2021.

Welstandsbeleid

Binnen de kaders van de omgevingsvisie en de Omgevingswet is in 2018 vorm en inhoud gegeven aan nieuwe werkvormen met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit (i.e. vaste voorzitter, uitgebreid vooroverleg, participatie leden CRK (Commissie Ruimtelijke Kwaliteit) in projectgroepen welstand en monumenten). Verdere stappen met betrekking tot de inbedding van de ruimtelijke kwaliteit en het welstandsbeleid worden verwacht bij de invoering van de Omgevingswet, naar verwachting in 2021.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Vergunningverlening	341	247	136	383	376
Baten Vergunningverlening	63	44	11	55	89
Saldo	278	203	125	328	287

Financieel overzicht Wonen & Verblijven

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Openbare ruimte en reiniging	26.821	25.774	638	26.412	27.199
	Bereikbaarheid en mobiliteit	1.804	2.144	112	2.256	2.146
	Ruimte en wonen	7.417	16.490	13.908	30.398	19.107
	Afvalinzameling en milieu	8.496	8.600	-5	8.595	8.493
	Vergunningverlening	341	247	136	383	376
Totaal		44.879	53.255	14.789	68.044	57.321
Baten	Openbare ruimte en reiniging	14.342	12.257	396	12.653	14.783
	Bereikbaarheid en mobiliteit	1.969	2.047	-66	1.981	2.086
	Ruimte en wonen	5.226	13.709	17.040	30.749	19.279
	Afvalinzameling en milieu	9.548	9.474	120	9.594	9.778
	Vergunningverlening	63	44	11	55	89
Totaal		31.148	37.531	17.501	55.032	46.015
Saldo		13.731	15.724	-2.712	13.012	11.306
	Stortingen in reserves	15.330	9.016	3.579	12.595	12.854
	Onttrekkingen aan reserves	12.837	6.545	1.634	8.179	8.016

Programma 5. Zorgen & Stimuleren

Zorg algemeen

Vrij toegankelijke zorg

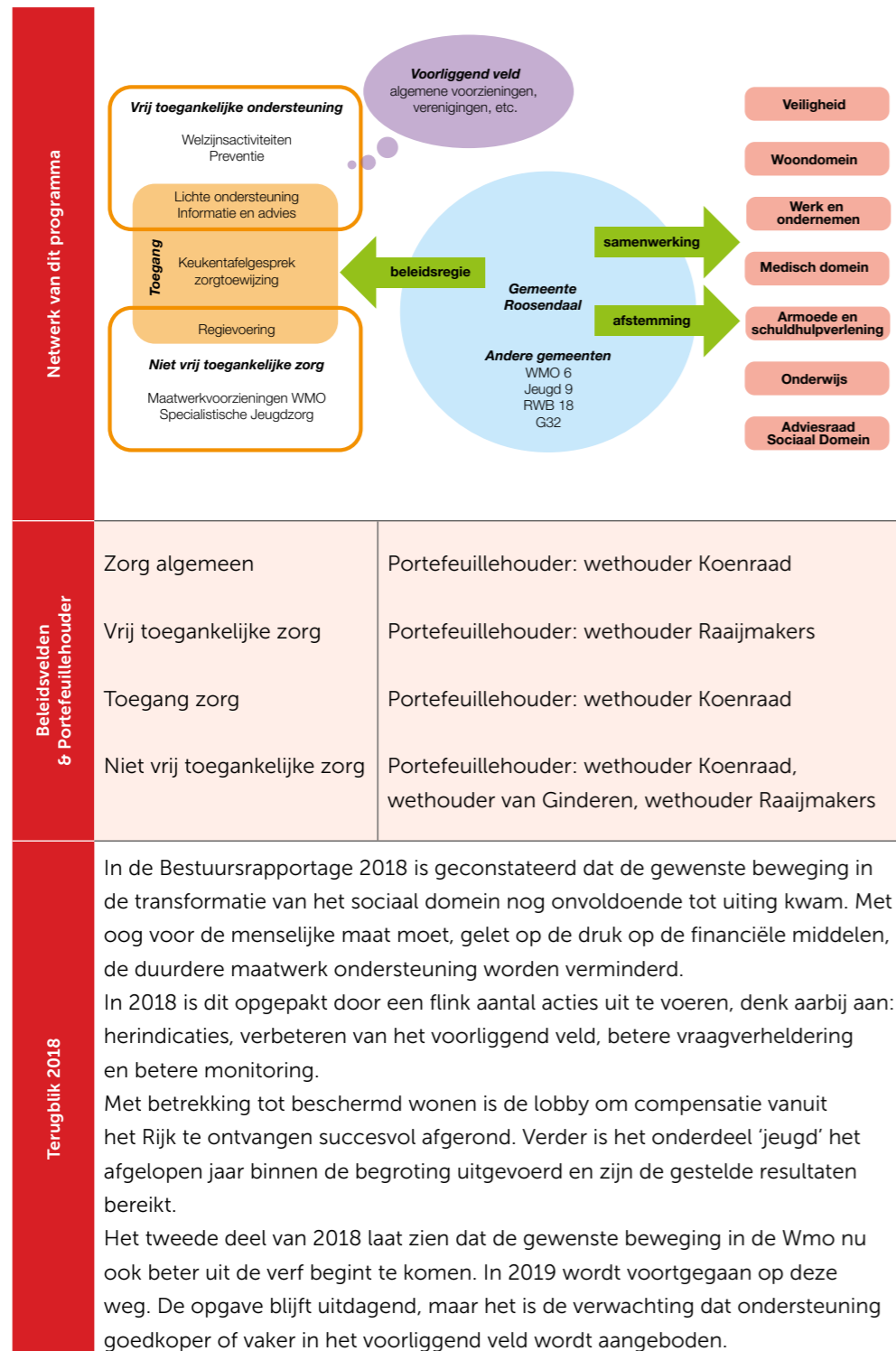
Toegang zorg

Niet vrij toegankelijke zorg

Financieel overzicht

Programma 5. Zorgen & Stimuleren

Dit programma heeft bijgedragen aan de volgende maatschappelijke effecten

- Wat willen we bereiken?**
- Inwoners en ondernemers zijn tevreden over de (publieks)dienstverlening van de gemeente Roosendaal.
  - De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.
  - Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Zorg algemeen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In de Bestuursrapportage 2018 is geconstateerd dat de cruciale beweging binnen de transformatie een impuls nodig heeft. Er zijn de afgelopen jaren stappen gezet om het voorliggend veld te versterken en om, met oog voor de menselijke maat, duurdere maatwerk ondersteuning te verminderen. Een versnelling is, gelet op de financiële ontwikkelingen, noodzakelijk en deze is in het tweede deel van 2018 ingezet:
- > Bij de toeleidings- of verwijzingsfunctie van ondersteuningsvragen is de verbinding tussen welzijn, maatschappelijk werk, dagbesteding, begeleiding, mantelondersteuning en vrijwilligersdiensten verstevigd.
  - > Er is geïnvesteerd in de scholing van KCC(2) medewerkers. De scholing was gericht op vraagverheldering en telefonische doorverwijzingen. Met betrekking tot 'Jeugd' is de samenwerking met onderwijs verbeterd en zijn werkafspraken beter verankerd in de arrangementen en werkwijze. Het verbeteren van de toeleidings- of verwijzingsfunctie is een continu proces en hangt samen met het verbeteren van het voorliggend veld.
  - > In het voorliggend veld is in 2018 gewerkt aan het versterken van voorzieningen, die inwoners helpen om langer zelfstandig te blijven wonen, zonder een beroep te doen op maatwerkondersteuning. De projecten uit het stimuleringsfonds 'voorliggend veld' worden benoemd in het beleidsveld 'vrij toegankelijke zorg'.
  - > In november 2018 is een werkconferentie georganiseerd. Ongeveer zeventig partners namen deel om de onderlinge samenwerking (bijvoorbeeld tussen het medische en sociale domein) in het voorliggend veld te verbeteren.
  - > Op bedrijfsvoering niveau zijn de monitoringsgegevens verbeterd. Dit is een continu verbeterproces. Daarnaast zijn onderzoeken uitgevoerd naar cliëntervaringen en werkprocessen.
  - > In 2018 is flink ingezet op brede vraagverheldering aan de voorkant. Daar waar mogelijk wordt er geen maatwerkindicatie afgegeven, maar wordt de inwoner gericht verwezen naar een voorliggend ondersteuningsaanbod of vrij toegankelijke activiteiten. Verder geven de Wmo-professionals duidelijke doelen in de ondersteuningsarrangementen aan.
  - > Sinds 2018 zijn in de gebiedsteams duidelijkere afspraken gemaakt tussen professionals. Verder is een sociale kaart / kennisbank in ontwikkeling. Deze ziet begin 2019 het licht.
  - > Ook zijn de zogenoemde stamtafels voorbereid. De eerste start begin 2019. De stamtafels dragen eraan bij dat inwoners met een (potentiële) hulpvraag eerder in beeld zijn waardoor ondersteuning eerder kan worden aangeboden.

- > Met betrekking tot Beschermd Wonen is na een intensieve lobby, met Bergen op Zoom als Centrumgemeente, een traject doorlopen om compensatie vanuit het Rijk te krijgen voor de regionale tekorten. De uitkomst is dat het tekort voor de jaren 2018, 2019 en 2020 (deels) wordt gecompenseerd. Het resterende deel moeten de gemeenten zelf oplossen. Hiervoor wordt samengewerkt met zorgaanbieders en woningcorporaties. In deze context is het belangrijk om te melden dat door de gewenste beweging dat inwoners minder vaak in beschermd wonen terecht komen het aandeel in Wmo begeleiding zal toenemen.

Dit beleidsveld was in 2018 gericht op innovatie door en bij onze zorgpartners en een goede monitoring van de effecten van het gemeentelijk beleid. Dit is het afgelopen jaar opgepakt door:

- > Het cliëntervaringsonderzoek in 2018 uit te voeren. Uit het onderzoek blijkt dat het merendeel van de cliënten weet waar zij terecht kan en tevreden is over hoe de gemeente met de hulpvraag omgaat. Verbeteringen zijn te vinden in de snelheid van het bieden van hulp en in de inzet van de cliëntondersteuner.
- > Ook is er met betrekking tot de Wmo een centrale klachtenregeling voorbereid. Voor jeugd is deze in de wetgeving verankerd en ingevoerd.
- > De kwaliteit van en samenwerking tussen de organisaties die de ondersteuning bieden is in beeld. Op het gebied van Jeugd is hiervoor in 2018 de regionale kwaliteitsmonitor voorbereid en is de samenwerking verankerd in de nieuwe inkoopcontracten van zorgcombinaties (dit betreft hoog-complexe jeugdzorg). Ook heeft de samenwerking in gebiedsteams bestaande uit WegWijs en andere partners, zoals huisartsen en (passend) onderwijs een impuls gekregen.
- > De uitvoering en samenwerking binnen het werkproces HBH is gemonitord en dit heeft geresulteerd in concrete verbeteringen in de bedrijfsvoering.
- > Innovatie bij zorgpartners is gestimuleerd door het uitreiken van de 'innovatieprijzen Wmo 2018' in De6 verband. Ook heeft de Dutch Health Hackathon op het innovatiepark bijgedragen aan het ontwikkelen van innovaties

Regionale samenwerking

In 2018 heeft Roosendaal in de regionale samenwerking een aansturende rol binnen het beleidsveld jeugd vervuld. Vanuit deze rol vervulde de gemeente extra taken (voorzitterschap, kassiersfunctie, projectassistentie). Het afgelopen jaar leverde de gemeente Roosendaal een forse personele inzet op onder meer huisvestingsopgave voor daklozen, beschermd wonen en de ambtelijke projectgroep 'sluitende keten personen met verward gedrag' in West-Brabant.

Vitale wijken en dorpen

De aanpak in wijken en dorpen is meer in samenhang gebracht met de ontwikkeling van het voorliggend veld.

- > Vanuit het programma Vitale Wijken en Dorpen is gezocht naar alternatieve, aanvullende (online) vormen van participatie. Zo is in 2018 een CityChallenge georganiseerd "hoe verminderen we eenzaamheid in het centrum van Roosendaal".
- > De vitaliteitskaart is ingezet als instrument tijdens gesprekken met inwoners en samenwerkingspartners. De vitaliteitskaart is online te raadplegen via <https://roosendaal.buurtmonitor.nl/> In 2017 is de bewonersenquête gehouden. De resultaten uit deze bewonersenquête zijn verwerkt in de nieuwe vitaliteitskaart, editie 2018.

- > In de vierde tranche met vitaliteitsacties is aan vier initiatieven (Centrum Kalsdonk, Natuurlijke recreatieve speel- en ontmoetingsplaats Heerle, Verbetering veiligheidsgevoel Desdia en de City Challenge) een extra impuls gegeven vanuit de Bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen. De vijfde tranche is in 2018 voorbereid.
- > Daarnaast konden ook initiatieven samen met onze inwoners en partners worden gerealiseerd middels reguliere werkwijze en middelen. Enkele initiatieven: de Broedplaats, opschoonactie Burgerhout, Boekspot Heerle.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Zorg Algemeen	4.927	4.576	1.637	6.213	4.954
Baten Zorg Algemeen	489	0	100	100	69
Saldo	4.438	4.576	1.537	6.113	4.885

Vrij toegankelijke zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het versterken en ontsluiten van de vrij toegankelijke zorg is de meest cruciale stap om de gewenste transformatie te realiseren. Alleen zo kan de zorg dichterbij de inwoners worden georganiseerd en kunnen drempels om daar gebruik van te maken worden weggenomen.

- > Het instrument 'subsidie' en het 'stimuleringsfonds Voorliggend Veld' zijn ingezet om het vrij toegankelijke veld te versterken op de onderdelen deskundigheid, samenwerking en toegankelijkheid van algemene voorzieningen voor speciale doelgroepen.
- > Vanuit het stimuleringsfonds zijn de volgende projecten mogelijk gemaakt:
  - Werkatelier
  - Participatielab
  - Buurtkamer Heerle
  - Maatschappelijk Makelaar
  - Ik mag er Zijn
  - Verlengde schooldag
  - Zorg op afstand
  - Tijd voor je Leven
  - Beweegpunten
  - Koken met buitenlandse mensen
  - Buurtgezinnen
  - Thuisgebeld
  - Langer thuis in eigen huis
  - Stamtafels
  - Zelfregiecentrum
- > De Jeugdprofessionals pakken steeds vaker vraagstukken op vanuit de eigen inzet, zonder daarbij door te verwijzen naar gespecialiseerde zorg. Om dit te kunnen doen is het afgelopen jaar het cursusaanbod voor de professionals verbreed.
- > Verder zijn de werkafspraken binnen de partners van WegWijs verbeterd op thema's, zoals scheidingen en meldingen Veilig Thuis.

- > Er is in 2018 geïnvesteerd in 'vroegsignalering'. De pilot bij betalingsachterstanden is verkend en voorbereid. Ook zijn Jeugdprofessionals gekoppeld aan scholen en kinderopvang, waardoor signalen vroegtijdiger binnen komen. Verder is de armoederegisseur in 2018 gestart.
- > Roosendaal is één van de koplopergemeenten die een impuls gaan geven aan de cliëntondersteuning. Er zijn in 2018 afspraken gemaakt over het op- en afschalen tussen professionele en vrijwillige cliëntondersteuning.
- > Als onderdeel van de voorbereiding op de contractering vanaf 2020 zijn de contracten met Mee en WijZijnTraverse geëvalueerd.
- > De nota Lokaal gezondheidsbeleid 2018 - 2030 en het Handhavings- en preventieplan Alcohol zijn in 2018 vastgesteld.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Vrij toegankelijke zorg	6.709	7.269	2.930	10.199	8.803
Baten Vrij toegankelijke zorg	102	91	11	102	146
Saldo	6.607	7.178	2.919	10.097	8.657

Toegang zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wegwijs is de netwerkorganisatie die bestaat uit Wmo-professionals, Jeugdprofessionals, de backoffice en medewerkers van Mee en WijZijnTraverse. De taak van Wegwijs is om inwoners met een hulp- of ondersteuningsvraag op het gebied van het brede sociale domein te informeren, advies te geven, daar waar nodig passende ondersteuning en/of zorg te bieden en door te verwijzen naar geïndiceerde ondersteuning of zorg. Daarmee vervulde Wegwijs ook in 2018 de schakelfunctie in het aanbieden van ondersteuning.

Dit betekent het volgende voor 2018:

- > Het ontwikkelplan voor Wegwijs is in 2018 uitgevoerd. De samenwerking binnen en tussen Wegwijs met het voorliggend veld is versterkt. Dit gebeurt veelal situatiegericht. In de praktijk wordt gewerkt met aanspreekpunten waarbij per situatie wordt afgestemd wie wat doet. Het accent van de hulpvraag en de wens van de cliënt zijn sturend voor wie deze voortrekkersrol vervult.
- > Er is in 2018 geïnvesteerd in het KCC(2), de website, de gebiedsnetwerken en de samenwerking tussen de partners in Wegwijs.
- > In 2018 is de verbinding tussen jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en onderwijs verbeterd en in contracten bestendigd. Ook is voorbereid dat jeugdgezondheidszorg wordt gepositioneerd in het ziekenhuis en dat afstemming plaatsvindt met de Jeugdprofessionals. De Jeugdprofessionals werken verder steeds meer vanuit scholen.
- > De administratieve lasten zijn teruggebracht in samenspraak met zorgaanbieders. In regionaal verband is een 'administratieprotocol Jeugd' opgezet zodat op termijn al het berichtenverkeer eenduidig wordt. Het digitale berichtenverkeer bij Jeugd is toegenomen en de backoffices bij Jeugd gaan uniform werken.
- > Met betrekking tot de overgang 18 min naar 18 plus is in 2018 in regionaal verband de opgave in beeld gebracht. De verbetervoorstellen landen in lokaal beleid. Vanaf 2019 wordt hiermee gestart. Verder zijn de effecten van het fonds 'duurzame start kwetsbare inwoners' gemonitord. Het fonds biedt professionals de mogelijkheid om met de inzet van beperkte financiële middelen vraagstukken op te lossen. Daarmee wordt soms dure specialistische zorg voorkomen.

Wat heeft dit gekost?					
X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Toegang zorg	2.310	1.911	362	2.273	2.139
Baten Toegang zorg	8	0	0	0	1
Saldo	2.302	1.911	362	2.273	2.138

Niet vrij toegankelijke zorg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De niet vrij toegankelijke zorg moet de komende jaren in de gewenste richting meebewegen. Dit betekent afscheid nemen van de traditionele aanbodgerichte zorg naar een meer vraaggerichte insteek die maatwerk op het niveau van de cliënt mogelijk maakt. Niet het zorgaanbod moet centraal staan, maar de specifieke problematiek op gezinsniveau. Deze specialistische zorg is altijd ondersteunend aan de ondersteuning die in het vrij toegankelijke veld te vinden is.

Jeugd

- > In 2018 is de inkoopstelsel Jeugd gemonitord.
- > In 2018 is gestart met het uitvoeren van het in 2017 vastgestelde beleidsplan Jeugd 2018 - 2020.
- > De 'visie veiligheid jeugd' is geïmplementeerd. Hiervoor is in 2018 in regionaal verband een programmamanager gestart en is subsidie van het rijk verkregen.
- > De aangescherpte meldcode is geïmplementeerd.
- > In 2018 is het regionale dashboard GRIP (Gemeente regie op indicatoren en prestaties) geoperationaliseerd. Door het dashboard is meer inzicht in zorgpaden en cliëntstromen ontstaan. In 2018 waren er 2.209 jeugdigen in zorg. Van deze 2.209 jeugdigen hadden er 1.977 een zorgarrangement. Daarnaast hebben de jeugdprofessionals 1.051 jeugdigen ondersteund. In sommige gevallen was dit enkel ondersteuning en begeleiding door de jeugdprofessional. In de andere gevallen voerde de jeugdprofessional samen met het gezin regie en was de inzet van niet vrij toegankelijke zorg aanvullend op de inzet van de jeugdprofessional.
- > De inzet van hoogcomplex niet vrij toegankelijke jeugdhulp daalt ook. In 2018 waren ca. 120 arrangementen hoogcomplex begroot, uiteindelijk zijn 60 arrangementen hoogcomplex afgegeven. Veelal door tijdig signaleren van problematiek kon door middel van de inzet van de jeugdprofessional, aangevuld met ondersteuning vanuit de laag complexe niet vrij toegankelijke jeugdhulp, jeugd en ouders adequaat en effectief worden ondersteund.

Wmo

- > Met betrekking tot HBH+ zijn stappen gezet in de verdere implementatie. Dit is opgepakt vanuit de bedoeling dat HBH+ de eerste trede op de zorgladder is en om te komen tot een samenhangend geheel van laagdrempelige zorg en ondersteuning voor inwoners.
- > Het juridische traject met betrekking tot HBH+ heeft veel inzet gevraagd. Dit geldt ook voor het proces om mogelijk via bemiddeling tussen betrokken partijen tot verbetering van de organisatie van de HBH+ te komen.
- > Met betrekking tot begeleiding is ingezet op lichtere vormen van begeleiding daar waar mogelijk. Bovendien is eind 2018 op projectmatige wijze invulling gegeven aan het herindiceren van een groot aantal indicaties. In dit traject is intensief samengewerkt door de verschillende WegWijs professionals.

- > Eind 2018 hadden ongeveer 1.885 inwoners een indicatie voor HBH+. Verder hadden circa 820 inwoners een indicatie voor 'begeleiding' (begeleiding kan voor zowel thuis als in een groep worden geïndiceerd en er zijn twee categorieën: plus of regulier). Het aantal indicaties met betrekking tot 'vervoer', waaronder deeltaxi, scootmobiel en fietsvoorzieningen, bedroeg ongeveer 4.200. Tot slot was het aantal indicaties ten behoeve van (diverse) rolstoelen om en nabij 750. Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat een inwoner gebruik kan maken van diverse Wmo producten en administratief gezien dus meerdere indicaties kan hebben.
- > Het contract ten behoeve van het product 'hulpmiddelen' is in 2018 verlengd.
- > De inzet en het gebruik van de dienstencheques is geëvalueerd. Hier is onder andere als actie uit voort gekomen dat de dienstencheques meer worden gekoppeld aan het voorliggend veld.
- > De samenhang tussen Wmo met Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang is verbeterd. Sinds 2018 wordt ook altijd lokaal een 'keukentafelgesprek' gevoerd met Wmo-professionals. Deze zijn daar het afgelopen jaar in geschoold.
- > We versterken de samenhang tussen de WoonAgenda en de Wmo, mede op basis van samenwerkingsafspraken met Groenhuysen, die verder ingevuld gaan worden bij nieuwbouwinitiatieven van Groenhuysen. Het combineren van zorgfuncties met functies voor de wijk staat daarbij voorop.

Wat heeft dit gekost?

X € 1.000	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten Niet vrij toegankelijke zorg	39.641	30.980	6.417	37.397	35.436
Baten Niet vrij toegankelijke zorg	3.841	320	3.358	3.678	2.913
Saldo	35.800	30.660	3.059	33.719	32.523

Financieel overzicht Zorgen & Stimuleren

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotingswijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Zorg algemeen	4.927	4.576	1.637	6.213	4.954
	Vrij toegankelijke zorg	6.709	7.269	2.930	10.199	8.803
	Toegang zorg	2.310	1.911	362	2.273	2.139
	Niet vrij toegankelijke zorg	39.641	30.980	6.417	37.397	35.436
Totaal		53.587	44.736	11.346	56.082	51.332
Baten	Zorg algemeen	489	0	100	100	69
	Vrij toegankelijke zorg	102	91	11	102	146
	Toegang zorg	8	0	0	0	1
	Niet vrij toegankelijke zorg	3.841	320	3.358	3.678	2.913
Totaal		4.440	411	3.469	3.880	3.129
Saldo		49.147	44.325	7.877	52.202	48.203
	Stortingen in reserves	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen aan reserves	2.294	939	2.988	3.927	1.277

Programma 6. Betalen & Financiering

Lokale heffingen

Gemeentefonds

Belastingen

Totaaloverzicht

Lasten en baten 2018

Programma 6.

Betalen & Financiering

De algemene dekkingsmiddelen ten behoeve van de programmalasten zijn te vinden in programma 6.

Lokale heffingen

De tarieven van de lokale heffingen zijn in 2018 verhoogd met 0,6% (dit is de gemiddelde inflatie van de afgelopen 3 jaar). Uitzonderingen op de verhoging van de tarieven vormen de reclamebelasting en de parkeergelden.

Voor een nadere toelichting per belastingsoort wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Algemene Uitkering Gemeentefonds

De septembercirculaire 2018 vormt de basis voor de bijgestelde begroting 2018.

De uitkomsten van de septembercirculaire zijn namelijk via de Najaarsbrief 2018 verwerkt in de begroting. Op basis van de septembercirculaire is de begroting van de algemene uitkering € 77.807.000. Na de septembercirculaire is de decembercirculaire 2018 verschenen. De resultaten van deze circulaire zijn niet in de jaarschijf 2018 van de begroting verwerkt; deze worden doorgaans voor het huidige boekjaar bij de jaarrekening meegenomen.

Over 2018 ontstaat ten opzichte van de begroting een voordelig verschil van € 553.917. Dit verschil is opgebouwd uit drie delen:

- > In 2018 is een bedrag van € 277.750 in mindering gebracht op de algemene uitkering, dat nog betrekking heeft op 2016. Dit betreft een incidenteel nadeel in 2018.
- > In 2018 is een bedrag van € 7.983 in mindering gebracht op de algemene uitkering, dat nog betrekking heeft op het jaar 2017. Dit betreft een incidenteel nadeel in 2018.
- > Over 2018 ontstaat ten opzichte van de septembercirculaire 2018 een voordelig verschil van € 839.651. De belangrijkste oorzaak voor dit verschil is de toekenning van de decentralisatie-uitkering (DU) Transformatiefonds SD Jeugd. Deze DU was nog niet opgenomen in de septembercirculaire, maar is pas bij de decembercirculaire 2018 bekend gemaakt.

Vennootschapsbelasting

Voor de jaren 2016 en 2017 heeft een fiscale beoordeling plaatsgevonden. Onze conclusie is dat op basis van de gehanteerde uitgangspunten geen sprake is van een Vpb-last.

Voor de jaren 2016 en 2017 zijn daarom nihilaangiften ingediend bij de Belastingdienst.

Op basis van deze aangiften bestaat de mogelijkheid dat door de Belastingdienst op onderdelen een ander standpunt kan worden ingenomen.

Bij de uitgevoerde inventarisatie over 2018 zijn geen nieuwe activiteiten geconstateerd die leiden tot een eventuele Vpb-plicht.

Verbonden partijen

Binnen dit programma is sprake van een aantal verbonden partijen.

Deze verbonden partijen richten zich vooral op financiële dienstverlening.

We hebben in 2018 deelgenomen aan de volgende verbonden partijen:

- > De gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB).
- > Wij zijn als gemeente aandeelhouder van de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
- > Wij zijn ook aandeelhouder van NV Brabant Water. In 2009 hebben we de aandelen die we hadden in het productie- en leveringsbedrijf Essent verkocht aan energiebedrijf RWE. Uit deze verkoop zijn tijdelijke deelnemingen voortgekomen:
  - Vordering op Enexis BV
  - CSV Amsterdam BV
  - Verkoop Vennootschap BV
  - CBL Vennootschap BV

X € 1.000	Beleidsveld	Rekening 2017	Primitieve begroting 2018	Begrotings- wijzigingen 2018	Gewijzigde begroting 2018	Rekening 2018
Lasten	Treasury	-921	-835	-69	-904	-385
	Uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0
	Algemene lasten en baten	1.705	2.861	-959	1.902	1.920
	Belastingen	1.181	1.223	23	1.246	1.240
	Resultaten	25.608	16.460	8.458	24.918	25.138
Totaal	Resultaten	27.573	19.709	7.453	27.162	27.913
Baten	Treasury	736	592	17	609	571
	Uitkeringen gemeentefonds	120.613	122.696	569	123.265	123.886
	Algemene lasten en baten	1.206	778	599	1.377	1.328
	Belastingen	13.850	14.012	0	14.012	13.815
	Resultaten	39.996	17.412	14.729	32.141	25.184
Totaal		176.401	155.490	15.914	171.404	164.784
Saldo		148.828	135.781	8.461	144.242	136.871
	Stortingen in reserves	7.568	618	3.188	3.806	3.765
	Onttrekkingen aan reserves	7.142	1.894	3.408	5.302	3.809

Overzicht Lasten en Baten met toelichting per programma

(x € 1.000)	Begroting 2018 voor wijziging	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Vershil rekening t.o.v. begroting
Lasten				
1. Besturen & Samenwerken	12.509	13.304	12.687	617
2. Leren & Ontwikkelen	18.849	21.358	19.073	2.285
3. Werken & Ondernemen	59.708	63.172	62.045	1.127
4. Wonen & Verblijven	53.255	68.044	57.321	10.723
5. Zorgen & Stimuleren	44.736	56.082	51.332	4.750
Totaal lasten programma's	189.057	221.960	202.458	19.502
				Voordeel
Baten				
1. Besturen & Samenwerken	1.590	1.851	1.840	-11
2. Leren & Ontwikkelen	3.674	4.141	4.000	-141
3. Werken & Ondernemen	29.172	31.877	32.102	225
4. Wonen & Verblijven	37.531	55.032	46.015	-9.017
5. Zorgen & Stimuleren	411	3.880	3.129	-751
Totaal baten programma's	72.378	96.781	87.086	-9.695
				Nadeel
Saldi				
1. Besturen & Samenwerken	10.919	11.453	10.847	606
2. Leren & Ontwikkelen	15.175	17.217	15.073	2.144
3. Werken & Ondernemen	30.536	31.295	29.943	1.352
4. Wonen & Verblijven	15.724	13.012	11.306	1.706
5. Zorgen & Stimuleren	44.325	52.202	48.203	3.999
Totaal saldi programma's	116.679	125.179	115.372	9.807
	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Voordeel
Ondersteuning organisatie (overhead)	19.193	19.063	18.749	314
Onvoorzien	150	200		200
Vennootschapsbelasting	30	30		30
Algemene dekkingsmiddelen				
6. Betalen & Financieringen (excl. Reserves)	135.009	137.249	136.825	-424
Gerealiseerd totaal saldo baten/lasten	1.043	7.223	2.704	9.927
	Nadeel	Nadeel	Voordeel	Voordeel
Onttrekkingen aan reserves	-17.412	-32.141	-25.184	-6.957
Toevoegingen aan reserves	16.460	24.918	25.138	-220
Gerealiseerd resultaat	91		2.750	2.750
	Voordeel	Sluitend	Voordeel	Voordeel

De begroting 2018 - na alle wijzigingen - was sluitend. Dit betekent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting van afgerond €2.750.000.

In deel II jaarrekening - in het overzicht lasten en baten met een toelichting per programma - is een nadere analyse opgenomen van de belangrijkste voor- en nadelen.

Paragrafen

Paragraaf 1. Vastgoed

Paragraaf 2. Lokale Heffingen

Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Paragraaf 4. Financiering

Paragraaf 5. Onderhoud Kapitaalgoederen

Paragraaf 6. Verbonden partijen

Paragraaf 7. Grondbeleid

Paragraaf 8. Bedrijfsvoering

Paragraaf 9. Subsidies

Paragraaf 1. Vastgoed

Met het vaststellen van de kaders voor het gemeentelijk vastgoed door de gemeenteraad in 2014 is het gemeentelijk vastgoed ingedeeld in een drietal portefeuilles: kernportefeuille (vastgoed bedoeld voor ambtenarenhuisvesting en ter ondersteuning van gemeentelijk beleid), ontwikkelportefeuille (vastgoed bestemd voor gebiedsontwikkeling, zie paragraaf Grondbeleid) en een verkoopportefeuille.

Stand van zaken m.b.t. de kern- en verkoopportefeuille per ultimo 2018

Kernportefeuille ultimo 2018			
Straat	Hnr	Categorie	Subcategorie
Amerikalaan	10c	Cultuur	Windmolen
Bloemenmarkt	12	Bedrijfsvoering	Kantoor
Bovendonk	111	Maatschappelijk	Cultuurhuis
Burgerhoutsestraat	23	Bedrijfsvoering	Cultuurhuis
Dorpstraat	26a	Cultuur	Windmolen
Dunantstraat	80	Bedrijfsvoering	Kantoor
Edisonstraat	55	Maatschappelijk	Verzamelgebouw maatschappelijke initiatieven
Gewenten	40	Bedrijfsvoering	Openbare werken
Kuisel		Cultuur	Bouwhal voor carnavalswagens
Laan van Brabant	16	Bedrijfsvoering	Brandweerkazerne
Leemstraat	6	Werk en Inkomen	Workhouse
Markt	1	Bedrijfsvoering	Oude Raadhuis
Stadserf	1	Bedrijfsvoering	Kantoor
Willem Elsschotlaan	41	Cultuur	Windmolen

Uit de kernportefeuille zijn de nog in bezit zijnde schoolgebouwen en de daarbij behorende gymzalen verwijderd in verband met het voorgenomen besluit om de onderwijspanden door te decentraliseren naar de diverse onderwijsorganisaties. In 2018 is de doorcentralisatie van het voortgezet onderwijs gerealiseerd en naar alle verwachting zal dat voor het basisonderwijs in 2019 geschieden. De lasten van dit vastgoed worden gedekt vanuit de diverse programma's.

Verkoopportefeuille ultimo 2018				
Straat	Hnr	Gebruiker	Verkoopbaar	Jaartal
Hoogstraat	124	Acser	ja/verkoopovereenkomst met Jumbo	2019
Vugtstraat	13	Leegstand/antikraak	ja	2019
Jan Sluijterstraat	2	Stichting Domino	ja	2019
Commandobaan	6	Optisport Roosendaal BV	ja/Niet kansrijk	2020
Herelsestraat	102	Gemeente Roosendaal	ja/Niet kansrijk	2020
Jadedijk	11	Sportverenigingen	ja/Niet kansrijk	2020
Molensingel	38	Sportverenigingen	ja/Niet kansrijk	2020
Norbartlaan	38	Leegstand	ja/in principe verkocht	2019
Philipslaan	63	leegstand	Ja	2019
Tolbergcentrum	142	Sportverenigingen	ja/niet kansrijk	2019
Kadeplein	4	Culturele instellingen	ja	2019
Kloosterstraat	15	Stichting Kober Groep	ja/Mariadal ontwikkeling	nbn
Kloosterstraat	19b	Leegstand	Nee/onderdeel geerhoe-kontwikkeling	nbn
Nieuwe Markt	49	Restaurant/PBR/Binnenstadorganisatie	ja/investeerder zoeken	2019
Ambrozijsberg	202	Stichting Groenhuysen	ja/in verhuurde staat	2030
Ambrozijsberg	202	KFP Westercappel	ja/in verhuurde staat	2030
Voorstraat	157	Leegstand/antikraak	ja/in principe verkocht aan de BVR	2020
Gastelseweg	239 243 245	Leegstand	ja	2019

De sporthallen zijn in 2018 van de kernportefeuille naar de verkoopportefeuille verplaatst. Er is in dat kader een onderzoek verricht naar de verkoop mogelijkheden ervan. In 2019 zal hiervoor geheel of gedeeltelijk een aanbestedingsprocedure gevoerd worden. De Jan Sluijterstraat 2 en de Nieuwe Markt 49 a-e hebben langjarige huurovereenkomsten. Voor deze panden worden in 2019 beleggers gezocht die bereid zijn om deze verhuurde panden aan te kopen. De Philipslaan 63 is gemeenschappelijk eigendom van de gemeente en Alwel. Dit pand wordt met een ontwikkelplan in 2019 verkocht door Alwel. De Wouwseweg 36 is in 2018 verkocht en geleverd. De Vughtstraat 13 was oorspronkelijke verkocht in 2017, maar de verkoop is niet doorgegaan. Daarom is deze weer terug te vinden in de verkoopportefeuille ultimo 2018. Ten slotte is de Voorstraat 157 in 2018 verplaatst van de kernportefeuille naar de verkoopportefeuille.

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt, ultimo 2018

Bestemmingsreserve Vastgoed	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Saldo per 1 januari	1.666.406	3.201.883	5.011.742	4.647.669	4.260.487	3.876.458
Verkoop panden	3.896.000	2.622.146	1.070.000	0	0	0
Stortingen in exploitatie	238.757	245.148	244.254	242.544	241.672	240.792
	5.801.163	6.069.177	6.325.996	4.890.213	4.502.159	4.117.250
Onttrekkingen	2.599.280	1.057.435	1.678.327	629.726	625.701	625.203
	3.201.883	5.011.742	4.647.669	4.260.487	3.876.458	3.492.047

Onderhoud

In 2018 zijn diverse beheerplannen herijkt voor de periode 2018 tot en met 2027: de Meerjaren Onderhouds Planning voor de gemeentelijke gebouwen, het Beheerplan Buitensportaccommodaties en het Vervangingsplan Sporttoestellen. Het college heeft de plannen vastgesteld en de bijbehorende voorzieningen op orde gebracht zodat de plannen uitgevoerd kunnen worden. Daarmee kunnen sportvoorzieningen op orde gehouden worden en kunnen de gebouwen worden onderhouden waarmee kapitaalvernietiging door vervolgschade wordt voorkomen en de overeengekomen staat en functionaliteit behouden blijft.

Buitensportaccommodaties

In 2018 is uitvoering gegeven aan het collegebesluit "Sportinnovaties Roosendaal" waarmee o.a. drie natuurgrassportvelden zijn omgebouwd naar kunstgrasvelden. Twee velden liggen op sportpark Hulsdonk in Roosendaal en één op sportpark De Doelen in Wouw.

Paragraaf 2. Lokale Heffingen

Tarieven 2018

De tarieven van de lokale heffingen zijn in 2018 verhoogd met 0,6% (dit is de gemiddelde inflatie van de 3 jaren voor 2018). Uitzonderingen op de verhoging van de tarieven vormen de reclamebelasting en de parkeergelden; deze zijn niet verhoogd.

Onroerende zaakbelastingen

De tariefbepaling voor 2018 is gebaseerd op 1) de totaalopbrengst van de OZB opbrengsten over 2017 2) vermeerderd met de gevolgen van areaaluitbreidingen 3) een trendmatige verhoging van 0,6%. Daarnaast is de waardeontwikkeling van de onroerende zaken als gevolg van de jaarlijkse herwaardering gecompenseerd in de tarieven voor 2018. Omdat de gemiddelde waarde van de woningen is gestegen met 2,3% en de gemiddelde waarde van de niet-woningen met 0,4% zijn de tarieven van de ozb voor 2018 van de woningen met 1,7% verlaagd en voor de niet-woningen met 0,2% verhoogd.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een heffing ter dekking van kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen. De heffing komt ten laste van gebruikers van percelen waarvoor de gemeente een inzamelverplichting voor huishoudelijk afval heeft. Voor de afvalstoffenheffing geldt naast het beginsel van 100% kostendekking, het principe van 'de vervuiler betaalt'. Vanaf belastingjaar 2014 wordt gewerkt met gedifferentieerde tarieven, zogenoemde Diftar.

Kwijtscheldingen

Op het beleidsveld Voorzieningen minima worden de kosten van kwijtscheldingen verantwoord. Kwijtschelding wordt o.a. verleend voor de afvalstoffenheffing. In 2018 is voor een bedrag van € 686.724 aan kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend. Hierin is € 167.047 begrepen over vroegere jaren. Dit betekent een kwijtschelding van 9% op de totale opbrengst afvalstoffenheffing.

Compensabele BTW

Sinds de invoering van het BTW compensatiefonds (BCF) mag de BTW op de kosten van de reiniging worden betrokken in het tarief van de afvalstoffenheffing.

Overhead

Naast de directe kosten wordt een bedrag aan indirecte kosten toegerekend aan de kosten van de reiniging. Onder de indirecte kosten vallen de kosten van overhead. Deze kosten worden verantwoord op een apart beleidsveld Overhead in programma 1.

Reiniging (bedragen x € 1.000)	Lasten 2018	Baten 2018
Huisvuilinzameling en -verwijdering	7.280	
Opruimen clandestiene stortplaatsen	129	
Heffing en invordering	154	
Kwijtscheldingen	687	
BTW	1.366	
Overhead	158	
Opbrengst afvalstoffenheffing		7.669
Opbrengst monostromen		1.432
Overige opbrengsten		34
Totaal	9.774	9.135
Kostendekkendheid reiniging		93,5%

Omdat reiniging een zgn. gesloten financiering is, wordt een bedrag van € 639.389 onttrokken uit de Voorziening exploitatie Reinigingssector ter dekking van het exploitatietekort. De analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting 2018 is opgenomen in programma 4.

Rioolheffing

Rioolheffing wordt opgelegd aan gebruikers van percelen van waaruit water direct of indirect wordt afgevoerd op de gemeentelijke riolering. Met betrekking tot de rioolheffing is het huidige *Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP)* met een looptijd tot 2019 kaderstellend. Hierin is vastgelegd dat de financiële systematiek voldoet aan de eisen van solide financiën. Gestreefd wordt naar een ideaalcomplex, waarbij de investeringen volledig worden gedekt uit de gespaarde bedragen. Ten behoeve van de Kadernota 2017 heeft een financiële tussenevaluatie plaatsgevonden. Dit heeft erin geresulteerd dat de voorziene extra stijging – boven de inflatiecorrectie – van 1,9% tot 2025 en 1% in 2026 uit het VGRP 2014 -2019 is verlaagd naar 0,6%. Rekening houdend met het inflatiepercentage van 0,6% betekende dit dus een stijging van het tarief in 2018 met 1,2%.

Overigens is in het tweede kwartaal van 2018 het VGRP geëvalueerd en zijn de gevolgen voor de rioolheffing wederom doorgerekend. Dit heeft geresulteerd in het naar beneden bijstellen van de rioolheffing voor de jaren 2024 en 2025 van 0,6% naar 0,5% en voor 2026 van 0,6% naar 0,3%.

Kwijtscheldingen

Op het beleidsveld Voorzieningen minima worden de kosten van kwijtscheldingen verantwoord. Kwijtschelding wordt o.a. verleend voor de rioolheffing. In 2018 is voor een bedrag van € 978.700 aan kwijtschelding verleend. Hierin is € 46.700 begrepen over vroegere jaren. Dit betekent een kwijtschelding van 8,3% op de totale opbrengsten rioolheffingen.

Compensabele BTW

Sinds de invoering van het BTW compensatiefonds (BCF) mag de BTW op de kosten van de riolering worden betrokken in het tarief van de rioolheffing.

Overhead

Naast de directe kosten wordt een bedrag aan indirecte kosten toegerekend aan de kosten van de riolering. Onder de indirecte kosten vallen de kosten van overhead. Deze kosten worden verantwoord op een apart beleidsveld Overhead in programma 1.

Riolering (bedragen x € 1.000)	Lasten 2018	Baten 2018
Riolering algemeen	5.138	
Basisrioleringsplan	76	
Rioleringsbeheer	1.931	
Pompgemalen en persleidingen	684	
Heffing en invordering	139	
Kolken en lijngoten	481	
Grondwaterbeheerplan	88	
Kosten straatreiniging	460	
Kosten waterkering	33	
BTW	1.475	
Kwijtscheldingen	979	
Overhead	450	
Opbrengst rioolheffingen		11.854
Onttrekking voorziening rioleringsinvesteringen		
Totaal	11.934	11.854
Kostendekkendheid riolering		99,3%

Omdat riolering een zgn. gesloten financiering is, wordt een bedrag van € 80.741 onttrokken uit de Voorziening resultaten Riooexploitatie ter dekking van het exploitatietekort. De analyse van de verschillen ten opzichte van de begroting 2018 is opgenomen in programma 4.

De voorziening rioleringsinvesteringen is per balansdatum beoordeeld op de toereikendheid voor onderliggende verplichtingen/risico's. Op basis daarvan is gebleken dat deze voorziening 1,4 mln. te hoog was. Op basis van de BBV-voorschriften is dit gestort in de voorziening resultaten riooexploitatie.

Reclamebelasting - binnenstad

Reclamebelasting wordt opgelegd aan degene van wie, dan wel ten behoeve van wie, reclameobjecten worden aangetroffen. De reclamebelasting wordt geheven door middel van een vast bedrag per vestiging. Het bedrag van de belasting is afhankelijk van de locatie: € 400 in tariefgebied A en € 250 in tariefgebied B (zoals in betreffende verordening aangegeven op de kaart). Na aftrek van de kosten van heffing en invordering is de opbrengst bestemd voor het binnenstadsfonds.

Reclamebelasting - bedrijventerreinen

De reclamebelasting voor de bedrijventerreinen Borchwerf I en Majoppeveld wordt geheven met ingang van het belastingjaar 2016. De reclamebelasting wordt geheven door middel van een vast bedrag van € 275 per vestiging, vermeerderd met € 3 per € 1.000 WOZ-waarde boven een WOZ-waarde van € 115.000, met een maximum per vestiging van € 1.500. Na aftrek van de kosten van heffing en invordering is de opbrengst bestemd voor de Stichting Ondernemersfonds Roosendaal voor de uitvoering van het activiteitenplan.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente of openbaar lichaam verblijf houden, maar niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van persoonsgegevens zijn ingeschreven. Tarief per overnachting bedroeg in 2018 € 1,15.

Parkeerbelastingen

In de Kadernota 2017 is besloten om de tarieven niet verder te verhogen. Bij de Kadernota 2018 is besloten de afreken tijdseenheid in de parkeergarage naar 20 minuten te brengen. Het tarief voor de naheffingsaanslag parkeerbelastingen is voor 2018 door het Ministerie vastgesteld op € 62,-.

Markten

Markten (bedragen x € 1.000)	Lasten 2018	Baten 2018
Kosten markten -/- terugontvangen energiekosten	81	
BTW	8	
Overhead	21	
Afschrijving voorzieningen tbv. markten	6	
Totale kosten	116	
Opbrengst marktgelden		92
Kostendeckingspercentage		79,3%

Leges

Leges zijn rechten die de gemeente kan heffen in verband met verstrekte (administratieve) diensten. In een aantal gevallen gaat het om tarieven met wettelijke beperkingen (bijvoorbeeld paspoorten), maar als rode draad loopt de voorwaarde van maximaal kostendekkende tarieven door de tarieventabel. Wat betreft de maximale kosten-dekkendheid wordt nog opgemerkt dat deze geldt voor de totale kosten en opbrengsten van de verschillende soorten leges.

Leges (bedragen x € 1.000)	Lasten 2018	Verhaalbare lasten	Baten 2018
Titel 1 - Algemene dienstverlening			
Kosten basisregistratie personen	240	120	
+ Overhead	177	88	
Kosten externe dienstverlening	729	729	
+ Overhead	534	534	
Burgerlijke stand	30	30	51
Paspoorten	262	262	503
Identiteitskaarten	159	159	313
Rijbewijzen	106	106	364
Eigen verklaringen			36
Naturalisaties	31	31	49
Uittreksels persoonsregister			75
Gehandicapten parkeerkaarten			18
Overige leges burgerzaken			
Leegstandswet			2
Telecommunicatie			230
Overigen	34	34	63
BTW	20	20	
Totaal	2.322	2.113	1.704
Kostendeckendheid			80,7%
Titel 2 - Dienstverlening fysieke leefomgeving			
Omgevingsvergunningen	982	982	1.797
BTW	42	42	
Overhead	606	606	
Totaal	1.630	1.630	1.797
Kostendeckendheid			110,3%
Titel 3 - Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	123	123	64
Evenementen en markten	194	194	11
Standplaatsen e.d.	35	35	11
Overigen	20	20	3
BTW	4	4	-
Overhead	203	203	-
Totaal	579	579	89
Kostendeckendheid			15,4%
Totaal leges (titel 1 t/m 3)	4.531	4.322	3.590
Kostendeckendheid leges totaal			83,1%

Overzicht opbrengsten

Belastingsoort (bedragen x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 (incl.wijzigingen)	Rekening 2018
Leges publiekszaken (incl. rijksleges)	1.631	1.510	1.472
Marktgeden	97	101	92
Rioolheffing	11.482	11.471	11.854
Parkeerbelasting	1.363	1.305	1.418
Parkeervergunningen burgers	158	140	171
Parkeervergunningen werkers	78	105	73
Naheffingsaanlagen parkeren	322	405	401
Afvalstoffenheffing	7.398	7.728	7.669
Leges omgevingsvergunningen	1.381	1.703	1.797
Leges openbare orde veiligheid	64	55	89
OZB woningen	7.738	7.763	7.821
OZB niet woningen eigendom	3.305	3.320	3.050
OZB niet woningen gebruik	1.869	1.871	1.804
Toeristenbelasting	168	178	227
Reclamebelasting - binnenstad	161	150	168
Reclamebelasting - bedrijventerreinen	479	450	468
Precariobelasting	64	108	126
Totaal belastingdomein	37.758	38.363	38.700

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Roosendaal heeft een kwijtscheldingsnorm vastgesteld van 100%.

Kwijtschelding wordt verleend voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Kwijtscheldingsaanvragen worden door de Belasting Samenwerking West-Brabant in behandeling genomen en verder afgewerkt.

De kwijtscheldingslasten worden verantwoord onder het product minimabeleid, waarvan zij onderdeel uitmaken (zie Programma 3 Werken & Ondernemen). In de berekening van de tarieven van de afvalstoffenheffing en rioolheffing is met de kwijtscheldingen rekening gehouden.

Overzicht kwijtscheldingen:

Belastingsoort	Kwijtscheldingslasten			
	Werkelijk 2016	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Rioolheffing	950.210	996.750	900.000	978.700
Afvalstoffenheffing	808.074	723.899	700.000	686.724
Totale kwijtscheldingslasten	1.758.284	1.720.649	1.600.000	1.665.424

Toelichting:

In de werkelijke kwijtscheldingsbedragen zijn kwijtscheldingen over voorgaande jaren opgenomen. In 2018 is € 213.747 over vroegere jaren kwijtgescholden.

Tarieven 2018

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste en meest voorkomende tarieven:

Belastingsoort	2016	2017	2018
Onroerende zaakbelastingen			
- tarief eigenaren woningen	0,11197%	0,11152%	0,10962%
- tarief eigenaren niet-woningen	0,16557%	0,17054%	0,17088%
- tarief gebruikers niet-woningen	0,11693%	0,12044%	0,12068%
Afvalstoffenheffing			
- vast bedrag per perceel	€ 217	€ 176	€ 175
Variabel tarief			
Per lediging van			
- 240-liter restafvalcontainer	€ 4,70	€ 4,80	€ 4,90
- 140-liter restafvalcontainer	€ 2,70	€ 2,80	€ 2,86
- per inworp ondergrondse container van 60 l.	€ 0,78	€ 0,80	€ 0,82
- per inworp ondergrondse container van 30 l.	€ 0,39	€ 0,40	€ 0,41
Rioolheffing			
- basistarief per jaar	€ 304,55	€ 308,80	€ 312,50
Parkeerbelasting			
- parkeren in gebied A, per uur	€ 2,10	€ 2,10	€ 2,10
- parkeren in gebied B, per uur	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
- nachttarief parkeergarage	€ 0,80	€ 0,80	€ 0,80

Paragraaf 3. Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf worden de gemeentelijke risico's financieel vertaald en afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit om risico's af te kunnen dekken.

De weerstandscapaciteit wordt afgestemd op het risicoprofiel van de gemeente, waarbij de ratio voor het weerstandsvermogen minimaal 1,0 moet zijn.

Dit beleid is vastgelegd in de nota 'risicomanagement en weerstandsvermogen'.

Deze nota is in 2015 voor het laatst geactualiseerd.

Top 10 risico's

Elk jaar wordt een geactualiseerd risicoprofiel met de Top 10 van risico's opgenomen in deze paragraaf.

1. Wmo (structureel risico)

In 2014 heeft het Kabinet de verantwoordelijkheid voor de taken op het gebied van AWBZ begeleiding en Hulp bij de Huishouding (HBH) bij de gemeente neergelegd per 1 januari 2015. Dit ging gepaard met een strikte efficiencykorting voor de gemeente. De Wmo is een open-einde-regeling waardoor overschrijding tot de risico's behoort.

Maatregelen/ontwikkelingen

- > Er ontstaat een toenemende druk op budgetten Wmo als gevolg van de bezuinigingen op beschermd wonen. De verdergaande vergrijzing vergroot daarbij het aantal zelfstandig wonende inwoners met een ondersteuningsvraagstuk;
- > Eerdere uitspraken van de rechter op het gebied van HBH+ met betrekking tot een "schoon huis" kunnen ertoe leiden dat vaste uren geïndiceerd moeten gaan worden;
- > Samen met onze partners werken we gericht aan de gewenste cultuuromslag bij professionals en inwoners ('WegWijs Roosendaal');
- > Reductie kosten Wmo-zorg op indicatie door versterking van het voorliggend veld (o.a. door inzet investeringsfonds sociaal domein);
- > De bestemmingsreserve sociaal domein is gecreëerd om eventuele financiële tegenvallers op te vangen.

2. Marktrisico's Ruimtelijke Ontwikkeling (met name Majoppeveld)

(incidenteel risico)

Het marktrisico betreft het negatieve effect op het grondexploitatie resultaat als gevolg van de volatiliteit van de grondmarkt. Marktrisico's bij de projecten met betrekking tot ruimtelijke ontwikkeling zijn:

- > De concurrentie op de markt van bedrijventerreinen en woningen is groot en een vergelijking op prijs is snel gemaakt;
- > Economische ontwikkeling bij grond- weg en waterbouw zou kunnen leiden tot hogere kostprijzen en een daarmee oplopend kostenniveau.

Maatregelen/ontwikkelingen

- > De verwachting in de regio West-Brabant is dat de komende jaren naar bedrijven-terreinen en woningen nog voldoende vraag bestaat;
- > Ruimtelijke mogelijkheden vergroten en flexibiliteit aanbrengen in kavels en plannen (omgevings- en bestemmingsplannen);
- > Scherpe prijsconcurrentie en alert zijn op mogelijkheden welke vanuit de markt worden aangeboden (timing). De verkoopprijs is naar beneden bijgesteld.

3. Algemene Uitkering gemeentefonds valt lager uit dan begroot

(structureel risico)

De gemeentebegroting houdt gelijke tred met de gemeentefondsuitkering. De ontwikkeling van de omvang van de Algemene Uitkering is afhankelijk van de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Ontwikkelingen van de rijksuitgaven bevatten hierdoor voor ons onzekere factoren. Denk hierbij aan veranderende economische omstandigheden, wijziging in herverdelingsmaatstaven en/of bezuinigingen van het Rijk (samen trap op, samen trap af) en onvoorziene aanpassing van de accresontwikkeling/uitkeringsfactor.

Maatregelen/ontwikkelingen

De gemeente heeft nauwelijks invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Circulaires worden op gevolgen bezien en we monitoren de ontwikkelingen om snel structureel bij te kunnen sturen. Bijsturing vindt met name plaats via onze P&C-cyclus (in dit geval via de kadernota, programmabegroting en/of bestuursrapportage).

4. Onderwijshuisvesting (structureel risico)

Uit landelijke benchmarks blijkt dat de kosten voor de bouw van nieuwe scholen stijgen. Niet precies helder is hoe hoog die normkosten dan zouden moeten zijn. Het risico bestaat dat de huidige middelen voor onderwijshuisvesting niet voldoende zijn. Dit geldt met name voor het primair onderwijs (PO), ook omdat nog geen afspraken zijn gemaakt met betrekking tot de doordecentralisatie. Deze verwachte ophoging van het budget staat los van de keuze om wel of niet te doordecentraliseren.

Maatregelen/ontwikkelingen

Landelijk worden de ontwikkelingen gevolgd. De ontwikkelingen zullen meegenomen worden in de discussie over doordecentralisatie. Mogelijk zal ook op landelijk niveau worden nagedacht over de financiering van scholen, wat invloed kan hebben op het gemeentefonds. Gesprekken met schoolbesturen PO vinden plaats, in 2019 zal meer duidelijkheid komen over de verdere doordecentralisatie PO.

5. Jeugdzorg (structureel risico)

Sinds 1 januari 2015 zijn de taken op het gebied van jeugdzorg een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Dit ging gepaard met een strikte efficiencykorting voor de gemeente. De kortingen leiden ertoe dat de gemeente in 2019 ongeveer € 6 miljoen minder beschikbaar heeft voor de uitvoering van de jeugdzorgtaken. Het transformatieproces begint inmiddels tot resultaten te leiden.

Maatregelen/ontwikkelingen

We zijn bezig met vergaande hervormingen om de Rijkskorting op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van ondersteuning die we Roosendalers die dat nodig hebben kunnen bieden.

- > Er is een sterke afname van het gebruik van specialistische (dure) zorg doordat de toewijzingssystematiek beter wordt toegepast en we meer sturen op resultaten in plaats van uurtje-factuurje;
- > We zetten de doorontwikkeling van de wijze van bekostiging gespecialiseerde Jeugdzorg in de vorm van arrangementsbekostiging voort;
- > We investeren in de verwijzingsroute via huisarts, jeugdarts en kinderarts;
- > We uniformeren de rol van de jeugdprofessional met betrekking tot het verlenen van ambulante ondersteuning;
- > Er bestaat een bestemmingsreserve sociaal domein om financiële tegenvallers op te vangen.

6. Overschrijding budget Beschermd Wonen (structureel risico)

Eén van de taken in de Wmo is dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het beschermd wonen van mensen met psychische of psychosociale problemen.

We richten ons op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie. Er is een sterke stijging te zien van het aantal aanvragen, het betreft een open-eind-regeling. Uitvoering van deze regeling gebeurt regionaal met Bergen op Zoom als centrumgemeente.

Maatregelen/ontwikkelingen

De volgende beheersmaatregelen zijn of worden ingevoerd:

- > Beperken instroom van buiten de regio;
- > De indicatiestelling wordt verscherpt;
- > Samen met de woningcorporaties wordt een businesscase uitgewerkt om uitstroom te faciliteren.

7. Gemeente wordt aangesproken op lokale garantstellingen (incidenteel risico)

De gemeente staat garant voor lokale verenigingen, instellingen en onderwijsbesturen. Bij een eventueel faillissement van een van de partijen bestaat het risico dat de instelling de afgesloten geldleningen (hypotheek) niet kan terugbetalen en dat de gemeente als garantsteller het restantbedrag moet betalen.

Maatregelen/ontwikkelingen

De doordecentralisatie onderwijshuisvesting Voortgezet Onderwijs (VO) is in 2018 geëffectueerd, één van de afspraken met de schoolbesturen is dat de gemeente garant staat voor de leningen die hiervoor zijn afgesloten. In 2019 zal mogelijk eenzelfde garantstelling gaan gelden bij het Primair Onderwijs (PO). Organisatorisch is het proces van garantstellingen, inclusief de inschatting van de risico's, centraal verankerd. De gebruikelijke risicobeperkende maatregelen, zoals het eerste recht van hypotheek, borgstellingen ed. worden toegepast.

8. Afwaardering voormalig NIEGG-gronden in Stadsoevers Oost (incidenteel risico)

In 2016 en eerder is (minder courant) vastgoed aangekocht in Stadsoevers Oost en hebben we als gemeente een grondpositie. De huidige boekwaarde van deze gronden bedraagt ongeveer € 10 miljoen. De werkelijke waarde ligt mogelijk lager vanwege o.a. grondvervuiling. Volgens het BBV zijn deze voormalige NIEGG-gronden (Niet in Exploitatie Genomen Gronden) per 1-1-2016 gedeeltelijk zonder afwaardering tegen boekwaarde omgezet naar Materiële Vaste Activa (MvA). De aankopen voor 2016 zijn bij inbreng wel getaxeerd.

Maatregelen/ontwikkelingen

Op basis van een overgangsregeling dient uiterlijk 31-12-2019 een toets op de marktwaarde tegen de dan geldende bestemming plaats te vinden. Er zou dan sprake kunnen zijn van afwaardering.

9. Aanpassing landelijk verdeelmodel BUIG-middelen (structureel risico)

Door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt jaarlijks het budget vastgesteld op landelijk niveau. Vervolgens vindt een verdeling naar de gemeenten plaats op basis van een groot aantal kenmerken, die niet beïnvloedbaar zijn door de gemeente. Dit zijn onder andere het landelijke aantal bijstandsgerechtigden en de instroom van statushouders.

Maatregelen/ontwikkelingen

De gemeente ontvangt een voorschotbedrag. Bij eindafrekening kan dit substantieel van invloed zijn op de begroting, waardoor bijsturing plaats dient te vinden.

10. Stijging aantal bijstandsklanten (structureel risico)

Als het aantal bijstandsklanten stijgt, nemen zowel de uitkeringslasten als de uitvoeringskosten bij het Werkplein toe. Economisch gezien gaat het goed in Nederland (en Roosendaal). Door bijvoorbeeld faillissementen en instroom statushouders kan het aantal bijstandsklanten onverwachts snel toenemen. Ook rekent het Werkplein met een verwachte daling van bijstandsklanten. Een minder grote daling dan begroot is ook een financieel risico.

Maatregelen/ontwikkelingen

De kans dat het aantal bijstandsklanten stijgt wordt niet zo groot geacht, maar als het gebeurt is de financiële impact substantieel.

Toelichting op het weerstandsvermogen

Risicoprofiel

Het risicoprofiel voor de jaarrekening 2018 is tot stand gekomen door voor alle organisatieonderdelen de risico's in het desbetreffende werkveld te bepalen. Aan elke risicovolle gebeurtenis is een kans en een financiële waarde toegekend. Omdat niet alle risico's zich maximaal en/of gelijktijdig zullen voordoen, is een zogeheten statistische Monte Carlo risico-simulatie uitgevoerd. Daarmee is berekend hoe groot de weerstandscapaciteit is die minimaal benodigd is om met een waarschijnlijkheid van 90% de gevolgen van zich eventueel voordoende risico's af te kunnen dekken.

In totaal zijn voor de organisatie 85 risico's in beeld gebracht, waarvan 74 met een geldgevolg. In onderstaande tabel is per vakje het aantal risico's geïdentificeerd naar risicobedrag en de kans dat een risico zich zal voordoen. Het risicoprofiel is een momentopname.

Geld	Netto				
	10%	30%	50%	70%	90%
x > € 1.000.000	11	6	1	2	
€ 500.000 < x < € 1.000.000	7				1
€ 200.000 < x < € 500.000	6	7	2	1	
€ 50.000 < x < € 200.000	3	6			
x < € 50.000	13	4	1		3
Geen geldgevolgen	5	2	3	1	
Kans	10%	30%	50%	70%	90%

De benodigde weerstandscapaciteit

Indien alle geïdentificeerde gemeentelijke risico's zich gelijktijdig en in maximale omvang voor zouden doen is een bedrag van € 61,6 miljoen benodigd. Dit zal in de praktijk echter niet het geval zijn, zodat het reserveren van dit maximale bedrag niet noodzakelijk is. De risicosimulatie toont aan dat met een waarschijnlijkheid van 90% een bedrag van € 11,7 miljoen voldoende is om de geïdentificeerde risico's in financiële zin te kunnen afdekken (= benodigde weerstandscapaciteit).

De beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende componenten:

A. De vrij aanwendbare algemene reserves (incidenteel karakter)

Deze bestaan uit:	Stand	31-12-2018
Algemene reserve	€	11.027.507
Algemene saldireserve	€	
Specifieke risico reserve sociaal domein	€	5.541.347
Totaal	€	16.568.854

B. De vrij aanwendbare bestemmingsreserves (incidenteel karakter)

Bestemmingsreserves zijn vrij aanwendbaar voor zover deze niet zijn belast met verplichtingen aan derden, respectievelijk wanneer zij niet de functie hebben van een egalatiereserve. Indien een risicogebeurtenis zich voordoet heeft de gemeenteraad de mogelijkheid om de bestemming van de reserve te wijzigen ter dekking van het risico. De volgende (delen van) bestemmingsreserves worden als vrij aanwendbaar aangeduid:

	Stand	31-12-2018
Bestemmingsreserve rijks- & gemeente monumenten	€	599.233
Bestemmingsreserve nieuw- en verbouwing stadskantoor	€	10.721.444
Bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen	€	761.868
Bestemmingsreserve courage	€	68.146
Bestemmingsreserve mobiliteit	€	373.310
Bestemmingsreserve vastgoed	€	3.201.883
Bestemmingsreserve grondexploitatie	€	1.282.971
Bestemmingsreserve investeringsimpuls economie, meer specifiek de binnenstad	€	700.000
Bestemmingsreserve Groenfonds	€	239.454
Bestemmingsreserve Investeren in voorliggend veld	€	1.141.283
Bestemmingsreserve duurzaamheidsfonds sportaccommodaties	€	99.734
Bestemmingsreserve ontsluiting Tolberg	€	831.850
Bestemmingsreserve risicopremies garantiestellingen	€	1.229.144
Totaal	€	21.250.320

C. De onbenutte belastingcapaciteit (structureel karakter)

De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen de werkelijk opgelegde en de maximaal te heffen Onroerend Zaak Belasting (OZB). De raad heeft de mogelijkheid om in geval van een calamiteit de financiële gevolgen te dekken met een verhoging van de OZB. Conform de beleidsnota 'risicomanagement en weerstandsvermogen' is dit 2% van de in 2018 opgelegde aanslagen = 2% x € 12.674.791 = € 253.496.

D. De post onvoorzien in de programmabegroting (structureel karakter)

De post onvoorzien staat structureel in de begroting, is € 150.000 en wordt ook als weerstandscapaciteit aangemerkt. Het is een structureel opgenomen begrotingspost, waartegenover geen directe uitgaven geraamd staan en die ingezet wordt voor onvoorziene, incidentele tegenvallers.

Kapitalisatiefactor

Gezien de structurele beschikbaarheid en de mogelijkheid om de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien structureel in te zetten ter dekking van risico's wordt conform de beleidsnota 'risicomanagement en weerstandvermogen' een kapitalisatiefactor toegepast van 2,5.

De beschikbare weerstandscapaciteit ziet er voor de gemeente Roosendaal per 31-12-2018 als volgt uit:

	Begroting 2018 (per 31-12-2017)	Jaarrekening 2018 (per 31-12-2018)
Structureel karakter		
> Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)	259.000	253.500
> Post onvoorzien	150.000	150.000
	-----	-----
	409.000	403.500
Kapitalisatiefactor structurele beschikbaarheid	2,5	2,5
	-----	-----
Subtotaal weerstandscapaciteit exploitatie	1.022.500	1.008.750
Incidenteel karakter		
Vrij aanwendbare algemene reserves:	13.838.000	16.569.000
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves:	19.855.000	21.250.000
Subtotaal weerstandscapaciteit vermogen	33.693.000	37.819.000
Totale weerstandscapaciteit	34.715.500	38.827.750

De beoordeling van het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in de volgende ratio en bedraagt per 31 december 2018:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 38,8 mln}}{\text{€ 11,7 mln}} = 3,3$$

In de nota 'beleid risicomanagement en weerstandsvermogen' is het streefgetal voor het weerstandsvermogen vastgesteld op een minimale waarde van 1,0. De ratio van het weerstandsvermogen per 31 december 2018 voldoet met de waarde 3,3 ruimschoots aan deze norm. Ten opzichte van de begroting 2018 is de weerstandsratio 0,8 hoger. Dit wordt verklaard door het volgende:

- > De beschikbare weerstandscapaciteit is ruim € 4 mln hoger. Dit wordt grotendeels verklaard door een hogere stand van de Algemene Reserve.
- > Daarnaast is de benodigde weerstandscapaciteit sterk afgenomen, met name door lagere risico's binnen het sociaal domein. De reden hiervoor is dat met de huidige opgedane ervaring reëler begroot wordt. Verdere toelichting is te vinden in de analyses van de exploitatie resultaten van programma 5.

De belangrijkste wijzigingen in de Top 10 risico's ten opzichte van de begroting 2018 zijn:

- > Het nummer 1 risico met betrekking tot Jeugdzorg is afgenomen doordat we de toewijzingssystematiek steeds beter toepassen en hierdoor minder gebruik wordt gemaakt van de dure specialistische zorg. Het transformatieproces gaat zijn vruchten afwerpen.
- > Het risico met betrekking tot de Wmo is gestegen, mede door de toenemende vergrijzing en psychiatrische problematiek en de recente rechterlijke uitspraak over resultaatgericht indiceren HBH+.
- > Risico op tekorten vanwege het landelijke verdeelmodel BUIG-budget zijn afgenomen, doordat het verdeelmodel in de basis goed lijkt te zijn. Wel blijft de toerekening naar gemeenten altijd onzeker, waardoor het risico nog wel in de top 10 blijft staan.
- > Risico op onderwijshuisvesting is iets hoger ingeschat, omdat de bouwkosten van scholen blijven stijgen. Precieze consequenties zullen bij de doordecentralisatie primair onderwijs duidelijk worden.
- > Het risico dat de gemeente wordt aangesproken op lokale garantstellingen is groter geworden doordat de gemeente ook garant staat voor de onderwijsgebouwen na de doordecentralisatie Voortgezet Onderwijs.
- > Het risico op een afwaardering van voormalig NIEGG-gronden in Stadsoevers Oost is nieuw in de Top 10. Dit risico zal zich mogelijk in 2019 voordoen.
- > Het risico 'stijging aantal bijstandsklanten' is nieuw in de Top 10. Doordat nu een daling begroot wordt, wordt het risico bij een stijging des te groter.
- > Het risico met betrekking tot 'onderhoud gemeentelijke gebouwen' is lager geworden omdat de vastgoedportefeuille van de gemeente is afgenomen, doordat er vastgoed is verkocht. Dit risico valt daarom nu buiten de Top 10.
- > Het risico dat de gemeente wordt aangesproken op garantstellingen corporaties is door bovenstaande wijzigingen buiten de Top 10 gevallen.

Vooruitblik: Voorzichtigheid blijft geboden

Voor de duidelijkheid: de hoogte van de weerstandsratio zegt niets over eventuele vrije ruimte binnen de begroting. Onder elke bestemmingsreserve liggen immers plannen. Aanwending van deze reserves voor het afdekken van risico's die zich voordoen, heeft consequenties voor de huidige onderliggende plannen. De verwachting is dat de ratio in 2019 zal gaan dalen, doordat een aantal omvangrijke reserves op redelijk korte termijn zullen worden ingezet.

Ter illustratie zijn onderstaande reserves geëlimineerd:

> Specifieke risico reserve sociaal domein	€	5,5 mln
> Bestemmingsreserve nieuw- en verbouw stadskantoor	€	10,7 mln
	€	16,2 mln

De aanwending van de reserves conform bovenstaande aanname leidt, bij een gelijk-blijvend risicoprofiel en de daarmee samenhangende benodigde weerstandscapaciteit, tot de onderstaande voorspelling van de ratio.

$$\text{Voorspelling ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 38,8 - 16,2 mln}}{\text{€ 11,7 mln}} = 1,9 \text{ (fictief)}$$

Kengetallen

Het besluit tot wijziging van het BBV is in mei 2015 aangepast vastgesteld.

Er dienen kengetallen opgenomen te worden in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing (Artikel 11 BBV). Het betreft:

- > netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- > solvabiliteitsratio;
- > grondexploitatie;
- > structurele exploitatieruimte;
- > belastingcapaciteit.

Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is voornamelijk bedoeld om de financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken.

De kengetallen vormen een verbinding tussen de verschillende aspecten die de raad in de beoordeling van de financiële positie kan betrekken. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling (9 juli 2015, nr. 2015-0000387198).

Jaarrekening 2018	Verloop van de kengetallen						
Kengetallen:	Jaar- verslag 2017	Jaar- verslag 2018	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	39%	46%	68%	48%	43%	32%	20%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	32%	38%	63%	43%	38%	27%	15%
Solvabiliteitsratio	30%	33%	24%	29%	33%	40%	48%
Structurele exploitatieruimte	0%	2%	2%	1%	2%	3%	4%
Grondexploitatie	19%	17%	15%	10%	10%	7%	6%
Belastingcapaciteit	98%	109%	108%	111%	111%	111%	111%

Beoordeling kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de hoogte van de schulden aan in relatie tot de jaarlijkse inkomsten en geeft hierdoor een indicatie van de flexibiliteit van de begroting. Indien dit kengetal hoger is dan 130% wordt dit als onvoldoende (cf. VNG, Wet Houdbare Overheids Financiën (HOF)) beoordeeld.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% heeft een gemeente haar bezit zeer zwaar belast met schuld. Bij een solvabiliteit van onder de 20% (cf. VNG, Wet HOF) staat het licht op rood. Op dit moment geeft het kengetal geen directe aanleiding tot actie.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan in hoeverre structurele lasten ook gedekt worden met structurele baten. Een kengetal van 0% of hoger geeft aan dat sprake is van een structureel sluitende begroting. Dit is in Roosendaal het geval.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten. Het is lastig om een norm te bepalen voor dit kengetal. Wel geeft het aan of een gemeente veel geld heeft gestopt in haar grondexploitatie, dit geld dient namelijk nog wel terugverdiend te worden. De laatste jaren ligt met name de focus op het ontwikkelen van beschikbare gronden, daarnaast zijn de gronden afgewaardeerd naar actuele boekwaarden.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden

De woonlasten zijn voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomst. De hoogte van deze woonlasten geeft aan in hoeverre de gemeente relatief hoog zit met de woonlasten ten opzichte van de WOZ-waarden, in vergelijking met andere gemeenten.

Paragraaf 4. Financiering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de wijze waarop Roosendaal haar activiteiten financiert.

Wij staan voor een transparante en duurzame wijze van financiering van onze activiteiten. Als doelen zijn daarbij geformuleerd:

- > Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- > Het beschermen van het gemeentelijk vermogen en resultaat tegen financiële risico's, zoals rente-, koers-, krediet- en liquiditeitsrisico's;
- > Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities;
- > Het optimaliseren van de banksaldi en renteresultaten binnen de kaders van de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) en Wet verplicht Schatkistbankieren (vSB), respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasury statuut.

Kasgeldlimiet

Renterisico vlottende schuld

Het financieren van de gemeentelijke activa en exploitatie door middel van kortlopende geldleningen heeft twee voordelen: er kan snel worden ingespeeld op mutaties in de financieringsbehoefte en bij de huidige rentestructuur - waarin het aantrekken van lange geldleningen duurder is dan korte geldleningen - is het een relatief goedkope financieringsvorm. Tegenover deze voordelen staat echter het nadeel van de korte rentevastheid, waardoor de gemeentelijke huishouding gevoelig wordt voor schommelingen in de rentestand. Teneinde deze rentegevoeligheid te beperken heeft de wetgever de kasgeldlimiet ingesteld. Deze limiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld, die de gemeente mag hebben. Er is sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet wanneer het kwartaalgemiddelde van de netto vlottende schuld gedurende een kwartaal hoger is dan de berekende limiet.

Indien de limiet drie opeenvolgende kwartalen wordt overschreden, dan moet dit worden gemeld bij de toezichthouder. Het percentage voor de limiet is bepaald op 8,5% van de begrotingsomvang met een minimum van € 300.000.

In onderstaande tabel is de toegestane kasgeldlimiet in euro's berekend.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	2017 primair	2017 incl. 1e wijz.	2018 primair	2018 incl. 1e wijz.
Omvang Programmabegroting	233.223	233.969	229.049	230.247
Toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	€ 19.824	€ 19.887	19.469	19.571

Zoals in voorgaande tabel is te zien, bedroeg de kasgeldlimiet in 2018 (afgerond) € 19,6 miljoen. Het verloop van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet is in de volgende tabel weergegeven. Hieruit kan worden opgemaakt dat de kasgeldlimiet, in het eerste en het tweede kwartaal 2018, is overschreden.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Realisatie 2018			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
(1.) Toegestane kasgeldlimiet in euro's	19.571	19.571	19.571	19.571
(2.) Vlottende schuld < 1 jaar	26.048	28.712	0	16.667
(3.) Vlottende middelen < 1 jaar	680	3.968	7.588	1.807
Toets kasgeldlimiet: (4.) Totaal netto vlottende schuld = (2) Vlottende schuld -/- (3) vlottende middelen	25.368	24.744	-/- 7.588	14.860
(5.a) Ruimte (+)			27.159	4.711
(5.b) Overschrijding (-)	5.797	5.173		

In juli 2018 hebben Ons Middelbaar Onderwijs inzake onderwijshuisvesting en Borchwerf II CV een aflossing van de lening aan de gemeente de gemeente betaald. Hierdoor is in het derde kwartaal de ruimte ontstaan in de kasgeldpositie.

Renteschema

Met ingang van 1 januari 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording gewijzigd. Een van de onderdelen is de gewijzigde rentetoerekening en de aanbeveling om onderstaand renteschema op te nemen.

Renteschema 2018 (Bedragen x € 1.000)	
a. De externe rentelasten over korte en lange financiering	2.425
Rentelasten financieringstekort	-
b. De externe rentebaten	<u>-/- 508</u>
Saldo rentelasten en rentebaten	1.917
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/- 571
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	<u>-/- 2</u> <u>-/- 573</u>
Aan taakvelden toe te rekenen rente	1.344
d1. Rente over eigen vermogen	-
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.344
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	<u>-/- 2.224</u>
f. Renteresultaat op het taakveld treasury (-/- = voordeel)	<u>-/- 880</u>

Financieringstekort

De financiering van de gemeentelijke investeringen wordt deels door interne en deels door externe middelen voorzien.

Boekwaarde (Bedragen x € 1.000)	Rekening balansstand 1-1-2017	Rekening balansstand 31-12-2017	Rekening balansstand 31-12-2018
Investeringen:			
Grondexploitatie	47.445	48.216	42.417
Overige investeringen	168.091	140.857	154.076
Totaal investeringen (A)	215.536	189.073	196.493
Financiering:			
Interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen)	108.214	94.148	93.656
Externe financieringsmiddelen (langlopende geldleningen en waarborgsommen)	104.465	107.324	75.182
Totaal financieringsmiddelen (B)	212.679	201.472	168.838
Financieringssaldo (B-A)	-/- 2.857	12.399	-/-27.655

Per 31 december 2018 bedraagt het financieringstekort € 27,7 miljoen, wat met een kasgeldlening is gefinancierd.

Vaste schuld

Mutaties vaste schuld

Vaste schuld ontstaat wanneer geldleningen worden aangegaan met een rente typische looptijd van één jaar of langer. Daartoe wordt overgegaan wanneer de liquiditeitsplanning aangeeft dat sprake is van een structurele financieringsbehoefte.

In onderstaande tabel is het verloop van vaste leningen o/g weergegeven.

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	2017	2018
Stand per 1 januari	104.464	107.323
Nieuwe lening	25.000	4.198
Aflossingen	-/- 22.141	-/- 32.141
Stand per 31 december	107.323	79.381

Renterisico vaste schuld

In de Wet Fido is onder andere de renterisiconorm met betrekking tot de vaste schuld opgenomen. Deze norm dient decentrale overheden aan te zetten tot het spreiden van hun lange termijn renterisico door bij het samenstellen van de leningenportefeuille door middel van de verschillende rente typische looptijden rekening te houden met deze normstelling. De renterisiconorm is bij ministeriële regeling vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van het renterisico in 2018 aan. Uit deze tabel blijkt dat we in 2018 onder de renterisiconorm zijn gebleven.

(Bedragen x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 (Primair)	Rekening 2018 (na 1e wijz)
Berekening renterisiconorm			
Totaal lasten	233.969	229.049	230.247
Renterisiconorm (20 %)	46.794	45.810	46.049
Berekening renterisico			
Renteherzieningen	0	0	0
Aflossingen	22.141	7.141	32.141
Renterisico	22.141	7.141	32.141
Ruimte onder de rente risiconorm	24.653	38.669	13.908

Vaste uitzettingen

Mutaties vaste uitzettingen

Vaste uitzettingen zijn door de gemeente verstrekte geldleningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Dergelijke leningen worden enerzijds verstrekt in het kader van de publieke taakuitoefening, anderzijds in perioden waarin sprake is van een liquiditeitsoverschot. Dit laatste komt echter - zeker de laatste jaren - niet of nauwelijks voor. In onderstaand overzicht staan de partijen vermeld aan wie door de gemeente Roosendaal in het verleden geldleningen zijn verstrekt, alsmede de restantschuld en de ontstaansgrond van de leningen.

Geldnemer	Bedragen x € 1.000		Ontstaansgrond
	31-12-2017	31-12-2018	
Leningen PW	291	252	Uitvoering Participatie Wet
Krediethypotheek PW	123	98	Uitvoering Participatie Wet
Leningen BBZ	595	419	Uitvoering Participatie Wet
Gemeenteammbtenaren	3	0	Arbeidsvoorwaarden
Startersleningen	8.938	10.185	Volkshuisvesting
Startersleningen AlleeWonen	164	162	Volkshuisvesting
Duurzaamheidsleningen Roosendaal	1.348	1.186	Volkshuisvesting
Stimuleringsleningen	75	365	Volkshuisvesting
Monumentenfonds NV	600	600	Deelneming in NV
Borchwerf II CV	7.000	4.000	Deelneming in BV/CV
Totaal	19.138	17.267	

Debiteurenrisico op verstrekte leningen

Aan het voor langere tijd verstrekken van middelen aan derden kleef het gevaar dat deze derden op een onvoorzien moment niet meer aan hun aflossingsverplichting kunnen voldoen. Ten aanzien van geldleningen die verstrekt zijn in het kader van de publieke taak speelt het debiteurenrisico een ondergeschikte rol. Bij de besluitvorming is aan het maatschappelijk belang van het verstrekken van dergelijke leningen een hogere prioriteit toegekend dan aan het daarmee samenhangende financiële risico. Een constatering die overigens ook geldt ten aanzien van gegarandeerde geldleningen.

Debiteurenrisico op openstaande vorderingen

Naast langlopende vorderingen zijn er ook kortlopende vorderingen. Het gaat hierbij om drie groepen debiteuren. Voor ieder van deze groepen is een inschatting gemaakt van de mate van oninbaarheid van deze posten. Dit omdat de ervaring leert dat er altijd debiteuren zijn die hun vordering niet of niet volledig betalen. Voor het deel waarvan wij denken dat dit niet meer zal worden ontvangen, zijn voorzieningen gevormd. Het saldo van de voorziening is dus niet gerelateerd aan de hoogte van het totale debiteurensaldo; het saldo van de voorziening is gebaseerd op de ingeschatte risico's.

In onderstaande tabel is het saldo van de debiteuren weergegeven. Tevens is te zien voor welk deel een voorziening vanwege oninbaarheid is gevormd.

Vorderingen (Bedragen x € 1.000)	31 december 2017		31 december 2018	
	Saldo debiteuren	Voorziening oninbaarheid	Saldo debiteuren	Voorziening oninbaarheid
Debiteuren algemeen	26.767	474	5.697	664
Debiteuren belastingen	2.440	240	2.059	202
Debiteuren sociale zaken	3.073	1.350	2.854	1.283
Totaal	32.280	2.064	10.610	2.149

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

De staatsecretaris van Financiën heeft op 17 januari 2018 het besluit van 8 januari 2018, houdende het vaststellen van de gelijkwaardige inspanning van decentrale overheden, gelet op artikel 3 van de Wet houdbare overheidsfinanciën gepubliceerd. Dit besluit is na overleg met de koepelorganisatie decentrale overheden tot stand gekomen. Afgesproken is de EMU-tekort norm voor 2018 vast te stellen op -0,3 procent van het bruto binnenlands product (bbp). Tevens is afgesproken om het overeengekomen collectieve aandeel van de decentrale overheden in het EMU-saldo niet uit te splitsen naar de aparte bestuurslagen van de gemeente, provincies en waterschappen. Er worden geen sancties opgelegd bij het overschrijden van de EMU-norm 2018.

Hieronder is de berekening van het EMU-saldo opgenomen voor de gemeente Roosendaal.

Berekening EMU-saldo (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2017	Rekening 2018
Exploitatiesaldo vóór verrekening met reserves	-/-11.571	2.704
Bij:		
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	43.147	9.275
Bruto dotaties aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	5.307	3.393
Af:		
Geactiveerde investeringen in (im)materiële activa	11.204	24.406
Lasten voorzieningen (transacties met derden)	5.096	6.206
Berekend EMU-saldo	20.583	-/-15.240

Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB)

De wet vSB (zonder leenfaciliteit) houdt in dat decentrale overheden, en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het ministerie van Financiën. Er is een vrijstellingsgrens voor het afstorten van overtollige liquide middelen. Dit is het bedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden. Als het gemiddelde kwartaalbedrag van de positieve tegoeden minder is dan 0,75% van het begrotingstotaal bij aanvang van het boekjaar, mag dit op de eigen bankrekeningen blijven staan. In 2018 was dit gemiddelde kwartaalbedrag voor Roosendaal € 1,727 miljoen (= 0,75% van € 230 miljoen). In 2018 zijn de kwartaalgemiddelden van de liquide middelen onder de vrijstellingsgrens voor het afstorten gebleven.

De kwartaalgemiddelden van de in 2018 buiten de schatkist gehouden positieve liquide middelen zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Omschrijving	Bedrag (X € 1.000)
Toegestane waarde 2018	1.727
Realisatie 1e kwartaal 2018	484
Realisatie 2e kwartaal 2018	692
Realisatie 3e kwartaal 2018	1.370
Realisatie 4e kwartaal 2018	1.186

Paragraaf 5. Onderhoud Kapitaalgoederen

Inleiding

Een groot deel van het gemeentelijke vermogen is geïnvesteerd in kapitaalgoederen als wegen, openbare verlichting, riolering, water, civieltechnische kunstwerken, groen en gebouwen. Het onderhoud van deze kapitaalgoederen is van groot belang voor het functioneren van onze gemeente met name op het gebied van verkeer en vervoer, veiligheid, leefbaarheid en recreatie. Beheer en onderhoud is nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen en de veiligheid te waarborgen. We voeren dit beheer en onderhoud planmatig uit, op basis van de jaarlijks door de raad vastgestelde beheerkalender.

In 2018 hebben we het proces rondom de beheerkalender geëvalueerd, hebben we het proces aangepast en dit opnieuw laten vaststellen door het college en de raad. De raad hebben we ook meegenomen in een thema-avond rondom de beheerkalender.

Het totale bestand aan kapitaalgoederen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is duiden we aan met de term "areaal". Wij beheren bijna 1.000 hectare openbaar gebied en dat areaal is opgebouwd uit verhardingen, groen, riolering, speelplekken, verkeersvoorzieningen, straatmeubilair, waterpartijen, civieltechnische kunstwerken enzovoorts. Het onderhoud baseren we op de door de raad gemaakte keuzes over de onderhouds- en kwaliteitsniveaus.

Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, kwaliteitsniveaus, ontwikkelingen, onderhoudstoestand en kosten van onze kapitaalgoederen.

Beleidskaders en kwaliteitsniveaus

Op 25 september 2013 is door de gemeenteraad de buitenruimtenota "**Verbindend Beheer**" vastgesteld. Daarin werd voor verhardingen, verkeersvoorzieningen, straatverlichting, groen, straatreiniging, speelvoorzieningen, oppervlaktewater en civieltechnische kunstwerken het onderhoudsniveau op CROW-kwaliteitsniveau C bepaald en voor binnenstad en invalswegen op niveau B.

"Verbindend beheer" gaat ook over een nieuwe manier van werken waarbij vraaggericht werken en bewonersparticipatie een wezenlijk onderdeel vormen van deze nieuwe manier van werken. De uitgangspunten van Verbindend Beheer blijven de basis voor het uitvoeren van het onderhoud aan de openbare ruimte, waaraan "**Effect Gestuurd Beheren**" als burgergerichte dimensie wordt toegevoegd. Daarbij gaan we wel uit van het bestuurlijk vastgestelde basisniveau met name om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen.

Voor onkruidbestrijding op verharding is in 2017 door de raad met een op 20 april dat jaar aangenomen motie CROW-kwaliteitsniveau B bepaald.

In 2018 is het hiervoor beschikbaar gestelde budget van € 231.500 ingezet voor de locaties met veel wortelopdruk. In 2018 is begonnen met de zuid-westhoek van Langdonk en de Dolomiedijk, die in begin 2019 worden afgerond.

Verder dient het op 18 december 2013 vastgestelde **verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP 2014-2019)** als beleidskader voor de zorgplicht voor het afval-, hemel- en grondwater. Bij de in 2018 door het college vastgestelde beheerkalender 2019-2023 zijn de projecten uit het VGRP-2014-2019 opgenomen.

De nota "**Verbindend groen**" die is vastgesteld in de raad van 14 juli 2016, behelst onder andere het beter op orde brengen van het areaal. De wijk- en dorpsonderhoudsplannen krijgen inhoud en we creëren duidelijkheid voor het kappen van bomen. Deze nota is van toepassing op alle in uitvoering zijnde werkzaamheden. Daarnaast is een onderdeel van de notitie 'Verbindend Groen' het verlagen van de grondprijs voor plantsoengrond. Het aankopen van snippergroen wordt voor onze inwoners nog aantrekkelijker met als doelstelling het illegaal gebruik van plantsoengronden terug te dringen en tevens een besparing in het beheer en onderhoud van deze gronden te realiseren.

De nota "**Aanpak Verbindend Water**" (raadsmededeling van 11 juli 2017) heeft als primaire doel om te werken aan het waterbewustzijn. Communicatie is hierbij het sleutelwoord. Daartoe is via de Kadernota 2018 een budget van € 50.000 voor 2018 beschikbaar gesteld. Dit budget is ingezet voor een watertentoonstelling in het MEC met gastlessen voor de basisscholen, het houden van een water café, een campagne om auto wassen op straat te voorkomen in wijken met gescheiden rioolstelsel, het vergroenen van schoolpleinen (tegel eruit boom er in), aanleg van waterwandelpaden, maar ook voor een interne workshop om het waterbewustzijn van de collega's te prikkelen. De fysieke maatregelen uit Verbindend Water worden in 2019 en daarna verder voorbereid en ter besluitvorming aangeboden aan de raad.

Wegen

a. Verhardingen

Betreft het beheer en onderhoud van de verhardingen bestaande uit elementenverharding, asfaltverharding, half-verharding en onverhard.

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen

De laatst beschikbare Rapportage Wegbeheer (raadsmededeling 50/2015) constateerde achterstallig onderhoud met een omvang van € 5,1 mln. Bij de begroting voor 2018 is aangegeven dat het wegwerken van het achterstallig onderhoud van de verhardingen geleidelijk zou gebeuren in verband met de impact op de bereikbaarheid en vanwege afstemming met derden. In 2018 zijn daarvoor de volgende projecten uitgevoerd:

Onderhoud:

- > verwijderen wortelschade (Flintdijk, Onyxdijk en Dolomiedijk)
- > aanpassen inritten
- > asfaltonderhoud
- > a-bergen (bij Kinderboerderij Minnebeek)
- > Boutershemstraat
- > Kasteelstraat
- > Martel

Reconstructies:

- > Borchwerf (bij RBC)
- > Badhuisstraat
- > Dr. Schaepmanlaan
- > fietspad Griendweg/Gastelseweg
- > Van Lenneplan

b. Openbare verlichting

De openbare verlichting bestaat uit lichtmasten / armaturen en voorzieningen voor bijvoorbeeld het aanlichten van bijzondere gebouwen.

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen

Alle straatverlichting die vervangen moet worden, wordt vervangen door Smart LED-verlichting. Deze oplossing is duurzamer en heeft bovendien als voordeel dat een defecte lantaarnpaal 'zichzelf meldt' en snel vervangen kan worden. Het vervangen van de Smart LED-verlichting loopt op schema. De stand van zaken eind 2018 is dat ruim 3000 objecten zijn voorzien van een telemanagement systeem.

In 2018 heeft de verder ontwikkeling rondom het Living Lab Roosendaal (LLR) vooral gelegen op het oplossen van vochtproblemen, maar ook op het door ontwikkelen van innovatieve systemen. De eerste ervaringen met deze zeer complexe systemen hebben ertoe geleid, dat we op onderdelen de installatie zijn gaan aanpassen om future proof te blijven. Eind 2018 zijn we met de hiervoor voorbereidende werkzaamheden gestart en zullen dit verder afronden in 2019.

Onze eerste bevindingen uit het LLR, hebben er ook toe geleid dat we op het gebied van data gedreven beheer kansen zien om verbinding te leggen naar de gehele stad. Het gaat dan niet zozeer om sensoren en meettechnieken, maar om het koppelen van systemen aan onze eigen gemeentelijke systemen, waarbij het databeheer en de data-eigendom bij de gemeente ligt. Eind 2018 zijn we daarom gestart met het opstellen van een discussiestuk over de invulling van deze verdere ontwikkelingen.

c. Verkeersvoorzieningen

Verkeersvoorzieningen bestaan onder andere uit bebording, bewegwijzering, geleide systemen en verkeersregelinstallaties (VRI's).

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen

In 2018/2019 worden de VRI Laan van Limburg / Laan van België en de PRIS-borden (Parkeer Route Informatie Systeem) vervangen als gevolg van (en ten laste van) de aanleg van de centrumring. De voorbereidingen hebben hiervoor in 2018 plaatsgevonden.

De uitvoering zal in 2019 starten.

De te vervangen VRI's zijn opgenomen in de in 2018 vastgestelde Beheerkalender 2019-2023.

d. Straatreiniging.

Straatreiniging omvat onder andere onkruidbestrijding op verhardingen, verwijderen van zwerfafval, vegen van straten, verwijderen van graffiti en plaatsen en ledigen van afvalbakken.

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen.

Voor onkruidbestrijding zijn bij de Programmabegroting 2017 extra middelen beschikbaar gesteld zodat het kwaliteitsniveau B wordt bereikt. Verder kan een oplossing voor onkruidbestrijding op verhardingen zijn om verhardingen waar weinig gebruik van gemaakt wordt te vervangen door groen. De benoemde werkzaamheden rondom het voorzien van verkeersdruppels en middengeleiders met betonprint (streetprint) dan wel deze om te vormen van grijs naar groen zijn in 2018 uitgevoerd en afgerond.

Riolering/drainage

Hieronder valt het beheer en onderhoud van de voorzieningen voor het afvalwater, hemelwater en de grondwaterstand.

Actuele stand van zaken / ontwikkelingen

De focus van het rioleringsbeheer is in de planperiode vooral gericht op:

- > het in stand houden van het huidig areaal;
- > het voorkomen van wateroverlast en bevorderen van klimaatadaptatie;
- > het beperken van de stijging van de rioolheffing;
- > de samenwerking in de waterkring West.

Het rioleringsstelsel in Roosendaal is in redelijke tot goede staat. De geplande maatregelen worden genomen naar aanleiding van structureel uitgevoerde inspecties. Waar nodig wordt de riolering vervangen of gerepareerd. Gelet op de impact van deze werkzaamheden op de openbare ruimte is in 2018 besloten dat de discipline riolering leidend is bij de afstemming met de overige beheerdisciplines (met name wegonderhoud/-reconstructies).

In 2018 is een proces opgestart voor het risico gestuurd beheer en onderhoud van het rioleringssysteem.

Hierdoor kan het voorkomen dat incidenteel sprake is van een versnelde achteruitgang van de kwaliteit. In deze gevallen is het van belang dat snel en adequaat wordt ingegrepen. Mede daarom wordt de kostenontwikkeling van het vGRP iedere twee jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Deze evaluatie heeft in 2018 plaatsgevonden en heeft niet geleid tot aanpassing van de rioolheffing.

Oppervlaktewater/havens

Onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen:

- > de ontvangstplicht voor drijfvuil, baggerspecie en maaisel van de watergangen die in beheer en onderhoud zijn bij het Waterschap (categorie A watergangen);
- > het onderhoud van de overige watergangen (categorie B en C- watergangen);
- > het onderhoud van vijvers en andere waterpartijen (inclusief oeverzones en beschoeiingen en retentievoorzieningen);
- > vaarwegbeheerder voor de haven (vaardiepte op orde);
- > beheer van (berm-)sloten;

Actuele stand van zaken / ontwikkelingen

Het waterschap is verantwoordelijk voor het beheer van het oppervlaktewater, zowel de waterkwaliteit als de -kwantiteit. Voor het onderhoud is onderscheid gemaakt in afvoerende functie binnen het regionale watersysteem.

In 2018 hebben we watergangen gemaaid volgens het jaarlijks regime uitgevoerd en verrekend. De baggerwerkzaamheden zijn tussen gemeente en het waterschap afgestemd. Op basis van deze afstemming hebben in 2018 geen baggerwerkzaamheden plaatsgevonden.

Groen

Hieronder valt het beheer en onderhoud van openbaar groen, bossen en natuurterreinen.

Actuele stand van zaken / ontwikkelingen

Er was een achterstand geconstateerd ten opzichte van het vastgestelde kwaliteitsniveau van het groen. Op basis van het raadsbesluit van 20 april 2017 (afdoening motie verhogen kwaliteitsniveau groen en grijs) zijn bij de Bestuursrapportage 2017 en Kadernota 2018 incidentele en structurele middelen beschikbaar gesteld voor de (periodieke) vervanging van versleten groenvakken en voor intensivering van het dagelijks onderhoud (schoffelen, zwerfafval verwijderen, extra maaien gazons e.d.).

In 2018 hebben we ingezet op het effect gestuurd beheren. Openbare werken heeft de werkzaamheden naar aanleiding van in 2018 ingekomen meldingen op deze manier opgepakt en uitgevoerd.

Het project versleten groen verloopt conform de planning.

In de maand juli 2018 is een deel van de gemeente getroffen door een valwind. Ruim 300 bomen zijn omgewaaid en meer dan 400 bomen raakten zo beschadigd dat ze vervangen moesten worden. Voor het vervangen van de bomen wordt een plan gemaakt. In het najaar van 2019 zal gestart worden met het herplanten van de bomen.

Roosendaal heeft in 2018 de nationale bijenstrategie ondertekend. Om meer wilde bijen en insecten "terug" te krijgen en invulling te geven aan de bijenstrategie zullen we in onze hoofdgroenstructuur nog meer biodiversiteit aan brengen. Hetzelfde geldt voor het planten van bomen.

Civieltechnische kunstwerken

Hieronder valt het beheer van bruggen, tunnels, viaducten, keerwanden, damwanden, geluidsschermen, steigers, vlonders, muurtjes enzovoorts.

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen

In de afgelopen jaren is er geïnvesteerd in het op orde brengen van bruggen en tunnels. Daarbij is door middel van de afgesloten contracten de onderhoudssituatie verzekerd; voor de houten bruggen tot 2022 en voor de overige bruggen en tunnels tot 2026 met een contractueel vastgelegde verplichting voor een totale periode van 10 jaar (tot 2036) waarbinnen de (te) vervangen onderdelen constructief minstens 20 jaar mee moeten kunnen gaan. Alle tunnels en bruggen zijn op twee na allemaal hersteld. In 2018 zijn we ook gestart met de clusters geluidsschermen, steigers, keerwanden en schanskorven. In 2018 zijn de werkzaamheden aan de watermolenbeek en de vliet (ten noorden en ten zuiden van de vlietbrug) gestart. Ook is en wordt nog steeds flink geïnvesteerd in de vervanging van damwanden en ook in het Investeringsplan 2018-2022 zijn daar nog investeringsbedragen voor opgenomen.

Op basis van expert-judgement zijn alle objecten in 2018 bekeken. Deze input zal worden gebruikt voor het opstellen van nieuwe uitvoeringsplannen.

Speelvoorzieningen

Betreft het beheer van uiteenlopende speelvoorzieningen. Dit varieert van afgebakende plekken met speeltoestellen tot trapvelden en jongerenontmoetingsplaatsen.

Actuele stand van onderhoud / ontwikkelingen:

Doelstelling is om alle locaties veilig in stand te houden. De verplichte jaarlijkse veiligheidskeuringen zijn ook in 2018 door een gecontracteerde marktpartij uitgevoerd en de reparaties van de speeltoestellen en het onderhoud van de locaties zijn ook door marktpartijen conform een vijfjarig contract uitgevoerd.

Onderstaande tabel geeft de lasten weer, zoals opgenomen in de verschillende programma's van de Programmabegroting.

Kapitaalgoed (x 1.000)	Programma	Rekening 2017	Begroting Incl. wijz. 2018	Rekening 2018
Wegen	4	9.943	9.691	9.169
Riolering / drainage	4	9.835	8.543	9.991
Oppervlaktewater / havens	4	754	1.099	1.008
Groen	4	5.201	5.674	5.856
Civieltechnische kunstwerken	4	529	747	631
Speelvoorzieningen	4	367	392	301
Diverse tractiemiddelen OW (IP 2018-2021)	IP	387	169	144
Stortingen in reserves	6	12.041	6.723	6.797
Totaal		39.057	33.037	33.899

Paragraaf 6. Verbonden partijen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en risico's van de gemeente als gevolg van banden met externe rechtspersonen, waarin de gemeente zowel financieel deelneemt als zeggenschap heeft. De gemeente Roosendaal neemt zowel deel in rechtspersonen, tot stand gekomen op grond van de publiekrechtelijke Wet Gemeenschappelijke Regelingen als in rechtspersonen, gestoeld op privaatrechtelijke samenwerkingsvormen.

Visie en doelstellingen

Onze ambitie is ervoor te zorgen dat verbonden partijen op effectieve en efficiënte wijze bijdragen aan het realiseren van onze gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Uitgangspunten hierbij zijn een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de gemeente en de verbonden partij door een scheiding van klantrol (vakwethouder) en eigenaarsrol (andere wethouder), en door het opstellen van dienstverleningsovereenkomsten met prestatieafspraken.

Nota Verbonden Partijen

Op 3 december 2015 heeft de Roosendaalse gemeenteraad ingestemd met de nota 'Verbonden Partijen; zes kaderstellende spelregels'. Deze nota is in regionaal verband opgesteld en is aan de gemeenteraden van de 19 RWB (Regio West-Brabant)-gemeenten voorgelegd.

In deze nota worden zes spelregels benoemd voor verbonden partijen:

1. Bij het aangaan van een verbonden partij leggen de deelnemers nadrukkelijk vast hoe de informatievoorziening (frequentie, vorm en inhoud) dient te verlopen en welke evaluatiemomenten er zijn.
2. Er dient een tijdige, juiste en volledige (actieve) informatiestroom op gang te worden gebracht, die het mogelijk maakt verantwoording af te leggen en die de raad in positie brengt om (gevraagde) nieuwe kaders te stellen. Zowel het college, de verbonden partij als de gemeenteraad zelf dienen hierin hun verantwoordelijkheid te nemen.
3. Gemeenten bundelen de krachten en dragen samen zorg voor integrale aansturing. Zowel ambtelijke als bestuurlijke voorbereiding gebeurt (deels) gezamenlijk met ruimte voor lokale aanvullingen, waarbij één bepaalde gemeente per verbonden partij de leiding neemt.
4. Jaarlijks in november sturen deelnemers van de verbonden partij richtlijnen aan de verbonden partij waarop de beleidsmatige en financiële kaders gebaseerd dienen te worden. In de kaderbrief geeft de gemeenschappelijke regeling op hoofdlijnen de uitgangspunten voor de begroting aan. Voor NV's en BV's gelden uiteraard de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek (BW).
5. De ontwerpbegroting wordt uiterlijk 15 april door de gemeenschappelijke regeling naar de deelnemers gestuurd. De zienswijzen van de deelnemers dienen uiterlijk 1 juli door de gemeenschappelijke regeling te zijn ontvangen.
6. Vierjaarlijks is de gemeenschappelijke regeling verplicht om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan, dat bij aanvang van een nieuwe raadsperiode wordt opgesteld, is samen met de jaarrekening de basis om de resultaten van de gemeenschappelijke regelingen over een periode van vier jaar te evalueren.

Richtlijnen gemeenschappelijke regelingen

Volgens spelregel 4 uit de hierboven genoemde nota geven de deelnemers van een verbonden partij richtlijnen mee aan een verbonden partij. Hierdoor kunnen de deelnemers sturen op de beleidsmatige en financiële kaders van een verbonden partij. Het opstellen van de richtlijnen gebeurt in overleg met de andere deelnemers van een verbonden partij, zodat het draagvlak voor de richtlijnen groot is. Bij voldoende draagvlak moet een verbonden partij de richtlijnen verwerken in de Kaderbrief, die als opmaat dient voor de begroting.

De richtlijnen die wij als gemeente meegeven aan onze verbonden partijen worden door de gemeenteraad vastgesteld.

Vernieuwing BBV

Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is ook van toepassing op de gemeenschappelijke regelingen, voor zover zij een eigen begroting en jaarrekening moeten opstellen. Voor de gemeenschappelijke regelingen gelden de nieuwe BBV-regels vanaf de begroting 2018 en dus ook voor de Jaarstukken 2018.

Lijst verbonden partijen van de gemeente Roosendaal

De verbonden partijen van onze gemeente zijn, conform het BBV, gesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Vennootschappen en coöperaties;
3. Stichtingen en verenigingen;
4. Overige verbonden partijen.

Op de volgende pagina's is een uitgebreide lijst opgenomen van alle verbonden partijen die onze gemeente heeft. Hieronder zijn de verbonden partijen gegroepeerd volgens bovenstaande indeling.

Gemeenschappelijke regelingen	Vennootschappen en coöperaties
<ol style="list-style-type: none"> 1. Veiligheidsregio Midden en West-Brabant 2. Regio West-Brabant 3. ICT West-Brabant West 4. Regionaal Bureau Leerplicht 5. West-Brabants Archief 6. WVS-Groep 7. Werkplein Hart van West-Brabant 8. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant 9. Regionale Milieudienst (in liquidatie) 10. Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GR OGZ) / GGD West-Brabant 11. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord 12. Belastingensamenwerking West-Brabant 	<ol style="list-style-type: none"> 1. NV Monumentenfonds Brabant 2. NV Rewin 3. Roosendaal Borchwerf II BV 4. Borchwerf II BV 5. Borchwerf II CV 6. Smartcity Roosendaal BV 7. Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal BV 8. Parkeer Beheer Roosendaal BV 9. NV Saver 10. NV Brabant Water 11. NV Bank Nederlandse Gemeenten 12. Verkoop Vennootschap BV 13. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV 14. CSV Amsterdam BV 15. Vordering op Enexis BV 16. CBL Vennootschap BV 17. Enexis Holding NV
Stichtingen en verenigingen	Overige verbonden partijen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stichting Beheer Borchwerf II 	<ol style="list-style-type: none"> 1. N.v.t.

Uitgebreide lijst van verbonden partijen van de gemeente Roosendaal

1. Gemeenschappelijke regelingen van de gemeente Roosendaal

1 Veiligheidsregio Midden en West-Brabant (Tilburg)				
Programma: 1. Besturen & Samenwerken	Portefeuillehouder: Burgemeester Niederer (AB-lid en DB-lid)	Doelstelling: Zorg voor veiligheid: crisisbeheersing, rampenbestrijding, brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij rampen en handhaving van openbare orde en veiligheid.	Deelnemers: 26 gemeenten	Aantal fte's: 564 Aantal vrijwilligers: 1.269
Opgericht per: 1 januari 2010				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 23.716.576 > Per 31-12-2018: € 18.581.884 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 30.970.895 > Per 31-12-2018: € 27.433.256 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Financieel resultaat 2018: € 1.724.361	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 4.414.862 € 131.526 (FLO)	
Grootste risico's: Aansprakelijkheidsstelling VRMWB door WRT, ISK en Wartsia, Gemeente Moerdijk, VRMWB en onderdelen van de Staat der Nederlanden worden door de verzekeringsmaatschappijen van omliggende bedrijven van Chemie Pack in Moerdijk verantwoordelijk gehouden voor de schade die zij zeggen te hebben geleden als gevolg van de brand op 5 januari 2011. Inmiddels is duidelijk dat er een dagvaarding komt. Er is nog geen definitieve dagvaarding uitgebracht door eisende partijen.				
2 Regio West-Brabant (Etten-Leur)				
Programma: 1. Besturen & Samenwerken	Portefeuillehouder: Burgemeester Niederer (AB-lid)	Doelstelling: Versterking van de regio op de gebieden economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte. Daarnaast is de RWB een strategische gesprekspartner voor o.a. de provincie, de nationale overheid en Europa.	Deelnemers: 19 gemeenten	Aantal fte's: 25,7 (RWB) 9,95 (Mobiliteitscentrum)
Opgericht per: 1 januari 2011				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.005.000 > Per 31-12-2018: € 1.115.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 7.373.000 > Per 31-12-2018: € 4.692.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Financieel resultaat 2018: € 530.000	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: Bijdrage in apparaatskosten: € 289.430 Bijdrage in programmakosten: € 1.273.207 (incl. KCV)	
Grootste risico's: > Als de RWB subsidie aanvraagt voor een project is dat nagenoeg altijd op basis van cofinanciering. Deze cofinanciering – meestal in de vorm van geld – moet dan wel geregeld zijn. > 'Opdrogen' van mogelijkheden op het gebied van subsidies. > Het risico dat de subsidieverstreker niet akkoord gaat met de verantwoording van een subsidie, waardoor een onvoorzien tekort kan ontstaan. > De omzet van Regioarcheologie en het Mobiliteitscentrum blijft gevoelig voor de afnamevolumes van de deelnemende organisaties. De RWB heeft geen reserves opgebouwd die kunnen dienen voor het opvangen van risico's.				

3 ICT West-Brabant West (Moerdijk)				
Programma: 1. Besturen & Samenwerken	Portefeuillehouder: Wethouder Lok (Lid Bestuur)	Doelstelling: Het realiseren van een bedrijfszekere en veilige ICT-infrastructuur, zodat gemeenten zich kunnen blijven ontwikkelen richting een efficiëntere en digitale overheid.	Deelnemers: 5 gemeenten (Roosendaal, Bergen op Zoom, Etten-Leur, Moerdijk, Tholen)	Aantal fte's: 33,56
Opgericht per: 1 augustus 2015				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 0 > Per 31-12-2018: € 0 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.618.074 > Per 31-12-2017: € 1.199.969 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Financieel resultaat 2018: € 95.441	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 1.105.604	
Grootste risico's: ICT WBW beschikt niet over eigen vermogen en heeft daardoor geen mogelijkheden om zelf eventuele tegenvallers op te vangen. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten volledig garant staan voor de kosten van (financiële) tegenvallers. De belangrijkste risico's voor ICT WBW zijn: > Het niet (kunnen) voldoen aan de verwachtingen van deelnemers. > Veiligheidsrisico: betreft het niet of onvoldoende kunnen voldoen aan de nieuwe privacywetgeving en de eisen voor informatiebeveiliging zoals die gesteld worden door de deelnemende gemeenten en vastgelegd zijn in de verwerkersovereenkomsten. > Bedrijfsvoeringsrisico: dit risico behelst het niet kunnen leveren van de overeengekomen dienstverlening a.g.v. een hoog ziekteverzuim.				
4 Regionaal Bureau Leerplicht (Breda)				
Programma: 2. Leren & Ontwikkelen	Portefeuillehouder: Wethouder Van Ginderen (lid bestuur)	Doelstelling: Een effectieve en efficiënte leerplichtadministratie waardoor schooluitval en verzuim worden voorkomen.	Deelnemers: 18 gemeenten	Aantal fte's: Geen. De werkzaamheden worden verricht door medewerkers die vanuit diverse gemeenten bij het RBL zijn gedetacheerd.
Opgericht per: 1 augustus 2012				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 21.266 > Per 31-12-2018: € 11.190 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 928.437 > Per 31-12-2018: € 1.291.435 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Financieel resultaat 2018: € 11.190	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 40.809	
Grootste risico's: Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.				

5 West-Brabants Archief (Bergen op Zoom)

Programma: 2. Leren & Ontwikkelen	Portefeuillehouder: Wethouder Lok	Doelstelling: Het WBA draagt bij aan een efficiënte en effectieve borging van digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor de toekomst. Het WBA faciliteert de gemeenten in het maken van een omslag naar digitale archivering en informatievoorziening.	Deelnemers: 9 gemeenten	Aantal fte's: 19,53
Opgericht per: 1 juli 2016				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 178.074 > Per 31-12-2018: € 282.811	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.397.243 > Per 31-12-2018: € 1.315.970	Financieel resultaat 2018: € 104.737	Bidrage gemeente Roosendaal 2018: € 587.625	
Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.				

Grootste risico's: Het WBA beschikt vanaf medio 2017 over een algemene reserve die kan worden ingezet ter dekking van tegenvallers. In tegenstelling tot spelregel 5 van de "Nota Verbonden Partijen" worden de risico's niet gedragen door de deelnemers, maar door het WBA zelf.

6 WVS-Groep (Roosendaal)

Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Van Ginderen	Doelstelling: Integrale uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), alsmede activiteiten t.b.v. arbeidsintegratie en aangepaste arbeid aan personen uit de deelnemende gemeenten, die op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staan.	Deelnemers: 9 gemeenten	Aantal fte's: 171,3 fte (regulier)
Opgericht per: 1974				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.730.000 > Per 31-12-2018: € 4.472.000	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 22.107.000 > Per 31-12-2018: € 20.753.000	Financieel resultaat 2018: € 2.742.000	Bidrage gemeente Roosendaal 2018: € 1.799.152	
Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.				

Grootste risico's:

- > Fiscale en wetgevingsrisico's: de recente onderzoeken door de belastingdienst in de afgelopen jaren hebben duidelijk gemaakt dat de belastingwetten in een aantal gevallen voor tweemaal uitleg vatbaar zijn. Het is derhalve van belang regelmatig informatie uit te wisselen met de belastingdienst en er scherp op toe te zien dat alle fiscale regels goed worden toegepast. Desondanks bestaat het risico dat de belastingdienst na een boekenonderzoek concludeert dat bestaande wet- en regelgeving niet goed is toegepast met mogelijk belangrijke financiële gevolgen.
- > Risico rijksbijdrage: In de begroting is uitgegaan van de afbouw SW zoals het Rijk die voorziet. Er is gebleken dat de afbouw landelijk langzamer verloopt dan in de nieuwe Participatiewet wordt verondersteld. Voorspellen wat de ontwikkeling van de rijksbijdrage gaat doen, is lastig.
- > Ondernemersrisico: WVS opereert op de commerciële markt door producten en diensten aan derden te leveren. Hierdoor heeft WVS te maken met het normale ondernemersrisico zoals het debiteuren- en voorraadrisico. Door de turbulente economische omstandigheden is dit risico niet te onderschatten. Er is een groei in groepsdetacheringen (werken op locatie) en industriële activiteiten. Individuele detacheringen en begeleid werken blijven achter op de doelstelling als gevolg van de krimp van het aantal SW medewerkers. Het achterblijven van de TW van bijvoorbeeld 5 % levert direct een verlies op aan exploitatieresultaat van ruim € 1.100.000,-.

7 Werkplein Hart van West-Brabant (Etten-Leur)

Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Van Ginderen	Doelstelling: Zoveel mogelijk inwoners van de deelnemende gemeenten naar vermogen te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt, of - indien dit niet haalbaar is - in de maatschappij.	Deelnemers: 6 gemeenten	Aantal fte's: 124,4
Opgericht per: 1 januari 2015				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 605.149 > Per 31-12-2018: € 266.067	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 20.674.656 > Per 31-12-2018: € 18.142.468	Financieel resultaat 2018: € 266.067	Bidrage gemeente Roosendaal 2018: Bijdrage in de uitvoeringskosten: € 5.074.858	
Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.				

Grootste risico's:

- > Hogere kosten als gevolg van een hoger ziekteverzuim dan geraamd (risico hoog);
- > Een boete of naamschade als gevolg van een datalek (risico hoog);
- > Hogere (programma- en uitvoerings)kosten als gevolg van sneller oplopende klantenaantallen dan geraamd.

8 Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (Tilburg)

Programma: 4. Wonen & Ruimte	Portefeuillehouder: Wethouder Raaijmakers (AB-ld)	Doelstelling: De OMWB werkt aan een leefbare en duurzame regio en maakt omgevingsvergunningen voor de deelactiviteit milieu. Bovendien controleert de OMWB of bedrijven zich aan de regels houden.	Deelnemers: 27 gemeenten + provincie Noord-Brabant	Aantal fte's: 281
Opgericht per: 1 januari 2013				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 6.894.000 > Per 31-12-2018: € 3.578.000	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 8.767.000 > Per 31-12-2018: € 7.538.000	Financieel resultaat 2018: € 1.707.000	Bidrage gemeente Roosendaal 2018: € 922.266	
Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.				

Grootste risico's: De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De algemene reserve bedraagt per ultimo 2018 € 1.474.000. Uitgaande van het actuele risicoprofiel van € 1.450.000 is de weerstandsratio 1,02. Dit wordt gekwalificeerd als 'voldoende'.

9 Regionale Milieudienst (Roosendaal); in liquidatie

Programma: 4. Wonen & Ruimte	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis (DB en AB-ld)	Doelstelling: Niet meer relevant; de RMD is in liquidatie.	Deelnemers: 8	Aantal fte's: 0
Opgericht per: n.v.t.				
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 0 > Per 31-12-2018: € 0	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 0 > Per 31-12-2018: € 0	Financieel resultaat 2018: € 0	Bidrage gemeente Roosendaal 2018: € 33.179	
Grootste risico's: Liquidatie vindt plaats in 2019.				

10 Openbare Gezondheidszorg West-Brabant (GR OGZ) / GGD West-Brabant (Breda)			
Programma: 5. Zorgen & Stimuleren	Portefeuillehouder: Wethouder Koenraad (AB-lid) (Wethouder Theunis: DB-lid)	Doelstelling: De GGD verzorgt de openbare gezondheidszorg en heeft als doel het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid en veiligheid van alle inwoners van West-Brabant. Daarbij heeft de GGD extra aandacht voor kwetsbare mensen in onze samenleving.	Deelnemers: 18 gemeenten Aantal fte's: per 31-12-2018 241,47 vast
Opgericht per: 1 januari 2000		Financieel resultaat 2018: -/- € 12.000	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 1.553.603
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 5.051.000 > Per 31-12-2018: € 3.976.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 11.083.000 > Per 31-12-2018: € 11.131.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.		
Grootste risico's: Het weerstandsvermogen is voldoende om de in de beleidsbegroting genoemde risico's (geschat op € 1.675.000) op te vangen.			
11 Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord			
Programma: 5. Zorgen & Stimuleren	Portefeuillehouder: Wethouder Koenraad (AB-lid) (Wethouder Theunis: DB-lid)	Doelstelling: De RAV verzorgt zowel acute zorgverlening als besteld ambulancevervoer.	Deelnemers: 46 gemeenten Aantal fte's: 513
Opgericht per: 1 januari 2005		Financieel resultaat 2018: € 1.047.411	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: n.v.t.
Verwachte omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 14.074.000 > Per 31-12-2018: € 13.036.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 27.307.000 > Per 31-12-2018: € 25.743.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.		
Grootste risico's: Het weerstandsvermogen is voldoende om de in de beleidsbegroting genoemde risico's (geschat op € 4,84 miljoen) op te vangen.			
12 Belastingssamenwerking West-Brabant			
Programma: 6. Betalen en Financierien	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis (AB-lid)	Doelstelling: De BWB is verantwoordelijk voor de heffing en invordering van waterschapsbelastingen en verschillende gemeentelijke belastingen. Daarnaast geeft de BWB uitvoering aan de wet WOZ.	Deelnemers: 11 gemeenten en waterschap Brabantse Delta Aantal fte's: 112
Opgericht per: 1 januari 2012		Financieel resultaat 2018: -/- € 165.500	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 1.304.000 € 42.918 (garantie salarissen)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 190.800 > Per 31-12-2018: -/- € 165.500 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 3.512.900 > Per 31-12-2018: € 3.176.200 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.		
Grootste risico's: Er zijn momenteel geen specifieke risico's in beeld.			

2. Vennootschappen en coöperaties

1 NV Monumentenfonds Brabant			
Programma: 2. Leren & Ontwikkelen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunism (Aandeelhouder)	Doelstelling: NV Monumenten Fonds Brabant houdt zich bezig met het verwerven, restaureren, herbestemen en beheren van monumenten zodat het cultureel erfgoed in Brabant niet verloren gaat. Voor alle aangekochte monumenten wordt een rendabele herbestemming gezocht die past bij het monument en de omgeving en die bijdraagt aan het behoud en versterking van de kwaliteit en belevingswaarde van het historische stads- of dorpsbeeld. De gemeente Roosendaal heeft de voormalige kerk St. Jan op de Markt ingebracht bij het Monumentenfonds.	Aandeelhouders: > CZ Verzekeringen > Gemeente Roosendaal > Gemeente Veghel > Gemeente Tilburg > Provincie Noord-Brabant
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 667.635 > Per 31-12-2018: € 177.994 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 8.744.145 > Per 31-12-2018: € 9.273.843 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Financieel resultaat 2018: -/- € 489.641	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Exploitatie is afhankelijk van een aantal grote huurders.			
2 NV REWIN			
Programma: 3. Werken & Ondermemen	Portefeuillehouder: Wethouder Lok	Doelstelling: Het versterken van de regionale economie door bedrijven te stimuleren in West-Brabant te investeren.	Aandeelhouders: De 19 deelnemende gemeenten aan de GR RWB vormen de aandeelhouders van NV Rewin. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 9% in NV Rewin.
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2017: € 1.036.099 > Per 31-12-2017: € 1.189.657 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2017.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2017: € 1.025.106 > Per 31-12-2017: € 1.238.815 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2017.	Financieel resultaat 2018: -/- € 50.069	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 195.315
Grootste risico's: n.v.t.			

3 Roosendaal Borchwerf II BV			
Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Financiering van Borchwerf II. Deze BV is een stille vennoot in Borchwerf II CV.	Aandeelhouders: Gemeente Roosendaal (100% van de aandelen)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 2.158.399 > Per 31-12-2018: n.n.b. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 46 > Per 31-12-2018: n.n.b. Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017.	Verwacht financieel resultaat 2018: Nog niet bekend	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Zie Borchwerf II CV.			
4 Borchwerf II BV			
Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Lok	Doelstelling: De exploitatie van Borchwerf II; in deze BV vindt de daadwerkelijke realisatie van het bedrijventerrein plaats. Behorend vennoot van Borchwerf II CV.	Aandeelhouders: > Gemeente Roosendaal (25%) > Gemeente Halderberge (25%) > Heijmans Infrastructuur Ontwikkeling BV (50%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 728.649 > Per 31-12-2018: € 793.524 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 203.187 > Per 31-12-2018: € 215.554 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: € 64.875	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Zie Borchwerf II CV.			
5 Borchwerf II CV			
Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Sturend en controlerend orgaan op de exploitatiemaatschappij zijnde Borchwerf II BV. Financier van Borchwerf II BV.	Aandeelhouders: > Roosendaal Borchwerf II BV (24%) > Halderberge Borchwerf II BV (24%) > Heijmans Infrastructuur BV (48%) > Borchwerf II BV (4%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 4.895.000 > Per 31-12-2018: € 6.534.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 18.761.651 > Per 31-12-2018: € 17.748.571 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: € 1.639.000	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Lagere grondopbrengsten en latere verkoop van kavels dan opgenomen in de grondexploitatie.			

6 Smartcity Roosendaal BV			
Programma: 3. Werken & Ondernemen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis (aandeelhouder) Wethouder Lok (voorzitter RvC)	Doelstelling: > Het gezamenlijk ontplooiën van activiteiten, waarbij technologie in brede zin wordt ingezet als middel om de (binnen)stad Roosendaal te versterken en aantrekkelijker te maken voor consumenten, bewoners, ondernemers en commercieel vastgoedeigenaren. > Het samenwerken met, het deelnemen in, het overnemen van en het voeren van bestuur over andere vennootschappen, rechtspersonen en ondernemingen, waarbij het uitgestoten is dat de vennootschap de registergoederen verkrijgt.	Aandeelhouders: > Gemeente Roosendaal (90,59%) > Stichting Promotie Winkelstad Roosendaal (9,41%) > Vereniging van vastgoedeigenaren compacte binnenstad Roosendaal
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: - > Per 31-12-2018: n.n.b. Over 2018 zijn nog geen gegevens bekend.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: - > Per 31-12-2018: n.n.b. Over 2018 zijn nog geen gegevens bekend.	Verwacht financieel resultaat 2018: N.v.t.	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: -			
7 Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal BV			
Programma: 4. Wonen & Verblijven	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: De aanleg en exploitatie van het Smart Climate Grid in Stadssoevers.	Aandeelhouders: Gemeente Roosendaal (100%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.607.931 > Per 31-12-2018: € 1.887.931 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.070.944 > Per 31-12-2018: € 1.177.332 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 312.000	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: De gemeente Roosendaal heeft een gemeentegarantie verstrekt van € 750.000 ten behoeve van een lening van DER BV bij de BNG. Om het risico voor de gemeente te beperken moet DER BV jaarlijks een risicopremie betalen voor de garantstelling van 2% van de uitstaande lening. Daarnaast is de exploitatie in de toekomst sterk afhankelijk van het bouwtempo in Stadssoevers.			

8 Parkeer Beheer Roosendaal BV			
Programma: 4. Wonen & Verblijven	Portefuillehouder: Wethouder Lok	Doelstelling: De uitvoering van het parkeerbeleid en de exploitatie van parkeergarages en vrachtwagenparking.	Aandeelhouder: Gemeente Roosendaal (100%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 615.803 > Per 31-12-2018: € 685.491 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 16,7 miljoen > Per 31-12-2018: € 16,6 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: € 69.688	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 1.566.382
Grootste risico's: De daling van de bezetting en de opbrengsten van de afgelopen jaren is tot stilstand gebracht. Door de verliezen die in de afgelopen jaren zijn geleden is het eigen vermogen aangetast. Er zijn geen reserves meer, waardoor de financiële positie kwetsbaar is.			

9 NV SAVER			
Programma: 4. Wonen & Verblijven	Portefuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Het verzamelen, bewerken en verwerken van afval en het reinigen van de openbare ruimte.	Aandeelhouders: > Gemeente Roosendaal (40%) > Gemeente Bergen op Zoom (34%) > Gemeente Halderberge (15%) > Gemeente Woensdrecht (11%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2017: € 26,6 miljoen > Per 31-12-2017: € 25,9 miljoen Over 2018 zijn nog geen gegevens beschikbaar.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2017: € 6,4 miljoen > Per 31-12-2017: € 8,2 miljoen Over 2018 zijn nog geen gegevens beschikbaar.	Financieel resultaat 2018: Nog niet bekend	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 5,8 miljoen
Grootste risico's: De belangrijkste risico's voor Saver hebben betrekking op technologische ontwikkelingen - in het bijzonder de automatisering van de bedrijfsprocessen - en de mate waarin de onderneming in staat is om hier tijdig op in te spelen.			

10 NV Brabant Water			
Programma: 6. Betalen & Financien	Portefuillehouder: Wethouder Raaijmakers	Doelstelling: Drinkwatervoorziening in Noord-Brabant	Aandeelhouders: > Provincie Noord-Brabant (31,6%) > 60 gemeenten (68,4%), waaronder Roosendaal (4,06%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2017: € 578 miljoen > Per 31-12-2017: € 609 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017. Over 2018 zijn nog geen gegevens bekend.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2017: € 400 miljoen > Per 31-12-2017: € 441 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017. Over 2018 zijn nog geen gegevens bekend.	Financieel resultaat 2018: Nog niet bekend	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Brabant Water heeft een aantal strategische risico's (bijv. verontreiniging van de drinkwaterbron), operationele risico's (bijv. betrouwbaarheid van de waterleidingen), financiële verslaggevingsrisico's en compliance risico's benoemd. Voor alle risico's zijn beheersmaatregelen getroffen. Het weerstandsvermogen van Brabant NV is ruim voldoende.			

11 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Programma: 6. Betalen & Financien	Portefuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: BNG Bank is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. Het doel daarbij is om duurzaam bij te dragen aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.	Aandeelhouders: > Staat der Nederlanden (50%) > Provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap (50%), waaronder de gemeente Roosendaal (1%)
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 4.687 miljoen > Per 31-12-2018: € 4.991 miljoen	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 135.041 miljoen > Per 31-12-2018: € 132.518 miljoen	Financieel resultaat 2018: € 337 miljoen	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: De bank beschikt over een uitgebreid risicomodel, waarmee alle risico's goed in beeld zijn en binnen de (wettelijke) normen blijven. Ook de beheersmaatregelen zijn op orde.			

12 Verkoop Vennootschap BV			
Programma: 6. Betalen & Financien	Portefuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: > Het uitvoeren van alle rechten en verplichtingen van haar aandeelhouders t.o.v. Essent NV en RWE AG of hun rechtsopvolgers onder algemene of bijzondere titel voortvloeiende uit de verkoopovereenkomst voor de verkoop van Essent NV welke rechten en verplichtingen de vennootschap via contractoverneming heeft verkregen van de aandeelhouders. > Het beheren of doen beheren van fondsen ter dekking van eventuele aansprakelijkheid van de aandeelhouders n.a.v. de verkoopovereenkomst voor de verkoop van Essent NV.	Aandeelhouder: Alle gemeenten en provincies die hun aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent hebben verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in Verkoop Vennootschap BV.
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 153.250 > Per 31-12-2018: € 112.694 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 20.000 > Per 31-12-2018: € 56.904 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 38.240	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.
Grootste risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).			

13	Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV					
Programma: 6. Betalen & Financieringen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in NV Elektriciteits Productie maatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V., tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50%-belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV. In 2011 is, na een bemiddelingstraject, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. Deze vennootschap zal daarom in 2019 geliquideerd kunnen worden.	Aandeelhouders: Alle gemeenten en provincies die hun aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent hebben verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV.			
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 1.605.000 > Per 31-12-2018: € 1.605.524 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 10.500 > Per 31-12-2018: € 22.928 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 14.721	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.			
Grootste risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 1.496.822).						

14	CSV Amsterdam BV					
Programma: 6. Betalen & Financieringen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet Onafhankelijk Netbeheer.	Aandeelhouders: Alle gemeenten en provincies die hun aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent hebben verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in CSV Amsterdam BV.			
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 870.000 > Per 31-12-2018: € 748.894 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 60.000 > Per 31-12-2018: € 530.000 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 120.804	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.			
Grootste risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).						

15	Vordering op Enexis BV					
Programma: 6. Betalen & Financieringen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: In deze BV zit een lening van de verkopende aandeelhouders van Essent aan Enexis Holding NV. De lening bestond uit vier tranches. Op dit moment resteert alleen nog de lening van de vierde tranche. Deze lening loopt nog tot 30 september 2019.	Aandeelhouders: Alle gemeenten en provincies die hun aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent hebben verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in Vordering op Enexis BV.			
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 16.500 > Per 31-12-2018: -/- € 2.034 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 356,3 miljoen > Per 31-12-2018: € 356,5 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 11.206	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.			
Grootste risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).						

16	CBL Vennootschap BV					
Programma: 6. Betalen & Financieringen	Portefeuillehouder: Wethouder Theunis	Doelstelling: Deze vennootschap vertegenwoordigt de verkopende aandeelhouders van Essent als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en fungeert als 'doorgeefluik' voor betalingen in uit het CBL Escrow Fonds.	Aandeelhouders: Alle gemeenten en provincies die hun aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent hebben verkocht aan energiebedrijf RWE. De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in CBL Vennootschap BV.			
Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 145.000 > Per 31-12-2018: € 137.536 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 8.000 > Per 31-12-2018: € 21.460 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.	Verwacht financieel resultaat 2018: -/- € 9.243	Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.			
Grootste risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal € 20.000).						

17 Enexis Holding NV (vh Essent NV)

<p>Programma: 6. Betalen & Financiëren</p>	<p>Portefuillehouder: Wethouder Theunis</p>	<p>Doelstelling: Het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energiedistributie te versnellen en excellent uit te voeren.</p>	<p>Aandeelhouders: De gemeente Roosendaal heeft een belang van 0,0157% in Enexis Holding NV.</p>
<p>Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2018: € 3.808 miljoen > Per 31-12-2018: € 4.024 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.</p>	<p>Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2018: € 3.860 miljoen > Per 31-12-2018: € 3.691 miljoen Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de voorlopige jaarrekening 2018.</p>	<p>Verwacht financieel resultaat 2018: € 243 miljoen</p>	<p>Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: N.v.t.</p>

Grootste risico's: Omdat de gemeente Roosendaal maar een klein belang heeft in Enexis, zijn de financiële risico's zeer gering.

3. Stichtingen en verenigingen

1 Stichting Beheer Borchwerf II

<p>Programma: 3. Werken & Ondememen</p>	<p>Portefuillehouder: Wethouder Raaijmakers</p>	<p>Doelstelling: Beheer Borchwerf II.</p>	<p>Deelnemers: > Gemeente Roosendaal (25%) > Gemeente Halderberge (25%) > Ondernemers Borchwerf II (50%)</p>
<p>Omvang Eigen Vermogen: > Per 01-01-2017: € 381.909 > Per 31-12-2017: € 483.230 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017.</p>	<p>Omvang Vreemd Vermogen: > Per 01-01-2017: € 224.127 > Per 31-12-2017: € 303.829 Bovenstaande bedragen betreffen de stand van de jaarrekening 2017.</p>	<p>Verwacht financieel resultaat 2018: € -</p>	<p>Bijdrage gemeente Roosendaal 2018: € 100.000</p>

Grootste risico's: N.v.t.

Paragraaf 7. Grondbeleid

Voor lopende exploitaties in gebieden, die aangewezen zijn voor nieuwe (herontwikkeling van) locaties voor bedrijven en wonen wordt in deze paragraaf de belangrijkste bestuurlijke informatie inzichtelijk gemaakt (art. 16 BBV), te weten:

- > de visie op het grondbeleid;
- > een duiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- > een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- > een onderbouwing van de geraamde winstneming en;
- > de beleidsuitgangspunten omtrent de reserve voor grondexploitaties in relatie tot de risico's van grondzaken.

Op basis van deze gegevens kan het bestuur keuzes maken en zo nodig bijsturen.

Visie en beleid

Gemeente Roosendaal voert een situationeel grondbeleid, daarbij gebruikmakend van de tot haar beschikking staande publiekrechtelijke en privaatrechtelijke instrumenten en inzet van eigen gronden, om een bijdrage te leveren aan goede ruimtelijke ordening in de gemeente Roosendaal.

Het grondbeleid is uitvoerend beleid en dienstbaar aan het ruimtelijk beleid. Het grondbeleid is vastgelegd in de nota grondbeleid 2012 'Investeren in ruimte'. De gemeente hanteert een marktconform grondprijnsbeleid. De beleidsdoelstellingen ten aanzien van wonen zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde Structuurvisie 2013 en de Woonagenda 2015. De gemeente Roosendaal is belangrijk binnen de lokale grondmarkt. Naast regisseur is de gemeente ook aanbieder van grond.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

Faciliterend grondbeleid

De gemeente neemt voor 25% deel in de Borchwerf II CV. De grondproductie van dit bedrijventerrein wordt uitgevoerd in een PPS constructie samen met Heijmans (50%) en de gemeente Halderberge (25%). Op grond van de per 1 januari 2019 bijgestelde grondexploitatie bedraagt de totale eindwaarde € 26,7 miljoen (1-1-2018 € 27,8 miljoen). Het bedrag binnen de grondbank dat nog moet worden overgedragen bedraagt per ultimo 2018 € 4,3 miljoen, dit was ultimo 2017 € 6,3 miljoen. Ultimo februari 2019 is dit bedrag al verminderd naar € 2,7 miljoen.

Actief grondbeleid

Roosendaal is door het aanbieden van haar gronden actief in de volgende deelgebieden:

- > *De bedrijventerreinen Majoppeveld*: de deelprojecten Majoppeveld Oost, en de herstructurering Majoppeveld deelgebied I en II zijn samengevoegd tot één grondexploitatie Majoppeveld. Alle gronden zijn in 2017 bouwrijp en verkoop klaar. Het resultaat is licht teruggelopen en de planning is wederom doorgeschoven en loopt

nog 10 jaar. De te realiseren grondopbrengsten zijn constant gelaten. Dit laat onverlet dat door de in 2018 uitblijvende omvangrijke grondverkoop dit resultaat onder druk staat. Er lopen momenteel veel leads om te komen tot verkoop; verder zijn 3 percelen daadwerkelijk in 2018 verkocht op zowel de herstructurering Majoppeveld als op de onderdelen de Kapstok en de Meeten II.

- > *De woongebieden Gebrande Hoef in Moerstraten, de herontwikkeling in Heerle en het Van Dregt-plein in Roosendaal*: de gronden zijn bouwrijp gemaakt en aangeboden voor verkoop. Op basis van de verkoopovereenkomsten, die zijn gesloten, zijn (aanvullende) verliesvoorzieningen gevormd voor Gebrande Hoef en het van Dregtplein. In beide grondexploitaties zijn alle gronden verkocht of liggen definitieve overeenkomsten. De uiteindelijke levering van de percelen nabij het Van Dregtplein en het restant binnen de Gebrande Hoef II zal in 2019 plaatsvinden. Aan het Van Dregtplein liep de verkoop van de gronden minder snel als gedacht. De vertraging van de levering van gronden in de Gebrande Hoef in Moerstraten, is een gevolg van de vertraagde bestemmingsplanwijziging. Op 3 kavels na zijn de gronden in de Bamere verkocht. Ook de gronden voor de projectbouw zoals die momenteel hier wordt gerealiseerd zijn geleverd.
- > *Het woongebied en bedrijventerrein Bulkstraat in Wouw*: het bestemmingsplan is in het voorjaar 2016 vastgesteld door de gemeenteraad. Het bouwrijp maken van de gronden is in 2017 gerealiseerd en er zijn afspraken met de bewoners gemaakt over het woonrijp maken nadat de woningen zijn gebouwd. Omdat het uit te werken gebied uit het bestemmingsplan is gehaald, is de omvang van het gebied in eerste instantie verkleind. Dit heeft geleid tot het vormen van een verliesvoorziening. Deze is bij de jaarrekening 2018 licht verlaagd. De grondverkoop in het gemeentelijk gebied is behoudens de woon/werk-kavels volledig gerealiseerd. Van de beschikbare kavels voor bedrijf en woning is er nog maar 1 verkocht.
- > *Het woongebied Stadsoevers*: de gemeenteraad heeft in december 2015 ingestemd met een ruimtelijk kader en een grondexploitatie. De bij het jaarverslag van 2015 getroffen verliesvoorziening is bepaald op € 2,8 miljoen. De nu voorliggende exploitatie geeft een tekort op contante waarde van € 2,5 miljoen. Het verschil is geboekt naar de Bestemmingsreserve Grondexploitaties, conform de Bestuursrapportage 2018. Het bedrag is ten opzichte van de Bestuursrapportage echter gewijzigd naar de nu bekende bedragen totaal: € 324.000. De eerste uitkomsten van de tender van de beekblokken geven aan dat de geprognosticeerde grondopbrengsten van de grondexploitatie voor Stadsoevers hiermee in lijn zijn.
- > *Het woongebied 't Zand*: hiervoor is in 2016 een grondexploitatie vastgesteld. Het bestemmingsplan is inmiddels onherroepelijk geworden. Het bouwrijp maken van het gebied is gereed. De velden 1 tot en met 4 zijn volledig verkocht en voor veld 5 is een herverkaveling gemaakt om meer te voldoen aan de geïnventariseerde wensen rondom de grootte van de kavels die nu op 1 na allemaal rond de 500 m² groot zijn.
- > *Het woongebied Plantagebaan 192-194*: is nog niet volledig afgerond, voorheen opgenomen onder de niet in exploitatie genomen gronden. Er is nog een beperkt saldo beschikbaar om deze ontwikkeling binnen de beschikbare middelen af te sluiten in 2019.

Roosendaal tracht door inzet van publiekrechtelijke instrumenten een doorslaggevende rol te spelen in het realiseren van een goede ruimtelijke ordening in de volgende deelgebieden:

- > *Winkelcentra Tolberg, Dijkcentrum, Jumbo Beethovenlaan en de Rembrandtgalerij:* de hiervoor gemaakte kosten zijn afgedekt door de gevormde verliesvoorziening winkelcentra, die in 2018 iets is opgelopen door de inzet van de gemeentelijke organisatie op deze ontwikkelingen. Ook in 2019 zal aan de verdere realisatie worden gewerkt.

Roosendaal heeft gronden verworven in de volgende deelgebieden, waarvan de status in de balans per 1 januari 2016 conform BBV is gewijzigd.

- > *Binnen verspreide complexen, Gebrande Hoef 3e fase en de locatie Wouwseweg / Freijterslaan:* deze zijn in 2016 beide overgebracht naar de materiële activa.
- > *Het perceel aan de Nieuwstraat* als beoogde vestiging van een bioscoop: zal tot het moment van levering binnen de Voorraden Grond en hulpstoffen blijven verantwoord en als zodanig worden ingezet voor de verhoging van de kwaliteit van de binnenstad. Inmiddels zijn de contracten getekend voor de vestiging van die bioscoop en is in januari 2019 de grondverkoop geëffectueerd. De boekwaarde komt hierdoor in 2019 te vervallen.
- > *De parkeergarage Nieuw Markt:* dit project is in 2015 overgebracht van de bouwgronden in exploitatie naar de niet-in-exploitatie genomen gronden. De boekwaarde is afgedekt door een verliesvoorziening. De afwikkeling van dit project verloopt moeizaam. Over 2018 zijn weinig kosten gemaakt.

Financiële positie en onderbouwing van de geraamde winsten en verliezen

De cijfers voor de grondexploitaties luiden voor 2018 als volgt:

Bedragen x € 1.000	Boekwaarde 01-01-2018		Gerealiseerd in 2018		Verwacht jaar van afsluiting	te verwachten resultaat jaarrekening 2018		Begrote resultaat 2018, exclusief winstneming		Winstneming		Stand verlies voorziening	Bestemmings-reserve	Boekwaarde minus verlies voorziening
	Baten	Lasten	Baten	Lasten		Eindwaarde	Contante waarde	Eindwaarde	Contante waarde	2017	2018			
Complexen in exploitatie														
<i>Bedrijventerreinen</i>														
305.308 en 309 Majoppeveld totaal	23.342	372	818	372	2028	938	770	1.826	1.597	461	0	0	461	22.896
	23.342	372	818	372		938	770	1.826	1.597	461	0	0	461	22.896
<i>Woongebieden</i>														
315 Herontwikkeling Heerte (De Bamere)	1.577	193	1.076	193	2020	3	3	65	61	0	0	0	0	694
317 Gebrande Hoef Moerstraten	887	28	330	28	2020	-390	-375	-439	-419	0	375	0	0	210
320 Van Dregtplein	1.125	32	58	32	2020	-351	-337	-423	-411	0	337	0	0	762
328 t Zand	5.457	1.698	4.818	1.698	2020	606	582	1.687	1.589	55	442	0	497	2.337
364 Stadsrovers	5.511	2.413	7.924	2.413	2024	-2.880	-2.557	-2.821	-2.467	0	2.557	2.557	324	5.367
	14.555	4.364	6.282	4.364		-3.012	-2.684	-1.931	-1.647	55	442	3.269	821	9.368
<i>Diversen</i>														
307 Grondbank Borchwerf II	6.896	90	2.664	90	2019					0	0	0	0	4.322
316 Plantagebaan 192-194	-14	8		8	2019					0	0	0	0	-6
325 De Hoogt	2.859	1.309	2.748	1.309	2020	-342	-329	108	100	0	329	329	0	1.091
	9.742	1.407	5.412	1.407		-342	-329	108	100	0	0	329	0	5.408
Totaal complexen in exploitatie	47.640	6.143	12.512	6.143		-2.416	-2.243	3	50	517	442	3.598	1.283	37.673
Afbouw complexen niet in exploitatie														
331 Nieuwstraat	950	95	95	0	2019					0	0	0	0	855
Totaal afbouw complexen niet in expl.	950	95	95	0		0	0	0	0	0	0	0	0	855
Complexen in materiele vaste activa														
Diverse winkelcentra	249	26	275	26	2020							285		-10
334 Nieuwe Markt	126		126		2019							126		0
Totaal complexen in materiele vaste activa	375	0	401	26		0	0	0	0	0	0	411	0	-10
Totaal	48.965	12.607	12.607	6.169		-2.093	-2.566	3	50	517	442	4.009	1.283	38.518

In het hiervoor opgenomen overzicht van de complexen in exploitatie en niet in exploitatie zijn de ver-wach-te resultaten contant gemaakt. Hieruit blijkt dat een toekomstig verlies verwacht wordt van rond € 2,5 miljoen op de huidige exploitaties. Voor de verlieslatende exploitaties is in 2018 en eerder verlies genomen en zijn verliesvoorzieningen gevormd met een waarde per 31-12-2018 van in totaal € 4,3 miljoen.

De resultaten worden vanaf 2016 verwerkt via de bestemmingsreserve grondexploitatie, waarna het resultaat met een bijdrage uit de algemene middelen wordt vereffend. In totaliteit wordt over 2018 vanuit het rekeningresultaat € 0,4 miljoen bijgedragen. De resultaten zijn grotendeels afhankelijk van de afzet van bedrijventerreinen en de resultaten van 't Zand.

Risico's

Per te exploiteren gebied wordt een grondexploitatie opgesteld. Het uitgangspunt van de grond-exploitatie is dat deze sluitend is. Uit de ervaringen van de afgelopen jaren is gebleken dat er risico's aan de grondexploitaties zijn verbonden. De kans op verliezen leidt tot de noodzaak uit eventuele winsten een reserve op te bouwen, die aangesproken kan worden bij eventuele latere verliezen op de exploitatie. Binnen de bestemmingsreserve grondexploitaties worden winsten en verliezen van exploitaties met elkaar verrekend. Het saldo van een exploitatiegebied komt in de bestemmings-reserve wanneer de exploitatie van het gebied wordt afgesloten. Verliezen worden genomen zodra ze te verwachten zijn.

Onderbouwing van de geraamde winst en verliesneming in 2018

In 2018 is het negatieve resultaat beperkt tot bijna 0,4 miljoen. Dit resultaat is ontstaan door:

- > verlaging van de verliesvoorziening met € 1.790 voor de realisatie van de Hoogt in Wouw;
- > verhoging van de verliesvoorziening met € 86.888 voor de Gebrande Hoef;
- > verlaging van de verliesvoorziening voor het Van Dregtplein met € 64.715;
- > verhoging van de verliesvoorziening van de winkelcentra, als gevolg van bijdragen van de ontwikkelaars met totaal € 25.510;
- > het verlies van de afwikkeling van de bouw van de parkeergarage is in 2018 verder opgelopen met € 9.172. Dit verlies is eenmalig in 2018 genomen evenals de verliezen van voorgaande jaren.;
- > de niet gedekte uren hebben in 2018 geresulteerd in een verlies van € 243.685;
- > en ten slotte zijn de jaarlijks terugkerende buitengewone afwikkelingsverschillen als verlies genomen, zoals Nieuwstraat, totaal € 94.152;

Winstneming 2018

In de notitie Grondexploitatie 2016 van de commissie BBV is een wijziging aangegeven hoe en wanneer de gemeente winst moet nemen op haar grondexploitaties. Volgens de notitie van 18 maart 2018 moet de 'percentage of completion' (Poc) methode worden toegepast. De grondexploitaties die op termijn een positief resultaat laten zien zijn de bedrijventerreinen Majoppeveld, De Bamere en 't Zand. Voor het resultaat 2018 voor Majoppeveld is geen wijziging hierin voorzien ten opzichte van de reeds begrote bedragen. Voor 't Zand wordt in 2018 een voorlopige winst van € 442.287 genomen. Deze is gestort in de BR Grondexploitaties.

Doorkijk naar de komende jaren

De toekomstige verwachte verliezen zijn zoals eerder aangegeven allemaal afgedekt door gevormde verlies-voorzieningen. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 wordt de niet binnen grondexploitatie opgenomen inzet van personeel rechtstreeks afgedekt uit de bestemmingsreserve grondexploitatie. In 2016 was hiermee € 0,3 miljoen gemoeid en in 2017 bijna € 0,4 miljoen en in 2018 € 0,24 miljoen. Voor de komende jaren wordt een bedrag in dezelfde orde van grootte verwacht. Enerzijds kan dit worden gecompenseerd door meer ureninzet op declarabele herontwikkelingen in stad en dorp en anderzijds met de nog winstgevendende exploitaties zoals de Bamere in Heerle, 't Zand in Roosendaal en het bedrijventerrein Majoppeveld in totaliteit.

Paragraaf 8. Bedrijfsvoering

Autonomer werken

Net zoals we aan onze inwoners vragen om meer de eigen verantwoordelijkheid te nemen, vragen we dat ook van onze medewerkers. Wij noemen dit autonoom werken. In 2018 heeft een groot deel van de organisatie de slag gemaakt van het werken in een team met teamleider naar autonoom werkende groepen van 8 tot 12 personen zonder teamleider. De medewerkers in deze groepen zijn samen verantwoordelijk voor de groepsresultaten en verdelen onderling enkele bedrijfsvoeringstaken. Zij leggen rechtstreeks verantwoording af aan de directie.

De medewerkers zijn intensief begeleid bij het proces tot groepsvorming. Ook nadat de groepen zijn gevormd blijft er een vorm van begeleiding. Daar waar nodig hebben we onze werkwijze en processen aangepast aan de nieuwe werkwijze.

Professionaliseren opleidingen

Verder is in 2018 ingezet op het professionaliseren van ons opleidingsbeleid. De medewerker blijft zelf verantwoordelijk voor zijn ontwikkeling, maar kan daarbij een beroep doen op coaching en een breed aanbod van in- en externe opleidingen. Een deel van de opleidingen is tot stand gekomen via samenwerking met de De6-gemeenten. Zo is er een juridische leerlijn opgezet voor medewerkers van deze 6 samenwerkende gemeenten.

Informatieveiligheid

Informatiebeveiliging is van belang omdat inwoners en partners erop moeten kunnen vertrouwen dat de gemeente Roosendaal zorgvuldig met hun gegevens omgaat. We hebben de wettelijke en maatschappelijke plicht om uiterst zorgvuldig om te gaan met privacygevoelige gegevens van onze inwoners. Daarnaast willen we een betrouwbare informatievoorziening met een hoge beschikbaarheid.

Op basis van een risico-analyse en het landelijke normenkader Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) hebben we in 2018 diverse maatregelen genomen om onze informatieveiligheid te vergroten. De maatregelen hadden vooral betrekking op het vergroten van de bewustwording en vaardigheden van de medewerkers, het aanscherpen van procedures en het vergroten van de beveiliging van de ICT infrastructuur.

De status van de informatieveiligheid is gemeten door het uitvoeren van een zelfevaluatie op basis van de landelijke verantwoordingsmethodiek ENSIA. Deze zelfevaluatie is getoetst door een externe auditor en goed bevonden. Met behulp van ENSIA legt de gemeente ook verantwoording af aan diverse nationale instanties.

In 2018 is door de Rekenkamer een onderzoek uitgevoerd naar informatieveiligheid en privacy. Dit rapport is in maart 2019 aan de raad gepresenteerd.

Privacy

Per 25 mei 2018 is de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) van kracht geworden. De AVG bevordert dat iedere burger controle krijgt over de persoonsgegevens die van hem worden verwerkt. Op grond van deze Europese regelgeving dienen we als gemeente de volgende zaken aantoonbaar op orde te hebben:

1. Aanstelling van een Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) aan; de FG is namens het college het aanspreekpunt voor de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) en bewaakt dat ingestelde maatregelen worden nageleefd.
2. Het bijhouden van een verwerkingsregister; iedere verwerking van persoonsgegevens dient te voldoen aan uiteenlopende eisen.
3. Het afsluiten van verwerkersovereenkomsten met organisaties, die namens de gemeente persoonsgegevens verwerken.
4. Het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffect beoordeling (DPIA) om de risico's vast te stellen voor die verwerking.
5. Het verplicht informeren van betrokkenen omtrent de verwerking van zijn persoonsgegevens en het verschaffen van een recht op inzage, rectificatie en - waar dat wettelijk is toegestaan - wissing van de persoonsgegevens die over hem worden verwerkt.
6. Tot slot dient de gemeente inzicht te hebben in ieder incident dat met de verwerking van persoonsgegevens te maken heeft.

Het afgelopen jaar zijn de verplichte documenten (privacybeleid en -reglement en verwerkingsregister) vastgesteld, procedures voor mogelijke datalekken en inzage ontwikkeld en is veel aandacht besteed aan het vergroten van het bewustzijn van de medewerkers via trainingen en voorlichting. Aan de hand van een vragenlijst van de VNG is in onderstaande tabel systematisch de ontwikkeling in beeld gebracht, die wij als organisatie in het verslagjaar hebben doorgemaakt.

Scores	31-12-2017	31-12-2018
Beleid	28%	79%
Processen	30%	48%
Organisatorische inbedding	17%	77%
Rechten van betrokkenen	9%	84%
Samenwerking	28%	74%
Beveiliging	33%	71%
Verantwoording	32%	63%
Gemiddeld	23%	71%

Hoewel in 2018 grote stappen zijn gezet is ook in 2019 nog veel werk te verrichten om volledig in overeenstemming met de AVG en sectorale taakstellende wetgeving te werken.

Paragraaf 9. Subsidies

Subsidieverlening 2018

Het subsidieproces 2018 is gestart in 2017 met het opstellen van de subsidieregels 2018. Voor 31 december zijn de jaarlijkse subsidies voor 2018 verleend op basis van deze Nadere regels subsidieverlening 2018. Daarin is de mogelijkheid geboden om subsidies voor meerdere jaren tegelijk te verlenen, zodat de administratieve lasten tot een minimum beperkt kunnen blijven. Hier is ook gebruik van gemaakt en voor een aantal subsidies geldt dat ze voor 4 jaar zijn verleend. In het eerste kwartaal is de subsidie maatschappelijke initiatieven voor 2018 uitgezet en verleend. Verder is in het kader van de adviesnota "Duurzaamheidsmaatregelen buurthuizen, sport- en scouting-accommodaties" in 2018 een aantal eenmalige subsidies verstrekt.

Vaststellingen 2017

In het tweede kwartaal 2018 hebben we de verleende jaarlijkse subsidies voor 2017 vastgesteld op basis van de ingediende eindverantwoording zover deze conform de Algemene Subsidieverantwoording is opgesteld. Ook zijn de subsidies voor onderwijsachterstanden voor het schooljaar 2017/2018 vastgesteld in het laatste kwartaal van 2018.

Monitoring subsidie 2018

Voor een aantal subsidies is naast de eindverantwoording ook een tussenrapportage opgevraagd. Voor subsidies die meerjarig zijn verstrekt, is om een jaarrapportage gevraagd. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met de subsidieontvanger over de voortgang van de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten. Dit heeft geleid tot het aanpassen van een aantal nadere regels.

Subsidieverlening 2019

In juni 2018 heeft het college de nadere regels subsidieverstrekking 2019 vastgesteld. In de periode van 1 juli tot 1 oktober 2018 hebben organisaties subsidie voor 2019 aangevraagd. Bijna alle jaarlijkse subsidies 2019 zijn verleend voor 31 december 2018.

Project open en transparant subsidiëren

Met het vaststellen van de subsidieregels 2019 heeft het college opdracht gegeven tot het opstellen van een open en transparant subsidiebeleid. Als aftrap is in oktober 2018 een bijeenkomst georganiseerd met subsidiepartners en raadsleden. In deze bijeenkomst is uitgelegd waarom we een nieuw subsidiebeleid gaan opstellen. Ook hebben we opgehaald wat onze subsidiepartners belangrijk vinden. Daarnaast heeft een eerste bijeenkomst met de gemeenteraad plaatsgevonden. In 2019 zal het subsidiebeleid worden vastgesteld en nader worden uitgewerkt in de subsidieregeling 2020.

Deel II: Jaarrekening 2018

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Balans met toelichting per 31 december 2018

Overzicht Lasten en Baten
met toelichting per programma

Overzicht BBV wetgeving

Single Information Single Audit

DEEL II: JAARREKENING 2018

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt volgens de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de Financiële Verordening 2017 van de gemeente Roosendaal.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Aan personeelskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar.

Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een voorziening gevormd te worden.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak luidt dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in dat jaar laatst gepubliceerde accresmededeling (septembercirculaire).

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten vanaf 1-1-2017 worden geactiveerd.

Immateriële vaste activa

Onder immateriële vaste activa worden verstaan de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio en de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De afschrijvingsduur van immateriële vaste activa is bepaald op hetzij maximaal de looptijd van de lening waarop de immateriële vaste activa betrekking hebben, hetzij op maximaal vijf jaar.

Bij de immateriële vaste activa worden de bijdragen aan activa in eigendom van derden conform artikel 62 en 63 BBV gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De geactiveerde bijdragen van derden zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden lineair afgeschreven in maximaal het volgende aantal jaren conform de financiële verordening 2017:

- > 60 jaar Rioleringen inclusief bouwkundige gemalen
- > 40 jaar Nieuwbouw bedrijfs- en schoolgebouwen
- > 30 jaar Aanleg sportvelden en -voorzieningen
- > 25 jaar Renovatie bedrijfsgebouwen, aanleg sporthallen / kleedlokalen
- > 20 jaar Restauratie bedrijfsgebouwen, renovatie sportvelden en -voorzieningen, eerste inrichting scholen
- > 15 jaar Gemalen; mechanisch en elektrotechnisch. Bedrijfsgebouwen; tijdelijke huisvesting, woonwagens
- > 15 jaar Technische installaties
- > 10 jaar Speeltoestellen, zware transportmiddelen, kantoor inventaris
- > 8 jaar Vrachtauto's, service wagens, bestelauto's, veegwagens, aanhangers, schaftwagens
- > 4-7 jaar Automatiserings / ICT apparatuur
- > 5 jaar Dienstauto's, elektro wagens, maaimachines, houtversnipperaars, frees, trilmachine, handgereedschap
- > Niet Gronden en terreinen

Nadere voorschriften over afschrijving, waardering en registratie van vaste activa zijn vastgelegd in het vastgestelde activabeleid. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden, zoals bedoeld in artikel 65 lid 1 BBV, onafhankelijk van het resultaat 'in aanmerking genomen'. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, riolen, groen en kunstwerken.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden geactiveerd. De afschrijvingen vinden plaats conform het vastgestelde activabeleid.

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen onder een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Een aantal gebouwen wordt nog afgeschreven op basis van een verwachte levensduur van 60 jaar in plaats van de gebruikelijke levensduur van 40 jaar. Naar onze inschatting is het effect hiervan niet van materiële betekenis, aangezien in het verleden de ondergrond van de gebouwen is afgewaardeerd tot nihil en de gebouwen op dit moment worden afgeschreven tot nihil terwijl feitelijk sprake is van een restwaarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Onderhanden werk

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Conform de Percentage of Completion (PoC) methode worden (tussentijdse) winsten uit de grondexploitatie slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Verliesvoorzieningen voor bouwgronden in exploitatie zijn gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitaties en gewaardeerd tegen het verwachte verlies.

De bouwgronden in exploitatie worden jaarlijks per 31 december naar actuele inzichten herzien.

Mogelijke scenario's, zoals daling van de opbrengsten in de toekomst, worden meegenomen als risico's en verwerkt in de benodigde weerstandscapaciteit bij de beoordeling van het weerstandsvermogen.

Vorderingen en overlopende posten

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De hoogte van de voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves maken, samen met het gerealiseerde resultaat, deel uit van het eigen vermogen. Onderscheid wordt gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves omvatten reserves waaraan een specifieke bestemming is gegeven. Het eigen vermogen kent geen eigen waarderingsgrondslag. Feitelijk vormt het eigen vermogen de resultante van alle overige in de balans opgenomen posten, die wel een eigen waarderingsgrondslag kennen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, dit geldt ook voor voorzieningen wegens oninbaarheid, deze worden met de nominale waarde van leningen en vorderingen verrekend.

De onderhoudsvoorzieningen met egalisatie oogmerk zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die geformuleerd zijn. In paragraaf 5 Onderhoud kapitaalgoederen is het beleid nader uiteengezet.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd wegens:

- > Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten is.
- > Bestaande risico's op balansdatum ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- > Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende aan personeelskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Langlopende schulden

Langlopende schulden betreffen de vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer. Deze worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva betreffen de kortlopende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans met toelichting per 31 december 2018

Activa (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	796	913
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	796	913
Materiële vaste activa	115.279	130.446
Investerings met economisch nut	80.749	86.020
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	9.083	7.989
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	25.447	36.437
Financiële vaste activa	24.735	23.802
<i>Kapitaalverstrekkingen</i>		
Deelnemingen	3.691	4.722
Gemeenschappelijke regelingen		
Overige verbonden partijen	1.902	1.863
<i>Leningen</i>		
Woningbouwcorporaties		
Deelnemingen	7.600	4.600
Overige verbonden partijen		
<i>Overige langlopende leningen</i>	11.542	12.617
Vlottende activa		
Vorraden	44.688	38.527
Grond en hulpstoffen	950	855
Onderhanden werk waaronder:		
- bouwgrond in exploitatie	43.738	37.672
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente- typische looptijd korter dan 1 jaar	30.216	9.047
Vorderingen op openbare lichamen	672	1.735
Overige vorderingen	29.544	6.312
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen		1.000
Liquide middelen	1.364	21
Kas en banksaldi	1.364	21
Overlopende activa	15.819	17.939
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	13.747	17.305
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	2.072	634
Totaal activa	232.897	220.695

Passiva (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2018
Vaste passiva		
Eigen vermogen	69.090	72.225
Algemene reserves	20.800	16.569
Bestemmingsreserves	45.930	52.906
Gerealiseerd resultaat	2.360	2.750
Voorzieningen	21.022	18.660
Verplichtingen, verliezen en risico's	3.053	2.644
Ter egalisering van kosten	2.945	3.011
Bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringen waarvoor een heffing wordt geheven	5.409	2.658
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	9.615	10.347
Vaste schulden met rentetypische looptijd > 1jaar	107.324	79.381
Obligatieleningen	2	
Onderhandse leningen van banken en overige financiële instellingen	107.322	79.381
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	25.605	41.885
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	15.000	25.000
Banksaldi		592
Overige schulden	10.605	16.293
Overlopende passiva	9.856	8.544
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	7.429	5.468
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.226	2.989
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	201	87
Totaal passiva	232.897	220.695
Gegarandeerde geldleningen	357.009	381.239

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Betreft bijdragen aan activa in eigendom van derden die betrekking hebben op investeringen in welzijnsaccommodaties waarop lineair (o.b.v. verwachte levensduur) is afgeschreven. Op 31-12-2018 bedraagt de boekwaarde € 913.000

Immateriële vaste activa (x € 1.000)	Boek waarde 01-01-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossingen/ Afschrijvingen	Boek waarde 31-12-2018
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	796	380		263	913
Totaal	796	380		263	913

De belangrijkste investering in dit kader betreft de bijdrage aan een waterveld en zandveld hockey aan de Sportstraat 17 voor € 300.000.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn uitgaven met meerjarig nut die in meerdere jaren worden afgeschreven.

Materiële vaste activa (x € 1.000)	Boek waarde 01-01-2018	Balans verschuiving	Investeringen	Inkomsten	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Boek waarde 31-12-2018
Materiële vaste activa met economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	60.962		5.143		1.212	2.848	62.045
Gronden en terreinen	13.487	-1.117 -10	303			157	12.516 -10
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	70					26	44
Vervoermiddelen	353		110			70	393
Machines, apparaten en installaties	464		103		10	112	445
Inventarissen	1.627		71			150	1.548
Overige materiële activa	3.419		6.659	19		1.077	8.982
Erfpachtgronden	377				320		57
Subtotaal	80.759	-1.127	12.389	19	1.542	4.440	86.020
Materieel vaste activa met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	9.083		5.151	5.151		1.094	7.989
Materieel vaste activa met maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25.185	1.117	11.981	254		1.894	36.135
Overige	262		82			42	302
Subtotaal	25.447	1.117	12.063	254		1.936	36.437
Totaal	115.289	-10	29.603	5.424	1.542	7.470	130.446

Extra afschrijvingen

In 2018 hebben extra afschrijvingen plaatsgevonden. De belangrijkste zijn te vinden onder de balans categorieën bedrijfsgebouwen € 1,2 miljoen en erfpachtgronden € 0,3 miljoen. De voornaamste reden betreft de boekhoudkundige verwerking van de verkopen Plantagebaan 194, Norbertlaan 40 en Bedrijventerrein Ettenseweg 84 en afwaarderingen van de panden aan Gastelseweg 239, 243, 245.

Balansverschuiving

Dit betreft de voormalige Niet in exploitatie genomen complexen resp. € 275.000 diverse winkelcentra en Nieuwe Markt € 126.000 inclusief bijbehorende verliesvoorzieningen tot een totaalbedrag van € 411.000, welke vanuit voorraden naar de materiële vaste activa zijn verplaatst. Tevens is sprake van een verschuiving van diverse gronden en terreinen van economisch nut naar maatschappelijk nut, in verband met de aanleg van toekomstige infrastructuur Stadsoevers. Tezamen een bedrag van € 1.117.000 betreffende de Kade, Industriestraat, Havendijk, Ecologische verbindingzone en Wethouder Lanenstraat.

Reguliere afschrijvingen

In 2018 heeft tot een bedrag van € 7,5 miljoen aan reguliere afschrijvingen op de materiële vaste activa plaatsgevonden.

Belangrijkste investeringen / activeringen > € 100.000 met economisch nut (€ 12,4 miljoen)

Aankoop Mill Hillplein 1	€ 4.200.000
Nieuwbouw school Van Goghlaan 8	€ 3.796.000
Kunstgrasvelden voetbal Hulsdonk	€ 1.031.000
Gastelseweg 239, 243 en 245	€ 728.000
Kunstgrasvelden voetbal Doeldreef	€ 544.000
Virtualisatie CAD / werkplek hardware	€ 387.000
Renovatie Stadserf 1	€ 290.000
ICT software 2017 / 2018	€ 290.000
Gronden onder infrastructuur Stadsoevers West	€ 170.000
Industriestraat 2	€ 133.000
Wielereperience	€ 132.000
Nieuwbouw de Stappen	€ 100.000

Investerings met economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven

De uitgaven 2018 € 5,1 miljoen voor rioolinvesteringen zijn geactiveerd. Voor deze investeringen is een voorziening voor bijdragen van vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven gevormd. De voorziening is toereikend en voor eenzelfde bedrag is daaruit onttrokken.

Belangrijkste investeringen in dit kader > € 100.000

Norbartlaan/Eikenlaan	€ 2.069.000
V Goghlaan deelriool	€ 1.140.000
Zundertseweg	€ 508.000
Persleiding Strauslaan	€ 411.000
Renovatie gemalen Klein Brabant	€ 198.000
Badhuisstraat deel riool	€ 189.000
Borchwerf relinen	€ 113.000
Dr Schaepmanlaan	€ 110.000

De reiniging is uitbesteed aan SAVER, Roosendaal koopt diensten in op contract. De investeringen worden door SAVER gedaan en zodoende heeft de gemeente Roosendaal geen investeringen ten behoeve van de heffing reiniging.

Belangrijkste investeringen > € 100.000 met maatschappelijk nut (€ 12,1 miljoen)

Damwanden kade / Vliet	€ 1.270.000
Centrumring	€ 1.395.000
Borchwerf (bij RBC)	€ 1.259.000
Damwanden Watermolen/Freiterslaan/Kadeplein	€ 965.000
Kwaliteitsslag fietspaden	€ 747.000
Herinrichting rondom de nieuwe Markt	€ 657.000
Dijkkrand	€ 558.000
Fietspad Borchwerf	€ 445.000
Dr Schaepmanlaan	€ 421.000
Versleten groenvakken	€ 411.000

Damwanden ten noorden Vlietbrug	€ 408.000
Zundertse weg	€ 345.000
Van Lenneplan	€ 229.000
Fietspaden Gastelseweg	€ 207.000
Fietspaden Dijkkrand en Driehoeksstraat	€ 170.000
Impuls Vrouwenhofpark	€ 159.000
Badhuisstraat 117	€ 117.000
Verkeersveiligheid Leemstraat	€ 115.000

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa (x € 1.000)	Boek waarde 01-01-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossingen/ Afschrijvingen	Boek waarde 31-12-2018
Kapitaalverstrekkingen					
Deelnemingen	3.691	1.446	415		4.722
Overige verbonden partijen	1.902	2.827	2.866		1.863
Subtotaal	5.593	3.858	3.281		6.585
Leningen					
Deelnemingen	7.600			3.000	4.600
Subtotaal	7.600			3.000	4.600
Overige langlopende leningen					
Langlopende geldleningen sociaal domein	1.009		240		769
Langlopende geldleningen starters etc./Enexis	10.529	2.595		1.226	11.898
Subtotaal	11.593	2.595	295	1.226	12.667
Correctie risico afdekking voorziening leningen sociale zaken	-51		-1		-50
Totaal	24.735	6.453	3.575	4.226	23.802

De balanspost financiële vaste activa is in 2018 afgenomen met € 933.000 naar € 23.802.000.

Roosendaal neemt deel in diverse rechtspersonen zoals NV's, BV's en Gemeenschappelijke Regelingen. In een aantal daarvan is de gemeente enig eigenaar of meerderheidsaandeelhouder. In andere rechtspersonen neemt de gemeente slechts beperkt deel. Zie hiervoor Paragraaf 6 Verbonden partijen.

Belangrijkste vermeerderingen

Startersfonds en Duurzaamheidsrekening VROM	€ 2.195.000
Startersleningen Roosendaal (via SVN)	€ 2.281.000
Deelneming Roosendaal Smart City BV	€ 731.000
Stimuleringsfonds verbetering wooncomfort	€ 463.000
Langlopende vordering HNG	€ 415.000
Leningen stimuleringsregeling wooncomfort	€ 314.000
Deelneming DER B.V	€ 300.000
Starters- en duurzaamheidsleningen SV	€ 169.000

Belangrijkste verminderingen

Verminderingsinzake VROM startersfonds	€ 2.350.000
Vermindering langlopende vordering HNG	€ 415.000
Stimuleringsfonds verbetering wooncomfort	€ 316.000
Afname van de verstrekte leningen in het sociaal domein	€ 240.000
Verminderings VROM duurzaamheidsrekening	€ 191.000

In de kolom verminderingen is de post Enexis € 55.000 verschoven naar nog te ontvangen bedragen omdat op 31-12-2018 deze openstaande vordering nu als kort aangemerkt dient te worden.

Belangrijkste aflossingen

Betreft aflossing lening Borchwerf 2 CV € 3.000.000, aflossingen starters- en duurzaamheidsleningen ad € 1.198.000.

De post leningen is als volgt te specificeren

Lening Borchwerf II CV	€ 4.000.000
Deelname NV Monumentenfonds (na afboeking achtergestelde geldlening)	€ 600.000
	€ 4.600.000

Overige langlopende geldleningen

Startersleningen (via SVN)	€ 10.346.000
Duurzaamheidsleningen (via SVN)	€ 1.186.000
Verstrekte leningen op grond van de Participatiewet	€ 769.000
Stimuleringsregeling verbetering Wooncomfort	€ 366.000
	€ 12.667.000

De verstrekte leenbijstand aan zelfstandigen en de krediethypotheek Participatie wet zijn verantwoord onder overige langlopende geldleningen.

Het betreft een bedrag van € 769.000.

De voorziening dubieuze debiteuren € 50.000 is bestemd ter afdekking van deze risico's.

Wet verplicht Schatkistbankieren (Wet vSB)

De wet vSB (zonder leenfaciliteit) houdt in dat decentrale overheden en door hen opgerichte gemeenschappelijke regelingen, al hun overtollige liquide middelen en beleggingen moeten aanhouden bij het ministerie van Financiën. Er is een (kleine) vrijstellingsgrens voor het afstorten van overtollige liquide middelen. Dit is het bedrag dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Als het gemiddelde kwartaalbedrag van de positieve tegoeden minder is dan 0,75% van het begrotingstotaal bij aanvang van het boekjaar, mag dit op de eigen bankrekeningen blijven staan.

In 2018 was dit gemiddelde kwartaalbedrag voor Roosendaal afgerond € 1,7 miljoen (= 0,75% van € 230 miljoen). In 2018 zijn de kwartaalgemiddelden van de liquide middelen onder de vrijstellingsgrens voor het afstorten gebleven.

De kwartaalgemiddelden van de in 2018 buiten de schatkist gehouden positieve liquide middelen zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Periode	Bedrag (* € 1.000)
Toegestane waarde 2018	1.727
Realisatie 1e kwartaal 2018	484
Realisatie 2e kwartaal 2018	692
Realisatie 3e kwartaal 2018	1.370
Realisatie 4e kwartaal 2018	1.186

Flottende activa

Vorraden

Vorraden (x € 1.000)	Boek waarde 01-01-2018	Mutaties Grond exploitatie	Overige mutaties verlies vz	Boek waarde 31-12-2018
Bouwgrond in exploitatie	47.639	-6.369		41.270
Bijbehorende verlies vz	-3.901		303	-3.598
Vorraden grond en hulpstoffen	950	-95		855
Bijbehorende verlies vz				
Totaal	44.688	-6.464	303	38.527

Op 31 december 2018 resteert nog een boekwaarde van € 41.270.000 op bouwgronden in exploitatie. Hierop worden de voor de voorraden getroffen verliesvoorzieningen in mindering gebracht -/- € 3.598.000. Voor een nadere specificatie en toelichting per complex wordt verwezen naar de paragraaf 7 Grondbeleid.

Voorts resteert onder deze categorie Voorraden Grond en hulpstoffen nog slechts de boekwaarde van de Nieuwstraat € 855.000 welke in 2019 verkocht cq. geleverd wordt.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De totale debiteurenpost is voor de BBV wetgeving als volgt te splitsen:

Vorderingen openbare lichamen	€ 1.735.000
Overige vorderingen	€ 3.548.000
	€ 5.283.000

Ten behoeve van diverse aansluitingen is de onderstaande onderverdeling tevens van belang:

Vorderingen (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018 debiteuren	Saldo 31-12-2018 debiteuren	Voorziening oninbaarheid dwangs/gr verk	Saldo 31-12-2018
Debiteuren algemeen	26.293	5.283	664	4.619
Debiteuren belastingen	2.200	2.059	202	1.857
Debiteuren sociale zaken	1.723	2.854	1.283	1.571
Rekening courant verhouding met het rijk		1.000		1.000
Totaal	30.216	11.196	2.149	9.047

De kolom Voorziening oninbaarheid corr. dwangsommen in bovenstaande tabel betreft een voorziening oninbaarheid, behalve voor de Debiteuren algemeen:

Voorziening oninbaarheid (privaatrechtelijk)	-/-€ 408.000
Dwangsommen	-/-€ 256.000
	€ 664.000

Het debiteurensaldo algemeen is aanmerkelijk lager dan vorig jaar doordat in 2018 grote te vorderen posten van Ons Middelbaar Onderwijs m.b.t de doordecentralisatie voortgezet onderwijs ontvangen zijn. Op het debiteurensaldo heeft naast de voorziening oninbaarheid, een correctie plaatsgevonden van € 256.000 op de openstaande vorderingen voor dwangsommen. Deze post heeft de aard van een voorziening voor dubieuze vorderingen.

Specificatie debiteuren algemeen op ouderdom per 31 december 2018

Korter dan 30 dagen	€ 3.305.000
Tussen 30 en 60 dagen	€ 364.000
Tussen 60 en 90 dagen	€ 477.000
Langer dan 90 dagen	€ 1.137.000
Totaal debiteuren algemeen	€ 5.283.000

Van het openstaande balanssaldo per 31 december 2018 debiteuren algemeen staat per 3 mei 2019 een resterend saldo open van € 1.576.000.

Specificatie debiteuren sociale zaken

Diverse bijstandsdebiteuren Werkplein	€ 2.700.000
"Granieten"-bestand Cannock Chase	€ 129.000
Wmo gelden	€ 25.000
Totaal debiteuren sociale zaken	€ 2.854.000

Voor oninbaarheid is een voorziening opgenomen voor een bedrag van € 1.283.000. In 2018 heeft een waardering plaatsgevonden van deze voorziening door het werkplein Hart van West Brabant. Hieruit kwam naar voren dat een extra incidentele dotatie van € 393.000 noodzakelijk was om de voorziening op peil te brengen. Tevens heeft een afboeking (buiten invorderingstelling) plaatsgevonden tot een bedrag van € 461.000. Na deze mutaties bedraagt de hoogte van deze voorziening op 31-12-2018 € 1.283.000.

Liquide middelen

Liquide middelen (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Saldo 31-12-2018
Kas	5	6
Banken	1.353	9
Kruisposten	6	6
Totaal	1.364	21

Overlopende activa

Overlopende activa (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Saldo 31-12-2018
De van Europese en Nederlandse overheids-lichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	13.747	17.305
> Nog te ontvangen bedragen Rijk	11.151	13.401
> Nog te ontvangen overige overheidsinstellingen	2.596	3.904
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	2.072	634
> Overige tussenrekeningen	8	1
> Overige nog te ontvangen bedragen	1.198	271
> Vooruitbetaalde bedragen	866	362
Totaal	15.819	17.939

Nog te ontvangen bedragen van het rijk

Btw vorderingen (m.n. BCF-declaratie bij het Rijk, wordt omtrent 30 juni voldaan)	€ 3.246.000
Maatschappelijke begeleiding Statushouders	€ 114.000
Subsidie Zundertseweg	€ 41.000
	€ 13.401.000

De belangrijkste nog te ontvangen bedragen overige overheidsinstellingen

Parkeergelden	€ 303.000
Naheffingsaanslagen parkeren	€ 47.000
Afrekening werkprogramma OMWB 2018	€ 104.000
Provinciale subsidies 20 % Broedplaats/Co-creatie en Placemaking	€ 48.000
Afrekening 2018 garages per 20 minuten	€ 41.000
Nog op te leggen aanslagen BWB 2018	€ 1.764.000
Afrekening Jeugdzorg Plus regio 2018	€ 814.000
Werkplein 2018	€ 544.000
Afrekening deelname bijdrage ICT WBW 2018	€ 128.000
West Brabant Archief	€ 30.000
Afrekening Zi2T 2017 en 2018	€ 21.000

De belangrijkste nog te ontvangen bedragen

Afrekening intekentaak FLO 2018 Veiligheidsrisico	€ 89.000
Enexis	€ 55.000
Huur leemstraat 6 en Oost Havendijk 2018	€ 27.000
Viersprong terugbetaling subsidie	€ 27.000

De belangrijkste vooruitbetaalde bedragen op 31 december 2018 zijn

VNG Contributie 2019	€ 125.000
Exploitatie vergoeding scherpdeel	€ 38.000
Omgaan met geld	€ 22.000
Schooljaar 2018/2019	€ 19.000

Vaste passiva

Eigen Vermogen

Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die na besluitvorming vrij te besteden zijn. Reserves worden onderscheiden in algemene reserves en bestemmingsreserves.

Algemene reserves (x € 1.000)	Boek waarde 01-01-2018	Resultaat- bestemming 2017	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek waarde 31-12-2018
Algemene reserve	13.635	2.360	1.360	6.328	11.027
Algemene saldireserve	716			716	
Risicoreserve sociaal domein	6.449			907	5.542
Totaal	20.800	2.360	1.360	7.951	16.569

Algemene reserve

De Algemene reserve is conform eerdere besluitvorming vermeerderd met het voordelig rekeningresultaat 2017 van € 2.360.000. De vermeerderingen € 1.360.000 zijn als volgt te splitsen:

Vrijval saldo Algemene Saldi reserve aanbiedingsnota 2018	€ 716.000
Budget tijdelijk goedkope woningen	€ 305.000
Budget woonconnect	€ 290.000
Diverse kleinere stortingen	€ 49.000
	€ 1.360.000

In 2018 hebben onttrekkingen plaatsgevonden tot een bedrag van € 6.328.000 conform onderstaande specificatie:

Onttrekking middelen 2018 conform besluitvorming bij de resultaatbestemming 2017	€ 2.127.000
Bijdrage aan BR huisvesting onderwijs t.b.v. de doordecentralisatie onderwijs	€ 4.100.000
Diverse onttrekkingen inzake Innovitapark	€ 88.000
Onttrekkingen economisch actieplan	€ 13.000
Totaal verminderingen	€ 6.328.000

Hierna resteert een eindsaldo op 31 december 2018 van € 11.027.000. De ondergrens voor de algemene reserve is vastgesteld op € 8.000.000.

Risicoreserve sociaal domein

Uit deze reserve hebben in 2018 onttrekkingen plaatsgevonden tot een bedrag van € 907.000 binnen het sociale domein. Deze onttrekkingen bestaan uit:

Budget tijdelijke goedkope woningen	€ 365.000
Vroegschoolse educatie	€ 350.000
Besluitvorming verruiming peuteropvang	€ 156.000
Preventief jongerenwerk Kalsdonk	€ 18.000
Formatie uitbreiding armoede regisseur	€ 18.000
	€ 907.000

Op 31 december 2018 bedraagt het saldo van deze reserve € 5.542.000.

Gerealiseerd resultaat 2018

(x € 1.000)	2017	2018
Gerealiseerd resultaat 2017	Voordelig 2.360	
Gerealiseerd resultaat 2018		Voordelig 2.750

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2018
Rijks- en gemeentemonumenten	1.146	101	49	1.198
Nieuwbouw stadskantoor	10.374	952	104	11.222
Nieuwbouw schouwburg	179		179	
Huisvesting onderwijs	979	6.575	2.947	4.607
Grondexploitaties		1.743	460	1.283
Vitale wijken en dorpen	1.024		262	762
Flankerend personeelsbeleid	1.222	350	328	1.244
Winstuitkering HNG	831		415	416
Courage	107		39	68
Decentralisatie-uitkeringen	4.765	849	1.723	3.891
Vervallen pachtopbrengsten Visdonk	625		81	544
Mobiliteit	373	75	75	373
Ontsluiting Tolberg	788	44		832
Speelgelegenheden	109	383	292	200
Vastgoed	1.666	4.135	2.599	3.202
Investeringsimpulsen economie (bin- nenstad)	1.982		1.282	700
Beheerkalender onderhoud	2.634	2.738	3.592	1.780
750-jarig bestaan Roosendaal	76	25	101	
Groenfonds	247		8	239
Nog te bestemmen overschot begroting	966		966	
Steunfonds huisuitzettingen		50	50	
Verbindend water		10		10
3e WW-jaar personeel		17		17
Riolering	140			140
Beheerkalender kapitaallasten	7.602	3.676	131	11.147
Investerings in voorliggend veld	1.658		517	1.141
Duurzaamheidsfonds sport en buurt- huizen	29	500	429	100
Risicopremies garantiestellingen	1.229			1.229
Kapitaallasten	5.179	1.555	173	6.561
Totaal	45.930	23.778	16.802	52.906

Rijks- en gemeentemonumenten

De hoogte van deze bestemmingsreserve is eind 2018 € 1.198.000.

De voeding van € 101.000 heeft plaatsgevonden conform de begroting 2018.

Er zijn in 2018 subsidies verstrekt t.b.v. restauratie van monumenten tot een bedrag van € 49.000.

Nieuwbouw stadskantoor

Deze bestemmingsreserve bedraagt eind 2018 € 11.222.000. Er heeft een storting plaatsgevonden conform de begroting van € 952.000. Voorts heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 104.000 ter dekking van de kapitaallasten renovatie van het stadskantoor.

Nieuwbouw schouwburg

Deze bekleemde reserve is in het leven geroepen om exploitatielasten die voortvloeien uit gedane investeringen uit het verleden af te dekken. In 2018 heeft de laatste onttrekking plaatsgevonden conform de begroting 2018

Huisvesting onderwijs

De reserve heeft aan het eind van het jaar een omvang van € 4.607.000.

Na de decentralisatie van de onderwijshuisvesting van het Rijk naar de gemeenten is deze reserve in het leven geroepen.

Er heeft een dotatie plaatsgevonden conform begroting 2018 van € 6.575.000.

Er is in 2018 een bedrag van € 2.947.000 onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

Deze onttrekking is als volgt grofweg te splitsen :

Bijdrage per leerling 2018 aan Ons Middelbaar Onderwijs	€ 1.221.000
Dekking kapitaallasten onderwijs huisvesting 2018	€ 954.000
JTC vergoeding onderwijs huisvesting 2018	€ 615.000
Diverse kleinere bijdragen/ lasten onderwijs huisvesting	€ 157.000
	€ 2.947.000

De belangrijkste onttrekkingen komen voort uit eerdere besluitvorming omtrent de overdracht van schoolgebouwen Voortgezet Onderwijs in het kader van de doordecentralisatie onderwijs huisvesting. De bovengenoemde onttrekkingen zijn aanmerkelijk lager dan geraamd omdat een in het kader van de gesloten doordecentralisatie overeenkomst geplande impuls bijdrage van € 1.250.000 niet heeft plaatsgevonden. De reden hiervoor is dat de bouw van Norbertus Gertrudis in 2018 nog niet is gestart.

Grondexploitaties

Deze reserve is bestemd voor het opvangen van risico's en onvoorziene tegenvallers bij de grondexploitaties. Het saldo van de bestemmingsreserve Grondexploitaties op 31 december 2018 bedroeg € 1.283.000.

Deze bestaat uit de volgende componenten:

Tussentijdse winstneming 2017	€ 517.000
Tussentijdse winstneming 2018	€ 442.000
Verlaging verliesvoorziening stadsoevers 2018	€ 324.000
Totaal	€ 1.283.000

Voor nadere informatie en analyses wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid.

Vitale wijken en dorpen

Deze reserve dient om kosten te dekken gemaakt om de vitaliteit van wijken en dorpen te verhogen. Op 31 december 2018 bedroeg het resterende saldo € 762.000. Er heeft in 2018 geen storting plaatsgevonden. De onttrekkingen in 2018 bedroegen € 262.000.

De belangrijkste uitgaven in dit kader zijn:

Besluitvorming aanbiedingsnota begroting 2018 Cultuurfonds	€	100.000
<hr/>		
Uitgaven 4e tranche vitale wijken en dorpen Centrum Kalsdonk	€	60.000
<hr/>		
Uitgaven 4e tranche vitale wijken en dorpen Speel/ontmoetingsplaats Heerle	€	40.000
<hr/>		
City Challenge duurzaamheid	€	25.000
<hr/>		

Daarnaast hebben nog diverse kleinere projecten in 2018 plaatsgevonden.

Flankerend personeelsbeleid

Deze reserve dient om de financiële consequenties van het flankerend personeelsbeleid op te vangen.

Het saldo van deze reserve bedraagt eind 2018 € 1.244.000. Er heeft een storting plaatsgevonden conform de begroting 2018 van € 350.000. De onttrekkingen bedroegen in zijn totaliteit € 328.000. De belangrijkste uitgaven betroffen loonkosten van wachtgelders, loonbaanbegeleiding en de bovenwettelijke WW uitkeringen in 2018.

Winstuitkering HNG

In 2018 heeft conform begroting 2018 een onttrekking plaatsgevonden van € 415.000.

Courage

In 2018 hebben uitgaven tot een bedrag van € 39.000 plaatsgevonden. Op 31-12-2018 is in deze bestemmingsreserve nog een bedrag aanwezig van € 68.000.

Decentralisatie-uitkeringen

Conform besluitvorming omtrent resultaatbestemming 2017 heeft in 2018 een storting plaatsgevonden naar deze bestemmingsreserve van € 849.000 (verhoogde Asielinstroom € 540.000 en Armoede bestrijding kinderen € 309.000).

Dit is onderdeel van de resultaatbestemming 2017 zoals toegelicht op de verminderingen op de Algemene reserve.

Voorts hebben in 2018 de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:

Verhoogde asielinstroom	€	492.000
<hr/>		
Spoorzone div. activiteiten MHR	€	376.000
<hr/>		
Armoedebestrijding kinderen	€	309.000
<hr/>		
Bommenregeling	€	254.000
<hr/>		
Huishoudelijke hulp toelage	€	221.000
<hr/>		
Uitvoeringskosten inburgering	€	54.000
<hr/>		
Diverse kleinere regelingen	€	18.000
<hr/>		
	€	1.723.000

Op de balansdatum 31 december 2018 resteert een saldo in deze bestemmingsreserve van € 3.891.000.

Vervallen pachtopbrengsten Visdonk

Conform de begroting 2018 heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 81.000.

De reserve dient om de vervallen pachtopbrengsten door de verkoop van boerderijen en gronden te vervangen door rentebaten ten gunste van de algemene middelen.

Mobiliteit

Het saldo per 31 december 2018 bedraagt € 373.000. De mutaties 2017 (bij elkaar 0) hebben geen effect op het eindsaldo van deze reserve gehad. Deze reserve dient ter dekking van het werkbudget voor maatregelen ter bevordering van de mobiliteit.

Ontsluiting Tolberg

Op 31-12-2018 bedraagt het saldo van deze bestemmingreserve € 832.000.

Er heeft in 2018 een voeding plaatsgevonden van € 44.000 en er zijn in 2018 geen uitgaven ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Speelgelegenheden

In deze bestemmingsreserve was eind 2018 een saldo aanwezig van € 200.000.

Er heeft in 2018 een storting plaatsgevonden van € 383.000 conform de begroting. De uitgaven ter hoogte van € 292.000 hebben plaatsgevonden binnen de kaders van de beleidsnota Speelvoorzieningen en hebben betrekking op aspecten als onderhoud, beheer en vervanging.

Vastgoed

Deze bestemmingsreserve is voor de egalisatie van winsten en verliezen in de gemeentelijke vastgoed-portefeuille. Dit jaar is € 2.599.000 onttrokken aan deze bestemmingsreserve ter afdekking van de nadelige exploitatieresultaten en aan- en verkooplasten van diverse vastgoedobjecten. De belangrijkste mutaties hierin zijn:

Dekking extra afschrijvingskosten en exploitatielasten Ettenseweg 84	€ 637.000
Dekking extra afschrijvingskosten / afwaardering panden Gastelseweg	€ 598.000
Dekking extra afschrijvingskosten i.v.m. verkoop Plantagebaan 194	€ 441.000
Dekking kapitaallasten Millhillplein 1	€ 235.000
Dekking extra afschrijvingskosten i.v.m. verkoop Norbartlaan 40	€ 189.000
Dekking kapitaallasten herinrichting / corridor Molenstraat 2	€ 116.000

De toevoegingen betroffen in zijn totaliteit € 4.135.000. De belangrijkste ontvangen verkoopprijzen betreffen :

Laan van België 88	€ 2.100.000
Ettenseweg 84	€ 695.000
Wouwseweg 36	€ 401.000
Norbartlaan 40	€ 350.000
Plantagebaan 194	€ 350.000

Het resterende bedrag van de toevoegingen betreft met name diverse kleinere exploitatie voordelen van de overige vastgoedobjecten. Op de balansdatum 31 december 2018 bedraagt het saldo van deze bestemmingsreserve € 3.202.000.

Investeringsimpuls economie (Binnenstad)

In 2018 zijn er tot een bedrag van € 1.282.000 aan onttrekkingen gedaan aan deze bestemmingsreserve.

De belangrijkste onttrekkingen in dit kader zijn:

Herinrichting rondom de nieuwe Markt	€ 840.000
Inschakelen binnenstad directie	€ 197.000
Aanvullend krediet nieuwe Markt	€ 150.000

Op 31-12-2018 bedraagt het resterende saldo in deze bestemmingsreserve € 700.000

Beheerkalender onderhoud

Het saldo van deze bestemmingsreserve is gedaald naar € 1.780.000 op 31-12-2018. De mutaties 2018 bedroegen € 2.738.000 en zijn als volgt te splitsen:

Reguliere stortingen	€ 3.792.000
Bijdrage aan BR kapitaallasten i.v.m. asfalteren fietspaden	-/- € 1.227.000
Saldo opbrengst verkoop snippergroen	€ 173.000
	€ 2.738.000

De uitgaven in 2018 > € 100.000 zijn als volgt te splitsen:

Asfaltonderhoud 2018	€ 1.904.000
Contracten openbare verlichting 2018	€ 299.000
Sanering openbare verlichting 2018	€ 296.000
Martel	€ 138.000
Kasteelstraat	€ 127.000
Direct klein onderhoud voetpaden 2018	€ 110.000
Direct klein onderhoud 2018	€ 108.000

750 jarig bestaan Roosendaal

Deze bestemmingsreserve is in 2018 ingezet voor de festiviteiten van het 750-jarig bestaan van Roosendaal.

Groenfonds

Er heeft in 2018 een kleine onttrekking plaatsgevonden € 8.000. Op 31-12-2018 is in deze bestemmingreserve nog een saldo aanwezig van € 239.000.

Nog te bestemmen overschot begroting

In 2018 zijn de laatste middelen uit deze reserve conform besluitvorming bij de aanbiedingsnota van de begroting 2018 ingezet voor het 750-jarig bestaan van Roosendaal en is het resterende saldo conform deze besluitvorming vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Steunfonds huisuitzettingen

Deze bestemmingsreserve is in het leven geroepen om huisuitzetting als gevolg van huurachterstanden zoveel mogelijk te voorkomen. Betreft een jaarlijkse storting van € 50.000 op basis van de begroting. Het maximale bedrag is in 2018 ingezet voor het doel.

Verbindend water

Met de motie verbindend blauw droeg de gemeenteraad het college op om een impuls te geven aan het Roosendaalse waterbeleid. Bij de kadernota 2018 is hiervoor budget vrijgemaakt. In 2018 is deze bestemmingsreserve gevoed met € 10.000. Het saldo betreft het overschot van de bij de kadernota genoemde vrijgemaakte middelen.

3e WW-jaar personeel

Deze BR is bij de bestuursrapportage 2018 in het leven geroepen ter reservering van de premie WW-compensatie 3e jaar. In het laatste CAO akkoord is afgesproken om de teruggang in de duur van de WW (van maximaal 38 naar 24 maanden) voor gemeentelijk personeel (deels) te compenseren. De hoogte van de premie is voor 2018 vastgesteld op 0,1 %.

Riolering

In 2018 hebben op deze bestemmingsreserve geen mutaties plaatsgevonden.

Beheerkalender kapitaallasten

Deze nieuwe bestemmingsreserve is in 2017 in het leven geroepen ter egalisering van de afschrijvingslasten van de investeringen. Het gaat om investeringen zoals opgenomen in de door het college vastgestelde Beheerkalender 2019 -2022 gedurende de looptijd van de activa alsmede het OOR 2017/2018. Er heeft een storting plaatsgevonden tot een bedrag van € 3.676.000. De belangrijkste elementen die de hoogte van de storting bepalen zijn :

Reguliere storting 2018	€ 2.300.000
Bijdrage verlaging storting BR beheerkalender onderhoud asfalteren 2018	€ 1.227.000
Bijdrage verlaging storting voorziening rioleringsinvesteringen 2018	€ 150.000

Er is een bedrag van € 131.000 onttrokken aan deze bestemmingsreserve ter dekking van de afschrijvingskosten van het OOR 2018. Op 31-12-2018 bedraagt de stand van deze bestemmingsreserve € 11.147.000.

Investeringen in voorliggend veld

Dit betreft een bestemmingsreserve ter stimulering van ideeën en initiatieven uit de samenleving. In 2018 heeft in dit kader een onttrekking plaatsgevonden van € 517.000 voor o.a. het project "Ik mag er zijn" en het Werkatelier de Wieken. Op 31-12-2018 bedraagt het saldo van deze bestemmingsreserve € 1.141.000.

Duurzaamheidsfonds sport en buurthuizen

Betreft een bestemmingsreserve ter bekostiging van energiezuinige maatregelen die leiden tot CO2- en kostenreductie bij de exploitaties van sportaccommodaties en buurthuizen. De storting van € 500.000 in 2018 heeft plaatsgevonden conform de begroting. In 2018 zijn uitgaven gedaan voor een bedrag van € 429.000. Op 31-12-2018 resteerde een saldo van € 100.000.

Risicopremies garantiestellingen

De gemeente Roosendaal staat garant voor verschillende geldleningen van (maatschappelijke) partners. In ruil voor deze garantiestellingen ontvangt de gemeente een risicopremie van de geldnemers. Door deze te storten in een bestemmingsreserve kunnen de ontvangen premies worden aangesproken indien de gemeente haar afgegeven borg moet nakomen. De aanwezige middelen van € 1.000.000 betreft een tegemoetkoming in de gevraagde garantstelling Kadeplein 3 en Risico premies garantiestellingen Borchwerf 2 C.V tot een bedrag van € 229.000. In 2018 hebben geen mutaties in deze bestemmingsreserve plaatsgevonden.

Kapitaallasten

Dit betreft een bestemmingsreserve ter egalisatie van de afschrijvingslasten van de investeringen m.b.t. lopende projecten uit de beheerkalender en projecten die vanaf 2017 zijn gaan lopen en waarvan de investeringen conform de wetgeving geactiveerd moeten worden. Er heeft een storting plaatsgevonden van € 1.555.000 gebaseerd op de vastgestelde hoogte van enkele kredieten waarop dit jaar of in de volgende jaren zal worden afgeschreven. Betreft de volgende investeringen :

Herinrichting rondom de nieuwe Markt	€ 840.000
Virtualisatie CAD werkplek hardware	€ 405.000
Aanvullend krediet nieuwe Markt	€ 150.000
Investeringen vitale wijken en dorpen	€ 100.000
Minirotonde Nieuwstraat	€ 40.000
Wielereperience	€ 20.000
	€ 1.555.000

Voorts heeft een onttrekking plaatsgevonden van € 173.000 gebaseerd op de afschrijvingslasten 2018 m.b.t de diverse aan deze bestemmingsreserve gerelateerde investeringen. Per 31-12-2018 bedraagt het saldo van deze bestemmingsreserve € 6.561.000.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting aan van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen. De omvang en/of het tijdstip van het optreden per balansdatum kan onzeker zijn maar wel in te schatten.

Voorzieningen (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Saldo 31-12-2018
Verplichtingen, verliezen en risico's	3.053	236	645	2.644
Ter egalisatie van kosten	2.945	842	776	3.011
Bijdragen aan toekomstige vervangings- investeringen waarvoor heffing wordt geheven	5.409	3.855	6.606	2.658
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	9.615	1.452	720	10.347
Totaal	21.022	6.385	8.747	18.660

Voorzieningen t.b.v. verplichtingen, verliezen en risico's

Onder deze categorie vallen de volgende voorzieningen:

Verliesvoorziening afwikkeling RMD	€	0
Voorziening frictiekosten Centrum voor de Kunsten	€	270.000
Voorzieningen APPA pensioenbetalingen wethouders	€	2.374.000

Verliesvoorziening afwikkeling RMD

In 2018 heeft de liquidatie van de Regionale Milieudienst plaatsgevonden en zijn de gelden ter hoogte van € 450.000 in de verliesvoorziening ingezet ter dekking van het tekort.

Voorziening frictiekosten Centrum voor de Kunsten

Deze voorziening is in het leven geroepen ter afdekking van de risico's met betrekking tot de verzelfstandiging Centrum voor de Kunsten. Het betreft frictiekosten als gevolg van de startersregeling, de van-werk-naar-werktrajecten, overige transitiekosten en kosten flankerend personeelsbeleid. In 2018 zijn er uitgaven in dit kader geweest voor een bedrag van € 143.000. Tevens heeft in 2018 een storting van € 10.000 in deze voorziening plaatsgevonden.

De hoogte van het saldo van deze voorziening is op 31-12-2018 € 270.000.

Voorziening APPA pensioenbetalingen wethouders

Deze voorziening is op basis van de laatste actuariële berekeningen met een storting van € 226.000 in 2018 via Programma 1 Besturen & Samenwerken op peil gebracht. Tevens zijn er uitgaven in dit kader geweest tot een bedrag van € 52.000. Na deze mutaties bedraagt het saldo van deze voorziening op 31 december 2018 € 2.374.000.

Op termijn kan overheveling van dit budget naar het ABP plaatsvinden, nadat daarover landelijk overeenstemming is bereikt.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Onder deze categorie vallen de volgende voorzieningen:

Diverse onderhoudsvoorzieningen sport en recreatie	€	1.341.000
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen	€	1.274.000
Preventief onderhoud speciale onderwijsgebouwen	€	383.000
Diverse kleinere voorzieningen	€	13.000
Eindsaldo 31-12-2018	€	3.011.000

Toelichting van de bovenstaande voorzieningen:

Onderhoudsvoorzieningen sport en recreatie

Betreft een 4-tal voorzieningen waarin een storting heeft plaatsgevonden van € 324.000 conform de begroting.

De belangrijkste uitgaven betreffen met name onderhoud aan de infrastructuur bij sportpark Red Band door de komst van Wielereperience € 141.000 en uitgaven binnensport accommodaties € 76.000 met name bij sporthal de Roos en Tolbergcentrum.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Er heeft een voeding van deze voorziening plaatsgevonden van in zijn totaliteit € 427.000 conform begroting. Er zijn uitgaven in dit kader geweest tot een bedrag van € 322.000.

De hierin begrepen belangrijkste uitgaven zijn:

OPV 2017 installatie werken	€	162.000
CV ketel en lift in Oude raadhuis	€	55.000
OPV 2017 schilderwerken	€	27.000
OPV 2017 onderhoudswerkzaamheden	€	26.000
Herstellen noodverlichting stadskantoor	€	11.000

Hierna bedraagt het resterende saldo van deze voorziening op 31-12-2018 € 1.274.000.

Voorzieningen preventief onderhoud specifieke onderwijsgebouwen

De voorziening is gevormd ten behoeve van de schoolgebouwen die juridisch eigendom zijn van de gemeente en deel uitmaken van de onderwijscarrousel, de noodlokalen die eigendom zijn van de gemeente en verder de aanpassing en het onderhoud van de inrichting van de gymzalen in Heerle en de Wouwse Plantage. De noodlokalen worden juridisch overgedragen aan de schoolbesturen. Zodra de onderwijscarrousel is afgerond, wordt het resterende saldo gestort in de bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs. In 2018 heeft een storting plaatsgevonden van in totaal € 20.000. Er zijn in 2018 geen uitgaven op deze voorziening gedaan. Op 31-12-2018 bedraagt het saldo € 383.000.

Overige kleinere voorzieningen

Onder deze categorie zijn in 2018 conform de besluitvorming 3 voorzieningen opgeheven.

De 2 voorzieningen betreffende activiteiten CvK- Muziek en CvK- Beeldend zijn zoals eerder besloten bij de aanbiedingsnota van de begroting 2018 daadwerkelijk opgeheven. De in deze voorzieningen resterende middelen van € 32.000 zijn in 2018 vrijgevallen. Tevens is de voorziening projectsubsidies opgeheven middels besluitvorming bij de bestuursrapportage 2018. Hierin heeft conform de begroting nog een storting van € 71.000 plaatsgevonden en een onttrekking van € 79.000.

Na uitvoering van genoemde besluiten resteert onder deze categorie op 31-12-2018 nog slechts de voorziening onderhoud en vervanging kunstwerken waarin op de balansdatum nog € 13.000 aanwezig is.

Voorziening voor bijdragen vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven

In 2018 heeft een voeding plaatsgevonden van € 3.855.000. De bijdrage aan gedane investeringen in 2018 bedroegen € 5.159.000. Voorts heeft een overheveling plaatsgevonden naar de voorziening rioolexploitatie voor een bedrag van € 1.447.000. Onderstaand een opsomming van de uitgaven in dit kader > € 100.000:

Norbartlaan / Eikenlaan	€ 2.072.000
V Goghlaan (Mondriaanstraat / Jan Vermeerlaan)	€ 1.140.000
Zundertseweg	€ 508.000
Persleiding Strauslaan	€ 411.000
Renovatie gemalen Klein Brabant	€ 198.000
Badhuisstraat	€ 189.000
Borchwerf relinen	€ 113.000
Dr Schaepmanlaan	€ 110.000
	€ 4.741.000
Diverse overige bijdragen aan vaste activa en kosten < € 100.000	€ 418.000
	€ 5.159.000
Onttrekking i.v.m. overheveling 2018 naar voorziening rioolexploitatie	€ 1.447.000
	€ 6.606.000

Op 31-12-2018 is in deze voorziening Rioleringsinvesteringen (art 44 lid 1d BBV) € 2.658.000 aanwezig.

De rioolinvesteringen worden geraamd bij de jaarlijkse actualisatie van het OOR en zijn gebaseerd op de investeringsramingen die hiervoor in het vGRP worden opgenomen. De uitgaven 2018 zijn geactiveerd onder de balanscategorie Investerings economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven. Ter dekking daarvan is een onttrekking gedaan uit deze voorziening Rioleringsinvesteringen.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is :

Voorziening Exploitatie reinigingssector (art 44 lid 2 BBV)	€ 1.788.000
Voorziening Resultaten rioolexploitatie (art 44 lid 2 BBV)	€ 8.487.000
Sociaal voorzieningsfonds gemeente personeel	€ 72.000
	€ 10.347.000

Exploitatie reinigingssector

Het saldo van de voorziening Exploitatie reinigingssector bedraagt op 31 december 2018 € 1.788.000. De afname per saldo wordt veroorzaakt door een reguliere egalisatie onttrekking van € 640.000 ten gunste van de exploitatie reiniging.

Resultaten riooexploitatie

Het saldo van de voorziening resultaten Riooexploitatie bedraagt op 31 december 2018 € 8.487.000. In 2018 heeft een reguliere egalisatie onttrekking plaatsgevonden van € 80.000. Verder is van belang de extra storting vanuit de vrijgevallen middelen uit de voorziening rioleringsinvesteringen € 1.447.000

Balanscorrectie op de staat reserves en voorzieningen

Voor de aansluiting met de staat van reserves en voorzieningen (onderdeel voorzieningen, dient rekening gehouden te worden met de volgende balanscorrectie. Zowel aan de activa- als aan de passivazijde van de balans hebben de volgende correcties betreffende voorzieningen plaatsgevonden onder de posten voorraden € 4.009.000, financiële activa € 50.000, vorderingen sociale zaken € 1.283.000 en overige vorderingen € 610.000.

Deze voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Verliesvoorziening Gebrande Hoef	- € 375.000 (verhoging in 2018 € 87.000)
Verliesvoorziening Nieuwe Markt	- € 126.000 (geen mutatie in 2018)
Verliesvoorziening winkelcentra	- € 285.000 (verhoging in 2018 € 25.000)
Verliesvoorziening Stadsoevers	- € 2.557.000 (verlaagd in 2018 €324.000)
Verliesvoorziening Bulkstraat	- € 329.000 (verlaagd in 2018 €1.000)
Verliesvoorzieningen Van Dregtplein	- € 337.000 (verlaagd in 2018 € 65.000)
Voorziening dubieuze debiteuren sociale dienst (betreft vorderingen sociale zaken € 1.283.000 en financiële activa sociale zaken € 50.000)	- € 1.333.000 (verlaging 2018 € 68.000)
Voorziening oninbare privaatrechtelijke vorderingen	- € 408.000 (verlaging in 2018 € 66.000)
Voorziening oninbare publiekrechtelijke vorderingen	- € 202.000 (verlaging in 2018 € 38.000)
Balans correctie i.v.m. getroffen verliesvoorzieningen	- € 5.952.000

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Het verloop van de langlopende schulden wordt als volgt weergegeven:

Langlopende schulden (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Vermeer- deringen	Aflossing	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen	107.324	4.198	32.141	79.381
Overige langlopende schulden				
Totaal	107.324	4.198	32.141	79.381

De vermeerdering betreft een geldlening bij de BNG van 4,2 miljoen. De aflossingen bedroegen € 32,1 miljoen. Dit is inclusief een algehele aflossing van een lening van € 25 miljoen zie de relatie na aflossing hiervan met de verhoging van de kasgeldleningen die op 31-12-2018 nog openstaan onder de kortlopende schulden. Over de langlopende leningen is in 2018 € 2,4 miljoen rente betaald.

Flottende passiva

Netto flottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De specificatie van de kortlopende schulden luidt als volgt:

Kortlopende schulden (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Saldo 31-12-2018
Crediteuren	8.133	13.276
Kasgelden	15.000	25.000
Rekening courant banken		592
Waarborgsommen	272	58
Tussenrekeningen	1.967	2.850
Bijdrage onderhanden werken	233	109
Totaal	25.605	41.885

Op 11 maart 2019 bedroeg het saldo openstaande crediteuren op 31 december 2018 € 420.000. De stijging ten opzichte van 2017 valt te verklaren door een grote openstaande post ten aanzien van de werken aan de Vliet (€ 2,8 miljoen). Daarnaast is van belang de relatie met 'verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen', welke met € 2 miljoen is gedaald ten opzichte van 2017.

Per balansdatum 31 december 2018 was er een openstaande kasgeldlening van € 25.000.000 (kort geld).

De tussenrekeningen omvatten per balansdatum openstaande betalingen van sociale zaken met betrekking tot cliënten betalingen Wmo € 2.850.000. Vorig jaar stond een lager bedrag open. Het verschil wordt veroorzaakt doordat het gros van de facturen voor eind 2018 is verstuurd. De bijdrage onderhanden werken betreft hoofdzakelijk lopende projecten met betrekking tot diverse samenwerkingsverbanden. Een specificatie van de nog te besteden gelden is als volgt onder te verdelen:

Rekenkamer West-Brabant	€	83.000
Zorg, inkoop en informatie team	€	26.000
	€	109.000

Overlopende passiva

Overlopende passiva hebben onder meer betrekking op in 2018 ontvangen bedragen, die betrekking hebben op een volgend boekjaar. Waaronder apart weergegeven van Europese en of Nederlandse overheidslichamen (vooruit) ontvangen voorschot bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter afdekking van lasten in volgende bestedingsjaren. Voorts bedragen (of inschattingen daarvan) die nog betaald moeten worden.

Overlopende passiva (x € 1.000)	Saldo 01-01-2018	Saldo 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	7.429	5.468
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren: > Vooruit ontvangen bedragen van het Rijk > Vooruit ontvangen overige overheidsinstellingen	1.533 692	2.037 952
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	202	87
Totaal	9.856	8.544

Nog te betalen bedragen

Een specificatie van de posten opgenomen onder nog te betalen bedragen:

Rente geldleningen 2018	€ 1.256.000
Afrekening JeugdzorgPlus regio 2018	€ 730.000
Doorschuij BTW 2018 Werkplein 2018	€ 620.000
Invorderingskosten 2018	€ 221.000
Jeugdhulp 2018	€ 174.000
Afrekening innovatiebudget/kwaliteitsmonitor 2018	€ 159.000
Afrekening Jeugdzorg solidariteit 2018	€ 130.000
Overige nog te betalen kosten < €100.000	€ 470.000
	€ 3.760.000
Overboekingsrekening verplichtingen naar 2019	€ 1.708.000
	€ 5.468.000

Genoemde overboekingsrekening omvat restantbudgetten waarvoor de prestaties reeds in 2018 zijn geleverd maar waarvan de facturering pas in 2019 heeft plaatsgevonden.

Een specificatie van de overige grote posten is te vinden in onderstaande tabel.

Onderwerp	Saldo 01-01-2018	Ontvangen Bedragen	Uitgaven	Vrijgevallen Bedragen / terugbetalingen	Saldo 31-12-2018
Vooruit ontvangen bedragen van het rijk					
Subsidies investeringen rotondes / molens		570.000			570.000
Onderwijs-achterstanden	157.000	2.174.000	2.243.000	31.000	57.000
RMC / LMC	31.000	38.000			69.000
Inburgering/deel participatie budget	630.000		1.000		629.000
Overgangsregeling ISV geluid	500.000				500.000
Geluidssanering	195.000		3.000		192.000
Woning inbraken	20.000				20.000
	1.533.000	2.901.000	2.366.000	31.000	2.037.000
Vooruit ontv. overige overheidslichamen					
Goedkope koopwoningen	45.000				45.000
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3	601.000		25.000		576.000
Waterconservatie Wouw		233.000			233.000
Overige kleinere regelingen	46.000	98.000	46.000		98.000
	692.000	331.000	71.000		952.000

Onderstaand een toelichting op de grootste eindsaldi 31-12-2018 > 100.000:

- > Subsidies investeringen rotondes / molens: Diverse subsidies zijn ontvangen in 2018 voor rotondes en molens. De werkzaamheden zijn nog niet begonnen. Daadwerkelijke verantwoording m.b.t deze ontvangen gelden zal voor 31-12-2019 plaatsvinden.
- > Inburgering en deelparticipatiebudget: Betreft in het verleden ontvangen inburgeringsgelden. Destijds werd door het rijk bekend gemaakt dat er een nieuwe wet inburgering zat aan te komen. In 2018 was nog niet bekend welke rijksmiddelen beschikbaar gesteld zouden gaan worden voor deze nieuwe wet.
- > Overgangsregeling ISV: Deze regeling betreft een beschikking uit 2014. Er is afgesproken met het ministerie dat deze middelen anderszins mogen worden ingezet voor weggeluid en aanpassingen aan woningen op de A en B lijst.
- > Geluidssanering: Er zijn 3 subsidietoekenningen ontvangen voor voorbereidingskosten geluidssaneringen voor in totaal € 223.000. Tot en met 2017 is hierop uitgegeven € 28.000. Zodra er uitvoeringsplannen zijn opgesteld en ingediend voor de realisatie van de geluidssanering zullen deze subsidies afgerekend worden.
- > ISV 3: Betreft het restant van de provinciale subsidie ISV 3. Na uitvoering van het programma zijn de niet bestede middelen, niet afgerekend met de provincie. Deze middelen worden conform raadsbesluit ingezet voor geluidssanering, bodemsanering en verkeerslawaaai (kredieten lopen door tot eind 2025).
- > Waterconservatie Wouw: Betreft een in december 2018 ontvangen provinciale subsidie waarvan de werkzaamheden in Wouw nog niet zijn gestart. Verantwoording zal geschieden voor 31-12-2019.

Door de gemeente gegarandeerde geldleningen

Door de gemeente worden garanties gegeven voor betaling van rente en aflossing van bepaalde geldleningen. Deze betreffen leningen aangegaan door woningbouwverenigingen, instellingen in de gezondheidszorg en overige ten behoeve van de financiering van vaste activa. Met betrekking tot de woningbouwverenigingen is het risico overgeheveld naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. De gemeente heeft hierbij nog wel een achtervangfunctie. Het gaat hierbij om achtervang risico tot een bedrag van afgerond € 302 miljoen.

Het saldo van de ultimo 2018 gegarandeerde geldleningen bedraagt € 381,6 miljoen (eind 2017 € 357 miljoen), waarvan door de gemeente geborgd € 381,2 miljoen betreft (99,9%). Het totale gegarandeerde bedrag is per saldo gestegen met € 24,6 miljoen (betreft het totaal bedrag van de nieuwe garanties € 106,5 -/- aflossingen € 81,9 miljoen). Het totale gegarandeerde bedrag is conform de voorschriften buiten de telling in de balans gehouden.

De specificatie van de gegarandeerde geldleningen is als volgt:

Gewaarborgde geldleningen (x € 1.000)	Oorspronkelijk lening bedrag	Saldo 01-01-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Restant-bedrag 31-12-2018	Waarvan gewaarborgd
Woningbouwverenigingen	490.265	315.102	66.212	78.890	302.424	302.424
Parkeerbeheer BV	23.144	15.697		788	14.909	14.909
Stichting openbaar onderwijs Roosendaal	8.902	8.902		262	8.640	8.640
DER BV	750	713		38	675	675
Kadeplein 3	7.973	7.973		168	7.805	7.805
Stichting schouwburg De Kring	7.600	6.110		532	5.578	5.578
Vereniging OMO	40.000		40.000	667	39.333	39.333
Overige	5.475	2.511	300	581	2.231	1.873
Totaal	584.109	357.009	106.512	81.924	381.596	381.239

Onder de categorie overige is een aantal geldleningen opgenomen die voor 50% gewaarborgd zijn.

De in 2018 verstrekte garanties betreffen Vereniging OMO voor € 40.000.000 en hockeyvereniging de Pelikaan voor € 300.000.

Daarnaast wordt garant gestaan voor de volgende kasgelden en kredieten in rekening-courant:

(x € 1.000)	Geldnemer	Bedrag	Waarvoor garant	Einddatum
Kasgeld	Borchwerf II C.V.	11.000	5.500	31-12-2019
Krediet in Rekening courant	DER B.V.	8.000	8.000	geen
Krediet in Rekening courant	Kadeplein 3	927	927	30-7-2026

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Onderstaand een korte opsomming van enkele niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Verplichtingen aan eigen personeel

Het per jaar over te hevelen aantal verlofuren is bij de gemeente Roosendaal bepaald op 104 uur maximaal per fte (full time equivalent).

De formatie omvang per 31 december 2018 bedroeg 387,25 fte.

Het gemiddeld salariskostenniveau per fte bedraagt ongeveer € 72.700. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde productiviteitsnorm van 1.300 uur. Dit geeft een gemiddeld salariskostentarif van afgerond € 55,90 per uur. Er is voor de aanname gekozen dat 50% van het maximaal over te hevelen verlofuren per balansdatum ook daadwerkelijk wordt overgezet naar een volgend dienstjaar. Dit geeft de volgende berekening $50\% \times 387,25 \text{ fte} \times 104 \text{ uur} =$ afgerond 20.136 verlofuren. Hieruit volgt een niet uit de balans blijvende verplichting voor verlofuren van 20.136 uur tegen € 55,90 en dit bedraagt (afgerond) € 1.125.600.

Grondexploitaties

In het kader van de normale activiteiten van ontwikkelingsprojecten zijn er per balansdatum diverse verplichtingen aangegaan (aanbestedingen, grondaankopen enzovoorts). Tevens zijn er, eveneens in het kader van de bedrijfsuitoefening, verkoopcontracten onder ontbindende voorwaarden afgesloten en/of opties hierop verleend.

Eigen bijdrage Wmo

De wetgever (art.16 Wmo) bepaalt dat de eigen bijdrage wordt vastgesteld en geïnd door een door de minister aan te wijzen rechtspersoon. Bij de Regeling maatschappelijke ondersteuning is het CAK hiertoe aangewezen.

Door deze systematiek van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau , zoals hiervoor is toegelicht.

Bouwcombinatie Strukton Betonbouw-Rasenberg V.O.F.

AKD (advocaten, notarissen & belastingadviseurs) heeft namens Roosendaal een gerechtelijke procedure opgestart, waarin de laatste discussiepunten betreffende de bouw van de parkeergarage onder de Nieuwe Markt aan de orde worden gesteld. Hierover worden schikkingsonderhandelingen gevoerd welke tot op heden geen resultaat hebben opgeleverd. Indien niet tot overeenstemming wordt gekomen, wordt e.e.a. aan de rechter voorgelegd.

Kredietfaciliteiten BNG

De maximale bovengrens van de door de BNG aan Roosendaal verleende kredietfaciliteiten bedraagt € 20 miljoen. Hierop zijn zowel de Algemene Krediet als de Algemene voorwaarden van de NV BNG van toepassing. Per 1-1-2019 op basis van de nieuwe financieringsovereenkomst gewijzigd in een te hanteren kredietlimiet van € 10 miljoen en een intra-daglimiet van € 10 miljoen .

Naheffing Attero

Betreft een mogelijke naheffing van Attero wegens het niet nakomen van de aanleververplichting van restafval. Het contract van de afvalverwerker Attero loopt tot en met 2017. Vanaf 2014 wordt er, door de invoering van gedifferentieerde tarieven, minder afval aangeboden dan in 1997 afgesproken.

Leaseverplichtingen

De gemeente heeft een aantal financiële verplichtingen inzake de lease contracten voor een totaalbedrag van € 1.687.000. Hiervan vervalt € 413.000 binnen 1 jaar. Het restant tussen 1 en 5 jaar.

Arrangementen jeugdhulp

De gemeente is ultimo boekjaar voor ca € 3.274.000 gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.

De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief en Intensief - twee prestaties zijn opgenomen door de zorgaanbieder, te weten:

- > Het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg en
- > Het behalen van het resultaat bij einde zorg.

NB: Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor nagenoeg 100% belooft. Het arrangement is juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met profiel intensiteit combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig. Vanaf 2018 zijn de intensiteiten A en B in hoogcomplex toegevoegd aan de afspraken waar een niet uit de balans blijvende verplichting voor bestaat.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdrage die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat er geen samenhang is tussen doorlooptijd en contract (profiel intensiteit combinaties). Dat betekent voor het inschatten van de voorlopige verplichting van de nog niet afgeronde verplichtingen dat het overeengekomen tarief - de tweede 50% - volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

Vennootschapsbelasting

De gemeente Roosendaal is met ingang van 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (VPB) voor zover de gemeente Roosendaal een fiscale onderneming drijft. Uit de uitgevoerde inventarisaties blijkt dat in beginsel de clusters Parkeren en Grondexploitaties VPB-plichtig zijn.

Voor de jaren 2016 en 2017 heeft een fiscale beoordeling plaatsgevonden.

Onze conclusie is dat op basis van de gehanteerde uitgangspunten geen sprake is van een Vpb-last. Voor de jaren 2016 en 2017 zijn daarom nihilaangiften ingediend bij de Belastingdienst. Bij de uitgevoerde inventarisatie over 2018 zijn geen nieuwe activiteiten geconstateerd die leiden tot een eventuele Vpb-plicht. Op basis van deze aangiften bestaat de mogelijkheid dat door de Belastingdienst op onderdelen een ander standpunt kan worden ingenomen.

Met de eventuele (nadelige) financiële consequenties die hieruit voort kunnen vloeien is in deze jaarrekening geen rekening gehouden.

Overzicht Lasten en Baten met toelichting per programma

(x € 1.000)	Begroting 2018 voor wijziging	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Verschil rekening t.o.v. begroting
Lasten				
1. Besturen & Samenwerken	12.509	13.304	12.687	617
2. Leren & Ontwikkelen	18.849	21.358	19.073	2.285
3. Werken & Ondernemen	59.708	63.172	62.045	1.127
4. Wonen & Verblijven	53.255	68.044	57.321	10.723
5. Zorgen & Stimuleren	44.736	56.082	51.332	4.750
Totaal lasten programma's	189.057	221.960	202.458	19.502
				Voordeel
Baten				
1. Besturen & Samenwerken	1.590	1.851	1.840	-11
2. Leren & Ontwikkelen	3.674	4.141	4.000	-141
3. Werken & Ondernemen	29.172	31.877	32.102	225
4. Wonen & Verblijven	37.531	55.032	46.015	-9.017
5. Zorgen & Stimuleren	411	3.880	3.129	-751
Totaal baten programma's	72.378	96.781	87.086	-9.695
				Nadeel
Saldi				
1. Besturen & Samenwerken	10.919	11.453	10.847	606
2. Leren & Ontwikkelen	15.175	17.217	15.073	2.144
3. Werken & Ondernemen	30.536	31.295	29.943	1.352
4. Wonen & Verblijven	15.724	13.012	11.306	1.706
5. Zorgen & Stimuleren	44.325	52.202	48.203	3.999
Totaal saldi programma's	116.679	125.179	115.372	9.807
	Nadeel	Nadeel	Nadeel	Voordeel
Ondersteuning organisatie (overhead)	19.193	19.063	18.749	314
Onvoorzien	150	200		200
Vennootschapsbelasting	30	30		30
Algemene dekkingsmiddelen				
6. Betalen & Financieringen (excl. Reserves)	135.009	137.249	136.825	-424
Gerealiseerd totaal saldo baten/lasten	1.043	7.223	2.704	9.927
	Nadeel	Nadeel	Voordeel	Voordeel
Onttrekkingen aan reserves	-17.412	-32.141	-25.184	-6.957
Toevoegingen aan reserves	16.460	24.918	25.138	-220
Gerealiseerd resultaat	91	Sluitend	2.750	2.750
	Voordeel		Voordeel	Voordeel

Analyse rekeningresultaat ten opzichte van de Bestuursrapportage

Het gerealiseerd resultaat 2018 bedraagt € 2.750.000.

De begroting 2018 - na alle wijzigingen inclusief de begrotingswijziging van de

Bestuursrapportage 2018 en de Najaarsbrief Financiën 2018 - was sluitend.

Onderstaand volgt een nadere analyse op hoofdlijnen van de ná de Bestuursrapportage

2018 ontstane belangrijkste voor- en nadelen > € 100.000.

Voordelen € 5.782.000

Lasten/baten budgetten Zorgen en Stimuleren (Programma 5/6) € 1.869.000

Het voordeel kan grofweg > 100.000 als volgt verklaard worden :

1e lijnsloket Wmo en jeugd	€ 1.088.000 V
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd	€ 134.000 V
Jeugdgezondheidszorg	€ 102.000 V
Wmo woningaanpassingen en vervoer gehandicapten	€ 160.000 V
Maatwerk voorzieningen in natura (immaterieel)	€- 582.000 N
Maatwerk voorzieningen in natura (huishoudelijke hulp)	€- 195.000 N
Opvang beschermd wonen	€ 1.500.000 V
Veiligheid, reclassering en opvang jeugd	€ 410.000 V
Achterwege laten onttrekking uit BR sociaal domein	€- 750.000 N

Nadere toelichtingen van het bovengenoemde positieve verschil:

1e lijnsloket Wmo en Jeugd

Bij de jeugdzorg plus zijn aanzienlijk minder zorgdagen afgenomen door

de regio West-Brabant West € 334.000. Voor solidariteit West-Brabant is naerschikking

van de budgetten jeugdhulp een budget geraamd. Doordat enkele gemeenten hebben

aangegeven dat men tegen de verwachting in geen beroep zal doen op solidariteit

en tevens een eenmalige afrekening 2017 is ontvangen ontstaat hier een voordeel

van € 450.000. Door afname aantal zorgdagen in de gesloten jeugdzorg is een voordeel

ontstaan van € 162.000. Er is bij Zorg Inkoop een voordeel ontstaan van € 41.000 m.b.t.

afrekeningen 2015 t/m 2017.

Tot slot is van belang het overschot van € 134.000 vanuit de nadere regel Transformatie

Sociaal Domein. Deze nadere regeling, vanuit het rijk, is niet meer van toepassing.

Algemene voorzieningen Wmo en jeugd.

Dit betreft met name overschotten m.b.t uitvoering Lokale Gezondheidsnota, onvoorziene

taken en ontwikkelingen voorliggend veld en een ontvangen bijdrage van andere

gemeenten voor het cursusaanbod collectieve preventie.

Tezamen heeft dit een voordeel opgeleverd van € 136.000 op dit onderdeel binnen

programma 5 .

Jeugdgezondheidszorg

Voor 2018 is het contract voor jeugdgezondheidszorg voor het eerst aanbesteed.

Dit heeft een voordeel opgeleverd van € 102.000

Wmo woningaanpassingen en vervoer gehandicapten

De hoofdoorzaak van deze meevaller is dat minder woningaanpassingen zijn aangevraagd.

Bij de bestuursrapportage is hierop reeds geanticipeerd. Naar nu blijkt valt het voordeel

hoger uit. Door het feit dat sprake is van een open-einderegeling en iedere aanvraag

incidenteel is, maakt dat de kosten moeilijk voorspelbaar zijn. Ook de uitgaven voor

rolstoelen gehandicapten zijn licht lager uitgevallen. Tezamen geeft dit een voordeel

van € 160.000 op dit product.

Maatwerkvoorzieningen in natura Wmo (immaterieel)

Deze tegenvaller wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijdrage voor licht verstandelijk

beperkten aan de centrumgemeente Bergen op zoom € 314.000. Tevens is op

het budget voor begeleiding zorg in natura meer uitgegeven € 334.000. Gepland was

om na herindicaties afschalen van zorg te realiseren om de in de ramingen verwerkte

taakstelling te realiseren. Cliënten met specifieke zorgvragen hebben passende zorg

nodig. Hierbij is afschalen zonder kwaliteitsverlies niet mogelijk. Daarom is verwerkte

taakstelling slechts deels gerealiseerd.

Genoemde tegenvallers worden voor een gedeelte teniet gedaan door meevallers

bij het kleinschalig collectief vervoer en lagere regionale uitvoeringskosten Wmo € 67.000.

Maatwerkvoorzieningen in natura Wmo (huishoudelijke hulp)

De hogere lasten worden veroorzaakt door de actualisatie van de contracten

met de aanbieders Huishoudelijke Hulp als gevolg van CAO verhoging en prijsindexatie

€ 195.000.

Veiligheid, reclassering en opvang jeugd

Deze meevaller is hoofdzakelijk te danken aan de investering in een toegang met stevige

jeugdprofessionals die er toe leidt dat opvoed- en opgroei problemen eerder worden

gesignaleerd en zelfs door inzet van de jeugdprofessionals zelf kan worden opgelost.

Minder jeugdigen hebben een jeugdbescherming of jeugdreclasseringsmaatregel nodig.

Daarnaast is in 2018 een pilot veiligheidsteam gestart waarbij met diverse actoren wordt

samengewerkt met het doel (veiligheid) risico 's binnen het gezin zo snel mogelijk te

herstellen € 410.000.

Beschermd wonen

Na een succesvolle lobby wordt 80 % van het tekort beschermd wonen gecompenseerd door het Rijk aan de centrum gemeente Bergen op Zoom. Hiermee kon ten tijde van de bestuursrapportage nog geen rekening worden gehouden en daarom zijn de budgetten in dit kader aanzienlijk opgeplust. Ook is van belang dat in de praktijk een lager aantal cliënten er tevens voor zorgt dat het verwachte restant tekort is opgelost. Hierdoor is in 2018 een grote meevaller ontstaan van € 1.500.000 ten opzichte van de bij de bestuursrapportage aangepaste begroting.

Achterwege laten onttrekking uit Risico reserve sociaal domein

Door eerder genoemde succesvolle lobby m.b.t de compensatie beschermd wonen is de bij de bestuursrapportage ter dekking aangegeven onttrekking niet noodzakelijk en achterwege gelaten bij deze jaarrekening. Hierdoor is op programma 6 een gerelateerd nadeel ontstaan voor de exploitatie van € 750.000.

Lasten/baten budgetten Werk en inkomen (Programma 3/6) € 719.000

Het voordeel kan grofweg > 100.000 als volgt verklaard worden :

Voorzieningen minima	€ 288.000 V
Uitvoering uitkeringsregeling participatiewet	€- 138.000 N
Participatievoorzieningen	€ 569.000 V

Voorzieningen minima

Deze meevaller is hoofdzakelijk te danken aan een daling van het aantal statushouders, wat doorwerkt naar een lager aantal aanvragen bijzondere bijstand voor een overbruggingsuitkering, aanvullende bijstand jongeren tot 21 jaar met noodzaak tot zelfstandig wonen en woninginrichting. Hierdoor dalen de kosten van de bijzondere bijstand bij het werkplein. Dit heeft tot gevolg dat het aandeel van Roosendaal lager uitvalt. Gecombineerd met enkele kleinere mee- en tegenvallers op dit product ontstaat per saldo een voordeel van € 288.000.

Uitvoering uitkeringsregeling participatiewet

In 2018 heeft het Werkplein dossiers overgenomen van Cannock Chase. Het werkplein heeft een noodzakelijke inhaalslag op de afboeking van een groot aantal oude vorderingen moeten doorvoeren. Deze buiteninvordering stellingen en een doorgevoerde verlaging van de voorziening dubieuze debiteuren geven per saldo een nadeel van € 393.000.

In 2018 is sprake van een dalend uitkeringenbestand bij het Werkplein, waardoor de uitkeringslasten lager zijn dan geraamd. Het dalend uitkeringsbestand leidt ook tot lagere onderzoeks- en andere aan de uitkeringen gerelateerde lasten. Tevens zijn hogere baten debiteuren gerealiseerd en is een voordeel te melden bij de digitale informatievoorziening. Tegenover deze genoemde voordelen bij het werkplein staan nadelen m.b.t loonkostensubsidies, verstrekt bij beschut werken en garantiebannen. Per saldo een voordeel bij het werkplein van € 255.000.

Participatievoorzieningen

De meevaller bij participatievoorzieningen wordt onder andere veroorzaakt doordat het Werkplein over 2018 niet het volledige beschikbare budget vanuit rijksmiddelen als voorschot in rekening gebracht heeft. Vanwege het voordeel op het programma werk en participatie is dit ook niet aanvullend in rekening gebracht. Voorts zijn nog van belang andere kleine voordelen in verband met verschuivingen. Per saldo een voordeel van € 236.000. Gekozen wordt om participatiemiddelen voornamelijk via Werkplein in te zetten. In 2018 zijn naast de bestaande initiatieven geen eigen nieuwe initiatieven opgestart. Voorts is van belang de betaling van de bonus voor beschut werken. Per saldo een voordeel van € 191.000.

In 2018 heeft de vaststelling van de subsidie 2017 inzake maatschappelijke begeleiding van statushouders plaatsgevonden. Het werkelijke aantal statushouders bleek nog eens 27 lager te zijn. Ook de subsidie 2018 voor maatschappelijke begeleiding van statushouders is lager vanwege het niet halen van de taakstelling. Tzamen geeft dit een voordeel van € 142.000.

Hogere uitkeringen gemeentefonds € 621.000

Ten aanzien van de uitkeringen gemeentefonds zijn de volgende zaken te melden:

- > Meevallers door de toekenning via de decembercirculaire van de decentralisatie uitkering transformatiefonds jeugd € 668.000.
- > De verhoging van de uitkeringsfactor bij genoemde circulaire ten opzichte van de september-circulaire geeft een voordeel van € 124.000.
- > Incidentele nadelen voortvloeiend uit verrekeningen 2016 en 2017 voornamelijk te verklaren doordat de hogere Woz- waarden van woningen en niet-woningen zorgen voor een stijgende belastingcapaciteit. Per saldo een negatief effect op de algemene uitkering van € 285.000.
- > Bij de september circulaire is het budget voor participatie in de Integratie Uitkering Sociaal Domein opgehoogd met € 67.000.

Exploitatie budgetten wegen, straten en pleinen € 403.000

Per saldo hogere opbrengsten leges en verrichte diensten degeneratie vergoeding onderhoud van € 203.000. Voorts lagere kosten bij wegen algemeen inzake waterschapsbelasting, kosten vandalisme, minder onderhoud infrastructuur en lagere heffingen. Tot slot zijn in dit kader van belang de uitgestelde kosten voor weginspecties, de lagere kosten voor de ambtenaar van dienst, lagere kosten gladheidsbestrijding en straatreiniging.

Onderwijsachterstandenbeleid € 350.000

In de Kadernota 2018 is € 350.000 budget gevraagd, omdat het rijk in 2017 had aangekondigd het budget van 2018 te verlagen. Achteraf is gebleken dat het budget van het rijk niet is bijgesteld en het extra geld vanuit de Kadernota niet nodig was.

Vroeg- en voorschoolse educatie € 223.000

Deze meevaller wordt veroorzaakt doordat de doelgroep peuters te klein is om de beschikbare gelden geheel te besteden. Op macro niveau is deze trend ook zichtbaar. Ten tijde van het opstellen van de bestuursrapportage is nog alles in het werk gesteld om de budgetten binnen de kaders te benutten.

Verkeersmaatregelen € 219.000

Genoemde meevaller wordt veroorzaakt door minder kosten aan de openbare verlichting, minder aanvragen van burgers inzake straatmeubilair en onderhoud infrastructuur en het nog niet noodzakelijk gebleken onderhoud aan camera's in de binnenstad. Tot slot is van belang dat minder verzoeken voor het aanleggen van invalide parkeerplaatsen zijn geweest.

Onvoorzien € 200.000

Deze meevaller wordt veroorzaakt door het feit dat in 2018 geen gebruik gemaakt is van de post onvoorzien.

Bedrijfsvoeringskosten € 196.000

Op diverse bedrijfsvoeringsproducten zijn de lasten lager uitgevallen. Te denken valt aan de budgetten voor meubilair en post en archief. Daarnaast zijn diverse projecten om uiteenlopende redenen niet doorgegaan. Budgetten, die hiervoor gereserveerd waren zijn niet gebruikt. Zie voor de nadere toelichtingen bij programma 1.

Betaald parkeren € 182.000

Deze meevaller wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de totale parkeeropbrengsten inclusief naheffingen hoger uitvallen door een niet verwachte toename bij het straatparkeren van € 103.000. Daarnaast zijn van belang de lagere kosten PUP 2018 door o.a. lagere kapitaallasten parkeerapparatuur op straat en lagere kosten voor handhaving. Tot slot is de door de gemeente te betalen vergoeding voor het afrekenen per 20 minuten in de parkeergarages lager uitgevallen door minder bezoekers.

Milieubeheer € 187.000

In 2018 was een extra budget van € 74.000 beschikbaar gesteld vanuit de resultaatbestemming jaarrekening 2017. Tevens was de begroting 2018 € 36.000 hoger dan het vastgestelde werkprogramma van de OMWB. Deze budgetten zijn niet benut in 2018. Daarnaast zijn vanwege capaciteitsproblemen bij de OMWB niet alle werkzaamheden van het werkprogramma 2018 uitgevoerd € 104.000. Deze genoemde financiële meevallers worden voor een gedeelte teniet gedaan doordat onder dit product in 2018 ook kosten verantwoord zijn die gerelateerd zijn aan de liquidatie van de RMD.

Integrale veiligheid € 133.000

Deze meevaller is te danken aan voordelen op onder andere lagere inhuur derden en trainingskosten, lagere kosten ondersteuning districtsvoorzitter de Markiezaten, minder inzet straatcoaches / toezichthouders in de zomer- en vuurwerkperiode, per saldo lagere kosten verstrekken bijdrage aanpassen hang- en sluitwerk. Tevens was een compensatie van BTW niet voorzien. Voor verdere toelichting zie analyse programma 1.

Per saldo meevaller personeelskosten (binnen programma's) € 149.000

Dit voordeel is als volgt te splitsen:

Overschot salariskosten	€ 132.000
Hogere terug ontvangsten bij detacheringen	€ 17.000
	€ 149.000

Bovengenoemde verschillen betreffen totaaltellingen van de verschillende aan elkaar gerelateerde kostencategorieën. Genoemd voordeel is voornamelijk een gevolg van het niet, slechts gedeeltelijk of later opvullen van de aanwezige vacatureruimte bij de teams. De raad is hierover in het 4e kwartaal 2018 reeds geïnformeerd middels de najaarsbrief. Het voordeel is uiteindelijk bij deze definitieve jaarrekening nog iets hoger uitgevallen. Voorts is ook sprake van licht hogere ontvangsten voor detachering / flexpool en uitbesteding eigen personeel gedurende het jaar.

Omgevingsvergunningen € 120.000

Betreft voornamelijk lagere kosten inhuur derden omgevingsvergunningen en advieskosten commissie ruimtelijke kwaliteit € 29.000 en hogere leges opbrengsten bouwvergunningen € 91.000. Bij de najaarsbrief financiën is richting de raad deze ontwikkeling reeds aangegeven. Het uiteindelijke voordeel bij de definitieve jaarrekening valt iets hoger uit. Voorts zijn nog kleinere afwijkingen geweest op de legesopbrengsten voor buiten-en binnenplanse ontheffingen en overige leges. Daarnaast is een voordeel zichtbaar van € 23.000 voor wat betreft inhuur. Dit financiële voordeel wordt onder andere veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt voor wat betreft wabo-regisseurs.

ICT € 108.000

Deze meevaller is met name te danken aan een lagere bijdrage aan het ICT WBW vanwege het niet opvullen van alle openstaande vacatures. Ook heeft ICT WBW de kosten voor dataverkeer voor haar rekening genomen, de softwarebudgetten zijn lager uitgevallen door het bijstellen van het aantal gebruikerslicenties en enkele projecten zijn uitgesteld. Voorts zijn enkele niet geraamde vergoedingen ontvangen.

Implementatiebudget omgevingswet € 103.000

Voor 2018 was € 166.000 beschikbaar voor de invoering en voorbereiding van de Omgevingswet. In de bestuursrapportage van 2018 is hiervan reeds een bedrag van € 44.000 doorgeschoven naar 2019. Van het resterende budget is in 2018 slechts € 19.000 besteed. Vanwege de complexiteit is vertraging opgetreden in de voorbereiding. In 2018 is de OMWB begonnen met het aanleveren van de bouwstenen op het gebied van milieu.

Nadelen**€ 2.996.000****Lagere onttrekkingen uit algemene reserves € 1.500.000**

In 2018 zijn enkele geraamde posten die in de begroting zijn aangegeven als incidenteel algemeen dekkingsmiddel vanuit de algemene reserve op programma 6 achterwege gebleven omdat deze niet noodzakelijk bleken te zijn ter dekking.
Het gaat om € 900.000 aanbiedingsnota 2015 en € 600.000 vanuit de kadernota 2018.

Lagere onttrekkingen uit de risico-reserve sociaal domein € 476.000

In 2018 is bij de bestuursrapportage een algehele dekking aangegeven voor verwachte tekorten binnen het sociaal domein. De onttrekking kan achterwege blijven omdat per saldo in 2018 geen sprake is van een tekort op het sociaal domein.

Grondexploitaties € 363.000

Het negatieve resultaat op grondexploitaties wordt onder andere veroorzaakt doordat minder interne uren gedekt konden worden op de grondexploitaties en diverse opboekingen of tegenvallende afboekingen op verliesvoorzieningen.

Lagere OZB opbrengsten € 192.000

Deze lagere opbrengsten worden veroorzaakt door minder OZB opbrengsten bij de categorie niet-woningen € 337.000 ondermeer als gevolg van de afwikkeling van bezwaren € 264.000 en oninbaar-verklaringen o.a. door faillissementen € 73.000. Deze tegenvallers worden gedeeltelijk teniet gedaan door de hoger uitgevallen opbrengsten OZB bij woningen, wat een voordeel te zien geeft van € 58.000.

Groen / Stormschade € 128.000

Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de extreme droogte en de windval. Extra kosten gemaakt € 227.000. Daarnaast is de inzet van WVS aanbesteed naar werken met een integraal groenbestek, per saldo nadeel van € 112.000. Hiertegenover stonden enkele voordelen zoals het aankopen van een goedkopere vrachtwagen, een voordeel op het budget onderhoud groen en op het budget tractiemiddelen. Daarnaast is meer loonkostensubsidie ontvangen dan verwacht.

Algemene bestuursondersteuning € 124.000

Deze meerkosten worden veroorzaakt door hogere representatiekosten algemene bestuursondersteuning en de verantwoording van de eindafrekening van de festiviteiten Roosendaals 750 jarig bestaan.

Ophoging voorziening voor oninbaarheid € 115.000

De hoogte van de voorzieningen voor oninbare privaatrechtelijke en publiekrechtelijke vorderingen is aangepast met respectievelijk een aanvulling van € 153.000 en een vrijval van € 38.000.

Treasury / kapitaallasten € 98.000

Het beleidsveld treasury sluit met een nadelig saldo van € 557.000. De overdracht scholen VO in 2018 heeft pas in juli 2018 daadwerkelijk plaatsgevonden. Als gevolg daarvan zijn ook de bijbehorende gelden later bij de gemeente binnen gekomen en zijn minder rente opbrengsten gerealiseerd dan vooraf ingeschat. Het nadelig saldo van € 557.000 op treasury wordt echter grotendeels gecompenseerd door lagere kapitaallasten op de andere programma's door met name het achterlopen van de uitvoering van geplande geactiveerde kredieten (zie onderstaande toelichting lagere kapitaallasten programma's).

Nadere toelichting salarissen en sociale lasten

In de begroting 2018 is rekening gehouden met:

- > 1% salarisstijging voor 2018 en 0,4 % verhoging voor bevorderingen, waardoor de totale verhoging uitkomt op 1,4 % conform het vastgestelde spoorboekje.
- > Alle bekende periodieke verhogingen zijn voor de juiste bedragen ingerekend.
- > De gevolgen van het laatst afgesloten CAO gemeenten akkoord 1 mei 2017- 1 januari 2019 zijn middels de aanbiedingsnota van de meerjarenbegroting 2018- 2022 aan de begroting toegevoegd.
- > Ook met de gevolgen van de verhoogde IKB-regeling zijnde 16,3 % van het bruto jaarsalaris is begrotingstechnisch rekening gehouden.

Het totale budget geraamde salariskosten, drukkend op de exploitatie in de begroting 2018 bedraagt € 29.469.000 De werkelijke salariskosten op de exploitatie in de jaarrekening 2018 bedragen € 29.337.000.

Dit geeft **een voordelig resultaat van € 132.000** op de salariskosten in de exploitatie.

Bij de Najaarsbrief 2018 voor de raad is aangegeven dat door het sturen op het concern brede personeelsbudget naar verwachting niet het gehele budget benut zou worden. Het toen verwachte en gemelde voordeel is hoger uitgevallen.

Voor de vergoeding van gedetacheerd cq. uitgeleend personeel is in de begroting een totale bate geraamd van € 1.208.000 versus een werkelijke bate € 1.225.000, dit geeft **een voordeel van € 17.000**. Deze meevaller wordt veroorzaakt door het feit dat de toename van vergoedingen in het kader van de detachering en uittening van eigen personeel nog niet volledig in de begroting was geraamd.

Resumerend ontstaat tussen deze totale lasten en batenstromen binnen de exploitatie het volgende beeld:

Voordeel op salariskosten (exploitatie)	€ 132.000 V
Hogere vergoedingen voor personeel	€ 17.000 V
Per saldo een voordeel van	€ 149.000 V

Doorverdeling loonkosten

De loonkosten van de primaire teams / groepen worden toegerekend aan de producten binnen de beleidsvelden c.q. taakvelden op basis van procentuele verdeelsleutels per team / groep. Bij enkele primaire teams / groepen is ook een bepaald gedeelte van de loonkosten toegerekend aan investeringskredieten en grondexploitaties. De overige loonkosten van directie, ondersteunende teams en teamleiders zijn verantwoord op de producten binnen het beleidsveld cq. taakveld ondersteuning organisatie (overhead) binnen programma 1 Besturen & Samenwerken.

Nadere toelichting rente en afschrijvingen

Treasury

Het beleidsveld treasury sluit met een nadelig saldo van **€ 557.000**. De overdracht scholen VO in 2018 heeft pas in juli 2018 daadwerkelijk plaatsgevonden. Als gevolg daarvan zijn ook de bijbehorende gelden later bij de gemeente binnen gekomen en zijn minder rente opbrengsten gerealiseerd dan vooraf ingeschat. Het nadelig saldo van € 557.000 op treasury wordt echter grotendeels gecompenseerd door lagere kapitaallasten op de andere programma's door met name het achterlopen van de uitvoering van geplande geactiveerde kredieten (zie onderstaande toelichting lagere kapitaallasten programma's).

Kapitaallasten programma's

Bij de kapitaallasten op de programma's is een meevaller te melden als gevolg van lagere afschrijvings- en rentekosten **€ 459.000**. Betreft € 192.000 aan lagere afschrijvingen en € 267.000 aan lagere doorberekende rentekosten. De lagere kapitaallasten zijn grofweg te splitsen in de volgende mee- en tegenvallers op de programma's.

Voordelen

- > Lagere kapitaallasten wegen, straten, pleinen tot een bedrag van 187.000 bij de onderdelen civieltechnische kunstwerken, reconstructies en wegen algemeen.
- > Lagere kapitaallasten m.b.t. waterkeringen en afwatering € 64.000 met name bij baggeren stedelijke waterpartijen.
- > Een voordeel op de kapitaallasten bij het product grondexploitaties € 130.000.
- > Automatisering / ICT software laat een voordeel zien van € 95.000

Nadelen

- > Hogere kapitaallasten door extra afschrijving Gastelseweg 239, 243, 245 onder het product strategisch bezit € 69.000.

Zie voor nadere detailtoelichting op de voor- en nadelen in de kapitaallastensfeer, de diverse programma toelichtingen.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden.

De WNT is van toepassing op de gemeente Roosendaal.

Het voor de gemeente Roosendaal toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018

€ 189.000,00 gebaseerd op 1 fulltime dienstverband. In dit bedrag is inbegrepen

de beloning, belastbare onkostenvergoeding en voorzieningen voor beloning op termijn.

De gemeente Roosendaal valt onder het algemeen bezoldigingsmaximum van de WNT.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Onderwerp	R.E.C. Kleijnen	E.M.J. van Straaten-Noyons
Funcitiegegevens	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01-18/31-12-18	01-01-18/31-12-18
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	122.792	101.481
Beloningen betaalbaar op termijn	18.203	16.851
Subtotaal	140.995	118.332
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	140.995	118.332
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01-01-17/31-12-17	01-01-17/31-12-17
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.848	102.646
Beloningen betaalbaar op termijn	16.994	15.637
Subtotaal	141.842	118.283
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
Totale bezoldiging	141.842	118.283

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

In 2018 zijn geen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking gedaan.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Hierna wordt ingegaan op de belangrijkste verschillen per beleidsveld per product tussen de begroting 2018 na wijziging en de rekening 2018. Per programma zijn ook de lasten en baten vermeld.

Programma 1. Besturen & Samenwerken

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Bestuur en organisatie	N 2.666	N 3.413	N 3.396	V 17	
Lasten	2.928	3.556	3.575		210
Baten	262	143	179		22
Integrale veiligheid	N 6.903	N 7.631	N 7.143	V 488	
Lasten	7.309	7.821	7.329		294
Baten	406	190	186		126
Dienstverlening	N 254	N 409	N 308	V 101	
Lasten	1.885	1.927	1.782		27
Baten	1.631	1.518	1.474		
Ondersteuning organisatie	N 17.828	N 19.063	N 18.749	V 314	
Lasten	19.380	20.333	20.254		161
Baten	1.552	1.270	1.505		51
Saldo	N 27.651	N 30.516	N 29.596	V 920	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Bestuur en organisatie	V 17.000
Raad Het begrote werkbudget voor de raad voor extern advies of onderzoek is in 2018 niet volledig benut. Vooraf staat niet vast of dit budget nodig is maar kan door de politieke actualiteit wel zo zijn. Tevens zijn de voor 2018 geplande stadsgesprekken doorgeschoven naar 2019, waardoor het beschikbare budget niet is ingezet.	V 34.000
College In de begroting is een storting in de voorziening APPA (ten behoeve van de toekomstige pensioenbetalingen van wethouders) begroot van € 178.000. Als gevolg van een iets lagere rekenrente en een toename van de toekomstige pensioenbetalingen heeft er een storting in de voorziening plaatsgevonden € 226.000. Dit levert een nadeel op van € 48.000. Hiernaast is de onkostenvergoeding voor het college is hoger vastgesteld en is in september (met terugwerkende kracht tot 1 juli 2018) de bezoldiging voor het college verhoogd. Deze verhogingen waren niet begroot (€ 41.000). Hiernaast is de loonbetaling aan voormalig politiek ambtsdragers € 21.000 lager, doordat er minder pensioen is uitgekeerd in verband met het ontvallen van een aantal oud-bestuurders. Hiertegenover staan hogere advieskosten vanwege de vorming van het nieuwe college.	N 89.000
Bestuurlijke samenwerking De kosten voor het project Waarden naar grondoppervlakte van de Belastingssamenwerking West-Brabant waren reeds opgenomen in de bijdrage aan BWB. Hiernaast was dit ook nog separaat in de begroting opgenomen (€ 28.000). In de begroting 2018 van de Belastingssamenwerking West-Brabant (BWB) was een bedrag opgenomen voor te compenseren BTW van € 82.000. De werkelijk te compenseren BTW bedraagt € 114.000, waardoor een voordeel van € 32.000 is ontstaan.	V 57.000
Diverse kleine financiële afwijkingen <u>Ondersteuning Raad en Rekenkamer</u> Het werkbudget voor deskundige expertise en juridische ondersteuning is in 2018 niet volledig benut.	V 15.000

Integrale veiligheid	V 488.000
<p>Beleid integrale veiligheid en Veilige woon- en leefomgeving</p> <p>De bijdrage in de kosten ondersteuner van de districtsvoorzitter Markiezzaten over 2018 is € 25.000 lager dan begroot.</p> <p>Ten behoeve van ondermijning zijn acht controle- acties uitgevoerd, deze zijn echter qua omvang minder groot geweest en in eigen beheer uitgevoerd, waardoor de voorziene inhuur van externen (zoals projectleiders/toezichthouders milieu) niet heeft plaatsgevonden (€ 19.000).</p> <p>Er is minder sprake van jeugdoverlast, hierdoor is minder inzet nodig geweest van zogenaamde straatcoaches/toezichthouders in de zomer- en 'vuurwerk'-periode (€ 21.000). In 2018 was er een totaal budget van € 70.000 beschikbaar ten behoeve van het verstrekken van een bijdrage (subsidie) in de kosten van het aanpassen van hang- en sluitwerk bij particuliere woningen (€ 50.000 eigen middelen en € 20.000 rijksmiddelen). In totaal is er voor € 39.000 aan bijdrages uitbetaald, waardoor er een voordeel van € 31.000 is ontstaan. Hierdoor is de toegekende rijksbijdrage van € 20.000 niet nodig geweest in 2018. De toegerekende salariskosten zijn € 25.000 lager dan begroot, doordat een gedeelte van het beschikbare flexibele budget voor het oplossen van knelpunten niet is benut. Hiernaast zijn er nog een aantal kleinere voordelen gerealiseerd, zoals niet begrote BTW-compensatie van Regionaal Informatie en Expertise Centrum Zeeland West-Brabant, lagere kosten cameratoezicht naar aanleiding van een incident en minder kosten voor opleidingen.</p>	V 133.000
<p>Spoorzone Moerdijk – Halderberge – Roosendaal</p> <p>In 2018 zijn minder uitgaven gedaan op de kredieten Spoorzone Moerdijk-Halderberge-Roosendaal dan begroot (€ 74.000). Een nadere toelichting met betrekking tot deze kredieten is opgenomen onder het hoofdstuk kredieten. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen op programma 6 Betalen & Financieringen.</p>	V 74.000
<p>Opsporen van conventionele explosieven</p> <p>De verwachting was dat de beschikbare rijksmiddelen ad € 544.000 voor het ruimen van explosieven in 2018 geheel besteed zou worden. Echter, in 2018 zijn alleen kosten gemaakt voor de projecten Stadsouevers en Watermolenbeek (€ 253.000). Het resterende bedrag van € 291.000 blijft via bestemmingsreserve Decentralisatie uitkeringen beschikbaar voor het opsporen en ruimen van conventionele explosieven. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan bovengenoemde bestemmingsreserve op programma 6 Betalen & Financieringen.</p>	V 291.000
<p>Overige kleine financiële afwijkingen</p> <p>Fysieke veiligheid</p> <p>Het nadeel op dit product wordt voornamelijk veroorzaakt door een correctie op de BTW van 2016 en onderhoud aan de brandweerkazerne.</p>	N 10.000
Dienstverlening	V 101.000
<p>Toegerekende salariskosten en personeel derden</p> <p>Het beschikbare flexibele beschikbare budget dat bedoeld is om knelpunten op te lossen was niet geheel nodig (€ 44.000).</p> <p>De kosten voor inhuur personeel derden zijn € 36.000 lager dan begroot, doordat er vanwege de krapte op de arbeidsmarkt de gewenste inhuur moeilijk te krijgen was.</p>	V 80.000
<p>Overige kleine financiële afwijkingen</p> <p>Afdrachten Rijk en leges burgerzaken</p> <p>Er zijn minder aanvragen voor uittreksels en naturalisaties, minder huwelijken gesloten en minder huwelijksvoltrekkingen op gemeentelijke locatie geweest. Er zijn daarentegen meer Identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd. Dit geeft in totaal een nadelig resultaat op de opbrengsten van € 45.000.</p> <p>De afdrachten aan het rijk zijn € 54.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een lager aantal naturalisatieverzoeken en een te hoge raming van de afdrachten van de rijksleges van de paspoorten.</p> <p>Hiernaast zijn er nog enkele kleine voordelen ontstaan door lagere advieskosten GBA en lagere kosten voor de verkiezingen.</p>	V 21.000
Ondersteuning organisatie	V 314.000
<p>Beleid Bestuur</p> <p>Er was rekening gehouden met bijdrages aan Gouda voor G40 en Platform31 voor G32 voor een bedrag van € 26.000. Deze kosten zijn begroot en verantwoord op een ander beleidsveld. Tevens is het plan om de ambities van het college te presenteren aan de inwoners van gemeente Roosendaal via 150-dagen-bestuurder filmpjes niet uitgevoerd, waardoor het hiervoor gereserveerde bedrag vrijvalt.</p>	V 37.000
<p>Beleid dienstverlening/bedrijfsvoering</p> <p>Er zijn meer opdrachten ontvangen van verbonden partijen om inkoopadvies. Dit verklaart de hogere kosten van € 46.000. Deze kosten zijn in rekening gebracht bij deze verbonden partijen. Deze opbrengst was niet begroot (€ 46.000).</p> <p>Het totale voordeel bestaat uit een aantal kleinere voordelen, ontstaan door onder andere de advieskosten van een aantal inkooptrajecten ten laste te brengen van betreffend project, lagere kosten voor werving & selectie (externe bureaus konden niet altijd geschikt personeel leveren, waardoor kosten niet zijn gemaakt (no cure no pay)), hogere detachingsopbrengst dan begroot en lagere kosten voor het traject autonoom werken vanwege de doorloop van de tweedaagse-bijeenkomsten in 2019 (totaal voordeel € 31.000).</p>	V 37.000

<p>Algemene Bestuursondersteuning</p> <p>Er is van de garantstelling aan de Stichting Roosendaal 750 jaar van € 100.000 als voorschot uitbetaald. Begin 2019 komt de stichting met de eindafrekening, waarin wordt aangegeven hoeveel van dit bedrag de stichting nodig heeft en welk bedrag terugbetaald zal worden. Hiernaast zijn een aantal kleinere nadelen ontstaan, door onder andere activiteiten in het kader van 750 jaar (projectie op de televisietoren, logo op het Bravis ziekenhuis, een bijeenkomst voor genodigden bij Kijk ons Roosendaal), kosten advertenties overleden oud bestuurders en hogere kosten vanwege de verplaatsing van de ontvangst van gedecoreerden op Koningsdag van raadhuis naar Sint Jan (totaal nadeel € 26.000).</p>	N 124.000
<p>Commissie Bezwaar en beroep</p> <p>Voor medio 2018 was voorzien dat het subsidiebeleid herzien zou worden en dat er nieuwe subsidiebeschikkingen verstrekt zouden worden. De verwachting was dat dit zou leiden tot een toename van het aantal bezwaarschriften. Herziening van het subsidiebeleid heeft niet plaatsgevonden in 2018. Daarnaast zijn er meer bezwaarschriften via mediation opgelost in plaats van via de bezwaarschriftencommissie, waardoor de kosten lager zijn dan begroot. Tevens is een medewerker van september tot en met december gedetacheerd geweest bij de gemeente Zundert. De vergoeding hiervoor (inclusief reiskosten) was niet begroot (totaal voordeel € 27.000).</p>	V 27.000
<p>Communicatie</p> <p>Dit voordeel bestaat uit een aantal kleinere voordelen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Het evenement Roosendaals Treffen is in 2018 niet doorgedaan, hierdoor is het beschikbare budget alleen benut voor de voorbereidingskosten. > In 2018 is er een uitgave minder van RZijn gepubliceerd. > De doortontwikkeling van de website Vitale Wijken en Dorpen is niet uitgevoerd en er is geen input geleverd vanuit de diverse VWD-projecten. > De vraag vanuit de wijken voor een bijdrage aan de wijkkrant was lager. 	V 35.000
<p>Faciliteiten Beheer</p> <p>Met het oog op de komende renovatie van het Stadskantoor is er zo weinig mogelijk nieuw meubilair aangekocht en zijn alleen absoluut noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd (€ 41.000).</p> <p>Tevens zijn de opleidings- en materiaalkosten voor BHV-dienst lager uitgevallen en is een medewerker vanaf september 2018 gedetacheerd (de detachingsvergoeding was niet begroot (totaal voordeel € 22.000)).</p>	V 63.000
<p>Onderzoek en Informatie</p> <p>De langere detachering van een medewerker was niet voorzien, waardoor de detachingsopbrengst hoger is dan begroot. De verwachting was in 2018 een project met het Centraal Bureau voor de Statistiek op te starten. Dit project is niet doorgedaan waardoor een voordeel is ontstaan.</p>	V 30.000
<p>Post en Archief</p> <p>Dit voordeel bestaat uit meerdere kleinere voordelen, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Er is minder post ter verzending aangeboden dan verwacht, vanwege meer digitale en telefonische afhandeling > In 2018 zijn niet meer kantoorartikelen aangeschaft dan strikt noodzakelijk was > Er zijn minder strekkende meters semi-statisch archief aangeboden bij de externe archiefbewaarplaats > Conform de dienstverleningsovereenkomst met het Werkplein zijn de inkomsten van alle geleverde diensten geïndexeerd. Dit was niet in de begroting verwerkt. > Daarnaast zijn niet geraamde opbrengsten gegenereerd uit aanvullende werkzaamheden DIV in het 2e halfjaar van 2018. <p>Hiertegenover deze voordelen van in totaal € 55.000 staan niet geraamde kosten voor de voorbereiding van de overgang van DIV naar het Werkplein met ingang van januari 2019 van € 12.000.</p>	V 45.000
<p>ICT</p> <p>Dit voordeel bestaat uit meerdere voor- en nadelen, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> > Het is ICT WBW niet gelukt om alle openstaande vacatures in te vullen, daarom is de bijdrage aan ICT WBW € 36.000 lager dan begroot. > Het voordeel van € 28.000 op het softwarebudget wordt veroorzaakt door het bijstellen van het aantal gebruikerslicenties. Ook zijn enkele projecten uitgesteld naar 2019. > De kosten voor het dataverkeer op mobiele telefonie zijn in 2018 door ICT WBW betaald. In de begroting was hiervoor een bedrag van € 30.000 opgenomen. De werkelijke kosten zijn verrekend met de bijdrage aan ICT WBW. > Er is een ongeplande vervanging van een glasvezelunit in het stadskantoor geweest. Deze unit moest vervangen worden om de beschikbaarheid van het netwerk te kunnen blijven garanderen (€ 22.000). > Hiernaast zijn er minder smartphones aangeschaft dan gepland (30 stuks), vanwege minder aanvragen van medewerkers en zijn er extra opbrengsten gerealiseerd vanwege het gebruik van 6 werkplekken door het Zi2t en advisering Zi2t (totaal voordeel € 28.000). 	V 108.000
<p>Advisering/uitvoering HRM</p> <p>Wegens meer inzet op de afwerking van Wet Verbetering Poortwachter-dossiers, verzuimbegeleiding en meer juridische ondersteuning in verband met personele aangelegenheden zijn de kosten € 49.000 hoger dan begroot.</p>	N 49.000
<p>Kapitaallasten</p> <p>Er zijn voor 2018 afschrijvingslasten begroot vanuit het Investeringsplan voor werkplekken, randapparatuur en software ICT. De hiermee samenhangende kredieten lopen door in 2019, waardoor ook pas wordt afgeschreven vanaf 2019. Dit levert een voordeel op van € 95.000.</p>	V 95.000

<p>Inhuur en doorberekening teams/groepen Het tarief voor de inhuur van projectleiders was hoger dan verwacht (€ 47.000). Het begrote tarief voor de doorberekening van de inhuur is hoger dan de werkelijke kosten waardoor een voordeel op de doorberekening is ontstaan. Hier tegenover staat dat niet alle inhuurkosten toegerekend zijn aan projecten (bv. vanwege uren voor algemeen overleg). Per saldo levert dit nog een voordeel op van € 33.000. De doorbelasting inhuur van de communicatieadviseur en administratief medewerker is verwerkt in de overhead (€ 90.000) (zie Doorbelasting overhead aan kapitaalwerken bij Diverse kleine financiële afwijkingen).</p>	N 118.000
<p>Overige kosten personeel teams/groepen Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere reiskostenvergoedingen (€ 77.000).</p>	N 90.000
<p>Toegerekende salarissen Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door eerdere pensioneringen, latere invulling vacatures, uitdiensttredingen en het niet volledig inzetten van het flexibele personeelsbudget.</p>	V 117.000
<p>Toegerekende inhuur Het voordeel op de toegerekende inhuur wordt veroorzaakt door: > Wegens het aanvaarden van een andere opdracht is de periode van inhuur van een onderzoeker verkort > Een externe opdracht is op een andere wijze vorm gegeven waardoor de kosten lager uitvallen. > Lagere kosten voor inhuur vanwege verlof en ziekte > Het voortijdige vertrek van een tijdelijke (oproep)kracht > De kosten van de inhuur van een teamleider waren lager dan verwacht > Ook de kosten voor de inhuur voor de gegevensbescherming zijn lager uitgevallen.</p>	V 72.000
<p>Overige kleine financiële afwijkingen <u>Doorbelasting overhead aan kapitaalwerken</u> De kosten van inhuur van een communicatieadviseur en administratief medewerker is via deze doorbelasting toegerekend aan kapitaalwerken. De doorberekening was begroot onder inhuur (€ 90.000). Hiernaast is er sprake van minder toegerekende uren van het vaste personeel voor diverse projecten, waardoor de toegerekende overhead € 98.000 lager is dan begroot. <u>Reprocentrum</u> De eindafrekening van de reproductie Moerdijk is lager uitgevallen als gevolg van minder opdrachten (€ 23.000). Daarnaast zijn er fors meer opmaak en DTP- opdrachten bij externe leveranciers uitgezet. Hierdoor zijn extra kosten gemaakt van € 58.000. Deze hogere kosten worden doorberekend aan het juiste product, wat een hogere opbrengst ten opzichte van de begroting oplevert van € 58.000. <u>Salarissen inclusief doorberekening teams/groepen</u> De verwachte zwangerschapsvergoeding is € 24.000 lager uitgevallen dan begroot.</p> <p>Hiernaast zijn er nog een aantal kleinere voordelen gerealiseerd op de producten "Ondernemingsraad" (door verkleining van de OR en zoekende naar een nieuwe structuur is het budget niet geheel ingezet en het project "Co-organiseren" welke was ingezet door de vorige OR, is niet geheel doorgezet door de huidige leden), "Advisering Regelgeving" (bij het opstellen van de begroting is voor de kosten van de aansprakelijkheidsverzekering rekening gehouden met kosten inzake de service module. Er is in 2018 geen gebruik gemaakt van de module) en "KCC" (buiten de openingstijden worden telefonische oproepen beantwoord door een extern callcenter. Deze worden per call doorberekend. Er zijn minder calls geweest dan begroot).</p>	V 29.000

Programma 2. Leren & Ontwikkelen

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Onderwijs	N 14.342	N 8.422	N 6.500	V 1.922	
Lasten	44.824	11.133	9.055		-1.410
Baten	30.482	2.711	2.555		
Sport en recreatie	N 4.492	N 3.232	N 3.098	V 134	
Lasten	5.917	4.395	4.238		367
Baten	1.425	1.163	1.140		
Cultuur	N 5.060	N 5.563	N 5.475	V 88	
Lasten	6.238	5.830	5.780		140
Baten	1.178	267	305		87
Saldo	N 23.894	N 17.217	N 15.073	V 2.144	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Onderwijs	V 1.922.000
Huisvesting bijzonder basisonderwijs In afwachting van de nieuwe huurovereenkomst met het schoolbestuur is de huur over 2018 voor de brede school Zwanenhof (€ 87.000) niet in rekening gebracht maar ook de kosten voor onderhoud (€ 78.000) zijn niet vergoed aan het schoolbestuur. De kosten voor het verwijderen van de noodlokalen zijn lager uitgevallen, waardoor een voordeel op het krediet is ontstaan € 39.000. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Huisvesting Onderwijs op programma 6 Betalen & Financien. In 2018 was er minder vandalismeschade aan de diverse panden dan begroot (€ 33.000).	V 54.000
Bijzonder speciaal onderwijs Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten voor leerlingenvervoer. Door een betere planning en toetsing van het leerlingenvervoer is € 32.000 minder besteed dan begroot.	V 36.000
Huisvesting bijzonder speciaal onderwijs Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten op het krediet "Voorbereiding gezamenlijke huisvesting Fakkel/Sponder" (€ 20.000). Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Huisvesting Onderwijs op programma 6 Betalen & Financien. Tevens is het krediet "De Fakkel/De Sponder nieuwbouw" nog niet afgerond, waardoor de rentelasten lager zijn dan begroot.	V 39.000
Huisvesting openbaar voortgezet onderwijs Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door niet begrote onderzoekskosten voor het opleveren van de grond aan de Takspui ten behoeve van het JTC en een hogere vergoeding per leerling aan SOVOR in het kader van de doordecentralisatie (totaal nadeel € 25.000). Tegenover de hogere vergoeding aan SOVOR staat een hogere onttrekking aan de bestemmingsreserve Huisvesting Onderwijs op programma 6 Betalen & Financien.	N 29.000
Huisvesting bijzonder voortgezet onderwijs De verbouwing van Norbertus Gertrudis Mavo is niet gestart in 2018 en de impuls gelden in het kader van de overeenkomst van de doordecentralisatie zijn gekoppeld aan de startdatum van de verbouwing. Tegenover dit voordeel van € 1.250.000 staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Huisvesting Onderwijs op programma 6 Betalen & Financien. Hiernaast zijn de kosten voor de Construction All Risk (CAR)-verzekering van de bouw van het Da Vinci college in 2018 verantwoord. Deze kosten ad € 20.000 waren niet begroot.	V 1.230.000
Onderwijs algemeen De totale doelgroep die in aanmerking komt voor de eenverdienersregeling peuteropvang blijkt kleiner dan vooraf ingeschat (€ 223.000). Doordat er minder kosten gemaakt zijn bij het opstellen van de contracten voor de doordecentralisatie primair onderwijs is er een voordeel ontstaan van € 42.000. Deze kosten bestaan hoofdzakelijk uit juridische kosten. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Huisvesting Onderwijs (zie programma 6 Betalen & Financien). Hiernaast zijn er extra kosten gemaakt voor activiteiten voor studenten, zoals de Student Games on Ice en de komst van nieuwe onderwijsinstellingen.	V 252.000

Onderwijsachterstanden In de Kadernota 2018 is € 350.000 budget gevraagd, omdat het rijk in 2017 had aangekondigd het budget van 2018 te verlagen. Achteraf is gebleken dat het budget van het rijk niet is bijgesteld en het extra geld vanuit de Kadernota niet nodig was.	V 350.000
Overige kleine financiële afwijkingen <u>Leerplicht</u> De salariskosten ten behoeve van de trajectbegeleiding zijn lager vanwege het later ingaan van het contract. De bijdrage van gemeente Breda in deze kosten is hierdoor ook lager (€ 36.000) dan het begrote bedrag. Het restant van de bijdrage van Breda wordt in 2019 ingezet. Hiernaast is een voordeel ontstaan door lagere kosten voor inhuur leerplichtambtenaar en een lagere toerekening van salariskosten. Hiernaast zijn er nog een aantal kleinere afwijkingen ontstaan op de producten "Huisvesting openbaar basisonderwijs", "Bijzonder basisonderwijs" (voordeel voornamelijk ontstaan door een terugloop van het aantal leerlingen, waardoor de kosten voor bewegingsonderwijs (leerlingenvervoer en gebruik van de sportaccommodaties) lager zijn dan begroot) en "Kinderopvang" (nadeel voornamelijk veroorzaakt door de hogere kosten voor onderzoeken. In 2018 zijn meer onderzoeken vóór registratie en onderzoeken ná registratie geweest vanwege de extra aanvragen en vanwege diverse wisselingen in houderschap van kinderopvanginstellingen).	N 10.000
Sport en recreatie	V 134.000
Binnen- en buitensportaccommodaties Tijdens het gebruik van de Wielerevolutie is gebleken dat er behoefte was aan extra voorzieningen zoals bankjes, watertappunt, extra beplanting als gevolg van de herinrichting. Tevens zijn er door de droogte extra kosten gemaakt en bleek de gasaansluiting niet aan te passen waardoor er vastrecht betaald moet blijven worden. In totaal levert dit een nadeel op van € 51.000. In 2018 was nog € 29.000 beschikbaar voor duurzaamheids subsidies. Omdat er nog geen aanspraak op is gemaakt door voetbalvereniging Rimboe is het beschikbare budget van 2018 niet benut (€ 29.000). Hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds sportaccommodaties (zie programma 6 Betalen & Financien). Vanuit de resultaatbestemming van de jaarrekening 2017 is € 60.000 beschikbaar gekomen in 2018 ten behoeve van de overdracht van sportaccommodaties aan sportverenigingen. Dit budget is niet volledig benut (€ 31.000), omdat er nog teveel onduidelijkheid was vanuit de netbeheerder en elektriciteitsleverancier over de noodzaak van de aanpassing van de elektranetwerken. De kosten voor gas, elektra en water voor de diverse binnensportaccommodaties zijn € 20.000 lager uitgevallen dan begroot. Hiernaast is er een voordeel van € 28.000 gerealiseerd op sporthal in de Roos, dat wordt veroorzaakt door een voordelige afrekening van de exploitatiebijdrage over 2017 aan de beheerder van de sporthal (vanwege hogere verhuuropbrengsten dan verwacht) en lagere kapitaallasten op het krediet "Bouw Sporthal JTC" vanwege verrekenbare btw op de bouw (hierdoor is de boekwaarde lager geworden).	V 51.000
Gezonde leefstijl Ondanks dat er in 2018 nog meer basisscholen gebruik hebben gemaakt van de regeling voor combinatiefunctionarissen, is het beschikbare budget niet volledig benut (€ 86.000). Hiernaast zijn er minder OZB-subsidies zijn aangevraagd door de sportverenigingen en was de vergoeding voor rente en aflossing aan de Roosendaalse Roeivereniging en Thor was niet begroot.	V 92.000
Overige kleine financiële afwijkingen <u>Actieve leefstijl sport subsidies</u> Het budget voor de wielierzomer is met € 26.000 overschreden als gevolg van de intensievere begeleiding bij de Boels Ladies Tour en het NK wielrennen. Hiernaast is een gedeelte van het beschikbare budget voor de activiteiten- en jeugdledensubsidie (€ 34.000) ingezet voor subsidies actieve leefstijl cultuur (zie beleidsveld Cultuur, Actieve leefstijl cultuursubsidies). <u>Kinderboerderij Minnebeek</u> Het nadeel op dit product wordt veroorzaakt door herstelwerkzaamheden in verband met houtrot, kosten aan onderhoud installaties in verband met de NEN keuring en kosten voor het vervangen van een blokhut in de dierenweide aan de Laan van België.	N 9.000
Cultuur	V 88.000
Actieve Leefstijl Cultuursubsidies Het nadeel dat hier zichtbaar is (€ 35.000), wordt afgedekt door het voordeel op beleidsveld Sport en recreatie (zie Actieve leefstijl sportsubsidies). Daarnaast is er aan het cultuurfonds € 20.000 meer subsidie verstrekt ten behoeve van professionele makers. Tegenover deze hogere subsidie staat co-financiering van € 20.000 vanuit een regeling van de provincie.	N 35.000
Archiefbeheer en toezicht De bijdrage aan het West Brabants Archief (WBA) is € 65.000 lager dan begroot. De verwachting was dat dit budget benodigd was voor de doorontwikkeling en uitbreiding van het e-depot. Omdat door het WBA samenwerkingsverbanden aan zijn gegaan met derden blijven de kosten beheersbaar en is de bijdrage aan het WBA niet nodig.	V 66.000

Monumenten Er is in 2018 een tweetal subsidietoekenningen geweest, maar deze toekenningen zijn nog niet uitbetaald omdat de werkzaamheden nog niet zijn afgerond in 2018. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 52.000. Hiertegenover staat ook een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Rijks- en gemeente monumenten (zie programma 6 Betalen & Financien).	V 54.000
Overige kleine financiële afwijkingen <u>Erfgoed</u> Dit voordeel wordt veroorzaakt door het niet benutten van het budget voor archeologische werkzaamheden en lagere subsidie erfgoedcentrum (totaal voordeel € 29.000). <u>Cultuureducatie</u> De beheerderskosten van het pand Burgerhoutsestraat 23 zijn hoger dan begroot. Dit nadeel wordt grotendeels gecompenseerd door hogere verhuuropbrengst. <u>Volksfeesten</u> Het nadeel op dit product wordt veroorzaakt door extra aanschaf van nieuwe dranghekken en hogere kosten voor extra afvalbakken vanwege meer activiteiten.	V 3.000

Programma 3. Werken & Ondernemen

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Economie	N 2.620	N 3.480	N 3.362	V 118	
Lasten	3.327	4.541	4.491		1.297
Baten	707	1.061	1.129		695
Werk en inkomen	N 29.425	N 27.815	N 26.581	V 1.234	
Lasten	58.324	58.631	57.554		94
Baten	28.899	30.816	30.973		-120
Saldo	N 32.045	N 31.295	N 29.943	V 1.352	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Economie	V 118.000
Economische ontwikkeling	V 212.000
<u>Kredieten</u>	
> De kosten van de opstartfase smart retail city zijn, onder verrekening van de subsidie van de provincie, ingebracht als kapitaalstorting in de Smartcity Roosendaal B.V. Dit geeft een voordeel van € 101.000.	
> In de Bestuursrapportage 2018 is € 163.000 uit het krediet van het Economisch Actieplan (EAP) beschikbaar gesteld voor Innovitapark. Vanwege andere dekkingsmiddelen bij Innovitapark is niet dit volledige bedrag benodigd (€ 75.000).	
> Daarnaast sluit het krediet van het Economisch Actieplan met een voordeel van € 32.000, omdat een verwachte extra bijdrage aan het Starterscentrum uiteindelijk niet nodig bleek te zijn.	
> Op het krediet "Planvoorbereiding Smartcity" heeft een correctie over voorgaande jaren plaatsgevonden. Daardoor zijn de kosten in 2018 lager dan begroot. Hiernaast was in de kredieten voor de binnenstaddirectie een budget voor onvoorzien opgenomen. Dit budget was niet nodig. Het totale voordeel op deze kredieten bedraagt € 30.000. Tegenover deze lagere kosten staan lagere onttrekkingen aan de Algemene Reserve en de bestemmingsreserve Investeringsimpuls Economie op programma 6 Betalen & Financiering.	
<u>Innovitapark in pand Oostelijke Havendijk 13</u>	
Na de Bestuursrapportage is besloten het pand aan de Oostelijke Havendijk 13 langer aan te houden. Enkele noodzakelijke ingrepen wat de installaties betreft zijn daarom doorgevoerd. Dit leidt tot niet geraamde installatiekosten van € 55.000.	
<u>Workhouse in pand Leemstraat 6</u>	
In 2018 zijn kosten gemaakt voor de ontwikkeling van het Workhouse aan de Leemstraat 6. De ontwikkeling heeft in fases plaatsgevonden gedurende het hele jaar. Doordat het een ouder pand is waren meer aanpassingen nodig dan verwacht (€ 28.000). Alle inspanningen hebben er wel toe geleid dat er meer ondernemers gebruik maken van het Workhouse, waardoor er een hogere huuropbrengst is gerealiseerd. Maar omdat de hogere huuropbrengsten niet alle meerkosten konden dekken is ook een bijdrage vanuit het EAP gedaan, die niet was begroot (totaal voordeel € 31.000).	
<u>Biggelaar</u>	
In de Bestuursrapportage 2018 is € 35.000 beschikbaar gesteld voor beveiliging van winkelcentrum De Biggelaar. Dit budget is in 2018 niet ingezet, doordat vertraging in het openstellen van het winkelcentrum is opgetreden (€ 35.000).	
<u>Bijdrage REWIN</u>	
In 2018 is € 33.000 voor verschoven BTW betaald (dit bedrag was niet begroot). Hiertegenover staat een hogere bijdrage uit het BTW-compensatiefonds van € 32.000.	
<u>Sfeerstrand</u>	
Meer grondwerken dan ingeschat en extra afdekken vervuilde grond hebben tot hogere kosten voor het sfeerstrand geleid (€ 26.000).	
<u>Inhuur</u>	
Doordat de inhuur van een projectleider later is gestart, is niet het volledige budget voor inhuur benut (€ 31.000).	

Citymarketing	N 58.000
Eind 2018 is er door een aanvullende bijdrage aan het Binnenstadfonds voor gezorgd dat er last minute toch nog een ijsbaan gerealiseerd is. Met een mooiere tent, een betere inrichting, meer aankleding en een aantrekkelijk randprogramma. Dit leidde tot een nadeel van € 40.000. Omdat er in 2018 geen kerstbomen uit eigen voorraad beschikbaar waren, zijn ze ingekocht. De introductie van het nieuwe beeldmerk van Roosendaal en de algehele kwaliteitsverbetering zorgden ook voor een kostentoename van de bestaande marketingproducten, zoals fotografie en herfst- /winterspecial in plaats van de standaard winkelkrant (totale extra kosten € 14.000).	
Overige kleine financiële afwijkingen	N 36.000
<u>Kermis</u>	
Door de aangepaste ligging van de najaarskermis zijn meer aggregaten gehuurd dan verwacht. Hierdoor zijn de kosten voor elektra € 27.000 hoger dan begroot. Een deel van deze extra kosten is doorberekend aan de kermis-exploitanten, waardoor ook sprake is van hogere opbrengsten vanwege doorberekende energiekosten.	
<u>Accountmanagement bedrijven</u>	
In 2018 was sprake van onverwachte kosten in verband met de schadeafhandeling van een terrein aan de Jan Vermeerlaan eind 2018. Daarnaast zijn niet geraamde ontwikkelkosten gemaakt voor de stand op de beurs in München.	
Hiernaast zijn er nog een aantal kleinere afwijkingen zichtbaar op de producten "Markten", "Marktgeden" en "Toeristisch recreatieve ontwikkeling".	
Werk en inkomen	V 1.234.000
Voorzieningen minima	V 287.000
<u>Bijzondere bijstand</u>	
In 2018 is een daling zichtbaar van het aantal nieuwe statushouders, wat doorwerkt naar een lager aantal aanvragen bijzondere bijstand voor overbruggingsuitkering, aanvullende bijstand jongeren tot 21 jaar met noodzaak tot zelfstandig wonen en woninginrichting. Hierdoor heeft het Werkplein een voordeel op de kosten bijzondere bijstand van € 1.019.000. Het aandeel van Roosendaal hierin bedraagt € 326.000. Daarnaast zijn er meer externe beoordelingsadviezen gevraagd voor Roosendaalse cliënten.	
<u>Armoede</u>	
In de Bestuursrapportage 2018 is het budget voor armoede verlaagd met € 500.000, omdat geplande projecten op een andere manier gefinancierd konden worden of later zijn gestart. De op dat moment aangehouden buffer van € 22.000 is dit jaar niet aanvullend ingezet. Na de bestuursrapportage zijn twee subsidies over 2017 lager vastgesteld (€ 44.000), zijn niet geraamde kosten gemaakt inzake toegang bijzondere bijstand (€ 78.000), is reeds geanticipeerd op een lagere subsidie over 2018 van St. Paul (€ 40.000) en is er nog geen aanspraak gemaakt op het fonds ten behoeve van het project "Focus op school en schulden geregeld" (€ 16.000).	
<u>Belastingen en heffingen</u>	
Het nadeel bedraagt € 65.000. Hierin is € 214.000 begrepen met betrekking tot kwijtscheldingen over voorgaande jaren. Deze hogere kosten worden gecompenseerd door de gesloten financieringen Riolering en Reiniging in programma 4 Wonen & Verblijven.	
<u>Schuldhelpverlening</u>	
In de najaarsbrief van 2018 is het budget voor schuldhelpverlening verlaagd met € 150.000, omdat verwacht werd dat dit budget niet meer nodig was. Eind 2018 is echter een brief ontvangen van de Kredietbank inzake de afrekening van de reserve risicorekening bij de Kredietbank. Doordat een grote lening van een cliënt van de kredietbank, daterend uit 2003, volledig is kwijtgescholden was de afrekening hoger dan verwacht. Er zaten onvoldoende middelen in de reserve risicorekening, waardoor er om een aanvullende bijdrage werd gevraagd. De gemeente staat immers garant voor dergelijke zaken. Dit leidt tot een nadeel van € 24.000.	
<u>Noodfonds Traverse</u>	
Voor het noodfonds bij Traverse is jaarlijks € 20.000 beschikbaar. Traverse heeft zowel in 2017 als in 2018 minder aanspraak gemaakt op dit budget dan verwacht. Het voordeel over 2017 is niet in de jaarrekening 2017 verwerkt en valt daarmee in 2018. Het totale voordeel bedraagt € 20.000.	

<p>Uitvoering uitkeringsregeling participatiewet (BUIG) incl. BBZ 2004 <u>Bijdrage Werkplein</u> In 2018 is sprake van een dalend uitkeringsbestand, waardoor de uitkeringslasten lager zijn dan begroot. Het Werkplein heeft hierdoor een voordeel van € 771.000. Het aandeel van Roosendaal hierin bedraagt € 242.000. Tegenover dit voordeel staan een nadeel op de structurele loonkostensubsidies, verstrekt bij beschut werken en garantiebannen, die niet begroot waren. De totale kosten voor het Werkplein bedragen € 812.000. Het aandeel van Roosendaal hierin bedraagt € 333.000. De hogere loonkostensubsidie is een gevolg van het streven dat er meer mensen met een (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk gaan. Daarnaast zijn er hogere opbrengsten uit terugvordering van ten onrechte verstrekte uitkeringen gerealiseerd. Voor Roosendaal betekent dit een voordeel van € 220.000. Een dalend uitkeringsbestand leidt ook tot lagere onderzoekskosten en andere aan de uitkeringen gerelateerde kosten. Het totale voordeel voor het Werkplein bedraagt € 161.000. Het aandeel voor Roosendaal bedraagt € 49.000.</p> <p><u>Uitvoeringskosten Werkplein</u> Het Werkplein heeft een voordelig resultaat op de bedrijfsvoering van € 266.000. Hiervan wordt € 200.000 gereserveerd voor 2019 voor het voortzetten van de werkzaamheden voor de digitale informatie voorziening (DIV). Hierna resteert een voordelig resultaat van € 66.000. Het aandeel van Roosendaal hierin bedraagt € 29.000.</p> <p>Het totale voordelig resultaat van het Werkplein van € 266.000 wordt voornamelijk veroorzaakt door: De personeelslasten zijn voor het gehele werkplein € 604.000 hoger dan geraamd, voornamelijk door niet voorziene inhuur. Hiertegenover staan niet geraamde direct gerelateerde opbrengsten op deze post (€ 588.000). De organisatiekosten vallen voor het Werkplein als geheel € 72.000 lager uit, als ook de facilitaire kosten (€ 42.000) en de kosten voor ICT (€ 150.000).</p> <p><u>Doorgeschoven BTW Werkplein</u> In de Bestuursrapportage 2018 is op basis van de begroting van het Werkplein een inschatting gemaakt van de te betalen doorgeschoven BTW. De werkelijk betaalde doorgeschoven BTW blijkt echter € 112.000 hoger te zijn. Hiertegenover staat echter ook een hogere bijdrage uit het BTW-compensatiefonds voor eenzelfde bedrag (€ 112.000).</p> <p><u>Eigen budget BUIG</u> In de aanbiedingsnota van 2016 is structureel budget toegevoegd om tekorten op de uitkeringen op te kunnen vangen. In 2018 ging het om een bedrag van € 146.000. Van dit bedrag is middels de najaarsbrief 2018 € 132.000 ingezet als algemeen dekkingmiddel voor het tekort als gevolg van de septembercirculaire 2018. Het restant van € 14.000 is vanwege de afname van het klantenbestand niet nodig geweest in 2018.</p> <p><u>BBZ declaratiedeel</u> Begin 2019 is bij het Rijk de "Beeld van de uitvoering" over 2018 ingediend. Onderdeel hiervan zijn de baten en lasten van BBZ levensonderhoud, kapitaalverstrekking en onderzoek. Deze bedragen worden voor 70%, dan wel tot een maximaal normbedrag, verrekend met het rijk middels het declaratiedeel van de BBZ. Voor 2018 leidt dit tot enerzijds een nadeel van € 64.000 voor de afrekening van de baten en anderzijds tot een voordeel van € 101.000 voor de afrekening van de lasten. Beide bedragen waren niet begroot. Vanwege de sterke fluctuaties in baten en lasten over de jaren heen en gedurende het lopende jaar blijven er afwijkingen tussen begroting en realisatie ontstaan.</p>	<p>V 255.000</p>	<p>Participatievoorzieningen <u>Bijdrage Werkplein</u> Het Werkplein heeft een voordelig resultaat op Werk en Participatie van € 91.000. Het aandeel van Roosendaal hierin bedraagt € 40.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door: In 2018 heeft een verschuiving in de werkzaamheden van de klantmanagers Werk en Participatie plaatsgevonden. Er is meer ingezet op Doelgroep 50+, voornamelijk doordat deze groep zo'n groot deel van het klantenbestand betreft (43%). Er is minder ingezet op werkgeversadviseurs binnen de Publieke Private Samenwerking en arbeidstrainingen doelgroep C. In de begroting zijn de kosten voor beschut werken gebaseerd op de taakstelling van het rijk. In de praktijk zijn er echter minder mensen met een indicatie beschut werken, waardoor ook minder plaatsingen in dergelijke trajecten hebben plaatsgevonden. Jobcoaching wordt ingezet voor de doelgroep met een indicatie banenafpraak die bemiddeld wordt naar een garantiebanaan. In de begroting is gerekend met de kosten die horen bij het regime "middel". In de praktijk wordt in de meeste gevallen echter het regime "licht" ingezet, met lagere kosten tot gevolg. In de begroting 2018 was een taakstelling opgenomen van € 194.000. Deze is niet gerealiseerd. Verder zijn op de diverse onderdelen kleine voor- en nadelen ontstaan, met een totaalsaldo van € 15.000. Daarnaast heeft het Werkplein over 2018 niet het volledige beschikbare budget vanuit rijksmiddelen als voorschot in rekening gebracht. Vanwege het voordeel op het programma werk en participatie is dit ook niet aanvullend in rekening gebracht (voordeel € 196.000).</p> <p><u>Eigen budget voor re-integratieprojecten</u> Gekozen wordt om participatiemiddelen voornamelijk via Werkplein in te zetten. In 2018 zijn naast de bestaande initiatieven (taalpunt, werk-op-maat-traject/ garantiebannen, toegang sociaal domein en diverse plustaken bij het Werkplein) geen nieuwe eigen initiatieven opgestart. Dit geeft een voordeel van € 227.000. Daarnaast is eind 2018 de decentralisatie-uitkering "Bonus beschut werken" vanuit de participatiemiddelen betaald aan het Werkplein (nadeel € 36.000). De hiermee samenhangende rijksbijdrage is opgenomen in programma 6 Betalen & Financien onder Algemene Uitkeringen en leidt daar tot een voordeel van € 36.000.</p> <p><u>Inburgering</u> In 2018 heeft de vaststelling van de subsidie 2017 inzake maatschappelijke begeleiding van statushouders plaatsgevonden. Het werkelijk aantal begeleidde statushouders bleek 27 lager te zijn, dan waar bij de jaarrekening 2017 rekening mee is gehouden (€ 64.000). Ook de subsidie 2018 voor maatschappelijke begeleiding van statushouders is € 78.000 lager, doordat er minder statushouders zijn doorverwezen door COA. Alle doorverwezen statushouders zijn begeleid. Door deze voordelen is het niet nodig geweest de middelen vanuit de decentralisatie-uitkering "Kosten inburgering" in te zetten (€ 54.000). Door het rijk was voor 2018 een taakstelling opgelegd van 71 statushouders. In de Bestuursrapportage 2018 is voor dit aantal een verwachte rijksbijdrage opgenomen. Door het lage aanbod van het COA, zijn ook de baten lager (€ 55.000).</p> <p><u>Verhoogde asielinstream</u> In 2018 was een budget van € 809.000 beschikbaar vanuit de decentralisatie-uitkering Verhoogde Asielinstroom. De projecten "Statushouders in schakelklassen" en "VVE geïndiceerde doelgroepeuters" zijn echter gefinancierd vanuit de middelen voor Onderwijsachterstandenbeleid (€ 200.000). De gezondheidszorg aan statushouders paste binnen het reguliere contract (€ 35.000). Het project Nieuwkomers Arbeidstraining Internationale SchakelKlas (Na-ISK) kende een lager aantal deelnemers, waardoor de bijdrage hiervoor lager is uitgevallen (€ 15.000). Voor het project statushouders bij het Werkplein is € 225.000 begroot, maar dit project beslaat een periode van 1,5 jaar. De kosten voor 2018 bedragen € 158.000 (€ 67.000). Tegenover het totale voordeel van € 317.000 staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen op programma 6 Betalen & Financien.</p>	<p>V 886.000</p>
<p>Voorziening dubieuze debiteuren (sociale dienst) De vorderingen worden door het Werkplein individueel beoordeeld op ouderdom en CBS-status van de vordering. Op basis van deze berekening wordt de voorziening naar beneden bijgesteld met € 64.000. In 2018 heeft het Werkplein de Roosendaalse dossiers overgenomen van Cannock Chase, niet zijnde het granieten bestand van de gemeente zelf. Cannock Chase deed de invordering voor sociale zaken. Gebleken is dat Cannock Chase al die tijd weinig oninbare vorderingen heeft afgeboekt met als gevolg dat het Werkplein een inhaalslag heeft moeten maken op een groot aantal oude vorderingen. Dit leidt tot een nadeel van € 457.000.</p>	<p>N 393.000</p>	<p>Overige kleine financiële afwijkingen <u>Arbeidsmarkt</u> In juli 2018 is door de RWB vanuit het meerjarenprogramma "West-Brabant werkt aan morgen" een subsidie toegezegd van € 25.000 ten behoeve van de ambitie "werk voor iedereen". Doordat bedrijven en instellingen in 2018 andere prioriteiten hadden, is hiervan slechts € 1.000 besteed (€ 24.000). Hierdoor is de bijdrage van RWB in deze subsidie ook slechts € 1.000 (€ 24.000).</p> <p><u>Uitvoering wet op lijkbezorging</u> Het beschikbare budget was niet volledig nodig in 2018.</p>	<p>V 9.000</p>
<p>Sociale werkvoorziening Bij de aanbiedingsnota van de begroting 2018 is € 850.000 toegekend voor 5 jaar voor de herstructureringsopdracht van de WVS. Deze opdracht heeft echter vertraging opgelopen en wordt met 1 jaar doorgeschoven. De vertraging is opgelopen doordat de gesprekken met de externe partijen om te komen tot afbouw van de ProductMarktCombinatie (PMC) groen en post meer tijd hebben gekost dan verwacht. De overige kosten voor de herstructurering zijn binnen de reguliere begroting opgevangen. Het voor 2018 beschikbaar gestelde budget ad € 170.000 is hierdoor niet ingezet. Binnen programma 6 Betalen & Financien betekent dit een lagere onttrekking aan de Specifieke risicoreserve sociaal domein voor hetzelfde bedrag. Daarnaast bestaat binnen dit product een budget van € 20.000 voor incidentele zaken. Dit budget is in 2018 niet nodig geweest.</p>	<p>V 190.000</p>		

Programma 4. Wonen & Verblijven

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Openbare ruimte en reiniging	N 12.479	N 13.759	N 12.416	V 1.343	
Lasten	26.821	26.412	27.199		2.360
Baten	14.342	12.653	14.783		1.703
Bereikbaarheid en mobiliteit	V 165	N 275	N 60	V 215	
Lasten	1.804	2.256	2.146		123
Baten	1.969	1.981	2.086		
Ruimte en wonen	N 2.191	V 351	V 172	N 179	
Lasten	7.417	30.398	19.107		1.770
Baten	5.226	30.749	19.279		3.809
Afvalinzameling en milieu	V 1.052	V 999	V 1.285	V 286	
Lasten	8.496	8.595	8.493		-281
Baten	9.548	9.594	9.778		
Vergunningverlening	N 278	N 328	N 287	V 41	
Lasten	341	383	376		
Baten	63	55	89		33
Saldo	N 13.731	N 13.012	N 11.306	V 1.706	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Openbare ruimte en reiniging	V 1.343.000
Kapitaallasten	V 269.000
<p>De kapitaallasten van de reconstructies van de wegen zijn € 75.000 lager uitgevallen, o.a. vanwege vertraging in de uitvoering vanwege extra afstemming met bewoners (dit vraagt extra tijd), vorstperiode begin 2018 en extra faseringen.</p> <p>De uitvoering van de kredieten met betrekking tot Civiel Technische kunstwerken lopen achter op de planning, vanwege vertraging in het aanbestedingsproces en de ontwikkelingen in Stadsoevers (€ 112.000).</p> <p>De kosten voor de ontvangstplicht baggerspecie zijn veel lager vanwege een behaald schaalvoordeel (€ 64.000).</p> <p>Hiernaast is nog een aantal kleinere afwijkingen ontstaan door onder andere lagere aanschafkosten voor diverse tractiemiddelen, extra afschrijving in verband met verkoop van een machine, het nog doorlopende krediet "Versleten groenvakken" in 2019 en vertraging in de uitvoering van de toeristische recreatieve ontwikkeling binnen Landschappen van Allure. Een nadere toelichting met betrekking tot deze kredieten is opgenomen onder het hoofdstuk kredieten.</p>	

<p>Wegen, straten, pleinen, verkeersmaatregelen</p> <p>De grootste voordelen betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> > De legesopbrengsten en de opbrengsten vanwege uitvoering van de degeneratie- en onderhoudswerkzaamheden zijn € 203.000 hoger dan begroot. > Omdat enerzijds diverse werken vertraging hebben opgelopen (o.a. vanwege problemen over de wijze van integrale aanpak, werkzaamheden in de omgeving, vertraging in de aanbesteding) en anderzijds meer noodzakelijke werkzaamheden voor asfaltonderhoud zijn uitgevoerd, zijn de kosten op diverse projecten per saldo € 132.000 lager dan begroot. De werkelijke kosten worden onttrokken aan de bestemmingsreserve onderhoud beheerkalender. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Beheerkalender onderhoud op programma 6 Betalen & Financien. > Maatregelen voor minder validen zijn uit andere budgetten betaald € 127.000. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen op programma 6 Betalen & Financien. > Voor verkeersmaatregelen (straatmeubilair en onderhoud infrastructuur) zijn minder aanvragen van burgers binnengekomen € 91.000. > Vanwege een door de netbeheerder vertraagde uitvoering van Grootverbruik naar Kleinverbruik voor de openbare verlichting, zijn er in 2018 twee situaties ontstaan rondom de energieleveranties van openbare verlichting. Tot en met mei aanslag als grootverbruiker en de rest van het jaar aanslag als kleinverbruiker (€ 61.000). > De camera's in de binnenstad zijn eind 2018 geplaatst. Onderhoud was nog niet noodzakelijk € 56.000. > De kosten voor heffingen en waterschapsbelasting zijn € 50.000 lager dan begroot. > De kosten voor vandalisme zijn € 44.000 lager dan begroot. > Er zijn minder verzoeken van burgers gekomen voor het aanleggen van een invalidenparkeerplaats. Tevens was er iets minder onderhoud aan de infrastructuur noodzakelijk (€ 30.000). > De kosten die gemaakt zijn voor de ambtenaar van dienst zijn € 25.000 lager dan begroot, omdat een deel van de kosten van de incidenten verhaald is. > Vanwege de weersomstandigheden zijn de kosten voor gladheidsbestrijding uiteindelijk meegevallen € 24.000. > De weginspectie is in 2018 opgedragen, maar de inspectie zal in 2019 uitgevoerd worden € 20.000. Op basis van de inspectiegegevens zal een rapportage wegbeheer opgesteld worden. > De kosten voor straatreiniging zijn € 18.000 lager, omdat er minder afvalbakken vervangen hoefden te worden. Tevens zijn er minder stortkosten in rekening gebracht, omdat er minder straatvuil opgeveegd is dan vooraf ingeschat. 	V 880.000
<p>Bossen en natuurterreinen</p> <p>Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door extra opbrengsten van verhuur van gronden (€ 22.000), lagere OZB lasten en heffingen (€ 21.000) en de niet begrote kosten voor uitbestede snoeiwerkzaamheden in verband met extra werkzaamheden door de windvalschade (€ 18.000).</p>	V 32.000

<p>Openbaar Groen De extreme droogte en de windval hebben meer schade aangericht, waardoor de herstelwerkzaamheden langer hebben geduurd en er extra kosten zijn gemaakt (€ 206.000). Het begrote bedrag voor inzet WVS was gebaseerd op regie-uren. Dat is in 2018 omgezet en aanbesteed naar werken met een integraal groenbestek. In dit bestek is ook het maaien van graskanten opgenomen dat tot 2018 door Saver werd uitgevoerd. Hierdoor zijn de kosten voor WVS € 227.000 hoger uitgevallen. Deze hogere kosten worden deels gedekt uit het beschikbare budget voor steken graskanten en stortrechten (€ 115.000). Het begrote bedrag voor Saver, betrof het "leveren" van een vrachtwagen. In 2018 is deze vrachtwagen niet geleverd door Saver maar door een goedkopere partij. Hierdoor is een voordeel gerealiseerd van € 27.000. Hiernaast is onder andere door het niet volledig uitvoeren van de reguliere bestekken in de laatste maanden van 2018 niet het volledige budget voor onderhoud groen benut (€ 75.000). De opbrengsten in verband met het in rekening brengen van herstelwerkzaamheden kabels en leidingen € 24.000 waren niet begroot. Dit is een vergoeding voor de ambtelijke inzet en eventueel gemaakte kosten. Er zou een perceel grond verkocht worden bij de Stok. Deze overdracht vindt echter pas plaats in 2019. Hierdoor is een nadeel ontstaan van € 110.000. De storting in de bestemmingsreserve Groenfondsen zal ook pas in 2019 plaatsvinden (zie programma 6 Betalen & Financieringen). Er is meer plantsoengrond verkocht door de lage verkoopprijs (conform raadsbesluit van juli 2016). De hogere opbrengst ad € 80.000 is gestort in de bestemmingsreserve Beheerkalender Onderhoud (zie programma 6 Betalen & Financieringen). Op de tractiemiddelen is een voordeel van € 51.000 zichtbaar. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door lagere onderhouds- en verzekeringskosten en een niet-begrote opbrengst in verband met verkoop van diverse tractiemiddelen. In 2018 is gestart met de voorbereidingen voor de aanleg van de ecologische verbindingzone Spuitendonksebeek. De eigenaren van de benodigde grond zijn niet bereid tot verkoop. De realisatie van deze EVZ is hierdoor vooralsnog niet mogelijk. In 2019 wordt de Raad voorgesteld de niet bestede EVZ-middelen te herbestemmen ten behoeve van het regionaal natuurbod. De kosten van de EVZ die ten laste van de bestemmingsreserve Groenfondsen komen zijn € 40.000 lager geworden (zie onttrekking op programma 6 Betalen & Financieringen). Er is meer loonkostensubsidie ontvangen dan verwacht (€ 34.000). De kosten voor inhuur zijn € 21.000 hoger dan begroot. Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door extra inzet van derden door het niet in kunnen zetten van eigen personeel in verband met de windvalschade. Hiertegenover staat een lagere toerekening van salariskosten.</p>	<p>N 117.000</p>
<p>Speelvoorzieningen Voor het plaatsen van speeltoestellen wordt uitgegaan van burgerparticipatie. Dat wil zeggen dat de speeltoestellen worden vervangen en geplaatst na een burgerinitiatief. Er lopen nog verschillende initiatieven in verschillende wijken. Hiernaast viel de vervanging van speeltoestellen vanwege onveiligheid van de toestellen mee.</p>	<p>V 90.000</p>

<p>Riolering Het product Riolering betreft in principe een gesloten financiering. Het saldo van de voorziening Rioleringsinvesteringen was hoger dan nodig om de toekomstige investeringen uit deze voorziening te kunnen dekken. Hierdoor kan een gedeelte van deze voorziening vrijvallen. Deze vrijval van € 1.447.000 is gestort in de voorziening Resultaten Riooexploitatie. De begrote onttrekking aan de voorziening Resultaten Riooexploitatie was € 301.000. De werkelijke onttrekking bedraagt € 81.000. Het nadeel dat hierdoor is ontstaan bedraagt € 220.000 en wordt veroorzaakt door lagere kosten en hogere opbrengsten. De grootste voordelen betreft: > De opbrengsten van de rioolbelasting zijn ten opzichte van de geraamde opbrengst € 383.000 hoger. De vastrechttopbrengsten op woningen zijn € 140.000 hoger dan begroot. De opbrengsten van de niet-woningen zijn mede afhankelijk van het waterverbruik. Deze zijn € 242.000 hoger, waaronder € 52.000 over voorgaande jaren. In beide gevallen is er ook sprake van minder leegstand en minder oninbaar verklaringen. Tegenover de hogere opbrengsten staan overigens wel meer kwijtscheldingen (€ 79.000). > Basisrioleringsplan: De lopende opdracht voor het Basisrioleringsplan (brp) Centraal Stelsel is afgewerkt en de uitwerking van het basisrioleringsplan Kroeven is doorgeschoven naar 2019. Door een scopewijziging heeft het project "Meten en Monitoren" van de Waterkring vertraging opgelopen. De uitvoering wordt doorgeschoven naar de tweede helft van 2019 in verband met het opstellen van het nieuwe VGRP. Door het afkoppelen van verhard oppervlak te combineren met de uitvoering van projecten is het budget in 2018 niet ingezet (€ 128.000). > Rioleringsbeheer: Hiervoor zijn minder advieskosten noodzakelijk geweest (€ 32.000). > Pompgemalen en persleidingen: Er was geen vandalisme-schade bij de pompgemalen en persleidingen. Tevens zijn er minder pompen vervangen en zijn er minder schakelkasten vervangen en gerepareerd (totaal € 43.000). > Hiernaast is er nog een aantal kleinere voordelen gerealiseerd (€ 31.000) onder andere door verschuiving in prioriteiten is er minder aandacht geweest voor het grondwaterbeheer. De grootste nadelen betreft: > Rioleringsbeheer: De kosten voor het rioleringsbeheer zijn hoger, omdat er extra kosten voor de uitvoering van een rioolreparatiebestek gemaakt zijn om de achterstanden in te lopen (€ 26.000). Hiernaast is in 2018 het doorspuiten van huisaansluitingen uitbesteed (€ 148.000). De kosten ad € 19.000, voor het contract "risicogestuurd op onderhoud en onderzoek vrijvervalriolering", voor een looptijd 10 jaar, zijn hier verantwoord. > Kolken en lijngoten: Er komen structureel meer kolkklachten binnen (€ 63.000).</p>	<p>V 141.000</p>
<p>Overige kleine financiële afwijkingen <u>Schouw sloten en wegbermen</u> Het verlagen van de wegbermen is niet volledig uitgevoerd in 2018, vanwege de drukte bij de aannemer (€ 22.000). De werkzaamheden worden in 2019 afgerond. <u>Landschappen van Allure</u> Op het project Verbindend Water is in 2018 de veldverkenning en het ontwerp van de waterwandpaden uitgevoerd. De verdere uitvoering (routemarkering, infopanelen en routekaartjes) is opgedragen aan het VVV. Dit zal in 2019 worden gerealiseerd. Voor 2018 levert dit een voordeel op. Hiertegenover staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Groenfondsen (zie programma 6 Betalen & Financieringen). <u>(Onderhoud) Begraafplaatsen</u> Er is minder aanschaf van materialen nodig geweest. Hiernaast zijn er nog enkele voordeeltjes gerealiseerd op de producten "Vrouwenhof, volkstuinten en overig", "Oude en nieuwe haven" en "Waterkering en afwatering".</p>	<p>V 48.000</p>
<p>Bereikbaarheid en mobiliteit</p>	<p>V 215.000</p>
<p>Verkeer- en vervoerbeleid Van het beschikbare werkbudget Mobiliteit van € 75.000 is € 24.000 uitgegeven aan de voorbereiding van de snelfietsroute en € 7.000 aan de voorbereiding van de aanpassingen van de rotondes Burgemeester Freijterslaan en van Beethovenlaan. Het niet bestede budget ad € 44.000 wordt gestort in de bestemmingsreserve ontsluiting Tolberg (zie programma 6 Betalen & Financieringen).</p>	<p>V 32.000</p>
<p>Betaald parkeren inclusief opbrengsten In de bestuursrapportage is het budget voor het Parkeer Uitvoerings Plan (PUP) voor 2018 gelijk gesteld aan het gecontracteerde bedrag. De afrekening van PUP 2018 is € 39.000 lager uitgevallen dan gecontracteerd, door onder andere lagere kapitaallasten van de parkeerapparatuur op straat en lagere kosten voor handhaving. De vergoeding voor het afrekenen in de parkeergarages per 20 minuten is € 41.000 lager uitgevallen dan begroot, omdat de aanvankelijke aanname te ruim was en er minder bezoekers van de parkeergarages zijn geweest. De totale parkeeropbrengsten inclusief naheffingen zijn € 103.000 hoger dan begroot. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten van het straatparkeren (€ 113.000). De opbrengsten van vergunningen voor bewoners zijn € 31.000 hoger dan begroot. Hiertegenover staat dat de opbrengsten van vergunningen voor werknemers € 32.000 lager zijn dan verwacht.</p>	<p>V 183.000</p>

Ruimte en wonen	N 179.000
<p>Toegerekende salariskosten en inhuur (exclusief grondexploitaties) Er is in 2018 in totaal € 36.000 meer salaris toegerekend aan dit beleidsveld. Een uitbetaalde stagevergoeding en jubileumvergoeding waren niet begroot. Van het beschikbare budget voor inhuur is € 58.000 niet benut. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door de krapte op de arbeidsmarkt voor wat betreft wabo-regisseurs (hierdoor zijn enkele inhuurkrachten voortijdig vertrokken), lagere kosten voor inhuur tekencapaciteit voor bestemmingsplannen en minder inzet benodigd voor ruimtelijke procedures.</p>	V 22.000
<p>Ruimtelijke ordening Voor 2018 was € 166.000 beschikbaar voor de invoering en voorbereiding van de Omgevingswet. In de bestuursrapportage van 2018 is reeds een bedrag van € 44.000 doorgeschoven naar 2019. Van het resterende budget van € 122.000 is in 2018 slechts € 19.000 besteed (€ 103.000). Vanwege de complexiteit is er vertraging opgetreden in de voorbereiding. In 2018 is OMWB begonnen met het aanleveren van bouwstenen op het gebied van milieu. De advieskosten zijn € 27.000 hoger dan begroot vanwege onder andere beduidend hogere extra juridisch advieskosten voor de zonneparken. De opbrengsten van anterieure overeenkomsten zijn € 31.000 achtergebleven bij de begroting vanwege vertraging in de bestemmingsplanprocedures. Er zijn in 2018 meer planschadeverzoeken ontvangen, waardoor het totale bedrag van planschadevergoedingen € 132.000 is geworden. Hiervan kon € 121.000 in rekening gebracht worden bij de initiatiefnemers.</p>	V 34.000
<p>Strategisch bezit Voormalig Essent-gebouw (Kadeplein 4): de onderzoekskosten die zijn gemaakt ten behoeve van de herontwikkeling van dit pand zijn € 40.000 hoger dan begroot. De werkelijke kosten worden ten laste van de bestemmingsreserve Vastgoed gebracht (zie ook programma 6 Betalen & Financierien). Voormalig pand Konings Staal (Oostelijke Havendijk 12): de kosten voor sloop zijn € 30.000 lager dan begroot, omdat de afkoop van de sloopovereenkomst is vertraagd en pas in 2019 zal plaatsvinden. De werkelijke kosten die zijn gemaakt ten behoeve van de sloop worden ten laste van de bestemmingsreserve Vastgoed gebracht in overeenstemming met het besluit deze kosten voor te financieren uit de bestemmingsreserve Vastgoed (bestuursrapportage 2017) (zie ook programma 6 Betalen & Financierien). Aankoop Gasteloseweg 239, 243 en 245: de conceptovereenkomst met betrekking tot de bijdrage in de aankoopkosten van deze panden wordt pas in 2019 verder uitgewerkt. Hierdoor zal pas in 2019 de bijdrage worden ontvangen (€ 68.000). Voormalige schoolgebouwen: de kosten voor het verwijderen van de noodlokalen bij Flaviadonk 2 en de daarbij behorende nutsvoorzieningen waren niet begroot. De kosten voor gasverbruik en de kosten voor het herstel van de verwarming van Voorstraat 157 waren niet begroot. Tevens waren de kosten voor herstel van de CV en noodverlichting van Bovendonk 111 niet begroot (totaal nadeel van € 71.000). Grond bij Sensus-terrein: vooruitlopend op de verkoop van grond nabij het Sensus-terrein zijn de bomen op dit perceel gekapt. De verkoop van deze grond zal in 2019 plaatsvinden. Deze kosten komen ten laste van de bestemmingsreserve Vastgoed, waarin ook de verkoopopbrengst in 2019 gestort zal worden (zie programma 6 Betalen & Financierien).</p>	N 168.000
<p>Omgevingsvergunningen inclusief niet gerelateerd deel Dit voordeel wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door hogere legesopbrengsten. In de najaarsbrief zijn de legesopbrengsten verhoogd met € 250.000 op basis van de toen bekende aanvragen. Hierna blijkt dat er nog meer aanvragen omgevingsvergunningen zijn binnengekomen en afgegeven met de daarbij behorende leges waarmee bij het opstellen van de najaarsbrief geen rekening kon worden gehouden (€ 91.000). Hiernaast zijn er nog enkele kleinere afwijkingen gerealiseerd op de legesopbrengsten voor buitenplanse afwijkingen en binnenplanse ontheffingen, adviezen commissie ruimtelijke kwaliteit en overige leges (onder andere brandveiligheid en kappen).</p>	V 96.000
<p>Wonen In de Kadernota 2018 is € 365.000 beschikbaar gesteld voor het project tijdelijke goedkope woningen. In de bestuursrapportage van 2018 is € 305.000 doorgeschoven naar 2019. Vanwege een vertraging in de voorbereiding is ook het nog resterende budget voor 2018 voor bouw- en woonrijp maken niet benut. In 2018 is het participatietraject gestart. In de Kadernota 2018 is € 300.000 beschikbaar gesteld voor woonconnect. In de bestuursrapportage van 2018 is € 290.000 doorgeschoven naar 2019. Doordat er teveel onzekerheden in het project zijn geweest is het project vertraagd en is ook het nog beschikbare budget voor 2018 niet benut. Deze twee posten laten een voordeel zien van in totaal € 70.000. Per saldo leveren de exploitatielasten- en baten van de verstrekte duurzaamheidsleningen, startersleningen en stimuleringsregeling verbetering wooncomfort een voordeel op van € 41.000.</p>	V 121.000

<p>Grondexploitaties De afwijkingen tussen de begroting- en de rekeningcijfers zijn een gevolg van het achterblijven van de realisatie van de grondexploitaties ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties. De cijfers van de vastgestelde grondexploitaties zijn in de begroting opgenomen. Hierbij zijn die, zoals vastgesteld bij de begroting 2018, voor de jaarschijf 2018 bepalend. In de Bestuursrapportage 2018 zijn de ramingen voor 2018 aangepast. Het negatief resultaat te opzichte van de begroting op bouwgrondexploitaties wordt veroorzaakt door: Verliesvoorziening van Dregtplein: de begrote storting bedroeg € 23.000; in werkelijkheid was er sprake van een vrijval van € 65.000 (voordeel € 88.000). Verliesvoorziening Gebrande Hoef: de begrote storting bedroeg € 12.000; in werkelijkheid is er € 87.000 gestort (nadeel € 75.000). Verliesvoorziening winkelcentra: de begrote onttrekking bedroeg € 54.000; in werkelijkheid is er € 26.000 gestort (nadeel € 80.000). Verliesvoorziening Stadsoevers: de begrote vrijval bedroeg € 646.000; de werkelijke vrijval bedroeg € 324.000 (nadeel € 322.000). De bijdrage in de exploitatie van Nieuwe Markt was begroot op € 52.000. De werkelijk benodigde bijdrage was € 9.000 (voordeel € 43.000). De bijdrage in de exploitatie van Nieuwstraat was begroot op € 68.000. De werkelijk benodigde bijdrage bedroeg € 94.000 (nadeel € 26.000). De bijdrage in de exploitatie van Tolbergcentrum was begroot op € 24.000. Er heeft geen bijdrage in de exploitatie plaatsgevonden (voordeel € 24.000). De bijdrage in de exploitatie van Dijkcentrum was begroot op € 30.000. Ook deze bijdrage was niet nodig (voordeel € 30.000). Voor een nadere specificatie en toelichtingen wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid en "Toelichting op de balans".</p>	N 272.000
<p>Overige kleine financiële afwijkingen Hiernaast is nog een aantal kleinere afwijkingen ontstaan, waaronder hogere kosten voor Stadsoevers Oost en Woningexploitatie.</p>	N 12.000
Afvalinzameling en milieu	V 286.000
<p>Reiniging Het product Reiniging betreft een gesloten financiering. Het verschil tussen de opbrengsten en de uitgaven wordt onttrokken aan de voorziening Exploitatie Reinigingssector. In de begroting was uitgegaan van een onttrekking aan de voorziening van € 348.000. De daadwerkelijke mutatie op de voorziening betreft een onttrekking van € 639.000. Per saldo levert dit een voordeel op van € 291.000. Dit is een gevolg van de hogere kosten die in 2018 zijn gemaakt voor dit product en de lagere opbrengsten. De grootste nadelen betreft: > De opgehaalde hoeveelheden plastic zijn hoger dan verwacht. Echter hier zat er minder herbruikbaar plastic in en meer restafval, waardoor er meer kosten zijn gemaakt voor de verwerking van het plastic en er minder inkomsten zijn over het gerecyclede plastic. De inkomsten voor papier zijn drastisch gedaald, vanwege de daling van de prijs (totaal nadeel € 394.000). > Er is minder vaak huishoudelijk afval aangeboden (minder ledigingen) dan verwacht waardoor de opbrengsten € 60.000 achterblijven op de begroting. De grootste voordelen betreft: > De aanpassingen aan de aanbiederplaatsen zijn uitgesteld, omdat het omgekeerd inzamelen is uitgesteld (€ 228.000), waardoor er ook minder advieskosten en representatie kosten zijn gemaakt. > Weinig illegale stortingen (asbest, drugsafval) op Roosendaals grondgebied waardoor een voordeel ontstaat van € 21.000.</p>	V 94.000
<p>Milieubeheer Begrote bijdrage aan OMWB was € 36.000 hoger dan het vastgestelde werkprogramma van OMWB. Ook het budget van € 74.000 dat via de resultaatbestemming van 2017 weer beschikbaar is gekomen voor 2018 is niet benut. Vanwege capaciteitsproblemen bij de OMWB zijn niet alle werkzaamheden uit het werkprogramma van 2018 uitgevoerd. Op basis van de eindafrekening wordt € 104.000 terugontvangen. In 2018 zijn extra kosten gemaakt als gevolg van het besluit van het Algemeen Bestuur van de RMD om daadwerkelijk tot liquidatie over te gaan. Er is een schikking getroffen met de OMWB voor de afwikkeling van het Sociaal Beleidskader en de geldlening bij de BNG is vervroegd afgelost met als gevolg een boeterente. De verwachting was dat de liquidatie in 2017 zou worden afgewikkeld, maar door omstandigheden is dat niet gelukt. Daarom was er in de begroting 2018 ook geen bijdrage geraamd aan de RMD (nadeel € 33.000).</p>	V 187.000
<p>Overige kleine financiële afwijkingen Hiernaast is er nog een klein voordeel gerealiseerd vanwege minder kosten door dierenoverlast.</p>	V 5.000

Vergunningverlening	V 41.000
Leges openbare orde en veiligheid Dit voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door twee aanvragen voor speelautomaten in speelhallen. Deze vergunningen worden voor 4 jaar verstrekt.	V 34.000
Overige kleine financiële afwijkingen De toegerekende salariskosten zijn lager dan begroot, door een openstaande vacature. Doordat de evenementenvergunningen niet meer meerjarig worden afgegeven maar voor slechts 1 jaar, zijn er meer externe adviezen ingewonnen voor de verstrekking van deze vergunningen.	V 7.000

Programma 5. Zorgen & Stimuleren

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Zorg algemeen	N 4.438	N 6.113	N 4.885	V 1.228	
Lasten	4.927	6.213	4.954		71
Baten	489	100	69		-35
Vrij toegankelijke zorg	N 6.607	N 10.097	N 8.657	V 1.440	
Lasten	6.709	10.199	8.803		904
Baten	102	102	146		25
Toegang zorg	N 2.302	N 2.273	N 2.138	V 135	
Lasten	2.310	2.273	2.139		85
Baten	8		1		
Niet vrij toegankelijke zorg	N 35.800	N 33.719	N 32.523	V 1.196	
Lasten	39.641	37.397	35.436		129
Baten	3.841	3.678	2.913		114
Saldo	N 49.147	N 52.202	N 48.203	V 3.999	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Zorg algemeen	V 1.228.000
Toegerekende salariskosten en toegerekende inhuur De toegerekende salariskosten zijn € 18.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door diverse kleinere afwijkingen. Vanaf oktober zijn er 2 extra fte's voor Jeugdprofessionals begroot met als doel inzet op de huisartsenroute. Deze 2 extra fte's zijn pas vanaf 1 januari 2019 geleverd omdat Stichting Spring over onvoldoende capaciteit beschikte vanwege de krapte op de arbeidsmarkt (€ 35.000).	V 60.000
Wijkgericht werken Doordat de werkwijze steeds meer onderdeel wordt van de reguliere werkwijze van de organisatie en burgerinitiatieven / vitaliteitsacties steeds vaker uit reguliere budgetten worden bekostigd resteert er in 2018 een positief saldo op dit budget. Middelen om vitaliteitsacties aan te jagen en te faciliteren blijven noodzakelijk. Juist door de flexibele inzet van de exploitatiemiddelen blijft de gemeente wendbaar om in te kunnen spelen op kansen bij het ondersteunen van burgerinitiatieven in wijken en dorpen.	V 84.000
1e Lijnsloket Wmo en Jeugd Op het onderdeel Jeugdzorgplus is een voordeel van € 334.000 zichtbaar. Dit voordeel wordt veroorzaakt door minder inzet nodig vanuit JeugdzorgPlus West-Brabant West (gesloten jeugdzorg). Deze verschuiving sluit aan bij de beweging van "licht waar kan en zwaar waar nodig". In de begroting is € 683.000 opgenomen voor het principe "verrekenen en verzekeren" (solidariteit jeugdhulp). Lange tijd was de verwachting dat Roosendaal € 500.000 bij moest dragen aan de regio. In de Bestuursrapportage 2018 is reeds aangegeven dat er nog onduidelijkheid bestond over hoe dit voor Roosendaal uit zou pakken. Uiteindelijk hebben enkele gemeentes aangegeven dat ze toch geen beroep doen op de solidariteit. Hiermee resteert nog een bijdrage aan een deelnemende gemeente van € 130.000, waardoor het restant € 553.000 bedraagt. Er heeft een afrekening over de solidariteitsbijdrage 2017 plaatsgevonden, de bijdrage aan de regio is lager bijgesteld (€ 59.000) en de eigen bijdrage in het beroep van 2017 was niet begroot (€ 35.000). Per saldo levert dit een voordeel op van € 24.000. Er heeft een afrekening van Zi2T over de jaren 2015 tot en met 2017 plaatsgevonden (€ 41.000). De middelen van de nadere regel Transformatie Sociaal Domein (€ 134.000) zijn niet besteed omdat hiervoor in de plaats het Stimuleringsfonds Sociaal Domein is gekomen.	V 1.088.000
Overige kleine financiële afwijkingen Er is nog een kleine afwijking zichtbaar op de huisvestingskosten Kloosterstraat 19a in Wouw.	N 4.000

Vrij toegankelijke zorg	V 1.440.000
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd Om het voorliggend veld een impuls te geven is er voor de periode 2016-2018 een impulsbudget (krediet) beschikbaar gesteld van € 2,0 miljoen. Eind 2018 is er nog een bedrag van € 1.141.000 beschikbaar op het krediet, dat in 2019 tot en met 2021 geheel ingezet wordt. Een nadere toelichting met betrekking tot dit krediet is opgenomen onder het hoofdstuk Kredieten. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Investerings in het voorliggend veld op programma 6 Betalen & Financieringen. Voor 2018 zijn uit de bestemmingsreserve Duurzaamheidsfonds sport en buurthuizen middelen beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsmaatregelen bij buurthuizen. Het buurthuis Het Huis van de Westrand heeft nog geen maatregelen getroffen, omdat het onduidelijk is of het buurthuis op deze locatie zal blijven. De verwachting is, dat dit pas in 2019 zal plaatsvinden. Hierdoor is er een voordeel van € 66.000 ontstaan. Op programma 6 Betalen & Financieringen staat hiertegenover een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve van eenzelfde bedrag. In 2018 is € 176.000 ontvangen vanuit de decentralisatie-uitkering "Gezond in de stad". Er is bewust gekozen voor eenmalige projecten, omdat pas in de loop van 2018 bekend werd, dat de rijksbijdrage een meer structureel karakter zou krijgen. Pas in oktober 2018 is de "Ambitienota Lokaal Gezondheidsbeleid 2018-2030" vastgesteld door de Raad, waarin is besloten deze middelen hiervoor in te zetten. Door de latere vaststelling van het beleid zijn niet alle middelen van 2018 besteed (€ 144.000). In 2018 zijn CIOS Goes en Fontys Sportkunde in Roosendaal gestart. De gemeente heeft de beide scholen ondersteund met het vormgeven van de praktijk leeromgeving. Daarvoor is extra ondersteuning gevraagd aan SSNB voor in totaal € 34.000. Sport Service Noord Brabant heeft het programma mede vormgegeven en verbindingen gelegd tussen de opleidingsinstituten en het maatschappelijk veld. Vanuit vier andere gemeenten is er een bijdrage ontvangen voor deelname aan cursussen "Collectieve preventie" van € 34.000 die door Roosendaal zijn ingekocht.	V 1.341.000
Jeugdgezondheidszorg Voor 2018 is het contract voor jeugdgezondheidszorg voor het eerst aanbesteed. Dit heeft een voordeel opgeleverd.	V 102.000
Overige kleine financiële afwijkingen Gezondheid Er is een subsidie aan AED Stichting Wouw verstrekt voor uitbreiding en vervanging AED netwerk. Tegenover deze kosten staat een bijdrage van de Regionale Ambulancevoorziening (RAV).	N 3.000
Toegang zorg	V 135.000
Toegerekende salariskosten en inhuur De afwijking op de toegerekende loonkosten bedraagt € 62.000, dat voornamelijk wordt veroorzaakt door latere indiensttreding van personeel. Vanwege ziekte en latere vervanging van inhuurmedewerkers Wmo zijn er minder uren door ingehuurd personeel gemaakt dan begroot (€ 21.000).	V 83.000
Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd Het voordeel van € 52.000 wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er budget gereserveerd was voor 3 Wmo-professionals ten behoeve van het project Herindicatie Begeleiding Wmo. De inhuur van deze medewerkers is uiteindelijk uit het concernbrede personeelsbudget betaald.	V 52.000
Niet vrij toegankelijke zorg	V 1.196.000
Maatwerk voorziening in natura Wmo (materieel) In 2018 zijn voornamelijk minder woningaanpassing aangevraagd. In de bestuursrapportage 2018 is hierop geanticipeerd en is het budget al verlaagd met € 320.000. Doordat het een openeinderegeling is en iedere aanvraag incidenteel is, zijn de kosten moeilijk voorspelbaar.	V 160.000
Maatwerk voorziening in natura Wmo (immaterieel) Wmo Begeleiding Er is € 648.000 meer besteed. Dit komt voornamelijk door de bijdrage voor Licht Verstandelijk Beperkten (LVB) aan de centrumgemeente bescherm wonen Bergen op Zoom (€ 314.000), die abusievelijk door het rijk aan Roosendaal is toegekend. In de Bestuursrapportage 2018 is het budget voor Begeleiding verhoogd met € 1.500.000. De werkelijke kosten voor Begeleiding zorg in natura zijn € 334.000 hoger. Gepland was om na herindicaties afschalen van zorg te realiseren. De ondersteuningsbehoefte van de cliënt is leidend in het toewijzen van de zorg. Kleinschalig Collectief Vervoer In de Bestuursrapportage 2018 is dit budget verhoogd met € 351.000 gebaseerd op de begroting van de Regio West Brabant (RWB). De werkelijke kosten voor het gebruik van de deeltaxi-passen zijn € 56.000 lager door een minder hoge stijging van het aantal afgenomen ritten. Regionale uitvoeringskosten Wmo Jaarlijks wordt door de gemeente Rucphen ingeschat hoeveel uren er nodig zijn voor de regionale samenwerking Wmo. Uit de afrekening regionale samenwerking Wmo 2018 blijkt dat er minder uren zijn besteed.	N 582.000

Maatwerk voorziening in natura Huishoudelijke Hulp (HH) HBH+ zorg in natura In 2018 zijn de contracten met de aanbieders Huishoudelijk Hulp geactualiseerd voor de komende jaren. De actualisatie was een gevolg van een CAO verhoging van 3,6%, schaalverhoging van 5,4% en een prijsindexatie van 0,135%. Voor 2018 heeft dit geresulteerd in een nadeel van € 195.000. In de Bestuursrapportage 2018 is deze CAO aanpassing reeds als risico gemeld. Persoonsgebonden budget HH In de bestuursrapportage 2018 is het budget PGB HH naar beneden bijgesteld met € 220.000. Zoals in voorgaande jaren wordt de verschuiving van PGB naar Zorg in Natura voortgezet. De verschuiving is wel te zien maar iets minder scherp dan inschat (€ 20.000). Huishoudelijke Hulp Toelage (Dienstencheques) Van de resterende middelen uit de bestemmingsreserve Decentralisatie Uitkeringen is in 2018 € 171.000 beschikbaar gekomen voor uitvoering van Hulp Huishoudelijke Toelage 2018. Ondanks de toename van het gebruik in 2018 is er een voordeel van € 20.000 ontstaan. Tegenover dit voordeel staat een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve Decentralisatie Uitkeringen op Programma 6 Betalen & Financieringen.	N 195.000
Opvang en beschermd wonen Wmo In de Bestuursrapportage 2018 is het budget verhoogd met € 1.500.000. Na een succesvolle lobby wordt 80% van het tekort op beschermd wonen gecompenseerd. Het verwachte restant tekort blijkt door een lager aantal cliënten in de praktijk te zijn opgelost.	V 1.500.000
Persoonsgebonden Budget (PGB) Jeugd Binnen de niet vrij toegankelijke zorg in natura kunnen aanbieders maatwerk leveren waardoor inzet van PGB Jeugd steeds minder voorkomt.	V 26.000
Individuele voorzieningen in natura Jeugd Jeugdhulp In de uitgaven voor jeugdzorg is een verschuiving zichtbaar, die aansluit bij de beweging van "licht waar kan en zwaar waar nodig". De uitgaven voor Landelijke transitiearrangementen (LTA) zijn € 252.000 lager en de uitgaven voor ambulante ondersteuning zijn gestegen (€ 575.000). Tevens zijn de regionale uitgaven voor de zware jeugdhulp JeugdzorgPlus € 781.000 lager. Er is minder inzet nodig geweest vanuit JeugdzorgPlus West Brabant West, waardoor de totale bijdrage vanuit de regiogemeenten € 634.000 lager is dan begroot. Innovatiebudget West-Brabant West In 2018 zijn er regionaal 2 verzoeken ontvangen voor innovatiebudget. Hierdoor is er regionaal € 88.000 uitgegeven, waardoor er een voordeel van € 140.000 is ontstaan. Medio 2018 is er een nieuw kader opgesteld dat beter aansluit op de doelen en sturing vanuit de regionale samenwerking. Doordat het nieuwe kader medio 2018 is ingegaan is het aantal gehonoreerde verzoeken lager dan vooraf ingeschat. De bijdrages van de regiogemeenten aan het Innovatiebudget West-Brabant West zijn in totaal € 159.000 lager dan begroot. Het verschil tussen het voordeel op de lasten en het nadeel op de opbrengsten betreft de eigen bijdrage voor 2018. Vanuit de verstrekte innovatiesubsidies uit 2017 bleek dat er door de zorgaanbieders € 72.000 niet is uitgegeven en deze zijn middelen zijn in 2018 terug betaald (€72.000).	N 124.000
Veiligheid, reclassering en opvang Jeugd De investering in een toegang met stevige jeugdprofessionals leidt er toe dat opvoed- en opgroei problemen eerder worden gesignaleerd en zelfs door inzet van de jeugdprofessionals zelf kan worden opgelost. Zo is er afgelopen jaren geïnvesteerd in jeugdprofessionals die zijn toegerust om complexe veiligheidscasuïstiek op te pakken met als doel de veiligheid in het gezin te herstellen. Een gevolg hiervan is dat er minder jeugdige een jeugdbescherming of jeugdreclasseringsmaatregel nodig hebben (dit sluit aan bij de beweging van "licht waar kan en zwaar waar nodig"). Daarnaast is in 2018 gestart met de pilot veiligheidsteam waarbij gewerkt is aan de samenwerking tussen veiligheidspartners (jeugdprofessionals, gecertificeerde instellingen, veilig thuis en raad voor de kindbescherming). Ook bij de samenwerking is het doel om de (veiligheid)risico's binnen het gezin zo snel als mogelijk te herstellen. Deze maatregelen leveren een voordeel op van € 410.000. Kr8Collectief Roosendaal is sinds de eerste helft van 2018 penvoerder geworden voor de financiering van het Kr8Collectief namens de regio West-Brabant West. Het regionale budget Kr8Collectief is € 70.000. Hiervan is in 2018 € 38.000 besteed, waardoor er nog € 32.000 resteert. In de begroting is alleen de eigen deelnemersbijdrage ad € 17.000 opgenomen, waardoor er een nadeel van € 21.000 is ontstaan. De bijdrages van de deelnemende gemeenten waren niet in de begroting opgenomen, waardoor er een voordeel van € 31.000 is ontstaan.	V 417.000
Overige kleine financiële afwijkingen Dit nadeel wordt veroorzaakt door kleine financiële afwijkingen op de producten "Eigen bijdrage maatwerkvoorzieningen Wmo" en "Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd".	N 6.000

Programma 6. Betalen & Financien

(X € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018	Saldo 2018	Incidenteel gerealiseerd in 2018
Treasury	V 1.657	V 1.513	V 956	N 557	
Lasten	-921	-904	-385		
Baten	736	609	571		-122
Uitkeringen gemeentefonds	V 120.613	V 123.265	V 123.886	V 621	
Lasten					
Baten	120.613	123.265	123.886		-228
Algemene lasten en baten	N 499	N 525	N 592	N 67	
Lasten	1.705	1.902	1.920		153
Baten	1.206	1.377	1.328		217
Belastingen	V 12.669	V 12.766	V 12.575	N 191	
Lasten	1.181	1.246	1.240		
Baten	13.850	14.012	13.815		66
Resultaten	V 14.388	V 7.223	V 46	N 7.177	
Lasten	25.608	24.918	25.138		3.976
Baten	39.996	32.141	25.184		3.262
Saldo	V 148.828	V 144.242	V 136.871	N 7.371	

Analyse van de belangrijkste verschillen begroting en rekening 2018	
Treasury	N 557.000
<p>Treasury Het beleidsveld treasury sluit met een nadelig saldo van € 557.000. De overdracht van de scholen voor Voortgezet Onderwijs in 2018 heeft pas in juli 2018 daadwerkelijk plaatsgevonden. Als gevolg daarvan zijn ook de bijbehorende gelden later bij de gemeente binnen gekomen. Dit heeft er onder andere in geresulteerd dat de resterende inspanningsverplichting van € 254.000 om een lagere rentelast te realiseren niet gehaald is. Het nadelig saldo op dit beleidsveld wordt echter grotendeels gecompenseerd door lagere kapitaallasten op de andere programma's met name door het achterlopen van de uitvoering van geplande geactiveerde kredieten (zie de toelichtingen op de overige programma's).</p>	N 557.000
Uitkeringen gemeentefonds	V 621.000
<p>Uitkeringen gemeentefonds De uitkomsten van de septembercirculaire 2018 zijn via de Najaarsbrief 2018 aan de Raad verwerkt in de begroting. Het daarna ontstane begrotingsbedrag bedroeg op dat moment € 77.807.000. Op basis van de beschikbare gegevens gemeentefondsuitkering 2018 en de afrekeningen van voorgaande jaren bedraagt de werkelijke hoogte van de uitkering in 2018 € 78.361.000. Ten opzichte van de begroting ontstaat dan een voordelig verschil van € 554.000. De twee belangrijkste hoofdoorzaken zijn: > Meevallers door de toekenning via de decembercirculaire van respectievelijk de decentralisatie uitkering transformatiefonds jeugd € 668.000 en de verhoging van de uitkeringsfactor bij decembercirculaire ten opzichte van de septembercirculaire geeft tevens een voordeel van € 124.000. > Incidentele nadelen voortvloeiend uit verrekeningen 2016 en 2017, voornamelijk te verklaren doordat de hogere WOZ- waarden van woningen en niet-woningen zorgen voor een stijgende belastingcapaciteit, wat per saldo een negatief effect heeft op de algemene uitkering van € 285.000.</p> <p><u>Uitkeringen deelfonds sociaal domein:</u> De begroting van de Integratie Uitkering Sociaal Domein (IUSD) is gebaseerd op de meicirculaire 2018 en bedraagt € 45.458.000. Sinds de meicirculaire zijn de september- en decembercirculaire 2018 gepubliceerd. Op basis van de laatste specificatie over 2018 bedraagt de IUSD € 45.525.000. Bij de septembercirculaire is het budget voor participatie opgehoogd met € 67.000. Dit wordt veroorzaakt door een vrijval van ruim € 12 miljoen van het beschikbare budget op macroniveau voor de decentralisatie-uitkering Bonus Beschut Werk. Het kabinet heeft besloten dat de resterende middelen beschikbaar blijven voor gemeenten. Voor 2018 betekent dit dat het bedrag is toegevoegd aan de IUSD, onderdeel Participatie.</p>	V 621.000
Algemene lasten en baten	N 67.000
<p>> Het budget voor onvoorzien is niet ingezet wat een voordeel oplevert van € 200.000. > In 2018 zijn de kosten voor voormalig personeel, waarvoor een verplichting tot betaling WW bestaat, € 61.000 hoger dan begroot als gevolg van de niet-voorzien uitstroom van personeel. > De totale detachingsvergoedingen zijn € 106.000 lager dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door het later ingaan van contracten, het niet kunnen detacheren van medewerkers wegens ziekte en een correctie over 2017 en 2018 omdat er een hogere vergoeding in rekening is gebracht over 2017 en 2018 dan afgesproken in de overeenkomst. > Het budget flankerend personeelsbeleid is niet volledig ingezet. Dit levert een voordeel op van € 26.000. > De hoogte van de voorzieningen voor oninbare privaatrechtelijke en publiekrechtelijke vorderingen is aangepast met respectievelijk een aanvulling van € 153.000 en een vrijval van € 38.000. De hoogte van deze voorzieningen wordt bepaald aan de hand van de inbaarheid van de openstaande vorderingen. Hiernaast is nog een aantal kleinere afwijkingen ontstaan, zoals hogere kosten voor stagiaires, lagere loonkosten voor wachtgelders, een voordelige afrekening fee-vergoeding 2017 van de Regio West Brabant en hogere kosten WW, bovenwettelijke WW (inclusief de beheerskosten) en pensioenpremie voor oud-medewerkers van Centrum voor de Kunsten, die ten laste van de voorziening Friciekosten CvdK zijn gebracht.</p>	N 67.000

Belastingen	N 191.000
Onroerende zaakbelastingen/WOZ De opbrengsten van OZB van niet-woningen zijn € 337.000 lager dan begroot, waarvan € 67.000 gebruikersheffing en € 270.000 eigenaarsheffing. De lagere opbrengsten zijn een gevolg van > Afwikkeling bezwaren € 264.000 > Oninbaarverklaringen € 73.000 (onder andere als gevolg van faillissementen) De opbrengsten van OZB eigendom van woningen zijn € 58.000 hoger dan begroot door nieuwbouw.	N 279.000
Invoeringskosten belastingen De door de BWB opgelegde invoeringskosten worden bij de deelnemers in rekening gebracht. Dit betreft een bedrag van € 221.000. Dit is € 19.000 meer dan in de begroting is opgenomen. De werkelijk door de BWB ontvangen invoeringskosten worden afgedragen aan de betreffende deelnemer. De verleende oninbaar verklaringen zijn hierop in mindering gebracht. In 2018 was dit in totaal € 152.000 (€ 20.000).	N 39.000
Vennootschapsbelasting (VPB) Voor de jaren 2016 en 2017 heeft een fiscale beoordeling plaatsgevonden. De conclusie is dat er op basis van de gehanteerde uitgangspunten geen sprake is van een VPB-last. Voor de jaren 2016 en 2017 zijn als gevolg daarvan nihil aangiften ingediend bij de Belastingdienst. Bij de uitgevoerde inventarisatie over 2018 zijn geen nieuwe activiteiten geconstateerd die leiden tot een eventuele VPB plicht.	V 30.000
Toeristenbelasting Het voordeel wordt vooral veroorzaakt doordat er in 2018 nog voor een bedrag van € 50.000 aanslagen zijn opgelegd over voorgaande jaren.	V 50.000
Reclamebelasting Ten opzichte van de begrote opbrengsten reclamebelasting voor het bedrijventerrein Borchwerf I en de binnenstad is de opbrengst € 57.000 hoger, omdat er meer belastingplichtigen waren. De opbrengst van de reclamebelasting Majoppveld is € 21.000 lager dan begroot omdat er minder belastingplichtigen waren.	V 33.000
Overige kleine financiële afwijkingen <u>Precariobelasting</u> De opbrengsten precariobelasting zijn hoger dan begroot, doordat meer opgelegde aanslagen aan belastingplichtigen waren. <u>Hondenbelasting</u> Het nadeel op hondenbelasting wordt veroorzaakt door de verleende verminderingen van aanslagen van voorgaande jaren.	V 14.000
Resultaten	N 7.177.000
De hogere stortingen veroorzaken een nadeel van € 220.000. De lagere onttrekkingen veroorzaken een nadeel van € 6.957.000. Een verdere toelichting met betrekking tot de onttrekkingen en stortingen in opgenomen onder "Toelichting op de balans".	

Reserves en voorzieningen: mutaties op de reserves

Stortingen

Omschrijving	Geraamd	Werkelijk	Vershil	V/N	Incidenteel
Algemene reserve	1.360.000	1.360.000			1.355.000
BR Monumenten	101.000	101.000			
BR Nieuwbouw stadskantoor	952.000	952.000			
BR Huisvesting onderwijs	6.575.000	6.575.000			4.410.000
BR Grondexploitaties	1.275.000	960.000	315.000	V	959.000
BR Flank. personeelsbeleid	350.000	350.000			
BR Decentralisatie-uitkeringen	849.000	849.000			
BR Speelgelegenheden	382.000	383.000	1.000	N	
BR Vastgoed	2.987.000	4.135.000	1.148.000	N	3.896.000
BR Beheerkalender onderhoud	2.658.000	2.738.000	80.000	N	-1.053.000
BR Groenfonds	110.000		110.000	V	
BR Beheerkalender kapitaalst.	3.682.000	3.676.000	6.000	V	1.377.000
BR Duurzaam. sport/ buurth.	500.000	500.000			500.000
BR Kapitaallasten	1.595.000	1.555.000	40.000	V	1.555.000
BR Grondexploitatie alg. dienst	1.374.000	782.000	592.000	V	390.000
Overige reserves	168.000	222.000	54.000	N	25.000
Totaal	24.918.000	25.138.000	220.000	N	13.414.000

Onttrekkingen

Omschrijving	Geraamd	Werkelijk	Vershil	V/N	Incidenteel
Algemene reserve	7.935.000	6.328.000	1.607.000	N	4.201.000
Algemene saldireserve	716.000	716.000			716.000
Spec.risico res.sociaal domein	2.303.000	907.000	1.396.000	N	751.000
BR Monumenten	101.000	49.000	52.000	N	
BR Nieuw/verbouw stadskantoor	105.000	104.000	1.000	N	
BR Nieuwbouw schouwburg	179.000	179.000			
BR Onderwijs huisvesting	4.316.000	2.947.000	1.369.000	N	56.000
BR Grondexploitaties	240.000	109.000	131.000	N	
BR Vitale wijken en dorpen	395.000	262.000	133.000	N	200.000
BR Flankerend personeel	364.000	328.000	36.000	N	
BR Winstuitkering HNG	415.000	415.000			
BR Decentralisatie-uitkeringen	2.555.000	1.723.000	832.000	N	
BR Speelgelegenheden	382.000	292.000	90.000	N	
BR Vastgoed	1.355.000	2.599.000	1.244.000	V	1.328.000
BR Investeringsimpuls	1.845.000	1.713.000	132.000	N	1.056.000
BR Beheerkalender onderhoud	3.792.000	3.592.000	200.000	N	
BR 750 jarig bestaan Rsd	101.000	101.000			101.000
BR Nog te bestem.overschot	959.000	966.000	7.000	V	966.000
BR Invest. in voorliggend veld	1.658.000	517.000	1.141.000	N	
BR Beheerkalender kapitaalst.	159.000	131.000	28.000	N	
BR Duurzaamheid sport/buurth	529.000	429.000	100.000	N	429.000
BR Kapitaallasten	185.000	173.000	12.000	N	
BR Grondexploitatie alg.dienst	1.255.000	350.000	905.000	N	
Overige reserves	297.000	253.000	44.000	N	8.000
Totaal	32.141.000	25.183.000	6.958.000	N	9.812.000

Overzicht incidentele lasten en baten

Incidentele lasten	
Programma 1 Besturen & Samenwerken	
Opkomstbevordering verkiezingen, Dag van de Roosendaalse democratie, Boerenraad en tweedaagse raad	54.000
Begeleiden, afscheid en wachtgeld vertrekkende collegeleden + screenen, trainen en inwerken nieuwe leden	133.000
Aanvullende storting in voorziening APPA	48.000
Afrekening 2017 BWB	-25.000
Taskforce Brabant-Zeeland	37.000
Districtelijke voorman ondermijning	89.000
Afrekening 2017 Veiligheidsregio	-172.000
Vrijval reserves Veiligheidsregio	-290.000
Spoorzone Moerdijk-Halderberge-Roosendaal (zie onttrekking aan BR Decentralisatie-uitkeringen; prog.6)	376.000
Opsporen conventionele explosieven (zie onttrekking aan BR Decentralisatie-uitkeringen; prog.6)	254.000
Raadgevend referendum 21 maart 2018 (zie algemene uitkering op programma 6)	27.000
Kosten A&O-fonds (zie algemene uitkering op programma 6)	30.000
Organisatieontwikkeling (zie onttrekking aan Bestem.res. Investeringsimpuls economie; prog.6)	51.000
Roosendaal 750 jaar (zie onttrekking aan 2 reserves; programma 6)	401.000
Voorschot garantiestelling Stichting Roosendaal 750 jaar	100.000
Lagere bijdrage ICT-WBW (inclusief kosten dataverkeer mobile telefonie)	-637.000
Advieskosten verhuizing datacenter	66.000
Afschrijving investeringen ICT CAD-werkplekken en vervangen bestaande werkplekken	99.000
Kosten programmatuur Werkplein	51.000
Programma 2 Leren & Ontwikkelen	
Herstel kwaaitaalvloeren Ziezo (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs; prog. 6)	56.000
Verwijderen noodlokalen, verwijderen asbest 2 scholen (zie onttrek. aan BR Huisvesting onderwijs; prog. 6)	30.000
Lagere bijdrage schoolbestuur i.v.m. vertraging verbouwing (zie onttrek. aan BR Huisvest. onderwijs prog.6)	-1.250.000
Introductiecampagne nieuwe studenten in Roosendaal	65.000
Externe adviezen HPO 2018 (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs; programma 6)	39.000
Lagere kosten onderwijsachterstanden (zie onttrekking aan Specifieke risico reserve sociaal domein; prog. 6)	-350.000
Wielereperience	71.000
Overdracht sportaccommodaties	29.000
Subsidies duurzaamheidsmaatregelen sport (zie onttrekking aan BR Duurzaamheidsmaatregelen; prog.6)	155.000
Boels Ladies Tour en NK Wielrennen	112.000
Extra budget cultuursubsidies (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen; prog. 6)	100.000
Schoonmaken kunstvoorwerpen	40.000
Programma 3 Werken & Ondernemen	
Kosten in gebruik houden voormalig TPG pand (herstel installaties/schoonmaak)	57.000
Diverse kredieten t.b.v. economische ontwikkeling (zie onttrekking aan 2 reserves; programma 6)	733.000
Aanpassingen Workhouse Leemstraat 6	28.000
Hogere bijdrage binnenstadsfonds	107.000
Sfeerstrand	26.000
Implementatie evenementenbeleid	26.000

Extra afschrijving verkoop Ettenseweg 94 (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed; prog 6)	320.000
Bijdrage WVS voorbereiding herstructurering	69.000
Niet besteed budget uitvoering herstructurering WVS (zie onttrekking aan Specifieke risico res. soc. domein; prog. 6)	-170.000
Bijdrage in kosten kantoniers	100.000
Verhoogde asielinstroom (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen; prog. 6)	203.000
Afrekening subsidie 2017 vluchtelingenwerk	-64.000
Afrekening subsidie 2017 St Jeugdfonds Cultuur Noord-Brabant, Kober en Traverse	-44.000
Programma 4 Wonen & Verblijven	
Impuls onderhoud wegbermen	180.000
Eikenprocessierupsen verwijderen	74.000
Herstel openbaar groen en bossen i.v.m. droogte en windval	451.000
Storting vrijval voorziening Rioleringsinvesteringen in voorziening Riooexploitatie	1.447.000
Inlopen achterstanden rioolreparaties	208.000
Extra kosten bemensing fietsenstallingen	86.000
Opknappen fietsenstallingen	37.000
Advieskosten zonneparken, biomaterialenfabriek en windmolenpark	126.000
Kosten planschades	121.000
Juridische adviezen t.b.v. verkoop Wouwseweg 36 (zie onttrekking aan bestemmingsres. Vastgoed; prog.6)	32.000
Extra afschrijving en juridische kosten t.b.v. verkoop Plantagebaan 194 (zie onttrekking aan BR Vastgoed; prog. 6)	439.000
Herontwikkeling Kadeplein 4 (Essent gebouw) (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed; prog. 6)	42.000
Sloopkosten Oostelijke Havendijk 12 (voormalig Wubben pand) (zie onttrekking aan BR Vastgoed; prog. 6)	26.000
Extra afschrijving + juridische kosten t.b.v. verkoop Norbartlaan 40 (zie onttrekking aan BR Vastgoed; prog. 6)	186.000
Exploitatielasten Gastelseweg 239, 243 en 245 (zie onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed; prog 6)	598.000
Herstel en groot onderhoud technische installaties 3 voormalige schoolgebouwen	60.000
Advieskosten omgevingsvergunning pand Gastelseweg	32.000
Korting op leges omgevingsvergunningen	50.000
Krediet Stadsoevers Oost	58.000
Hogere kosten liquidatie RMD	33.000
Afrekening OMWB jaarrekeningresultaat 2017	-210.000
Afrekening OMWB werkprogramma 2018	-104.000
Programma 5 Zorgen & Stimuleren	
Solidariteit 2018	130.000
Afrekening solidariteit 2017	-59.000
Subsidie Care Innovation Centre	114.000
Subsidies duurzaamheidsmaatregelen buurthuizen (zie onttrekking aan BR Duurzaamheidsmaatregelen; prog.6)	274.000
Kosten stimuleringsfonds voorliggend veld (zie onttrekking aan BR Investeringsfondsen in voorliggend veld; prog. 6)	516.000
Mediation en proceskosten Hbh+	85.000
Uitvoeringskosten Huishoudelijke Hulp Toelage (zie onttrekking aan BR Decentralisatie-uitkeringen; prog 6)	201.000
Afrekening innovatiesubsidies 2017	-72.000

Programma 6 Betalen & Financieringen	
Aanvullende storting in voorziening privaatrechtelijke dubieuze debiteuren	153.000
Totaal incidentele lasten voor resultaat	6.494.000
Programma 6 Betalen & Financieringen	
Storting verkoopresultaat Ettenseweg 84 in bestemmingsreserve Vastgoed (zie programma 3)	695.000
Storting verkoopopbrengst snippergroen in bestemmingsreserve Beheerkalender onderhoud (zie prog. 4)	80.000
Storting verkoopopbrengst Wouwseweg 36 in bestemmingsreserve Vastgoed (zie programma 4)	401.000
Storting verkoopopbrengst Plantagebaan 194 in bestemmingsreserve Vastgoed (zie programma 4)	350.000
Storting verkoopopbrengst Norbartlaan 40 in bestemmingsreserve Vastgoed (zie programma 4)	350.000
Storting verkoopopbrengst Laan van België 88 in bestemmingsreserve Vastgoed (zie programma 4)	2.100.000
Totaal incidentele lasten mutaties reserves	3.976.000
Totaal incidentele lasten inclusief stortingen na resultaat	10.470.000

Incidentele baten	
Programma 1 Besturen & Samenwerken	
Vrijval Opleidings- en Ontwikkelingsfonds 2017 van RWB	22.000
Bijdrage deelnemende gemeenten Taskforce Brabant-Zeeland	37.000
Bijdrage deelnemende gemeenten districtelijke voorman ondermijning	89.000
Vergoeding programmatuur Werkplein	51.000
Programma 2 Leren & Ontwikkelen	
Vrijval voorziening activiteiten cursisten CvK	32.000
Vrijval voorziening projectsubsidies	55.000
Programma 3 Werken & Ondernemen	
Verkoop Ettenseweg 94 (zie storting in bestemmingsreserve Vastgoed; programma 6)	695.000
Nabetaling COA subsidie 2014 en 2017	53.000
Terugvordering onterecht verstrekte uitkeringen	220.000
Buiten invordering stelling debiteuren sociale dienst	-457.000
Gedeeltelijke vrijval voorziening dubieuze debiteuren sociale zaken	64.000
Programma 4 Wonen & Verblijven	
Provinciale subsidie mensgerichte maatregelen	43.000
Loonkostensubsidie kantonniers	100.000
Hogere verkoopopbrengst snippergroen (zie storting in bestemm.res. Beheerkalender onderhoud; prog. 6)	80.000
Verkoop tractiemiddelen	33.000
Vrijval voorziening Rioleringsinvesteringen	1.447.000
Vergoeding kosten planschades	121.000
Opbrengsten anterieure overeenkomsten	69.000
Verkoop Wouwseweg 36 (zie storting bestemmingsreserve Vastgoed; prog. 6)	401.000
Verkoop Plantagebaan 194 (zie storting in bestemmingsreserve Vastgoed; prog. 6)	350.000
Vergoeding exploitatielasten Hoogstraat 124	24.000
Verkoop Norbartlaan 40 (zie storting in bestemmingsreserve Vastgoed; prog. 6)	350.000
Verkoop Laan v België 88 (voormalige LTS) (zie storting in bestemmingsreserve Vastgoed; prog. 6)	2.100.000
Hogere legesopbrengsten omgevingsvergunningen i.v.m. grote projecten	394.000
Leges vergunningen speelautomaten in speelhallen	33.000
Programma 5 Zorgen & Stimuleren	
Vrijval voorziening projectsubsidies	25.000
Afrekening eigen bijdrage in solidariteit 2017	-35.000
Regresrecht verhaal kosten Wmo-voorziening	48.000
Bijdrages deelnemende gemeentes in innovatiebudget jeugd	66.000
Programma 6 Betalen & Financieringen	
Dividend Saver	-122.000
Algemene uitkering verrekeningen 2016 en 2017	-285.000
Algemene uitkering raadgevend referendum en O&A-fonds	57.000
Correctie detachingsvergoeding 2017	-41.000
Toeristenbelasting voorgaande jaren	66.000
Gedeeltelijke vrijval voorzieningen voor dubieuze debiteuren	258.000
Totaal incidentele baten voor resultaat	6.443.000

Programma 6 Betalen & Financierien	
Onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen t.b.v. Spoorzone (zie programma 1)	376.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen t.b.v. opsporen explosieven (zie prog. 1)	254.000
Onttrekking aan bestemmingsres. Investeringsimpuls economie t.b.v. organisatie-ontwikkeling (zie prog. 1)	51.000
Onttrekking aan res. Nog te bestem. overschot begr. + 750 jarige bestaan Rsd t.b.v. 750 jarig bestaan (prog. 1)	401.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs t.b.v. kwoaitaalvloeren Ziezo (zie prog. 2)	56.000
Onttrekking aan bestemm.res. Huisvesting onderwijs t.b.v. verwijderen noodlokalen en asbest (zie prog. 2)	30.000
Lagere onttrekking aan bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs t.b.v. bijdrage schoolbestuur (zie prog. 2)	-1.250.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Huisvesting onderwijs t.b.v. kosten externe adviezen (zie prog. 2)	39.000
Vervallen onttrekking aan Specifieke risico reserve sociaal domein t.b.v. onderwijs-achterstanden (zie prog.2)	-350.000
Onttrekking aan BR Duurzaamheidsmaatreg. sport en buurthuizen t.b.v. verstrekte subsidies (zie prog. 2 en 5)	429.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Vitale Wijken en Dorpen t.b.v. cultuursubsidies (zie prog. 2)	100.000
Onttrekking aan Alg. reserve en BR Investeringsimpuls economie t.b.v. kredieten econ. ontwik. (zie prog. 3)	733.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed t.b.v. extra afschrijving Ettenseweg 84 (zie prog. 3)	320.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen t.b.v. asielin-stroom (zie prog. 3)	203.000
Vervallen onttrekking aan Specifieke risico reserve sociaal domein t.b.v. herstructurering WVS (prog. 3)	-170.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed t.b.v. advieskosten Wouwseweg 36 (zie prog. 4)	32.000
Onttrekking aan bestemm.res. Vastgoed t.b.v. extra afschrijving en advieskosten Plantagebaan 194 (zie prog.4)	439.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed t.b.v. ontwikkelkosten Kadeplein 4 (zie prog. 4)	42.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Vastgoed t.b.v. sloopkosten Oostelijke Haven-dijk 12 (zie prog. 4)	26.000
Onttrekking aan bestem.res. Vastgoed t.b.v. extra afschrijving en advieskosten Norbartlaan 40 (zie prog. 4)	186.000
Onttrekking aan bestem.reserve Vastgoed t.b.v. exploitatielasten Gastelseweg 239,243 en 245 (zie prog. 4)	598.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Investeringsimpuls in voorliggend veld (zie prog. 5)	516.000
Onttrekking aan bestemmingsreserve Decentralisatie-uitkeringen (zie prog. 5)	201.000
Totaal incidentele baten mutaties reserves	3.262.000
Totaal incidentele baten inclusief onttrekkingen na resultaat	9.705.000
Saldo incidentele baten en lasten voor resultaat	-51.000
Saldo incidentele baten/lasten reserves	-714.000
Saldo incidentele baten en lasten na resultaat	-765.000

Per saldo zijn er in 2018 meer incidentele lasten dan baten geweest.

Nadere analyse begrotingsrechtmatigheid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke lasten en baten ten opzichte van de ramingen uit de begroting 2018 (na wijzigingen). De vetgedrukte bedragen geven de overschrijdingen bij de lasten en de onderschrijdingen bij de baten weer.

Lasten (x € 1.000)	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	V = voordeel N = nadeel
Programma				
1. Besturen & Samenwerken	33.637	32.940	697	V
2. Leren & Ontwikkelen	21.358	19.073	2.285	V
3. Werken & Ondernemen	63.172	62.045	1.127	V
4. Wonen & Verblijven	68.044	57.321	10.723	V
5. Zorgen & Stimuleren	56.082	51.332	4.750	V
6. Betalen & Financierien	2.244	2.775	531	N
Stortingen reserves	24.918	25.138	220	N
Totaal lasten programma's	269.455	250.624	18.831	
Baten (x € 1.000)	Begroting 2018	Rekening 2018	Verschil	V = voordeel N = nadeel
Programma				
1. Besturen & Samenwerken	3.121	3.344	223	V
2. Leren & Ontwikkelen	4.141	4.000	141	N
3. Werken & Ondernemen	31.877	32.102	225	V
4. Wonen & Verblijven	55.032	46.015	9.017	N
5. Zorgen & Stimuleren	3.880	3.129	751	N
6. Betalen & Financierien	139.263	139.600	337	V
Onttrekkingen reserves	32.141	25.184	6.957	N
Totaal baten	269.455	253.374	16.081	
Saldo		2.750	2.750	

Toelichting op de overschrijdingen van de lasten

Er is een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen - volgens de commissie BBV - tenminste de volgende categorieën begrotingsafwijkingen worden onderkend:

Omschrijving	Rechtmatig	Onrechtmatig
1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten.	X	
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die niet tijdig konden worden gesignaleerd.	X	
3. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.		X
4. Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend.		X
5. Kostenoverschrijdingen inzake activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstreker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt. > Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar > Geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
6. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren. > Jaar van investeren > Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Toelichting overschrijding lasten

Programma 6 inclusief stortingen reserves - Nadeel € 750.000

Het nadelig saldo is als volgt opgebouwd:

Treasury	N € 518.000
Algemene lasten en baten	N € 18.000
Belastingen	V € 6.000
Stortingen reserves	N € 219.000

De belangrijkste oorzaken voor het nadeel op Betalen en Financieringen zijn toegelicht in onderstaande tabel.

Treasury	N 518.000
De lasten op het beleidsveld treasury sluit met een nadelig saldo van € 518.000. De overdracht van de scholen voor Voortgezet Onderwijs in 2018 heeft pas in juli 2018 daadwerkelijk plaatsgevonden. Als gevolg daarvan zijn ook de bijbehorende gelden later bij de gemeente binnen gekomen. Dit heeft er onder andere in geresulteerd dat de resterende inspanningsverplichting om een lagere rentelast te realiseren niet gehaald is. Bij de Bestuursrapportage was nog geen zicht op het totaal aan rentebaten te realiseren in 2018.	
Stortingen reserves	N 241.000
In de BR Grondexploitaties is € 315.000 minder gestort dan van te voren voorzien. Bij de herberekening van de verliesvoorziening voor Stadsoevers is geconstateerd dat minder afgeboekt moest worden dan van te voren voorzien. De afboeking zou conform besluitvorming bij de bestuursrapportage in de BR Grondexploitaties gestort worden. Dit bedrag is lager uitgekomen. In de BR Grondexploitatie alg. dienst is € 592.000 minder gestort dan begroot. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de vrijval verliesvoorziening Stadsoevers lager is dan begroot. Een nieuwe inschatting van de grondexploitatie is gemaakt en een actueler beeld is geboekt. In de BR Vastgoed is € 1.148.000 meer gestort dan begroot. In de begroting waren de transacties gesaldeerd opgenomen als storting dan wel onttrekking, waar in de boekhouding alle transacties gesplitst zijn in een storting en een onttrekking. Derhalve is een grote afwijking op zowel de onttrekkingen als de stortingen te zien. Gesaldeerd met de onttrekkingen is de BR Vastgoed echter met € 96.000 minder gevoed.	

Op basis van de bovenstaande toelichting is geen sprake van een begrotings-onrechtmatigheid in programma 6.

Toelichting onderschrijding baten:

Programma 2 - Nadeel € 141.000

Het nadelig saldo is als volgt opgebouwd:

Onderwijs	N € 156.000
Sport en recreatie	N € 23.000
Cultuur	V € 38.000

De belangrijkste oorzaken voor het nadeel op Leren & Ontwikkelen zijn toegelicht in onderstaande tabel.

Onderwijs	N 123.000
In afwachting van de nieuwe huurovereenkomst met het schoolbestuur is de huur over 2018 voor de brede school Zwanenhof (€ 87.000) niet in rekening gebracht. De salariskosten ten behoeve van de trajectbegeleiding zijn lager vanwege het later ingaan van het contract. De bijdrage van gemeente Breda in deze kosten is hierdoor ook lager (€ 36.000) dan het begrote bedrag.	

Op basis van de bovenstaande toelichting is geen sprake van een begrotings-onrechtmatigheid in programma 2.

Programma 4 – Nadeel € 9.016.000

Het nadelig saldo is als volgt opgebouwd:

Openbare ruimte en reiniging	V € 2.130.000
Bereikbaarheid en mobiliteit	V € 105.000
Ruimte en Wonen	N € 11.470.000
Afvalinzameling en milieu	V € 184.000
Vergunningverlening	V € 34.000

De belangrijkste oorzaken voor het nadeel op Betalen en Financieringen zijn toegelicht in onderstaande tabel.

Ruimte en Wonen - Grondexploitaties	N 9.048.000
De afwijkingen tussen de begroting- en de rekeningcijfers zijn een gevolg van het achterblijven van de uitgifte van gronden van de grondexploitaties ten opzichte van de vastgestelde grondexploitaties. Hiertegenover staan de boekingen op de boekwaardes voor een zelfde bedrag waardoor dit geen effect heeft op de begroting in zijn geheel.	

Op basis van de bovenstaande toelichting is geen sprake van een begrotings-onrechtmatigheid in programma 4.

Toelichting overschrijding baten:

Programma 5 - Nadeel € 751.000

Het nadelig saldo is als volgt opgebouwd:

Zorg algemeen	N € 31.000
Vrij toegankelijke zorg	V € 44.000
Niet vrij toegankelijke zorg	N € 765.000

De belangrijkste oorzaken voor het nadeel op Zorgen & Stimuleren zijn toegelicht in onderstaande tabel.

Niet vrij toegankelijke zorg – Jeugd	N 721.000
Er is minder inzet nodig geweest vanuit JeugdzorgPlus West Brabant West, waardoor de totale bijdrage vanuit de regiogemeenten € 634.000 lager is dan begroot. Hiertegenover staan ook lagere lasten op programma 5. De bijdrages van de regiogemeenten aan het Innovatiebudget West-Brabant West zijn in totaal € 159.000 lager dan begroot. Het verschil tussen het voordeel op de lasten en het nadeel op de opbrengsten betreft de eigen bijdrage voor 2018. Vanuit de verstrekte innovatiesubsidies uit 2017 bleek dat er door de zorgaanbieders € 72.000 niet is uitgegeven en deze zijn middelen zijn in 2018 terug betaald (€72.000).	

Op basis van de bovenstaande toelichting is geen sprake van een begrotings-onrechtmatigheid in programma 5.

Kredieten

Ingegaan wordt op het verloop van de beschikbaar gestelde kredieten. In de balans zijn de gevolgen van deze uitgaven voor onze bezittingen en schulden aangegeven.

De bewaking van kredieten vindt plaats op basis van een gedetailleerde begroting.

Indien er een overschrijding of onderschrijding van een krediet dreigt, meldt de beheerder van het krediet dit tijdig aan de directie. In de rapportages wordt zichtbaar gemaakt wat de kosten zijn die nog gemaakt moeten worden om het project te kunnen realiseren.

De uit deze rapportages blijkende substantiële overschrijdingen en onderschrijdingen op kredieten worden in de Bestuursrapportage en bij de Jaarstukken via het college aan de gemeenteraad gemeld.

Per rubriek wordt na de tabel een korte toelichting gegeven op de hierin vermelde bedragen.

Gevoteerde (nog lopende) investeringen en kredieten

Omschrijving (X € 1.000)	Totaal geraamd bedrag	Uitgaven vorige dienstjaren	Uitgaven in 2018	Bijdragen in 2018	Restant
Programma 1					
Integrale veiligheid	2.046	1.521	376		149
Ondersteuning organisatie	11.672	2.119	1.572	-27	8.008
Programma 2					
Onderwijs	7.241	2.324	4.090		827
Sport en recreatie	3.146	1.086	2.088		-28
Cultuur	65		69		-4
Programma 3					
Economie	6.481	5.444	1.615	-453	-125
Werk en inkomen					
Programma 4					
Openbare ruimte en reiniging	43.519	16.419	19.832	-263	7.531
Bereikbaarheid en mobiliteit	90	4	62		24
Ruimte en wonen	20.652	4.900	9.181	-3.345	9.916
Afvalinzameling en milieu	186	135	25		26
Programma 5					
Zorg algemeen	695	282	302		111
Vrij toegankelijke zorg	2.000	342	517		1.141
Programma 6					
Treasury	800	500	300		
Totaal	98.593	35.076	40.029	-4.088	27.576

Programma 1

Integrale veiligheid

De resterende kredietruimte van € 149.000 wordt veroorzaakt door een zestal kredieten ten behoeve van Spoorzone Moerdijk - Halderberge - Roosendaal (€ 74.000) en het krediet Cameratoezicht (€ 75.000).

Cameratoezicht

Voor de aanschaf van de camera's dient een aanbestedingstraject gevolgd te worden. Door een verschuiving in prioriteiten is dit traject niet opgestart in 2018. Het opstellen van het pakket van eisen wordt in 2019 opgepakt, waarna de verdere uitwerking in het eerste kwartaal van 2019 plaats zal vinden. Het volledige bedrag van € 175.000 voor cameratoezicht wordt in 2019 ingezet.

Spoorzone Moerdijk – Halderberge - Roosendaal

Binnen het project Spoorzone is in 2018 € 74.000 minder besteed dan verwacht, omdat de begeleiding van de aanbesteding door een extern adviesbureau pas in 2019 plaats vindt. Vanaf april 2019 zal deze aanbesteding van de civieltechnische werken plaatsvinden. De resterende kredietruimte wordt voor deze civieltechnische werken ingezet in 2019 met een mogelijke uitloop naar 2020.

Ondersteuning organisatie

Renovatie Stadserf 1

Het krediet Renovatie Stadserf 1 is afgesloten in 2018 met een voordeel van € 7.631.000. In de raadsvergadering van 20 december 2018 zijn middelen beschikbaar gesteld om te komen tot een toekomstbestendig Huis van Roosendaal. Met het beschikbaar stellen van deze middelen wordt het krediet Renovatie Stadserf 1 per 31 december 2018 afgesloten en zijn de resterende middelen van dit krediet niet meer nodig.

Automatisering

Het restant bestaat uit zes kredieten, waarvan 3 kredieten zijn afgewerkt in 2018 met een totaal voordeel van € 22.000 en 3 doorlopende kredieten met in totaal een kredietruimte van € 330.000. De lopende kredieten betreffen kredieten ten behoeve van ICT software, werkplek en hardware. Het overschot op het krediet ICT software 2018 is ontstaan doordat steeds meer leveranciers nieuwe software alleen maar leveren als Cloud applicatie. Dit betekent dat deze software niet meer wordt aangeschaft, maar er een licentiemodel op van toepassing is. Dit betekent automatisch dat deze kosten niet kunnen worden verantwoord op een krediet, maar dat deze kosten ten laste worden gebracht van een exploitatiebudget. Het saldo op krediet ICT werkplek 2018 van € 99.000 zal in 2019 benut worden voor de aanschaf van de nieuwe standaard werkplek.

Programma 2

Onderwijs

Door middel van het jaarlijks vastgestelde huisvestingsprogramma onderwijs (HPO) worden de kredieten voor het onderwijs beschikbaar gesteld. Het restant betreft 5 afgeronde kredieten met een totaal voordeel van € 80.000 en 6 nog doorlopende kredieten met een restant kredietruimte van € 747.000. Het voordeel op de afgesloten kredieten wordt voornamelijk veroorzaakt door de kredieten Inrichting gymzaal JZOC, voorbereidingskosten huisvesting Bovendonk Sponder en Voorbereiding gezamenlijke huisvesting Fakkel/Sponder. De uiteindelijke totale kosten zijn lager uitgevallen dan begroot door goed kostenmanagement.

Het grootste doorlopende krediet betreft Nieuwbouw Fakkel/Sponder. Van het beschikbare krediet (totaal € 5.868.000) was per eind 2018 € 739.000 nog niet besteed. Vanuit dit krediet is de nieuwbouw van de school voor Fakkel en Sponder gerealiseerd. De school is in 2018 opgeleverd, echter is er nog een periode van nazorg in verband met eventuele gebreken. Het is de verwachting dat de totale uitvoering binnen het beschikbare budget gerealiseerd wordt.

Sport en recreatie

In het tekort op de kredieten in dit beleidsveld van € 28.000 zitten drie grotere posten, te weten:

Aanleg 2 kunstgrasvoetbalvelden Hulsdonk

Hiervoor was € 10.81.000 beschikbaar. De kosten in 2018 bedragen € 1.031.000 waardoor er nog een kredietruimte van € 50.000 aanwezig is per eind 2018. De verder uitvoering van dit krediet loopt door in 2019.

Aanleg waterveld en nieuw grasveld

Hiervoor was tot en met 2018 € 225.000 begroot. In 2019 wordt dit krediet nog verhoogd met € 75.000, zodat er in totaal € 300.000 beschikbaar is. In 2018 is € 300.000 aan subsidie bevoorschot aan de hockeyvereniging, waardoor er tijdelijk een tekort op dit krediet zichtbaar is. De afrekening van deze subsidie zal in 2019 plaatsvinden.

Aanleg kunstgrasvoetbalveld De Doelen

Hiervoor was € 541.000 beschikbaar. De werkelijke kosten bedragen € 544.000 waardoor er een kleine overschrijding van € 3.000 is ontstaan. Hierdoor worden de afschrijvingslasten hoger.

Cultuur

Het tekort op dit beleidsveld wordt veroorzaakt door een kleine overschrijding op het krediet "Installatie Kuisel 23". Er was € 65.000 begroot voor het vervanging van de elektrische installatie in de bouwloods. De werkelijke kosten zijn € 4.000 hoger uitgevallen, waardoor de afschrijvingslasten iets hoger worden.

Programma 3

Economie

Deze categorie bestaat uit 18 kredieten, waarvan 5 kredieten zijn afgesloten met een restant van € 48.000.

Er zijn 10 kredieten die doorlopen tot in 2019, 2 kredieten die doorlopen tot in 2021 en 1 krediet loopt door tot in 2022.

Het restant op de afgesloten kredieten wordt voornamelijk veroorzaakt door een overschot op het krediet Economisch Actieplan ad € 32.000, doordat een verwachte extra bijdrage aan het starterscentrum uiteindelijk niet nodig bleek te zijn.

Opstartfase smart retail city Roosendaal en Subsidie opstartfase smart retail city Roosendaal

Deze kredieten lopen nog door in 2019. Het krediet van € 203.000 is medio december 2017 beschikbaar gesteld. Per eind 2018 is hiervan € 101.000 nog niet besteed. Beide kredieten zijn bedoeld voor de aanloopkosten tot de besluitvorming over het daadwerkelijke beschikbaar stellen van een groter krediet en de oprichting van de Smartcity Roosendaal B.V. Beiden hebben in 2018 plaatsgevonden. De gemaakte kosten zijn, onder verrekening van de ontvangen provinciale subsidie van € 101.000, als kapitaalstorting ingebracht in de opgerichte B.V. Tezamen leveren deze kredieten per eind 2018 een overschot van € 101.000.

Uitvoeringsfase slimme binnenstad en Subsidie uitvoeringsfase slimme binnenstad

Beide kredieten lopen nog door tot 2021. Voor de uitvoeringsfase is een budget begroot van € 1.321.000 voor vier jaren. In 2018 is het aandelenkapitaal van € 732.000 van de deelneming in de Smartcity Roosendaal B.V. volgestort door daadwerkelijke bankbetalingen (€ 494.000), de inbreng van gemaakte kosten (€ 339.000) en verrekening van de provinciale subsidie voor de opstartfase van smart retail city Roosendaal (€ 101.000). De verwachte provinciale subsidie van € 890.000 voor de uitvoeringsfase is nog niet daadwerkelijk ontvangen, omdat de provincie nog geen officieel besluit tot toekenning heeft genomen. Er is tijdelijk een tekort op deze twee kredieten tezamen zichtbaar van € 301.000, dat in 2019 weg zal lopen.

Programma 4

Openbare ruimte en reiniging

Wegen

Het restant bestaat uit 63 lopende kredieten en 20 afgesloten kredieten. De afgesloten kredieten laten een nadeel zien van in totaal € 58.000. De doorlopende kredieten hebben tezamen nog een kredietruimte van € 5.577.000.

Er lopen 45 kredieten door in 2019 met een totaal restant van € 5.148.000. De grootste kredieten zijn:

Damwanden ten noorden van de Vlietbrug

Het beschikbare krediet bedraagt € 1.650.000. Hiervan was per eind 2018 € 1.134.000 nog niet besteed. Er is in 2018 weinig uitgegeven, omdat de aannemer een groot deel van 2018 heeft gebruikt om het project voor te bereiden. De werkzaamheden zullen in 2019 uitgevoerd en afgerond worden.

Vervangen damwanden Watermolenbeek

Tot en met 2018 was € 1.400.000 beschikbaar. Per eind 2018 was hiervan € 309.000 nog niet besteed. Er is vertraging opgelopen vanwege het NGE (niet geëxplodeerde explosieven)-onderzoek. De verwachte oplevering zal in juni 2019 zijn.

Groot onderhoud diverse clusters civieltechnische kunstwerken

In 2018 was er € 415.000 beschikbaar waarvan per eind 2018 € 173.000 nog niet was besteed. In de eerste helft van 2019 wordt in beeld gebracht hoe de resterende objecten logisch geclusterd kunnen worden, waardoor de voorbereiding langer duurt. De uitvoering zal een jaar later gereed zijn dan gepland (2020). De aanbesteding voor de geluidsschermen is afgerond en laat een voordeel zien van € 95.000.

Bruggen Hogeweg en Molenbeekstraat

In 2018 was € 128.000 beschikbaar waarvan per eind 2018 € 80.000 nog niet was besteed. Na overleg met het Waterschap is er gekozen om de brug aan de Hogeweg te vervangen in plaats van levensduur verlengend te herstellen. Daarom moest er een bouwvergunning aangevraagd worden, wat enige tijd nodig heeft. De geplande oplevering zal in april 2019 zijn.

Centrumring

Tot en met 2018 was € 4.101.000 beschikbaar. Per einde 2018 was er € 838.000 nog niet besteed. In 2019 wordt aan het krediet nog € 199.000 toegevoegd.

In 2017 is begonnen met de aanleg van de centrumring. Er is vertraging ontstaan in de uitvoering van de werkzaamheden in 2018 vanwege de vorstperiode begin 2018, er is rekening gehouden met de evenementen in het centrum en eind 2018 werden de asfaltmolens gesloten vanwege een te lage temperatuur. In het eerste kwartaal van 2019 zal de verder aanleg en afwerking van de centrumring plaatsvinden, binnen het beschikbare krediet.

In 2018 is gestart met de werkzaamheden rondom de Nieuwe Markt. Deze werkzaamheden zijn niet afgerond in 2018, omdat er in overleg met de binnenstadsdirectie en ondernemers een aantal werkzaamheden in verband met de feestdagen en koopavonden zijn doorgeschoven naar 2019. Deze werkzaamheden worden in 2019 afgerond.

Rondom de Nieuwe Markt

Van het beschikbare krediet van € 840.000 is eind 2018 € 183.000 nog niet besteed. In 2018 is gestart met de werkzaamheden rondom de Nieuwe Markt. Deze werkzaamheden zijn niet afgerond in 2018, omdat er in overleg met de binnenstadsdirectie en ondernemers een aantal werkzaamheden in verband met de feestdagen en koopavonden zijn doorgeschoven naar 2019. Deze werkzaamheden worden in 2019 afgerond.

Investeringsimpuls verkeersveiligheid Leemstraat

Tot en met 2018 was € 100.000 beschikbaar. In 2019 wordt hier nog € 1.136.000 aan toegevoegd. Er is tot en met 2018 € 155.000 uitgegeven op dit krediet. In 2018 is gestart met de voorbereiding van dit project. Doordat de werkgrenzen verkleind zijn, is er het ontwerp aangepast. Deze kosten waren niet voorzien.

Amethistdijk wegvak 6-12

Het beschikbare krediet bedraagt € 214.000. Hiervan is per eind 2018 € 202.000 nog niet besteed. De werkzaamheden zullen in 2019 uitgevoerd worden, vanwege onduidelijkheid over de juiste aanpak van het wortelschade-probleem.

Borchwerf (bij RBC)

Van het beschikbare krediet van € 1.200.000 resteert per eind 2018 een tekort van € 201.000. Er zijn extra kosten gemaakt voor het opruimen van de goederenspoorlijn met haar twee overgangen. De aansluiting voor de nieuwe Spoorlaan is al gemaakt. Er zijn meer groenkosten gemaakt in verband met de bomen. Er is onverwacht meerwerk uitgevoerd, omdat er een goot gevonden is die tot aanpassing van de werkzaamheden heeft geleid. Er zijn aanpassingen in de fasering uitgevoerd in verband met de bereikbaarheid van de bedrijven en de in die omgeving gehouden evenementen, zoals de Ladies Tour. Deze werkzaamheden worden in 2019 afgerond.

Chromietdijk, wegvakken 02 en 05

Van het beschikbare krediet van € 165.000 was eind 2018 € 81.000 nog niet besteed. Het gebied dat opnieuw gestraat moet worden is uitgebreid. Tevens hebben de inpassing (integratie) van de aanpak "versleten groen" en de toevoeging van rioolwerkzaamheden geleid tot een langere voorbereidingstijd en daaropvolgend ook een langere uitvoeringstijd. Deze werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd.

Zwaanhoefstraat, voet- en fietspaden

Van het beschikbare krediet van € 300.000 was eind 2018 € 224.000 nog niet besteed. De vertraging wordt veroorzaakt door het uitblijven van duidelijkheid van de ontwikkelingen op het Philipsterrein. Besloten is om het beheerproject zonder duidelijkheid over uitritten van het Campus A58 terrein uit te voeren in 2019.

Herstel schade als gevolg van wortelopdruk, Verwijderen wortelschade groen-grijs 2017 en Verwijderen wortelschade groen-grijs 2018

In totaal was er op deze drie kredieten € 1.872.000 beschikbaar. Hiervan was per eind 2018 € 435.000 nog niet besteed. Dit heeft als oorzaak dat een aannemer failliet is gegaan, waardoor bepaalde werkzaamheden niet uitgevoerd konden worden in 2018 en pas in 2019 worden uitgevoerd.

Lage Zegstraat

Er was een krediet van € 331.000 beschikbaar, waarvan per eind 2018 € 320.000 nog niet besteed was. Het afstemmen van de wensen van de bewoners van Zegge in het project heeft extra communicatie gevraagd en heeft dus vertraging opgeleverd. De uitvoering zal voor de bouwvak 2019 gereed zijn.

Asfaltonderhoud 2018

Het beschikbare krediet bedraagt € 1.555.000. Per eind 2018 is hier een tekort van € 349.000 zichtbaar. Bovenop de oorspronkelijke opdracht, zijn in het voorjaar van 2018 de fietspaden langs de Burgemeester Schneiderlaan binnen Langdonk gereconstrueerd, dit in verband met de vele meldingen en ingediende claims over boomwortelschade. Afronding in 2019.

OVL sanering 2017

Het beschikbare krediet bedroeg € 346.000. Hiervan was per eind 2018 € 102.000 nog niet besteed. De gemaakte kosten voor Living Lab (€ 100.000) zijn ingebracht in de Smart City Roosendaal BV als aandelenkapitaal.

OVL contracten en sanering 2018

In totaal was er € 696.000 beschikbaar, waarvan per eind 2018 € 111.000 nog niet besteed was. Vanwege een dispuut met de aannemer zijn er medio 2018 geen nieuwe opdrachten verstrekt. De oplevering van het wel uitgevoerde werk wordt in januari 2019 verwacht. In verband met de waterproblematiek van de trekkasten kunnen werkzaamheden rondom Living Lab nog niet uitgevoerd worden.

Onverharde wegen (bubeko) 2018

Van het beschikbare krediet van € 515.000 was per eind 2018 € 444.000 nog niet besteed. Er is een asbestonderzoek gedaan en naar aanleiding van de resultaten zullen er werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. De OMWB heeft een veiligheidsplan aangeleverd en de aanbesteding is gedaan. De te doorlopen, wetmatige procedures in het proces Asbestbesluit hebben onverhoopt langer geduurd dan aanvankelijk gedacht door de OMWB. Zorgvuldigheid staat voorop, ook in de communicatie naar inwoners voor de feitelijke uitvoering van de werkzaamheden. Inmiddels is het bestek gereed en de reactie van de geselecteerde aannemers zal eind januari 2019 bekend zijn. De start van de uitvoering zal in het voorjaar van 2019 zijn (afroning in 2019)

Van Eedenlaan

Van het beschikbare krediet van € 116.000 was per eind 2018 € 95.000 nog niet besteed. De voorbereiding is gestart, nadat de middelen beschikbaar zijn gekomen. Mede door een gewenste profielwijziging start de uitvoering in het voorjaar van 2019 (afroning in 2019).

Borchwerf rijbaan

Van het beschikbare krediet van € 538.000 was per eind 2018 € 490.000 nog niet besteed. De vertraging wordt veroorzaakt door de vertraging op het project Borchwerf bij RBC (uitvoering in 2019).

Akkermansstraat

Van het beschikbare krediet van € 295.000 was per eind € 281.000 nog niet besteed. Uitgangspunt was dat er zonder inspraakprocedure aan de slag gegaan kon worden. Uiteindelijk is het communicatietraject toch noodzakelijk gebleken. Bovendien ligt er een relatie met de uitvoering van de werkzaamheden in de Lage Zegstraat (uitvoering in 2019).

Heistedepad/Bergrand

Het beschikbare krediet van € 110.000 is niet benut in 2018. Vanwege onduidelijkheid over het handhaven van het fietspad Bergrand, is de voorbereiding voor de uitvoering uitgesteld naar maart 2019. Inmiddels is hierover duidelijkheid verkregen, het pad blijft gehandhaafd en zal dus worden omgevormd (uitvoering in 2019).

Er zijn 11 kredieten die doorlopen in 2020 met een totaal restant van € 369.000. De grootste kredieten zijn:

Vervangen damwanden Kadeplein- Zwaikom

Van het beschikbare krediet van € 160.000 is in 2018 nog niets besteed. In verband met de herprioritering binnen het project Stadsoevers start de voorbereiding van dit werk pas in 2019. Uitvoering gereed in 2020.

Fietspad Flaneerdijk

Het beschikbare krediet bedroeg € 200.000. Hiervan was per eind 2018 € 193.000 nog niet besteed.

In overleg met de bewoners zou er een tracé-wijziging ingebracht worden, wat tot vertraging heeft geleid. Alsnog is besloten om de bomen te kappen, zodat de tracé-wijziging niet nodig is en met invoering van duurzaamheidsaspecten zal het project in de zomer van 2019 uitgevoerd zijn. Uitvoering gereed in 2020. Hiernaast zijn er 7 kredieten die doorlopen tot in 2021 met een totaal kredietrestant van € 60.000.

Openbaar groen

Het totale negatieve restant van € 32.000 bestaat uit 5 afgesloten kredieten met een voordeel van € 1.000 en 36 kredieten die nog doorlopen met een negatief saldo van € 33.000.

De grootste lopende kredieten die doorlopen tot in 2019 zijn:

Versleten groenvakken

Van het totaal beschikbare krediet van € 600.000 was eind 2018 nog € 148.000 beschikbaar.

De uitvoering van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden in 2018 en loopt door in 2019 binnen het beschikbare krediet. De werkzaamheden konden in 2018 niet afgerond worden door weersomstandigheden en worden in het 1e kwartaal van 2019 afgerond.

Molenbeek Noord inclusief bijdrages

Het krediet bedraagt tot en met 2018 € 982.000. Hieraan wordt in 2019 nog € 141.000 toegevoegd. Per eind 2018 was van het beschikbare krediet € 317.000 niet besteed.

De bijdrages tot en met 2018 zijn begroot op € 642.000. In 2019 wordt dit bedrag nog verhoogd met € 91.000. Tot en met 2018 is € 100.000 ontvangen.

De werkzaamheden lopen langer door dan verwacht. De reden hiervan is dat de aanbesteding van civieltechnische kunstwerken opnieuw heeft moeten plaatsvinden waardoor er vertraging is opgelopen in de uitvoering van de werkzaamheden.

Er zijn 2 kredieten die doorlopen tot in 2020.

Riolering

Het restant bestaat uit 47 kredieten waarvan er 21 zijn afgesloten per eind 2018 met een overschot van € 143.000 en 26 kredieten die doorlopen met een restant van € 1.901.000. Het krediet Waterberging in de OR 2018 van € 50.000 is niet benut in 2018. De inzet van deze middelen was niet nodig in 2018.

Er lopen 5 kredieten door in 2019, waarvan de grootste kredieten zijn:

Doctor Schaepmanlaan (verharding)

Er was tot en met 2018 € 716.000 beschikbaar. Hiervan is per eind 2018 € 112.000 nog niet benut. Er is enige vertraging in de uitvoering ontstaan, omdat begin december het gedeelte voor het winkelcentrum nog herstraat moest worden. In verband met de feestdagen en de bereikbaarheid van de winkels is besloten om de werkzaamheden naar 2019 door te schuiven.

Norbartlaan/Eikenlaan

Tot en met 2018 was er € 2.410.000 beschikbaar. Per eind 2018 was hiervan € 80.000 nog niet besteed. Er is vertraging vanwege onduidelijkheden in het bestek, afwijkende ligging van de persleiding en een gefaseerde uitvoering (lastige logistiek). De werkzaamheden lopen door tot maart 2019.

Zundertseweg (wegvak 29622.01) gedeelte Kortendijksestraat

Tot en met 2018 € 1.199.000 beschikbaar; Eind 2018 € 110.000 niet besteed. Door werkzaamheden van nutsbedrijven is de aannemer later gestart en is er enige vertraging ontstaan. De werkzaamheden worden in het eerste kwartaal van 2019 afgerond.

Er lopen 11 kredieten door in 2020, waarvan de grootste kredieten zijn:

Persleiding Strauslaan

Het krediet bedraagt € 860.000. Hiervan is per eind 2018 € 369.000 nog niet besteed. Het werk is stil gelegd, vanwege de ligging nabij de Beethovenlaan. In verband met de komende feestdagen is een goede doorstroming van het verkeer wenselijk. In het tweede kwartaal van 2019 zullen de werkzaamheden hervat en afgerond worden.

Vervangen gemaal en persleiding Omgang Wouw

Het totale krediet bedraagt € 492.000. Hiervan is € 429.000 nog niet uitgegeven. Uit het extra bodemonderzoek voor een pompput is een zettingsprobleem naar voor gekomen. De resultaten van de grondwatermetingen bepalen de strategie van de uitvoering. De verwachting is dat de werkzaamheden eind 2019 zullen gaan starten (afroning in 2020).

Vervangen persleidingen < en > 160 mm

Het totale krediet bedraagt € 279.000. Hiervan is € 120.000 nog niet uitgegeven. Vanwege de gewassen op het landbouwperceel zijn de werkzaamheden uitgesteld (afroning in 2020).

Jan Vermeerlaan, vervangen riolering

Het totale krediet bedraagt € 250.000. Hiervan is per eind 2018 € 193.000 nog niet besteed.

Dit project was voor 2019 in beheerkalender opgenomen. De voorbereiding verliep voorspoedig en de uitvoering leek in 2018 nog haalbaar. De voorbereiding heeft een langere doorlooptijd (discussie met externen voor wat betreft de voorbereiding) gehad, waardoor de uitvoering verschoven is naar 2019. De werkzaamheden zijn in februari 2019 gestart en zullen medio 2019 afgerond zijn.

Sint Alphonsusstraat, vervangen riolering

Tot en met 2018 was er € 224.000 beschikbaar gesteld. Hiervan was per eind 2018 € 180.000 nog niet besteed. In 2019 wordt het krediet nog verhoogd met € 71.000. Dit project was voor 2019 in beheerkalender opgenomen. De voorbereiding verliep voorspoedig en de uitvoering leek in 2018 nog haalbaar. Tijdens de voorbereiding is er een extra consultatieronde geweest met de bewoners over het voorlopig ontwerp. Dit heeft enige vertraging veroorzaakt. De uitvoering zal nu in 2019 plaatsvinden en de werkzaamheden zullen medio 2019 afgerond zijn.

Vervangen persleiding 2019 Dijkwetering

Het totale krediet bedraagt € 200.000. Hiervan is € 157.000 nog niet besteed. Er is vertraging in de voorbereiding ontstaan, vanwege noodzakelijk aanvullend bodemkundig onderzoek (uitvoering in 2019).

Er lopen 9 kredieten door in 2021, waarvan het grootste krediet is:

Renovatie gemalen RG115 Klein Brabant

Het krediet tot en met 2018 bedraagt € 312.000. Hiervan is per eind 2018 € 79.000 nog niet besteed. In 2019 wordt het krediet nog aangevuld met € 338.000. In 2020 wordt er nog eens € 26.000 toegevoegd. Er is gekozen voor een nieuw concept "gemaal van de toekomst". De uitvoering is duurder, maar is duurzamer (langere levensduur van de pompen), goedkoper in onderhoud, besparing van energie en minder storingsgevoelig. Er is een nieuwe pompberekening gemaakt, wat enige vertraging heeft opgeleverd. De werkzaamheden worden in het eerste kwartaal 2019 opgestart en worden afgerond in 2021).

Hiernaast is er nog één krediet dat doorloopt tot in 2023.

Ruimte en wonen

Volkshuisvesting

Het restant van de kredieten bedraagt € 9.789.000. Dit restant is te verdelen in twee categorieën:

- > Het krediet langlopende vorderingen BNG/HNG loopt nog door tot eind 2020 en zal dan afgewerkt zijn.
- > Zes revolverende kredieten ten behoeve van startersleningen, duurzaamheidsleningen en stimuleringsregeling verbeteren wooncomfort. Niet alle beschikbaar gestelde middelen die zijn belegd bij SVn zijn als lening uitgezet.
- > Vier kredieten voor Operationeel Plan Vastgoed (OPV) 2017. Deze kredieten zijn vanuit de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen gevormd om het onderhoud aan gebouwen projectmatig uit te kunnen voeren middels het "Onderhoudsprogramma Vastgoed (OPV) 2017". Er is in totaal € 674.000 beschikbaar gesteld voor installatiewerk, schilderwerk, bouwkundig werk en diverse onderhouds-werkzaamheden voor 2017 en 2018. Deze kredieten zijn eind 2018 afgesloten met nog een kredietruimte van € 235.000. De ruimte is er doordat er kosten in de exploitatie zijn geboekt, de post onvoorzien niet is gebruikt, installatiewerkzaamheden goedkoper zijn uitgevallen, werkzaamheden zijn uitgesteld en werkzaamheden aan de molens die, vanwege de drukte bij de molenbouwer, in 2018 niet meer uitgevoerd konden worden. Het bedrag valt weer terug in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen, die wordt gebruikt voor het bekostigen van het MeerjarenOnderhouds-Planning 2018-2027 (B&W besluit 4-9-2018).

Grondexploitatie

Dit betreft twee kredieten die zijn afgesloten met een tekort van € 292.000 en 13 kredieten doorlopende kredieten met een restant bedrag van € 419.000.

Op het krediet ten behoeve van restantkoopsom voor het pand Plantagebaan 194 was geen begrotingsbedrag opgenomen. De restantkoopsom bedroeg €292.000. Het pand is inmiddels al weer verkocht. Bij deze verkoop zijn deze aankoopkosten meegenomen.

Stadsoevers

In 2015 heeft de Raad een totaal krediet beschikbaar gesteld voor de infrastructurele werken binnen Stadsoevers voor in totaal € 9,654 miljoen verdeeld over elf kredieten. Het krediet Doortrekken Kade is afgerond in 2018. Zeven kredieten lopen door tot 2020 en drie kredieten lopen door tot 2022. De totale kredietruimte per eind 2018 bedraagt € 3.885.000. Hiervan was per eind 2018 € 489.000 nog niet besteed.

Onderstaand de grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting:

Oostelijke Havendijk en *Westelijke Havendijk*: de uitvoering van deze kredieten is onlosmakelijk verbonden met het krediet voor de vervanging van de kademuren.

In september 2018 is gestart met de Roosendaalse Vliet, waar de Oostelijke en Westelijke Havendijk in zijn opgenomen. De afronding van de werkzaamheden zal naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 plaatsvinden. De besteding van de beschikbare kredieten zal voornamelijk in 2019 plaatsvinden.

Centrale weg: in verband met de herprioritering binnen het project Stadsoevers start de uitvoering medio 2019 met de gefaseerde aanleg van de weg. De uitvoering van de fases is afhankelijk van de oplevering van de diverse bouwblokken. De grondexploitatie loopt nu tot 2023, dan zal de weg volledig gereed zijn.

Gronden onder infrastructuur: De verwervingskosten van de gronden onder de infra tot en met 2018 zijn ingebracht. Zodra er meer aankopen in het gebied gaan plaatsvinden zal dit krediet worden belast met de aankoopwaarde van de grond onder de aan te leggen infra. De tien kredieten zullen binnen het totaal beschikbare budget worden uitgevoerd.

Aankoop drie panden Gastelseweg

Er is in 2018 een krediet van € 658.000 beschikbaar gesteld voor de aankoop van drie panden aan de Gastelseweg. De begrote bijdrage in deze kosten wordt pas in 2019 ontvangen, waardoor er op dit krediet per eind 2018 een tekort zichtbaar is van € 70.000.

Programma 5

Zorg algemeen

Wijkgericht werken

Het restant bestaat uit 10 kredieten, waarvan 8 kredieten zijn afgesloten in 2018 met een voordeel van € 4.000 en 2 kredieten doorlopen in 2019 met een restant van € 107.000.

Het grootste krediet dat doorloopt in 2019 betreft:

Impuls Vrouwenhofpark

Er is € 326.000 beschikbaar gesteld. Eind 2018 was hiervan nog € 72.000 niet besteed. Het project Vrouwenhofpark is in 2017 gestart. In 2018 is hier voortvarend op doorgepakt samen met de betrokken partijen. Tijdens de uitvoering bleken echter enkele onderdelen van het verbeterplan niet langer noodzakelijk te zijn, zoals de bewegwijzering en aanschaf boomstammen om afsnijding van paden te voorkomen. Andere onderdelen, voornamelijk het renoveren van de groenvakken in het rosarium, kunnen pas begin 2019 uitgevoerd worden vanwege het plantseizoen. Weer andere onderdelen, zoals opknappen beeldje in vijver en sloop/aanpassing regiehok zijn vooralsnog bewust niet uitgevoerd, in afwachting van de nieuw op te stellen visie park Vrouwenhof.

Vrij toegankelijke zorg

Algemene voorzieningen Wmo/jeugd

Dit betreft het krediet Stimuleringsfonds voorliggend veld" dat beschikbaar is gesteld vanuit de notitie "Investeren in het voorliggend veld" voor een bedrag van € 2.000.000. Per eind 2018 was € 1.141.000 nog niet besteed. In 2018 zijn de aanvragen voor subsidie ontvangen, maar het merendeel wordt pas begin 2019 officieel beschikt. Daarnaast is veelal sprake van meerjarige subsidies, waardoor kosten niet alleen in 2018 worden gemaakt, maar ook in 2019 en verdere jaren.

Overzicht BBV wetgeving

In de BBV wetgeving zijn per 1-1-2017 de taakvelden voor alle gemeenten voorgeschreven. De gemeente is echter vrij om de bij eerdere verkiezingen vastgestelde programma-indeling te handhaven.

Naast de gepresenteerde exploitatie overzichten per programma met daarin de vertrouwde informatie over de onderliggende niveaus beleidsveld/product wordt in onderstaand overzicht weergegeven hoe de wettelijke taakvelden binnen de door de raad vastgestelde programma's gesorteerd zijn. Tevens zal ook een overzicht gepresenteerd worden waarin de verplichte taakvelden gesorteerd zijn in de voor IV-3 voorgeschreven 8 hoofdindelingen.

Overzicht BBV wetgeving

In de BBV wetgeving zijn per 1-1-2017 de taakvelden voor alle gemeenten voorgeschreven. De gemeente is echter vrij om de bij eerdere verkiezingen vastgestelde programma-indeling te handhaven.

Naast de gepresenteerde exploitatie overzichten per programma met daarin de vertrouwde informatie over de onderliggende niveaus beleidsveld/product wordt in onderstaand overzicht weergegeven hoe de wettelijke taakvelden binnen de door de raad vastgestelde programma's gesorteerd zijn. Tevens zal ook een overzicht gepresenteerd worden waarin de verplichte taakvelden gesorteerd zijn in de voor IV-3 voorgeschreven 8 hoofdindelingen.

Overzicht wettelijke taakvelden binnen gemeentelijke programmering

Programma	Taakveld	T4 Lasten		T8 Lasten		Totaal		
		Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2017	Begroting 2018	
Programma 1 Besturen & Samenwerken	TAAKV0-1 BESTUUR	4.405.992,26	4.451.750,00	-278.517,59	-179.781,00	4.127.474,67	4.271.969,00	
	TAAK V0-2 BURGERSZAKEN	1.885.170,04	1.927.020,00	-1.630.959,87	-1.517.455,00	254.210,17	409.565,00	
	TAAK V0-4 OVERHEAD	17.243.009,81	19.438.112,00	-1.535.214,65	-1.234.212,00	15.707.795,16	18.203.900,00	
	TAAK V1-1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	4.460.850,15	4.329.327,00	-1.946,60	0,00	4.458.903,55	4.329.327,00	
	TAAK V1-2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	2.848.102,34	3.491.209,00	-404.133,22	-189.788,00	2.443.969,12	3.301.421,00	
	TOTAAL	30.843.134,60	33.637.418,00	-3.850.771,93	-3.121.236,00	26.992.352,67	30.516.182,00	
	Programma 2 Leren & Ontwikkelen	TAAKV4-1 OPENBAAR BASISONDERWIJS	119.561,68	125.391,00	122.961,63		151.561,68	122.961,63
		TAAK V4-1 OPENBAAR ONDERWIJS	39.553.032,85	5.908.334,00	4.505.464,32	-238.409,00	11.581.048,59	5.669.925,00
		TAAK V4-2 ONDERWIJSHUISVESTING	4.906.940,92	5.098.877,00	4.426.667,98	-2.472.230,00	2.703.812,71	2.626.647,00
		TAAK V4-3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	819.424,49	1.302.579,00	1.148.745,53	-173.324,00	732.185,49	1.129.255,00
TAAK V5-1 SPORTBELEID EN ACTIVERING		5.026.080,09	3.027.028,00	-1.323.621,14	-975.499,40	3.702.458,95	2.051.534,00	
TAAK V5-2 SPORTACCOMMODATIES		2.971.559,14	2.789.827,00	-959.170,56	-178.598,00	2.012.388,58	2.611.229,00	
TAAK V5-3 CULTUURPRESENTATIE - PRODUCTIE - PARTICIPA		1.125.615,08	1.096.620,00	-80.496,43	-60.000,00	1.045.118,65	1.036.620,00	
TAAK V5-4 MUSEA		551.962,35	343.629,00	-132.806,73	-24.448,00	419.155,62	319.181,00	
TAAK V5-5 CULTUREEL ERFGOED		1.424.641,00	1.435.948,00	1.435.082,00		1.424.641,00	1.435.948,00	
TAAK V5-6 MEDIA		234.858,58	229.719,00	-19.714,73	-18.698,00	215.143,85	211.021,00	
TOTAAL	56.735.676,38	21.357.952,00	-32.778.161,06	-4.141.201,00	23.955.515,32	17.216.751,00		
Programma 3 Werken & Ondernemen	TAAKV3-1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	0,00	137.454,00	130.644,57		0,00	137.454,00	
	TAAKV3-3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	2.470.439,79	3.581.408,00	3.456.210,07	-620.193,00	2.209.102,52	2.961.215,00	
	TAAKV3-4 ECONOMISCHE PROMOTIE	587.877,14	566.196,00	617.406,02	-182.146,00	390.089,73	384.050,00	
	TAAKV4-3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	-1.619,00	239.586,00	213.251,65	0,00	-1.619,00	214.586,00	
	TAAKV5-7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLIJCHT) RECREATIE	268.955,70	255.555,00	286.334,22	-247.855,15	21.100,55	-3.045,00	
	TAAKV6-1 SAMENKRACHT EN BURGERSPARTICIPATIE	-5.219,00	520.219,00	202.776,00	0,00	-134.817,50	520.219,00	
	TAAKV6-3 INKOMENSREGELINGEN	38.948.202,22	37.984.649,00	36.041.449,27	-30.569.977,00	10.186.251,54	7.414.672,00	
	TAAKV6-4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	16.459.388,37	16.246.370,00	16.246.602,02	0,00	16.501.137,82	16.246.370,00	
	TAAKV6-5 ARBEIDSPARTICIPATIE	2.349.312,29	3.081.034,00	2.459.344,81	-167.730,00	2.304.322,55	2.859.844,00	
	TAAKV6-71 MAATWERKDIENSTVERLENING 18+	280.860,81	332.784,00	357.526,18		280.860,81	332.784,00	
TAAKV6-81 GEESCALEERDE ZORG 18+	278.511,46	24.788,00	24.899,30		278.511,46	24.788,00		
TAAKV7-5 BEGROEFPLAATSEN EN CREMATORIA	14.461,76	12.095,00	8.730,73	-4.227,45	10.234,31	12.095,00		
TOTAAL	61.651.171,54	63.172.138,00	-29.605.996,75	-31.877.106,00	32.045.174,79	31.295.032,00		
TOTAAL								

Programma 4 Wonen & Verbliven	TAAKV0-2 BURGERSZAKEN	1.904,39	0,00	0,00		1.904,39	0,00
	TAAKV0-63 PARKEERBELASTING	70,44	0,00	1.699,40	-1.981.175,00	-1.934.971,86	-1.981.175,00
	TAAKV1-2 OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	319.413,08	370.755,00	364.590,66	-54.897,00	255.659,12	315.858,00
	TAAKV2-1 VERKEER EN VERVOER	10.920.610,26	11.444.698,00	10.753.508,57	-40.416,53	10.049.380,87	11.040.535,00
	TAAKV2-2 PARKEREN	1.490.850,39	1.658.917,00	1.578.822,67	-40.331,28	1.450.519,11	1.658.917,00
	TAAKV2-4 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	497.755,68	471.130,00	448.446,84		497.755,68	471.130,00
	TAAKV3-2 FYSIEKE BEDRIJFSINFRASTRUCTUUR	2.988.684,17	24.736.263,00	13.332.215,54	-3.090.350,88	-101.666,71	-611.227,00
	TAAKV3-3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	21.540,78	12.087,00	11.650,28		21.540,78	12.087,00
	TAAKV3-4 ECONOMISCHE PROMOTIE	29.819,61	57.693,00	59.333,50		29.819,61	57.693,00
	TAAKV5-7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLIJCHT) RECREATIE	5.787.958,36	6.438.279,00	6.468.152,07	-388.324,00	5.568.819,95	6.049.955,00
Programma 5 Zorgen & Stimuleren	TAAKV7-2 RIOLERING	9.834.729,91	8.543.089,00	9.990.716,45	-12.985.784,65	-3.151.054,74	-3.256.066,00
	TAAKV7-3 ARVAL	7.200.688,35	7.474.472,00	7.563.393,47	-9.473.874,78	-9.974.248,47	-2.275.186,45
	TAAKV7-4 MILIEUBEHEER	1.295.924,35	1.120.997,00	930.002,34	-73.723,65	-3.257,00	-4.204,60
	TAAKV7-5 BEGROEFPLAATSEN EN CREMATORIA	62.704,79	54.445,00	43.661,86	-58.815,58	-59.893,79	-6.586,00
	TAAKV8-1 RUIMTELIJKE ORDENING	1.545.793,46	1.099.549,00	1.140.289,72	-225.904,45	1.319.889,01	991.297,00
	TAAKV8-3 WONEN EN BOUWEN	3.125.526,95	4.561.789,00	4.634.631,42	-5.293.496,00	908.716,05	-731.707,00
	TOTAAL	45.123.974,95	68.044.163,00	57.321.114,79	-55.032.442,00	13.669.216,72	13.011.721,00
	TAAKV6-1 SAMENKRACHT EN BURGERSPARTICIPATIE	8.927.222,19	10.636.459,00	9.099.778,86	-76.159,44	8.851.062,75	10.554.499,00
	TAAKV6-2 WUKTEAMS	4.048.589,42	5.126.227,00	3.968.118,67	-510,00	34.841,00	5.126.227,00
	TAAKV6-6 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	1.143.349,79	1.281.000,00	1.118.408,55	0,00	1.143.349,79	1.236.000,00
TAAKV6-71 MAATWERKDIENSTVERLENING 18+	9.817.788,47	9.317.315,00	9.898.047,02	-768.952,00	-361.764,39	8.950.315,00	
Programma 6 Betalen & Financieringen	TAAKV6-72 MAATWERKDIENSTVERLENING 18-	25.116.475,90	22.781.053,00	22.280.654,95	-3.062.387,61	22.054.088,29	19.515.053,00
	TAAKV6-81 GEESCALEERDE ZORG 18+	1.814.078,55	1.814.400,00	1.814.400,00		676.425,84	1.814.400,00
	TAAKV6-82 GEESCALEERDE ZORG 18-	1.814.078,55	2.232.000,00	1.845.747,56	-9.424,68	1.804.653,87	2.232.000,00
	TAAKV7-1 VOLKSGEZONDHEID	2.702.513,61	2.893.446,00	2.807.672,10	-522.730,47	2.179.783,14	2.773.772,00
	TOTAAL	54.246.443,77	56.081.900,00	51.332.807,41	-4.440.164,20	49.806.279,57	52.202.266,00
	TAAKV0-10 MUTATIES RESERVES	25.603.202,93	24.918.325,00	25.137.661,51	-39.996.610,96	-14.388.408,03	-7.222.788,00
	TAAKV0-11 RESULTAAT REKENING VAN BATEN EN LASTEN	2.359.836,59	0,00	0,00	0,00	2.359.837,59	0,00
	TAAKV0-5 TREASURY	-921.178,60	-904.114,00	-385.647,59	-736.012,05	-1.657.190,65	-1.512.989,00
	TAAKV0-61 OZB WONINGEN	814.000,00	826.000,00	831.000,00	-77.38.758,57	-6.924.372,15	-6.993.372,15
	TAAKV0-62 OZB NIET-WONINGEN	367.354,00	389.481,00	409.110,39	-5.173.308,82	-5.173.308,82	-5.190.800,00
TAAKV0-64 BELASTINGEN OVERIG					-402.388,79	-490.690,00	
TAAKV0-7 ALGEMENE EN OVERIGE UITKER.GEMEENTEFONDOS					-120.613.355,53	-123.265.000,00	
TAAKV0-8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	1.704.872,53	1.902.208,00	1.920.241,91	-1.206.207,67	498.664,86	524.893,00	
TAAKV0-9 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	0,00	30.000,00	0,00		0,00	30.000,00	
TAAKV3-4 ECONOMISCHE PROMOTIE					-167.630,13	-177.528,00	
TOTAAL	29.933.087,45	27.161.900,00	27.912.366,22	-176.401.625,52	-146.782.787,65	-144.241.952,00	
TOTAAL	278.834.478,69	269.455.471,00	250.624.204,28	-278.551.477,69	1,00	0,00	
						-2.749.887,94	

Overzicht IV3 taakvelden

Hoofdtakveld	Taakveld	T4 Lasten		T8 Lasten		Totaal			
		Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018	
TAAKV0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	TAAKV0-1 BESTUUR	4.405.992,26	4.451.750,00	-278.517,59	-179.781,00	-217.601,16	4.127.474,67	4.271.969,00	4.160.972,23
	TAAKV0-10 MUTATIES RESERVES	25.608.202,93	24.918.325,00	-39.996.610,96	-32.141.113,00	-25.183.298,54	-14.388.408,03	-7.222.788,00	-45.637,03
	TAAKV0-11 RESULTAAT REKENING VAN BATEN EN LASTEN	2.359.836,59	0,00	1,00	0,00	0,00	2.359.837,59	0,00	0,00
	TAAKV0-2 BURGERSAKEN	1.887.074,43	1.927.020,00	-1.650.959,87	-1.517.455,00	-1.473.880,64	256.114,56	409.565,00	308.702,54
	TAAKV0-4 OVERHEAD	17.243.009,81	19.438.112,00	-1.535.214,65	-1.234.212,00	-1.466.265,74	15.707.795,16	18.203.900,00	17.983.215,58
	TAAKV0-5 TREASURY	-921.178,60	-904.114,00	-736.012,05	-608.875,00	-570.395,11	-1.657.190,65	-1.512.989,00	-956.042,70
	TAAKV0-6 OZB WONINGEN	814.000,00	826.000,00	-7.738.758,57	-7.763.050,00	-7.824.372,15	-6.924.758,57	-6.937.050,00	-6.993.372,15
	TAAKV0-62 OZB NIET-WONINGEN			-5.173.308,82	-5.190.800,00	-4.853.874,64	-5.173.308,82	-5.190.800,00	-4.853.874,64
	TAAKV0-63 PARKEERBELASTING	70,44	0,00	-1.935.042,30	-1.981.175,00	-2.085.591,57	-1.934.971,86	-1.981.175,00	-2.085.892,17
	TAAKV0-64 BELASTINGEN OVERIG	367.354,00	389.481,00	-769.742,79	-880.171,00	-909.072,88	-402.388,79	-490.690,00	-499.962,49
	TAAKV0-8 OVERIGE BATEN EN LASTEN	1.704.872,33	1.902.208,00	-1.206.207,67	-1.377.315,00	-1.328.095,87	498.664,86	524.893,00	592.146,04
	TAAKV0-9 VENNOOTSCHAPSBELASTING (VPB)	0,00	30.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30.000,00	0,00
	TOTAAL TAAKVELD	55.469.234,39	52.978.782,00	-181.613.729,80	-176.138.947,00	-169.798.787,14	-128.144.495,41	-123.160.165,00	-116.274.083,65
TAAKV1 VEILIGHEID	TAAKV1-1 CRISISBEHEERSING EN BRANDWEER	4.460.850,15	4.329.327,00	4.359.973,17	-1.946,60	0,00	4.458.903,55	4.329.327,00	4.339.973,17
	TAAKV1-2 OPENBAAR ORDE EN VEILIGHEID	3.167.515,42	3.861.964,00	-467.887,18	-244.685,00	-275.932,22	2.699.628,24	3.617.279,00	3.078.129,62
	TOTAAL TAAKVELD	7.628.365,57	8.191.291,00	-469.833,78	-244.685,00	-275.932,22	7.158.531,79	7.946.606,00	7.418.102,79
TAAKV2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	TAAKV2-1 VERKEER EN VERVOER	10.920.610,26	11.444.698,00	-871.229,39	-404.183,00	-834.341,28	10.049.380,87	11.040.535,00	9.919.167,29
	TAAKV2-2 PARKEREN	1.490.850,39	1.658.917,00	-40.331,28	0,00	0,00	1.450.519,11	1.658.917,00	1.578.822,67
	TAAKV2-4 ECONOMISCHE HAVENS EN WATERWEGEN	497.755,68	471.130,00	448.446,84			497.755,68	471.130,00	448.446,84
	TOTAAL TAAKVELD	12.909.216,33	13.574.745,00	-911.560,67	-404.183,00	-834.341,28	11.997.655,66	13.170.582,00	11.946.436,80
TAAKV3 ECONOMIE	TAAKV3-1 ECONOMISCHE ONTWIKKELING	0,00	137.454,00	130.644,57			0,00	137.454,00	130.644,57
	TAAKV3-2 FYSIEKE INFRASTRUCTUUR	2.988.684,17	24.736.265,00	-3.090.350,88	-25.347.490,00	-13.660.899,20	-101.666,71	-611.227,00	-328.683,66
	TAAKV3-3 BEDRIJVENLOKET EN BEDRIJFSREGELINGEN	2.491.980,57	3.593.495,00	-261.337,27	-620.193,00	-679.781,08	2.230.643,30	2.973.302,00	2.788.079,27
	TAAKV3-4 ECONOMISCHE PROMOTIE	617.696,75	623.889,00	-365.417,54	-359.674,00	-408.926,40	252.279,21	264.215,00	267.813,12
	TOTAAL TAAKVELD	6.098.361,49	29.091.101,00	-3.717.105,69	-26.327.357,00	-14.749.606,68	2.381.255,80	2.763.744,00	2.857.853,30
TAAKV4 ONDERWIJS	TAAKV4-1 OPENBAAR BASISONDERWIJS	119.561,88	125.391,00	122.961,63			119.561,88	125.391,00	122.961,63
	TAAKV4-2 ONDERWIJSHUISVESTING	39.533.032,85	5.908.334,00	-4.505.464,32	-27.971.984,26	-136.548,38	11.581.048,59	5.669.925,00	4.568.915,94
	TAAKV4-3 ONDERWIJSBELEID EN LEERLINGZAKEN	4.905.321,92	5.338.463,00	4.639.919,63	-2.203.128,21	-2.419.969,96	2.702.193,71	2.841.233,00	2.219.949,67
	TOTAAL TAAKVELD	44.577.916,65	11.372.188,00	9.268.345,58	-2.735.639,00	-2.556.518,34	14.402.804,18	8.656.549,00	6.711.827,24
TAAKV5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	TAAKV5-1 SPORTBELEID EN ACTIVERING	819.424,49	1.302.579,00	-87.239,00	-173.324,00	-119.566,00	732.185,49	1.129.255,00	1.029.179,53
	TAAKV5-2 SPORTACCOMMODATIES	5.026.080,09	3.027.028,00	3.009.597,71	-1.323.621,14	-1.005.858,16	3.702.458,95	2.051.534,00	2.003.739,55
	TAAKV5-3 CULTUURPRESENTATIE, -PRODUCTIE, -PARTICIPA	2.971.559,14	2.789.827,00	-959.170,56	-178.598,00	-217.581,14	2.012.388,58	2.611.229,00	2.652.716,60
	TAAKV5-4 MUSEA	1.125.615,08	1.096.620,00	-80.496,43	-60.000,00	-60.000,00	1.045.118,65	1.036.620,00	948.867,34
	TAAKV5-5 CULTUREEL ERFGOED	551.962,35	343.629,00	289.804,21	-24.448,00	-24.217,47	419.115,62	319.181,00	265.586,74
	TAAKV5-6 MEDIA	1.424.641,00	1.435.948,00	1.435.082,00			1.424.641,00	1.435.948,00	1.435.082,00
	TAAKV5-7 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	6.291.772,84	6.923.553,00	-686.708,29	-665.622,00	-785.582,04	5.605.064,35	6.257.931,00	6.224.074,57
	TOTAAL TAAKVELD	18.211.054,79	16.919.184,00	-3.270.042,15	-2.077.486,00	-2.212.804,81	14.941.012,64	14.841.698,00	14.559.246,33

TAAKV6 SOCIAAL DOMEIN	TAAKV6-1 SAMENKRACHT EN BURGERSPARTICIPATIE	8.922.003,19	11.156.678,00	-205.757,94	-81.960,00	-121.244,39	8.716.246,25	11.074.718,00	9.181.310,47
	TAAKV6-2 WIJKTAMS	4.048.589,42	5.126.227,00	-510,00	0,00	34.841,00	4.048.079,42	5.126.227,00	4.002.959,67
	TAAKV6-3 INKOMENSREGELINGEN	38.948.202,22	37.984.649,00	-28.041.449,27	-30.569.977,00	-30.800.017,89	10.186.251,54	7.414.672,00	7.241.431,38
	TAAKV6-4 BEGELEIDE PARTICIPATIE	16.459.388,37	16.436.370,00	41.749,45	0,00	0,00	16.501.137,82	16.436.370,00	16.246.602,02
	TAAKV6-5 ARBEIDSPARTICIPATIE	2.349.312,29	3.081.034,00	-44.989,74	-221.190,00	-167.730,00	2.304.322,55	2.859.844,00	2.291.614,81
	TAAKV6-6 MAATWERKVOORZIENINGEN (WMO)	1.143.349,79	1.281.000,00	0,00	-45.000,00	-48.240,50	1.143.349,79	1.236.000,00	1.070.168,05
	TAAKV6-71 MAATWERKDIENSTVERLENING 18+	10.098.649,28	9.650.099,00	-768.952,00	-367.000,00	-361.764,39	9.329.697,28	9.283.099,00	9.893.808,81
	TAAKV6-72 MAATWERKDIENSTVERLENING 18-	25.116.475,90	22.781.053,00	-3.062.387,61	-3.266.000,00	-2.472.665,26	22.054.088,29	19.515.053,00	19.807.989,69
	TAAKV6-81 GEESCALEERDE ZORG 18+	954.937,30	1.839.188,00	339.279,00			954.937,30	1.839.188,00	339.279,00
	TAAKV6-82 GEESCALEERDE ZORG 18-	1.814.078,55	2.232.000,00	-9424,68	0,00	-30.974,00	1.804.653,87	2.232.000,00	1.814.773,56
	TOTAAL TAAKVELD	109.854.986,31	111.568.298,00	-32.812.223,20	-34.551.127,00	-33.967.795,43	77.042.763,11	77.017.171,00	71.889.937,46
TAAKV7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	TAAKV7-1 VOLKSGEZONDHEID	2.702.513,61	2.893.446,00	-522.730,47	-119.674,00	-128.999,73	2.179.783,14	2.773.772,00	2.678.672,37
	TAAKV7-2 RIJOLERING	9.834.729,91	8.543.089,00	-12.985.784,65	-11.799.155,00	-13.388.019,45	-3.151.054,74	-3.256.066,00	-3.397.303,00
	TAAKV7-3 AFVAL	720.688,33	7.474.472,00	-9.473.874,78	-9.591.202,00	-9.774.248,47	-2.273.186,45	-2.116.730,00	-2.210.855,00
	TAAKV7-4 MILIEUBEHEER	1.295.924,35	1.120.997,00	-73.723,65	-3.257,00	-4.204,60	1.222.200,70	1.117.740,00	925.797,74
	TAAKV7-5 BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIA	771.666,55	66.540,00	-52.392,59	-61.031,00	-64.445,39	14.125,52	5.509,00	-12.052,80
	TOTAAL TAAKVELD	21.111.022,75	20.098.544,00	-23.119.154,58	-21.574.319,00	-23.359.917,64	-2.008.131,83	-1.475.775,00	-2.015.740,69
TAAKV8 VOLKSHUISVEST, RO-STEDELIJKE VERNIEUWING	TAAKV8-1 RIJMTELIJKE ORDENING	1.545.793,46	1.099.549,00	-1.140.289,72	-108.252,00	-199.755,06	1.319.889,01	991.297,00	940.534,66
	TAAKV8-3 WONEN EN BOUWEN	3.125.526,95	4.561.789,00	-2.216.810,90	-5.293.496,00	-5.418.333,62	908.716,05	-731.707,00	-783.702,20
	TOTAAL TAAKVELD	4.671.320,41	5.661.338,00	-2.442.715,35	-5.401.748,00	-5.618.088,68	2.228.605,06	259.590,00	156.832,46
TOTAAL SELECTIE		278.531.478,69	269.455.471,00	-278.531.477,69	-269.455.471,00	-255.373.792,22	1,00	0,00	-2.749.587,94

Overzicht indicatoren BBV

Indicator	P	Jaar	Roosendaal	NL
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1	2017	2,5	2,2
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1	2017	6,8	5,1
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1	2017	3,2	2,9
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	1	2017	6,8	6,3
Verwijzingen Halt (per 10.000 inwoners 12-17 jarige)	1	2017	196	131
Bruto gemeentelijk product (verwacht/gemeten)	3	2013	113	100
Funcziemenging (verhouding banen/woningen, 0 = alleen wonen, 100 = alleen werken)	3	2017	51,60%	52,40%
Vestigingen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	3	2017	104,5	120
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	2	2016	2,10%	2,00%
Absoluut verzuim van onderwijs (per 1.000 leerlingen)	2	2017	4,43	1,82
Relatief verzuim van onderwijs (per 1.000 leerlingen)	2	2017	23,79	26,58
Niet-sporters	2	2016	52,90%	48,70%
Banen (per 1.000 inwoners 15-64 jaar)	3	2017	639,8	651,5
Netto arbeidsparticipatie	3	2017	63,40%	66,60%
Bijstandsuitkeringen (per 10.000 inwoners 18 jaar e.o.)	3	2018	39,2	40,1
Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners 15-65 jaar)	3	2018	18	26,1
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)	5	2018	73	58
% kinderen in uitkeringsgezinnen (% van alle jongeren tot 18 jaar)	5	2015	7,66%	6,58%
% werkloze jongeren (% jongeren tot 16-22 jaar)	5	2015	1,65%	1,52%
Jongeren met delict voor rechter (% jongeren van 12-21 jaar)	5	2015	1,80%	1,45%
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	5	2018	10,50%	9,20%
Jongeren met jeugdreclassering (% jongeren van 12-22 jaar)	5	2018	0,50%	0,30%
Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	5	2018	0,90%	1%
Fijn huishoudelijk restafval (kg. per inwoner)	4	2017	141	174
Hernieuwbare elektriciteit (%)	4	2017	38,10%	13,20%
Gemiddelde WOZ-waarde woningen	4	2018	€ 207.000	€ 230.000
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	4	2016	4,1	7,2
Demografische druk (verhouding aantal personen 0 – 20 jr. en > 65 jr. in verhouding tot personen tussen 20 en 65 jr.)	4	2018	72,80%	69,60%
Woonlasten éénpersoonshuishouden	4	2018	766	649
Woonlasten meerpersoonshuishouden	4	2018	796	721

In de kolom P staat het nummer van het betreffende Programma vermeld.

(bron: www.waarstaatjegemeente.nl, geraadpleegd op 5/03/2019)

Overzicht indicatoren BBV onderdeel bedrijfsvoering

Effectindicator bedrijfsvoering	R2017	R2018
Formatie in aantal FTE per 1.000 inwoners	5,0	5,08
Bezetting in aantal FTE per 1.000 inwoners	4,9	4,95
Apparaatskosten in kosten per inwoner	€ 432,20	€ 451,40
Externe inhuur (incl WVS), als % van totale loonsom	16,2%	24,3%
Overhead, % van totale lasten	7,3%	8,7%

Single Information Single Audit

In 2018 dient verantwoordingsinformatie te worden opgenomen over de volgende specifieke uitkeringen:

OCW D9 - Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	
Indicatoren	Besteed t.l.v. rijksmiddelen
D9 / 01 Voorzieningen voor voorschoolse educatie.	1.436.248
D9 / 02 Overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal.	718.087
D9 / 03 Afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindercentra en peuterspeelzalen.	119.763
D9 / 04 Opgebouwde reserve ultimo 2017	157.018
D9 / 09 Eindverantwoording Ja / Nee	Ja

SZW G2 – Gebundelde uitkering o.g.v. artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018		
Indicatoren	Besteding 2018	Baten 2018 excl. Rijk
G2/ 01 en G2/02 Algemene bijstand Participatiewet (PW)	0	0
G2/ 03 en G2/ 04 IOAW	0	0
G2/ 05 en G2/ 06 IOAZ	0	0
G2/ 07 en G2/ 08 Bbz 2004	0	0
G2/ 09 WWIK		0
G2/ 10 en G2/ 11 Loonkostensubsidie o.g.v. art 10d Participatiewet	0	0
G2/ 12 Volledig zelfstandige uitvoering		Nee

SZW G2A – Gebundelde uitkering o.g.v. artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2017		
Indicatoren	Besteding 2017	Baten 2017 excl. Rijk
G2A/ 02 en G2A/ 03 Algemene bijstand Participatiewet (PW)	24.874.260	545.075
G2A/ 04 en G2A/ 05 IOAW	1.834.073	22.277
G2A/ 06 en G2A/ 08 IOAZ	98.605	600
G2A/ 09 en G2A/ 10 Bbz 2004	180.930	95.457
G2A/ 11 WWIK		0
G2A/ 12 en G2A/ 14 Loonkostensubsidie o.g.v. art 10d Participatiewet	71.960	0

SZW G3 – Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (excl. Levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2018		
Indicatoren	Besteding 2018 (excl. Bob)	Baten 2018 excl. Bob / excl. Rijk /
G3/ 01 en G3/ 03 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen	0	0
G3/ 02 en G3/ 04 kapitaalverstrekking	0	0
G3/ 05 Besteding aan onderzoek als bedoeld in art. 56 Bbz 2004	0	
G3/ 06 en G3/ 07 Bob	0	0
G3/ 08 Uitvoeringskosten Bob als bedoeld in art. 56 Bbz 2004	0	
G3/ 09 Volledig zelfstandige uitvoering		Nee

SZW G3A – Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (excl. Levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2017		
Indicatoren	Besteding 2017 (excl. Bob)	Baten 2017 excl. Bob / excl. Rijk /
G3A/ 02 en G3A/ 04 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen	43.832	86.382
G3A/ 03 en G3A/ 05 kapitaalverstrekking	117.084	85.044
G3A/ 06 Besteding aan onderzoek als bedoeld in art. 56 Bbz 2004	77.886	
G3A/ 08 en G3A/ 09 Bob	0	0
G3A/ 010 Uitvoeringskosten Bob als bedoeld in art. 56 Bbz 2004	0	

Bijlagen

Bijlage:
**Maatschappelijke effecten
en indicatoren (deel 2)**

Bijlage:
Afkortingenlijst

Bijlage:

Maatschappelijke effecten en indicatoren (deel 2)

Beoogde maatschappelijke effecten zijn gewenste gevolgen van gemeentelijk beleid voor de samenleving. Ze zijn het antwoord op de vraag 'Wat willen we bereiken?'. De beoogde maatschappelijke effecten zetten we hieronder, in willekeurige volgorde, op een rij.

De beoogde maatschappelijke effecten bestaan uit meerdere kernelementen en ieder kernelement meten we aan de hand van indicatoren. Verschillende indicatoren samen zijn dus een graadmeter voor het beoogde maatschappelijk effect: liggen we op koers of moet er worden bijgestuurd?

Volwassenen nemen, binnen hun eigen mogelijkheden, deel aan het arbeidsproces.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Percentage huishoudens met bijzondere bijstand (incidenteel en periodiek) Bron: Werkplein Hart van West-Brabant (tot en met 2014: Sociale Zaken gemeente Roosendaal) Meetfrequentie: jaarlijks	8,6%	3,9%	4,4%	4,3%	4,8%	6%
Percentage doelgroep Participatiewet dat actief is in een participatieplaats (tegenprestatie, vrijwilligerswerk, re-integratietraject) Bron: Werkplein Hart van West-Brabant (tot en met 2014: Sociale Zaken gemeente Roosendaal) Meetfrequentie: jaarlijks	62%	48%	Volgt later (nieuwe definitie)	35%	74%	75 %

NB. De werkzaamheden in het kader van de indicator 'Percentage doelgroep Participatiewet dat actief is in een participatieplaats' worden vanaf 2016 anders ingevuld en geregistreerd. Hierdoor is het niet mogelijk om de cijfers van 2014 en 2015 te vergelijken met de cijfers van 2016 en verder.

De gemeente Roosendaal heeft een aantrekkelijk ondernemers- en vestigingsklimaat.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Percentage huishoudens met bijzondere bijstand (incidenteel en periodiek) Bron: Werkplein Hart van West-Brabant (tot en met 2014: Sociale Zaken gemeente Roosendaal) Meetfrequentie: jaarlijks	+994 banen (2013/2014)	+1.097 banen (2014/2015)	+1.036 banen (2015/2016)	+1.144 banen (2016/2017)	+1.296 Banen (2017/2018)	+ 1.000
Aantal (fulltime) banen bij opgeheven bedrijven (opheffingen en verhuizers naar buiten de gemeente Roosendaal, inclusief correcties) Bron: Vestigingenregister West-Brabant Meetfrequentie: jaarlijks	-1.071 banen (2013/2014)	-957 banen (2014/2015)	-1.318 banen (2015/2016)	-1.430 banen (2016/2017)	-1.507 Banen (2017/2018)	-500
Ontwikkeling aantal (fulltime) banen bij bestaande bedrijven (bestaande vestigingen binnen de gemeente Roosendaal) Bron: Vestigingenregister West-Brabant Meetfrequentie: jaarlijks	-824 banen (2013/2014)	-59 banen (2014/2015)	-285 banen (2015/2016)	+366 banen (2016/2017)	+317 Banen (2017/2018)	0

De Roosendaalse jeugd groeit gezond en veilig op en neemt naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Aantal leerplichtigen met schoolverzuim (te laat komen, spijbelen) door de school gemeld aan de leerplichtambtenaar (relatief verzuim / per schooljaar) Bron: Regionaal Bureau Leerplicht Meetfrequentie: jaarlijks	500 (2013/ 2014)	482 (2014/ 2015)	474 (2015/ 2016)	393 (2016/ 2017)	282 (2017/ 2018)	290
Aantal actuele thuiszitters (een thuiszitter is een leerplichtige jongere die een schoolinschrijving heeft, maar zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt) Bron: Regionaal Bureau Leerplicht Meetfrequentie: jaarlijks	4 (2013/ 2014)	4 (2014/ 2015)	5 (2015/ 2016)	9 (2016/ 2017)	4 (2017/ 2018)	20
Aantal jeugdigen waarvoor een onderzoek naar een (vermoeden van) kindermishandeling is gestart (nieuwe bron) Bron: Veilig Thuis Meetfrequentie: jaarlijks	Niet bekend (nieuwe bron)	100	63	40	13	174
Aantal huishoudens met kinderen dat gebruikmaakt van schuldhulpverlening (het gaat om huishoudens die vanuit de gemeentelijke schuldhulpverlening zijn doorverwezen naar Traverse) (exclusief huishoudens die zijn doorverwezen naar MEE, GGZ of die reeds onder bewindvoering staan) Bron: WijZijn Traverse Meetfrequentie: jaarlijks	109	92	84	87	83	110

NB. De indicator 'Aantal leerplichtigen met schoolverzuim' laat in de tijd een forse verschuiving zien. Dit wordt veroorzaakt door een wijziging in de manier van registreren en een nieuwe berekeningsmethodiek. Deze nieuwe berekeningsmethodiek is landelijk opgesteld.

NB. De bron van de indicator 'Aantal jeugdigen waarvoor een onderzoek naar een (vermoeden van) kindermishandeling is gestart' is gewijzigd. Vanaf 2015 worden de gegevens aangeleverd door Veiligheid Thuis en niet meer door Bureau Jeugdzorg. Vanwege een andere werkwijze en een andere manier van registreren is het niet mogelijk om de gegevens van 2015 te vergelijken met de gegevens van 2013 en 2014. De daling in 2016 wordt veroorzaakt doordat VeiligThuis heeft ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van de weging van de situatie. Onderzoek wordt enkel ingezet bij vermoedens van ernstig huiselijk geweld en kindermishandeling. Na verrijking van meldingen met informatie vanuit politie, Raad voor de Kinderbescherming en het lokale veld, wordt beoordeeld wat er met een casus moet gebeuren. Bij acute onveiligheid komt Veilig Thuis direct in actie.

Volwassenen nemen zo lang mogelijk gezond, op eigen kracht en naar eigen tevredenheid deel aan de samenleving.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk verricht Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	33%	geen meting	33%	geen meting	40%
Aandeel inwoners dat lid is van een club of vereniging Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	50%	geen meting	51%	geen meting	63 %
Aandeel inwoners dat zich thuis wel eens onveilig voelt Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	11%	geen meting	6%	geen meting	9%

De gemeente Roosendaal is aantrekkelijk om te wonen en vrije tijd door te brengen.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van inwoners voor het onderhoud van de verhardingen Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	5,4	geen meting	5,4	geen meting	6,0
Rapportcijfer van inwoners voor het onderhoud van het openbaar groen Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	5,5	geen meting	5,6	geen meting	6,0
Rapportcijfer van inwoners voor voorzieningen in de buurt. Dit is een gemiddeld rapportcijfer voor elf voorzieningen in de buurt: basisscholen, peuterspeelzalen, speelgelegenheden, groenvoorzieningen, voorzieningen voor jongeren, voorzieningen voor ouderen, gezondheids-/welzijnsvoorzieningen, parkeergelegenheden, straatverlichting, openbaar vervoer en winkels voor de dagelijkse boodschappen. Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,0	geen meting	7,0	geen meting	7,0
Aandeel inwoners dat zich het afgelopen jaar actief heeft ingezet voor de buurt Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	27%	geen meting	30%	geen meting	35%
Aandeel inwoners dat vindt dat de buurt het afgelopen jaar vooruit is gegaan Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	8%	geen meting	8%	geen meting	10%
Aandeel inwoners dat verwacht dat de buurt de komende jaren vooruit zal gaan Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7%	geen meting	7%	geen meting	10%
Rapportcijfer van inwoners over de kwaliteit van de eigen woning Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,7	geen meting	7,8	geen meting	7,7
Rapportcijfer van inwoners voor uitgaansgelegenheden (bijvoorbeeld disco's, cafés, terrassen) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,1	geen meting	7,3	geen meting	7,5
Rapportcijfer van inwoners voor terugkerende evenementen: kermis Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,7	geen meting	7,7	geen meting	7,5
Rapportcijfer van inwoners voor terugkerende evenementen (bijvoorbeeld Draai van de Kaai, Roosendaal zingt) Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,7	geen meting	7,7	geen meting	7,5
Rapportcijfer van inwoners voor onderwijsvoorzieningen voor basisonderwijs Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	8,1	geen meting	8,0	geen meting	7,9
Rapportcijfer van inwoners voor onderwijsvoorzieningen voor voortgezet onderwijs Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	7,7	geen meting	7,8	geen meting	8,0

De woon- werk- en winkellocaties van de gemeente Roosendaal zijn goed bereikbaar voor inwoners, bezoekers en ondernemers.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Rapportcijfer van inwoners voor parkeervoorzieningen in de eigen buurt Bron: Bewonersenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: tweejaarlijks	geen meting	6,7	geen meting	6,5	geen meting	7,0
Rapportcijfer van bezoekers voor parkeervoorzieningen binnenstad (auto - fiets) Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	7,4 (auto) 8,1 (fiets)	7,2 (auto) 8,2 (fiets)	7,3 (auto) 8,2 (fiets)	7,2 (auto) 8,0 (fiets)	6,9 (auto) 8,1 (fiets)	7,5 (auto) 8,1 (fiets)

De gemeente Roosendaal heeft een woningaanbod dat is afgestemd op de behoeften van huidige en (potentieel) toekomstige inwoners.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Percentage leegstaande woningen Bron: Team Informatie gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	3,0%	2,8%	2,9%	2,6%	2,6%	2,5%
Aantal personen dat zich in de gemeente Roosendaal heeft gevestigd van buiten de gemeente Bron: BRP Gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	2.949	3.196	3.426	3.406	3.437	2.900
Aantal personen dat is verhuisd naar een woonplaats buiten de gemeente Roosendaal Bron: BRP Gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	3.069	3.058	3.223	3.447	3.318	2.800
Aantal personen dat is verhuisd binnen de gemeente Roosendaal Bron: BRP Gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	4.269	4.599	4.634	4.829	4.332	3.600

De binnenstad van de gemeente Roosendaal is aantrekkelijk voor bezoekers, inwoners en ondernemers.

Indicator	Meting 2014	Meting 2015	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Doelstelling 2018
Aantal bezoekers per week in binnenstad (geschat) Bron: Passantentellingen Locatus (najaar) Meetfrequentie: jaarlijks	118.200	103.200	105.500	92.400	99.400	135.000
Aandeel bezoekers dat 3 uur of langer in de binnenstad verblijft Bron: Passantenenquête gemeente Roosendaal Meetfrequentie: jaarlijks	16%	17%	14%	6%	10%	30%

Bijlage:

Afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
APV	Algemeen Plaatselijke Verordening
AU	Algemene Uitkering
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BR	Bestemmingsreserve
BRP	Basisregistratie Personen
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten
BWB	Belastingsamenwerking West-Brabant
CIC	Care Innovation Center
COA	Centraal Opvang Orgaan
CPO	Collectief Particulier Ondernemerschap
CRK	Commissie Ruimtelijke Kwaliteit
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond-, Water- en wegenbouw
DER	Duurzaam Energiebedrijf Roosendaal
EVZ	Ecologische Verbindingszone
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
fte	Full time equivalent
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HbH	Hulp bij Huishouden (onderdeel Wmo)
HNG	Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten
HPO	Huisvestingsplan Onderwijs
IKB	Individueel Keuze Budget
IOAW	Inkomensvoorziening voor Oudere en (gedeeltelijk) Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening voor Oudere en (gedeeltelijk) Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst
LTA	Landelijke Transitie Arrangement
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
OM	Openbaar Ministerie
OOR	Onderhoudsplan Openbare Ruimte
PGB	Persoonsgebonden Budget
PW	Participatiewet
RIO	Roosendaal in Ontwikkeling
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
RTA	Regionaal Transitie Arrangement
RWB	Regio West-Brabant
SVB	Sociale Verzekeringsbank

SW	Sociale Werkvoorziening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeente
VRI	Verkeersregelinstallatie
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WBA	West-Brabants Archief
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVS	Werkvoorzieningschap
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZIN	Zorg In Natura

Bezoekadres

Stads erf 1

T 14 0165

info@roosendaal.nl

Postadres

Postbus 5000

4700 KA Roosendaal

roosendaal.nl